

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการ “เครื่องมือการเรียนรู้และนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนใน
พื้นที่ 21 จังหวัด”

เครื่องมือการเรียนรู้การจัดการเศรษฐกิจชุมชน: 9 จังหวัด

โดย ศ.ดร. อารี วิบูลย์พงศ์และคณะ

เสนอต่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คณะเกษตรศาสตร์และคณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มิถุนายน 2554

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการ “เครื่องมือการเรียนรู้และนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
ในพื้นที่ 21 จังหวัด”

คณะผู้วิจัย		สังกัด
หัวหน้าโครงการ	ศ.ดร.อารี วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริม เผยแพร่การเกษตร
	รศ.ดร.ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
หัวหน้าโครงการร่วม นักวิจัย	รศ.กาญจนา โชคถาวร	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ผศ.ดร.เยาวเรศ เขาวนพูนผล	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริม เผยแพร่การเกษตร
ผู้ช่วยนักวิจัย	นาย กฤษฎา แก่นมณี	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	น.ส.พัชณัฐกัญ จีระสันติกุล	ศูนย์วิจัยและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	น.ส.รัตนา แก้วเสน	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริม เผยแพร่การเกษตร
	น.ส.ภาวิษฐ์พร วงศ์ศักดิ์	คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	น.ส.ชลธิชา ทราชมอ	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริม เผยแพร่การเกษตร
		คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

คำนำ

รายงานเครื่องมือการเรียนรู้การจัดการเศรษฐกิจชุมชน: 9 จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครพนม จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดยโสธร จังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลา เป็นส่วนหนึ่งของรายงานโครงการวิจัย “เครื่องมือการเรียนรู้และนโยบายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ 21 จังหวัด” ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการตอบวัตถุประสงค์เรื่องการทราบศักยภาพการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชนและได้เครื่องมือเพื่อการเรียนรู้การจัดการเชิงเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลการวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ได้จากการใช้แบบสำรวจเศรษฐกิจชุมชนของสกว. และถูกจัดเก็บโดยผู้ประสานงานชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนทั้ง 9 จังหวัด ผลการวิเคราะห์ที่นำเสนอในรายงานนี้แม้ไม่สามารถใช้เป็นตัวแทนอธิบายภาพรวมของทั้ง 9 จังหวัดได้ เนื่องจากข้อมูลที่ได้มาจากชุมชนเพียงบางส่วน แต่ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวก็ให้แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลและการสร้างเครื่องมือเพื่อแสดงศักยภาพและการจัดการเชิงเศรษฐกิจของชุมชน ที่ชุมชนสามารถนำไปประยุกต์เพื่อใช้กับภาพรวมของจังหวัดได้เมื่อสามารถเก็บข้อมูลได้ครบทุกหมู่บ้านหรือชุมชน

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่มอบความไว้วางใจให้ดำเนินงานชิ้นนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับข้อคิดเห็นที่ทรงคุณค่า ซึ่งคณะวิจัยจะนำไปปรับปรุงงานให้มีความสมบูรณ์ขึ้น รวมทั้งขอขอบคุณผู้ประสานงานโครงการทั้ง 9 จังหวัดและผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลชุมชน รวมทั้งรวมทั้งผู้ประสานงานโครงการวิจัยชุดนี้ของสกว. ที่ช่วยอำนวยความสะดวกทุกประการแก่คณะวิจัย คณะผู้วิจัยหวังว่าผลการวิเคราะห์ในรายงานนี้จะนำมาสู่การเข้าใจในกลไกการสร้างเครื่องมือการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนของ 9 จังหวัดอย่างยั่งยืน

อารี วิบูลย์พงศ์และคณะ

สารบัญ

หน้า

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ขอบเขตการวิจัย	1
1.4 วิธีการศึกษา	2
1.5 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	2
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ (output)	2
1.7 ผลได้ของโครงการ	3
บทที่ 2 เครื่องมือการเรียนรู้การจัดการเศรษฐกิจชุมชน	5
2.1 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหลักของชุมชน	5
2.1.1 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตพืช	5
2.1.2 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตสัตว์	6
2.1.3 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหัตถกรรม	7
2.2 เครื่องมือวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน	8
2.3 เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตหลักของชุมชน	8
2.4 เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตของชุมชน	10
2.5 เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน	11
2.6 เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	12
2.7 เครื่องมือวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มในชุมชน	13
บทที่ 3 เศรษฐกิจชุมชน 9 จังหวัด	15
3.1 ระบบการผลิตหลักของ 9 จังหวัด	15
3.1.1 ระบบการผลิตพืช	15
3.1.2 ระบบการผลิตสัตว์	19
3.1.3 ระบบการผลิตหัตถกรรม	22
3.2 แหล่งรายได้ของชุมชน 9 จังหวัด	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การจัดการผลผลิตหลักของ 9 จังหวัด	28
3.3.1 การจัดการผลผลิตพืชหลักของ 9 จังหวัด	28
3.3.2 การจัดการผลผลิตสัตว์หลักของ 9 จังหวัด	31
3.3.3 การจัดการผลผลิตหัตถกรรมหลักของ 9 จังหวัด	33
3.4 บทบาทของกลุ่มเพื่อพึ่งตนเองด้านปัจจัยการผลิตของ 9 จังหวัด	35
3.4.1 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตสำหรับอาชีพหลักของ 9 จังหวัด	35
3.4.2 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตสำหรับอาชีพหลักของ 9 จังหวัด	38
3.5 การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุนของ 9 จังหวัด	41
3.6 การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของ 9 จังหวัด	50
3.7 ปัญหาของกลุ่มในชุมชน	54
ภาคผนวกที่ 1	57

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของ 9 จังหวัด	17
3.2	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของ 9 จังหวัด	21
3.3	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักของ 9 จังหวัด	24
3.4	แหล่งรายได้ของชุมชนของ 9 จังหวัด	27
3.5	การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตสำหรับอาชีพหลักของ 9 จังหวัด	37
3.6	การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตสำหรับอาชีพหลักของ 9 จังหวัด	40
3.7	แหล่งเงินทุนของชุมชนใน 9 จังหวัด	43
3.8	แหล่งเงินกู้ของชุมชนใน 9 จังหวัด	46
3.9	แหล่งเงินช่วยเหลือจากรัฐของชุมชนใน 9 จังหวัด	49
3.10	ศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของ 9 จังหวัด	53
3.11	ปัญหาของกลุ่มที่มีในชุมชนของ 9 จังหวัด	56

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตพืช	6
2.2	เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตสัตว์	7
2.3	เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหัตถกรรม	7
2.4	เครื่องมือวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน	8
2.5	เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตพืชหลักของชุมชน	9
2.6	เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตสัตว์หลักของชุมชน	9
2.7	เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตหัตถกรรมหลักของชุมชน	10
2.8	เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านการรวมกลุ่มเพื่อผลิต/ จัดซื้อปัจจัยการผลิตของชุมชน	11
2.9	เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน	12
2.10	เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	13
2.11	เครื่องมือวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มในชุมชน	14
3.1	ระบบการผลิตพืชหลักของชุมชน	16
3.2	ระบบการผลิตสัตว์หลักของชุมชน	19
3.3	ระบบการผลิตหัตถกรรมหลักของชุมชน	22
3.4	แหล่งรายได้ของชุมชน	25
3.5	การจัดการผลผลิตข้าว	28
3.6	การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	29
3.7	การจัดการผลผลิตมันสำปะหลัง	30
3.8	การจัดการผลผลิตยางพารา	31
3.9	การจัดการผลผลิตไก่เนื้อ	32
3.10	การจัดการผลผลิตโคเนื้อ	33
3.11	การจัดการผลผลิตผ้าทอ	34
3.12	การจัดการผลผลิตจักสาน	34
3.13	การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิต	35
3.14	การรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต	38
3.15	แหล่งเงินทุนของชุมชน	41
3.16	แหล่งเงินทุนกู้ยืมของชุมชน	44
3.17	แหล่งเงินช่วยเหลือจากรัฐ	47
3.18	การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	50
3.19	ปัญหาของกลุ่มในชุมชน	54

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากการที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ดำเนินการ “โครงการความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาสังคม และสุขภาวะ 21 จังหวัด” และต่อมาได้จัดเก็บข้อมูลกลุ่มการผลิตในพื้นที่โครงการดังกล่าว โดยมีความมุ่งหวังว่าข้อมูลจากแบบสอบถามจะนำไปสู่การเรียนรู้ และวิเคราะห์ตนเองของชุมชน ในการเสริมสร้างเศรษฐกิจระดับชุมชน ตลอดจนหน่วยสนับสนุนสามารถทราบความต้องการและหนุนเสริมชุมชนได้อย่างเต็มที่ยิ่งขึ้น

เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สกว. มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ ประการแรก ชุมชนเรียนรู้และวิเคราะห์ตนเองโดยอาศัยข้อมูลของตนเอง และโดยอาศัยเครื่องมือการเรียนรู้ ซึ่งพัฒนามาจากข้อมูลชุดนี้ และประการที่สอง ได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับต่างๆ เช่น หมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอและจังหวัด และโดยรวมทั้ง 13 จังหวัด

สำหรับ 4 จังหวัดนำร่องในแต่ละภาค ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดชัยนาท จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดนำร่องที่เก็บข้อมูลชุมชนเพิ่มเติมจากแบบสอบถามชุดเดิม ส่วน 9 จังหวัดที่เหลือซึ่งเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามชุดเดิมของ สกว. ซึ่งมีความละเอียดของข้อมูลน้อยกว่า เช่น ช่องทางการจัดการผลผลิต ดังนั้นการวิเคราะห์ใน 9 จังหวัดนี้จะมีเครื่องมือการเรียนรู้แตกต่างจาก 4 จังหวัดนำร่องที่ได้จากแบบสอบถามชุดใหม่

1.2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลักของโครงการเพื่อทราบแนวทางการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อการจัดการด้านเศรษฐกิจของชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อได้เครื่องมือให้ชุมชนใช้เพื่อการเรียนรู้การจัดการเชิงเศรษฐกิจของชุมชน
2. เพื่อทราบศักยภาพการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชน
3. เพื่อทราบแนวทางเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการเชิงเศรษฐกิจของชุมชน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูล 9 จังหวัด ได้แก่ ภาคเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ (143 หมู่บ้าน) จังหวัดแม่ฮ่องสอน (68 หมู่บ้าน) จังหวัดกำแพงเพชร (197 หมู่บ้าน) และจังหวัดอุทัยธานี (105 หมู่บ้าน) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดนครพนม (155 หมู่บ้าน) จังหวัดอุบลราชธานี (218 หมู่บ้าน) และจังหวัดยโสธร (71 หมู่บ้าน) ภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดพัทลุง (45 หมู่บ้าน) และจังหวัดสงขลา (30 หมู่บ้าน) รวมทั้งสิ้น 1,032 หมู่บ้าน เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์และต้นแบบเครื่องมือการเรียนรู้ด้านการจัดการเชิงเศรษฐกิจของชุมชน ตามแบบสอบถามชุดเดิมของ สกว.

1.4 วิธีการศึกษา

จากวัตถุประสงค์ของการศึกษาสามารถกำหนดวิธีการศึกษาเพื่อสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้นได้ดังนี้

วัตถุประสงค์	วิธีการ
1. เพื่อได้เครื่องมือให้ชุมชนเพื่อการเรียนรู้ การจัดการเชิงเศรษฐกิจชุมชน	1.1 ใช้ข้อค้นพบเพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ - เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหลัก - เครื่องมือวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน - เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการและการกระจายตัวของผลผลิตหลักของชุมชน - เครื่องมือวิเคราะห์บทบาทของกลุ่มการผลิตในการพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตของชุมชน - เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน - เครื่องมือวิเคราะห์ศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน - เครื่องมือวิเคราะห์ปัญหากลุ่มของชุมชน
2. ทราบศักยภาพการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชน	2.1 วิเคราะห์ระบบการผลิตหลัก 2.2 วิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน 2.3 วิเคราะห์วิธีการตลาดของผลผลิตหลักของแต่ละพื้นที่ 2.4 วิเคราะห์บทบาทของกลุ่มการผลิตในการพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิต 2.5 วิเคราะห์บทบาทการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน 2.6 วิเคราะห์บทบาทการพึ่งพาตนเองด้านศักยภาพและทรัพยากรของชุมชน 2.7 วิเคราะห์ปัญหากลุ่มของชุมชน (ก) ด้านการจัดการ (ข) ด้านความรู้/เทคโนโลยี (ค) ด้านทักษะการจัดการ (ง) ด้านการรวมกลุ่ม
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	3.1 สังเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์การพึ่งพาตนเอง ปัญหา และวิธีแก้ปัญหา 3.2 นำเสนอกลไกการสร้างอำนาจการต่อรอง 3.3 นำเสนอแนวทางการยกระดับการเรียนรู้ของชุมชน

1.5 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลจากแบบสำรวจข้อมูลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน “โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคมและสุขภาวะ” จาก 9 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 1,032 หมู่บ้าน

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ (output)

ดังได้กล่าวข้างต้นเกี่ยวกับข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละส่วนสามารถแยกในรายละเอียด ดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากข้อมูลแบบสำรวจเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน “โครงการความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาสังคมและสุขภาวะ” จาก 9 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 1,032 หมู่บ้าน ผลที่คาดว่าจะได้รับประกอบด้วย

1. ทราบระบบการผลิตหลักของชุมชน
2. ทราบแหล่งรายได้ของชุมชน ทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร
3. ทราบวิธีการตลาดของผลผลิตหลักในแต่ละพื้นที่

4. ทราบการพึ่งตนเองในชุมชนด้านปัจจัยการผลิต
5. ทราบแหล่งที่มาของทุนสำหรับการผลิต และการจัดซื้อปัจจัยการผลิต และการจัดการผลผลิตโดยรวม
6. ทราบบทบาทการพึ่งพาตนเองด้านศักยภาพและทรัพยากรของชุมชน
7. ทราบปัญหากลุ่มในชุมชน ตลอดจนแนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะในชุมชน
- 2) ได้เครื่องมือในการเรียนรู้
 1. เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหลัก
 2. เครื่องมือวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน
 3. เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการและการกระจายตัวของผลผลิตหลักของชุมชน
 4. เครื่องมือวิเคราะห์บทบาทของกลุ่มการผลิตในการพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตของชุมชน
 5. เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน
 6. เครื่องมือวิเคราะห์ศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
 7. เครื่องมือวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มของชุมชน
- 3) ได้แนวทางเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งเชิงเศรษฐกิจชุมชนและแนวทางการเสริมสร้างการเรียนรู้ของชุมชน

1.7 ผลได้ของโครงการ

- 1) เพิ่มศักยภาพการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชน
- 2) เครื่องมือการเรียนรู้ด้านการจัดการเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ตัวอย่าง 9 จังหวัด
- 3) นโยบายเพื่อเสริมขีดความสามารถเชิงเศรษฐกิจของชุมชน

บทที่ 2

เครื่องมือการเรียนรู้การจัดการเศรษฐกิจชุมชน

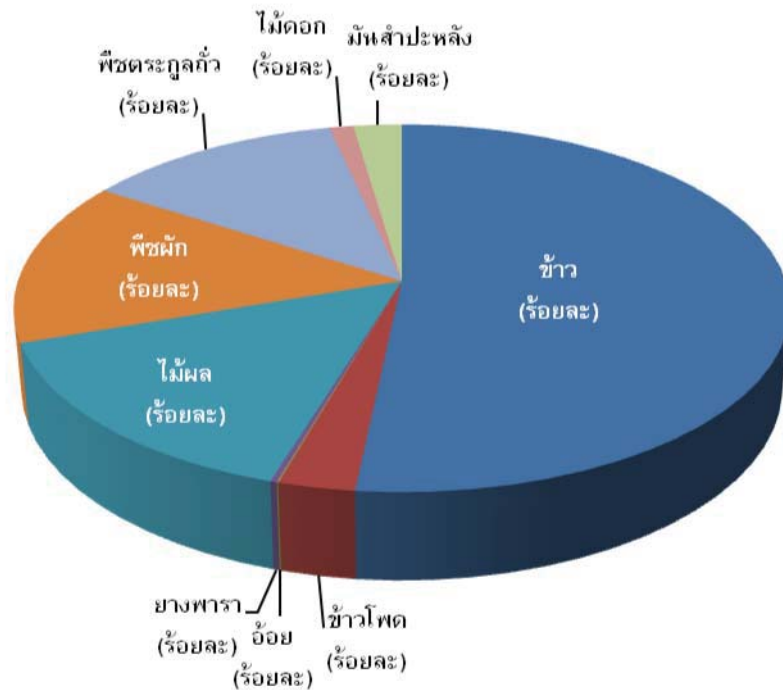
การเรียนรู้คือกระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยืมการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี สำหรับเครื่องมือการเรียนรู้ของหมู่บ้านซึ่งมีหลากหลายหมู่บ้านในหลายจังหวัดทุกภาคในประเทศไทย ใช้จากแบบสำรวจเศรษฐกิจชุมชน โดยมุ่งแสดงศักยภาพการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชน สำหรับเครื่องมือการเรียนรู้การจัดการเศรษฐกิจชุมชนในบทนี้วิเคราะห์จากแบบสำรวจเศรษฐกิจชุมชนชุดเดิมของ สกว. สามารถนำเสนอเป็นเครื่องมือการเรียนรู้การจัดการเศรษฐกิจชุมชนได้จำนวน 7 เครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วย 1) เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหลัก 2) เครื่องมือวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน 3) เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตหลักของชุมชน 4) เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งตนเองด้านปัจจัยการผลิตของชุมชน 5) เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน 6) เครื่องมือวิเคราะห์ศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และ 7) เครื่องมือวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มในชุมชน ซึ่งรายละเอียดแต่ละส่วนมีดังนี้

2.1 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหลัก

เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหลัก สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้เป็น 3 ส่วน คือ เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตพืช เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตสัตว์ และเครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหัตถกรรม รายละเอียดสามารถแสดงได้ดังนี้

2.1.1 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตพืช

เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตพืชของชุมชนแสดงถึง สัดส่วนของการปลูกพืชในชุมชน โดยวิเคราะห์สัดส่วนจากพื้นที่ปลูกพืชแต่ละชนิด ซึ่งแสดงให้เห็นการจัดการที่ดินเกษตรและพืชหลักที่ผลิตแต่ละชนิดในชุมชนว่ามีปริมาณผลิตมากน้อยเพียงใด ชุมชนสามารถนำเครื่องมือนี้เปรียบเทียบการใช้ที่ดินของพืชแต่ละชนิดกับพืชที่เป็นรายหลักในชุมชน นอกจากนี้ชุมชนยังสามารถประมาณผลผลิตพืชแต่ละชนิดในชุมชนได้อีกด้วย (ภาพที่ 2.1)

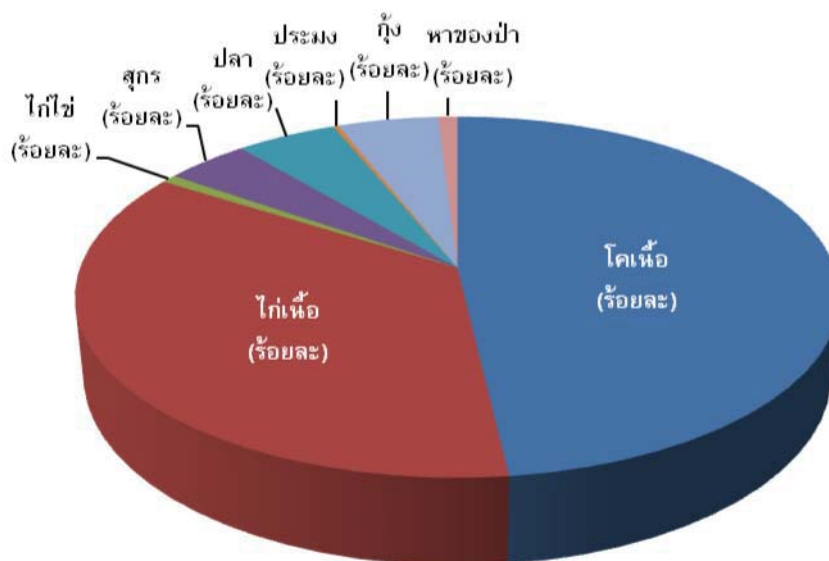

หมายเหตุ : ร้อยละ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชทั้งหมดในชุมชน

ภาพที่ 2.1 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตพืช

2.1.2 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตสัตว์

เครื่องมือวิเคราะห์ระบบผลิตสัตว์แสดงถึง สัดส่วนการเลี้ยงสัตว์ในชุมชน โดยวิเคราะห์จากจำนวนครัวเรือนที่มีการเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิดในชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการจัดแบ่งชนิดของสัตว์ที่เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่อยู่ในชุมชนว่าจะมีปริมาณการผลิตมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ชุมชนสามารถทราบถึงครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์ชนิดนั้นๆ รวมถึงปริมาณผลผลิตสัตว์จากครัวเรือนในชุมชน ชุมชนสามารถนำข้อมูลจากเครื่องมือนี้จัดตั้งกลุ่มครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด โดยการรวมกลุ่มสามารถรวมกลุ่มเพื่อการผลิตหรือซื้อขายการผลิตสำหรับการเลี้ยงสัตว์ เช่น อาหารสัตว์ พ่อแม่/ลูกพันธุ์ เป็นต้น รวมถึงรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายผลผลิตสัตว์โดยการจำหน่ายผ่านกลุ่ม (ภาพที่ 2.2)

หมายเหตุ : ร้อยละ คือร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในชุมชน

ภาพที่ 2.2 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตสัตว์

2.1.3 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหัตถกรรม

เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหัตถกรรมแสดงถึง สัดส่วนของการประกอบอาชีพหัตถกรรม และประเภทของหัตถกรรมของชุมชน โดยวิเคราะห์จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมแต่ละชนิด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถด้านหัตถกรรมของคนในชุมชน รวมถึงวิถีชีวิตและภูมิปัญญาของชุมชน นอกจากนี้ชุมชนยังสามารถนำไปขยายผลในด้านการรวมกลุ่มหัตถกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน (ภาพที่ 2.3)

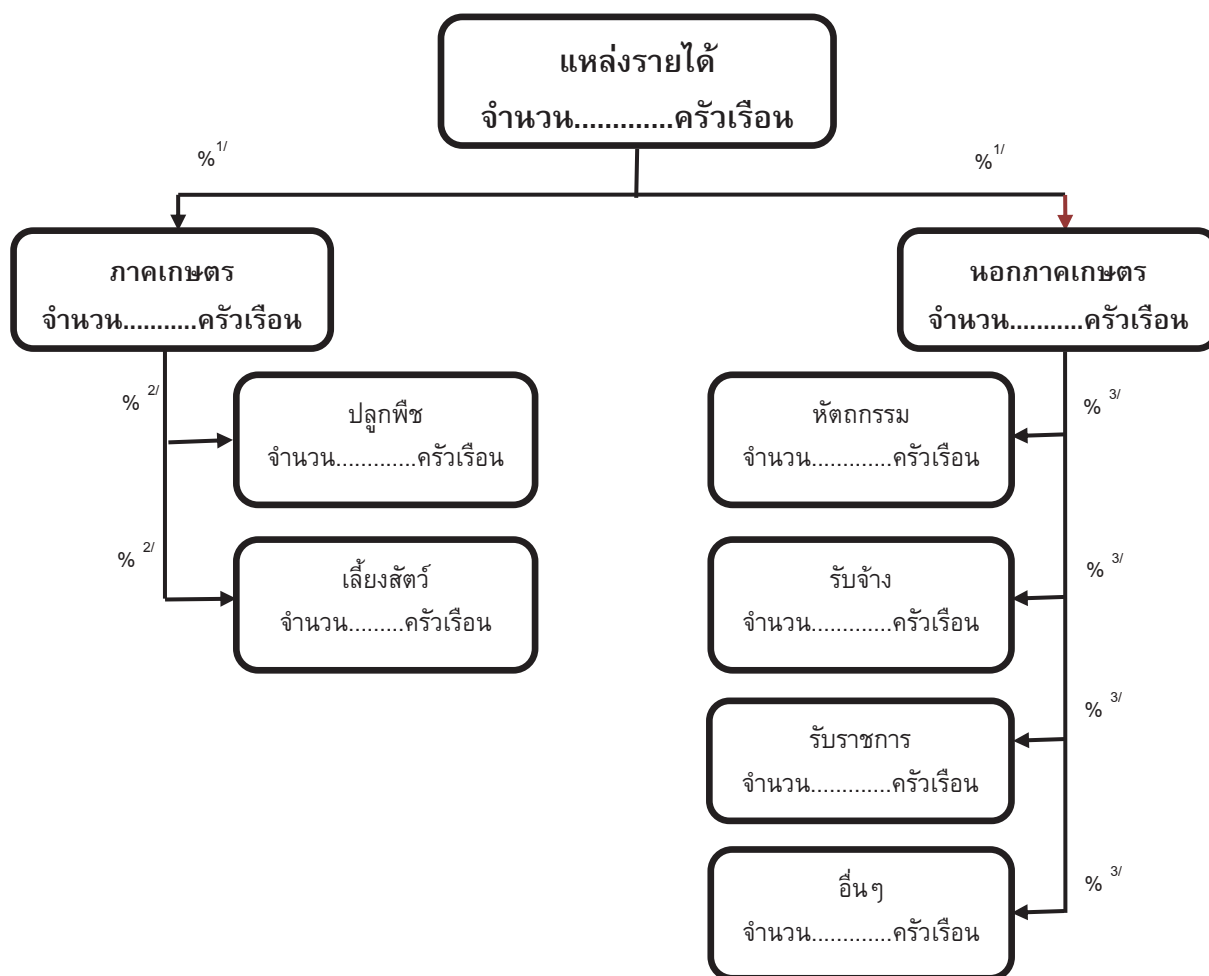

หมายเหตุ : ร้อยละ คือร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมทั้งหมดในชุมชน

ภาพที่ 2.3 เครื่องมือวิเคราะห์ระบบการผลิตหัตถกรรม

2.2 เครื่องมือวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน

เครื่องมือวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชนแสดงถึง แหล่งที่มาและสัดส่วนของจำนวนครัวเรือนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพหลักในชุมชน วิเคราะห์จากจำนวนครัวเรือนในชุมชนที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร เครื่องมือนี้ชุมชนสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของครัวเรือนในชุมชนให้ตรงกับความต้องการและพัฒนาอาชีพหลักของชุมชนให้ยั่งยืน (ภาพที่ 2.4)

หมายเหตุ : %^{1/} คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

%^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคเกษตร

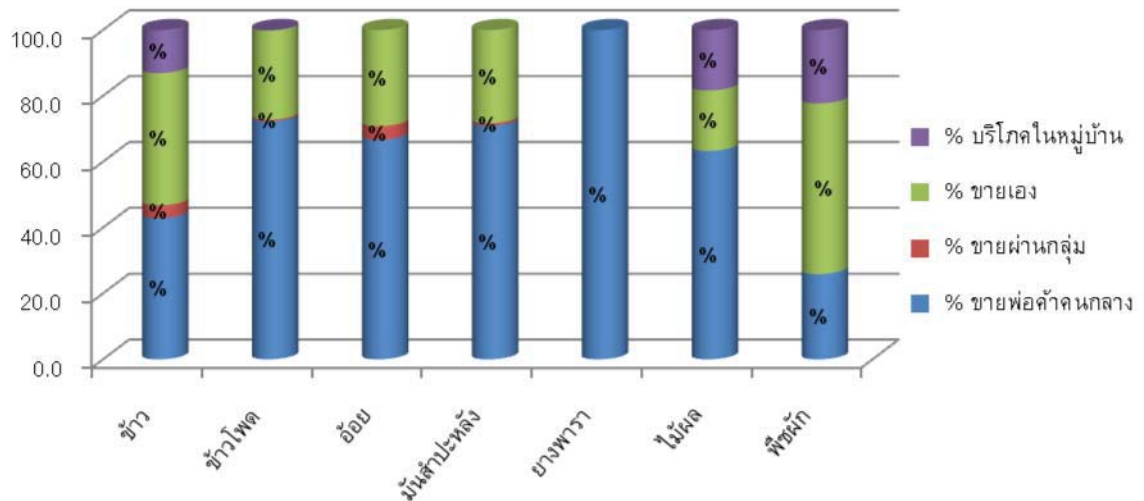
%^{3/} คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร

ภาพที่ 2.4 เครื่องมือวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน

2.3 เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตหลักของชุมชน

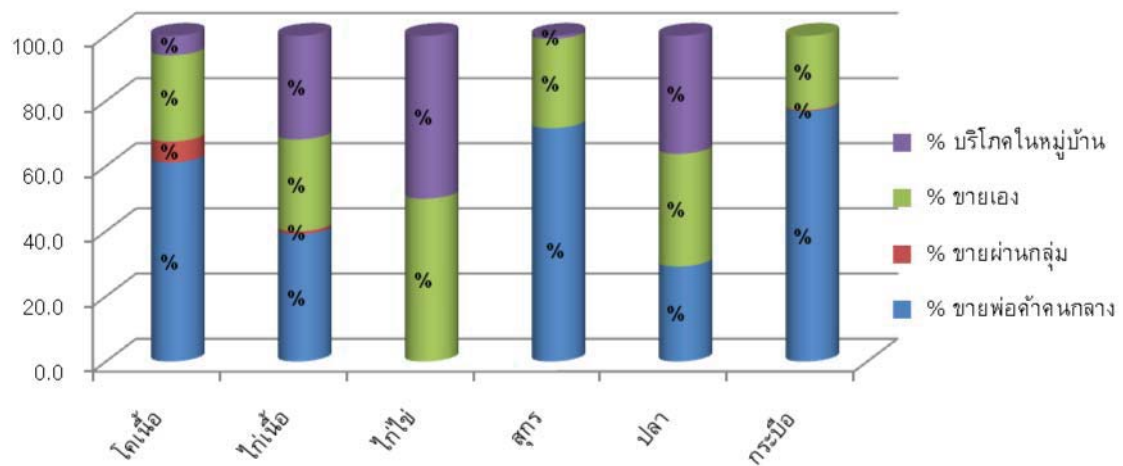
เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตของชุมชนแสดงถึง สัดส่วนของช่องทางและการจัดการผลผลิตแต่ละชนิด ซึ่งการจัดการผลผลิตแบ่งออกเป็น 4 ช่องทางหลักคือ การจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง จำหน่ายผ่านกลุ่ม จำหน่ายเอง และบริโภคในหมู่บ้าน โดยวิเคราะห์จากข้อมูลที่มีการระบุเป็นจำนวนร้อยละของแต่ละช่องทางของผลผลิตหลักในชุมชน (จากแบบสำรวจชุดเดิม สกว.) โดยสามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้เป็น 3 ส่วน คือ เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตพืชหลักของชุมชน เครื่องมือวิเคราะห์

การจัดการผลผลิตสัตว์หลักของชุมชน และเครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตหัตถกรรมหลักของชุมชน เพื่อทราบถึงวิธีการตลาดของผลผลิตแต่ละชนิด ชุมชนสามารถนำเครื่องมือนี้ไปใช้ในการพัฒนาจัดการผลผลิตหลักในชุมชน เช่น การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิต และการรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า เป็นต้น (ภาพที่ 2.5 - 2.7)

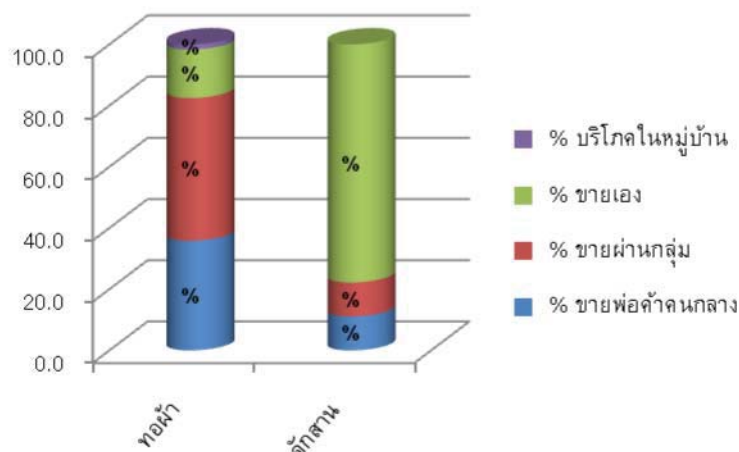
หมายเหตุ : % คือ ร้อยละของการจัดการผลผลิตพืชหลักของชุมชน

ภาพที่ 2.5 เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตพืชหลักของชุมชน

หมายเหตุ : % คือ ร้อยละของการจัดการผลผลิตสัตว์หลักของชุมชน

ภาพที่ 2.6 เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตสัตว์หลักของชุมชน

หมายเหตุ : % คือ ร้อยละของการจัดการผลผลิตหัตถกรรมหลักของชุมชน

ภาพที่ 2.7 เครื่องมือวิเคราะห์การจัดการผลผลิตหัตถกรรมหลักของชุมชน

2.4 เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตของชุมชน

เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านปัจจัยการผลิตของชุมชน สามารถแบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ลักษณะได้แก่ เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตของชุมชน และเครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตของชุมชน ซึ่งเครื่องมือทั้ง 2 ลักษณะ วิเคราะห์จากจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มผลิตปัจจัยการผลิตและรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิต โดยปัจจัยที่มีการรวมกลุ่ม เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ เครื่องจักรอุปกรณ์เพื่อการผลิต และไบโอดีเซล เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนปริมาณของการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตและการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในแต่ละชนิด นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของชุมชนด้านการรวมกลุ่มทั้งการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตและรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิตและบทบาทการพึ่งตนเองของชุมชน (ภาพที่ 2.8)

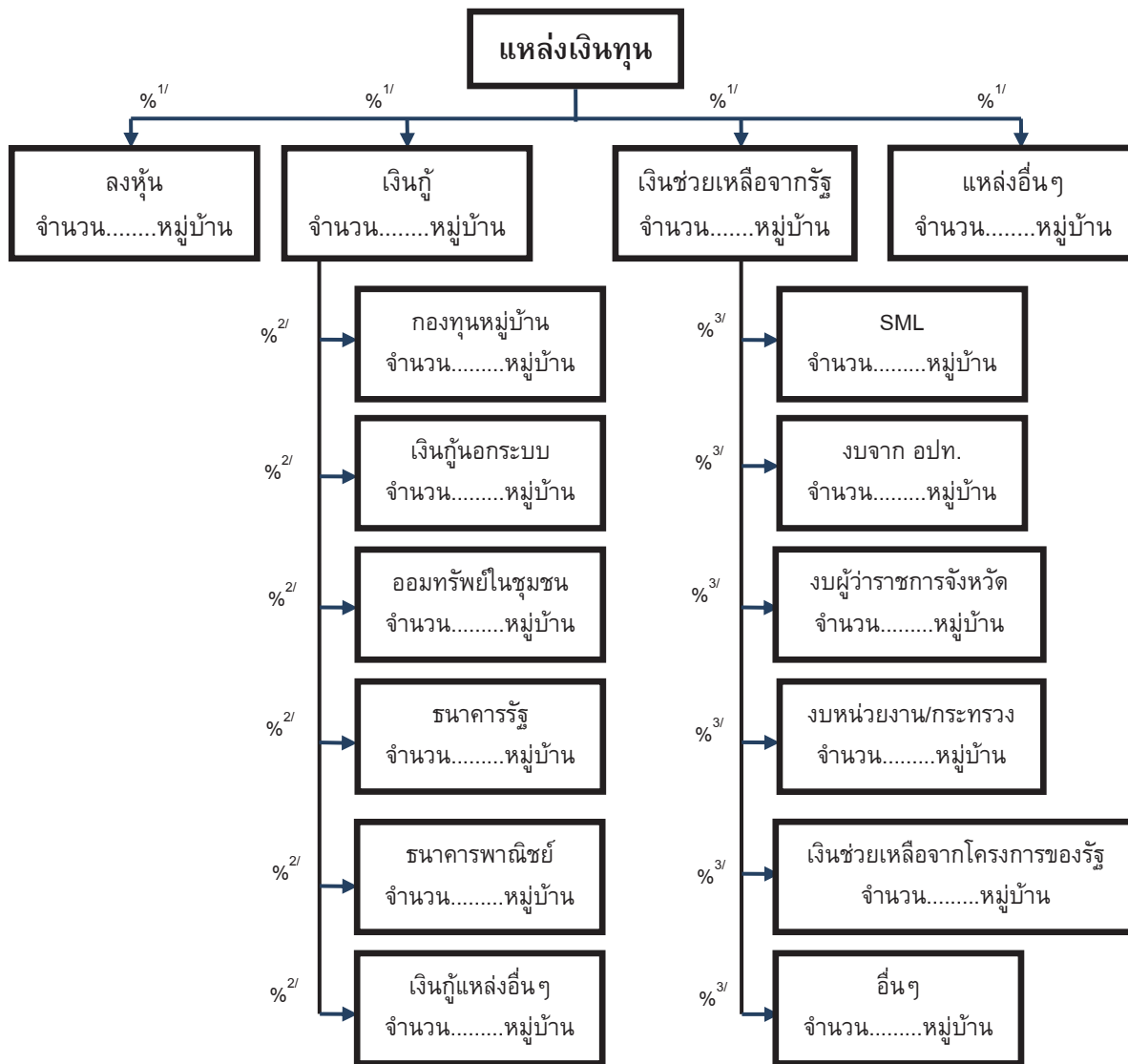

หมายเหตุ : ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตหรือรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต

ภาพที่ 2.8 เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งตนเองด้านการรวมกลุ่มเพื่อผลิต/ จัดซื้อปัจจัยการผลิตของชุมชน

2.5 เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน

เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุนแสดงถึง สัดส่วนแหล่งที่มาของทุนที่ได้รับมาในชุมชนจากการใช้เงินออมที่มีอยู่ในสังคม เช่น การลงหุ้น เงินกู้จากแหล่งทุนในสถาบันการเงิน เงินช่วยเหลือจากรัฐ และแหล่งอื่นๆ ซึ่งวิเคราะห์จากจำนวนหมู่บ้านที่ได้รับทุนจากแหล่งทุนแต่ละแหล่ง เครื่องมือนี้สามารถแสดงให้เห็นถึงการพึ่งพาตนเองในการใช้เงินออมจากการได้มาในแต่ละด้านของแหล่งทุน เช่นชุมชนที่มีสัดส่วนการได้แหล่งทุนจากการลงหุ้นมากก็แสดงให้เห็นว่ามีความเข้มแข็งในการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งทุนมากเนื่องจากการระดมทุนจากเงินออมในชุมชนของตนเอง ในขณะเดียวกันหากชุมชนมีการเงินกู้มากจากสถาบันการเงินมากก็แสดงให้เห็นถึงบทบาทในการพึ่งพาการออมจากสังคมจากแหล่งอื่นๆ มากโดยมีการพึ่งพาจากเงินออมของตนเองน้อยหรือแสดงถึงการไม่เพียงพอในการหารายได้ในชุมชน เป็นต้น (ภาพที่ 2.9)

หมายเหตุ: %^{1/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการพึ่งตนเองด้านแหล่งที่มาของทุนด้านต่างๆ

%^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการพึ่งตนเองด้านแหล่งเงินกู้

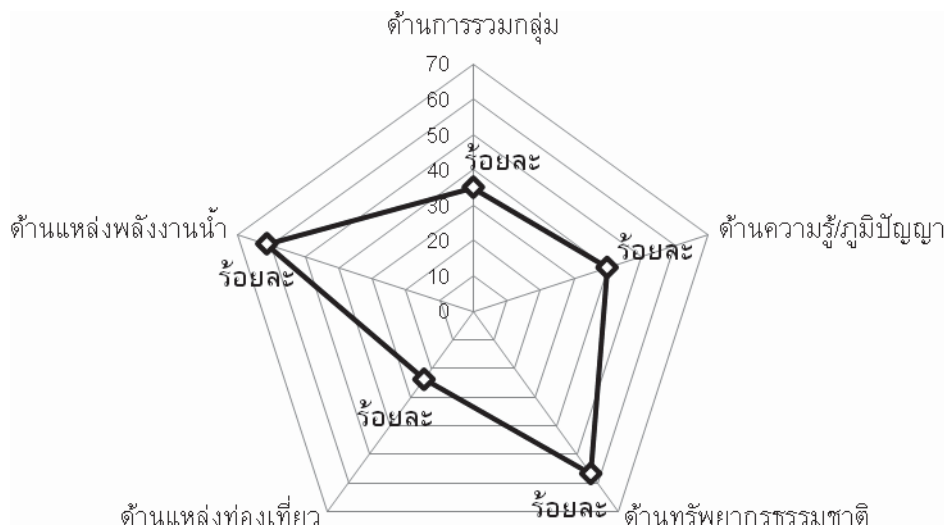
%^{3/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการพึ่งตนเองด้านแหล่งเงินช่วยเหลือจากรัฐ

ภาพที่ 2.9 เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน

2.6 เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนา

เศรษฐกิจชุมชน

เครื่องมือวิเคราะห์ศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแสดงถึง ศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งจากทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนใน 5 ด้านได้แก่ ด้านการรวมกลุ่ม ด้านความรู้/ภูมิปัญญา ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านแหล่งท่องเที่ยว และด้านแหล่งพลังงานน้ำ โดยวิเคราะห์จากจำนวนหมู่บ้านที่มีศักยภาพในแต่ละด้าน เพื่อให้ชุมชนทราบถึงสัดส่วนของศักยภาพและทรัพยากรในแต่ละด้านของชุมชนตนเอง เพื่อให้ชุมชนสามารถนำเครื่องมือนี้ไปพัฒนาศักยภาพในแต่ละด้านและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด (ภาพที่ 2.10)

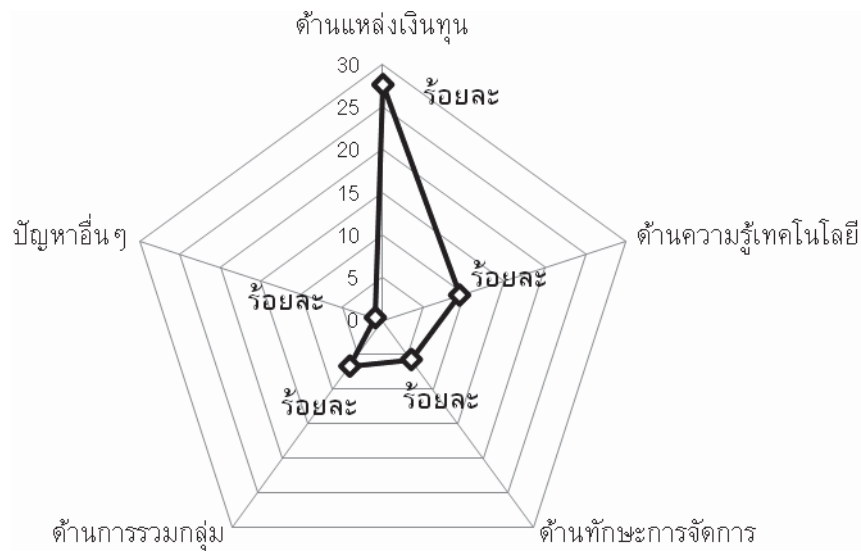

หมายเหตุ : ร้อยละ คือร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการพึ่งตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในแต่ละด้าน

ภาพที่ 2.10 เครื่องมือวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

2.7 เครื่องมือวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มในชุมชน

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของแต่ละชุมชนย่อมมีปัญหาเกิดขึ้นในแต่ละด้าน การสร้างเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่ม นอกจากจะสะท้อนปัญหาที่มีอยู่ยังสามารถแสดงถึง สัดส่วนปริมาณของปัญหาในแต่ละด้านของกลุ่มว่ามีมากน้อยเพียงใดได้ด้วย ในส่วนการวิเคราะห์ปัญหาประกอบด้วย ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน ปัญหาด้านความรู้เทคโนโลยี ปัญหาด้านทักษะการจัดการ ปัญหาด้านการรวมกลุ่ม และปัญหาอื่นๆ โดยวิเคราะห์จากจำนวนหมู่บ้านในชุมชนที่มีปัญหาการรวมกลุ่มในแต่ละด้าน เพื่อชุมชนหรือกลุ่มจะได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มมากที่สุดและลำดับรองลงมา เพื่อให้ชุมชนหรือสมาชิกในกลุ่มนำไปวิเคราะห์ถึงที่มาของปัญหา เพื่อหาทางร่วมกันคิดแก้ไขปัญหาในแต่ละด้าน เพื่อพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็งต่อไป (ภาพที่ 2.11)

หมายเหตุ : ร้อยละ คือร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหากลุ่มในแต่ละด้าน

ภาพที่ 2.11 เครื่องมือวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่มในชุมชน

บทที่ 3

เศรษฐกิจชุมชน 9 จังหวัด

การวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจชุมชนในบทนี้เป็นการนำเสนอเครื่องมือการเรียนรู้การจัดการเศรษฐกิจชุมชนของ 9 จังหวัดที่เหลือจากทั้งหมด 13 จังหวัด (4 จังหวัดนำร่องข้างต้นคือ จังหวัดพิษณุโลก ชัยนาท กาฬสินธุ์ และนครศรีธรรมราช) ซึ่งข้อมูลที่น่าเสนอก่อนหน้านี้เป็นข้อมูลที่ทางคณะวิจัยได้รายงานในรายงานชั้นกลางแล้ว โดยการนำเสนอข้อมูลเป็นรายจังหวัด ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจเศรษฐกิจชุมชนชุดเดิม (สกว.) รายงานในบทนี้ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ระบบการผลิตหลัก 2) การวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน 3) การวิเคราะห์การจัดการและการกระจายตัวของผลผลิตหลัก 4) การวิเคราะห์การกระจายตัวของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต 5) การวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน และ 6) ศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งรายละเอียดของแต่ละส่วนจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

อย่างไรก็ตาม รายงานบทนี้เป็นการนำเสนอโดยการนำข้อมูลของแต่ละจังหวัดรวมกันเป็นรายภาค ซึ่งมีรายละเอียดเบื้องต้นดังนี้

ภาคเหนือ ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน กำแพงเพชร อุทัยธานี และพิษณุโลก (สำหรับรายละเอียดของจังหวัดพิษณุโลกนั้นได้นำเสนอในรายงานเล่มที่ 2)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ นครพนม อุบลราชธานี ยโสธร และกาฬสินธุ์ (สำหรับรายละเอียดของจังหวัดกาฬสินธุ์นั้นได้นำเสนอในรายงานเล่มที่ 4)

ภาคใต้ ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ พัทลุง สงขลา และนครศรีธรรมราช (สำหรับรายละเอียดของจังหวัดนครศรีธรรมราชนั้นได้นำเสนอในรายงานเล่มที่ 5) สำหรับภาคกลางซึ่งประกอบด้วยจังหวัดชัยนาทเพียงจังหวัดเดียวนั้นได้นำเสนอรายละเอียดของจังหวัดในรายงานเล่มที่ 3

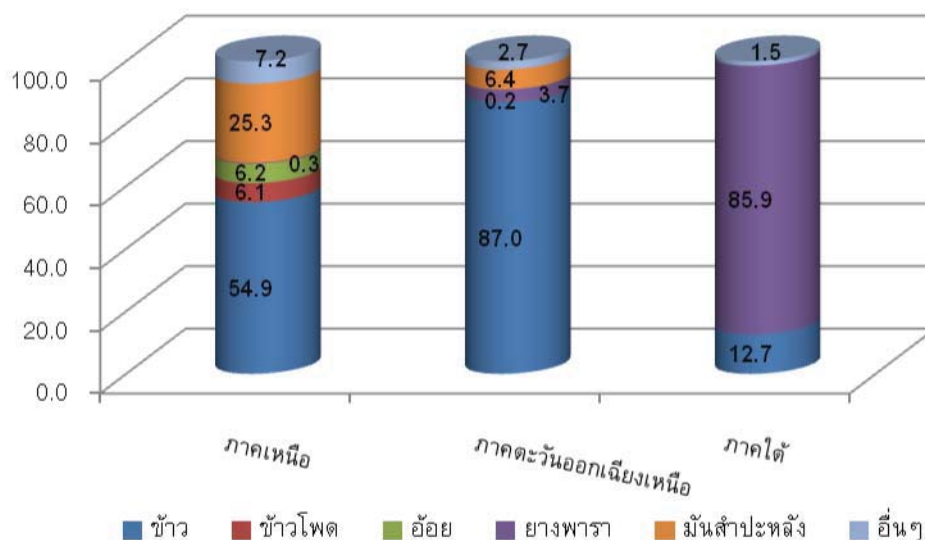
3.1 ระบบการผลิตหลักของ 9 จังหวัด

จากภาพรวมระบบเศรษฐกิจชุมชนของทั้ง 9 จังหวัด สามารถพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละระบบการผลิตซึ่งเป็นแหล่งรายได้สำคัญของระบบเศรษฐกิจชุมชนของแต่ละจังหวัดซึ่งได้แก่ ระบบการผลิตพืช ระบบการผลิตสัตว์ และระบบการผลิตหัตถกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ระบบการผลิตพืช

จากการพิจารณาพื้นที่เพาะปลูกพืชที่เป็นอาชีพหลักในแต่ละภาคพบว่า ข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาคเหนือมีการปลูกพืชหลักค่อนข้างหลากหลายชนิด โดยเฉพาะมีการปลูกข้าวมากที่สุดร้อยละ 54.95 ของจำนวนพื้นที่ทั้งหมดในภาคเหนือ รองลงมาคือ มันสำปะหลัง (ร้อยละ 25.30) อ้อย และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่มีการปลูกข้าวมากถึงร้อยละ 87.03 ของจำนวนพื้นที่ทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ มันสำปะหลัง และยางพารา ตามลำดับ ในขณะที่ภาคใต้เป็นภาคที่มีการปลูกยางพารามากที่สุดด้วยร้อยละ 85.87 ของจำนวนพื้นที่ทั้งหมดในภาคใต้ รองลงมาคือ ข้าว และพืชอื่นๆ (ภาพที่ 3.1)

อย่างไรก็ตามการปลูกพืชหลายประเภทของแต่ละภูมิภาค ทำให้ครัวเรือนมีรายได้หลากหลาย ทั้งนี้ยังลดความเสี่ยงจากการขาดทุนและเป็นการลดการซื้อผลผลิต เช่น พืชผัก ผลไม้ เป็นต้น เพื่อบริโภคในครัวเรือนได้ด้วย

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนพื้นที่ทั้งหมดในแต่ละภาค

ภาพที่ 3.1 ระบบการผลิตพืชหลักของชุมชน

เมื่อพิจารณารายจังหวัดในแต่ละภาคพบว่า ทุกจังหวัดในภาคเหนือมีการปลูกข้าวเป็นพืชหลัก โดยจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และอุทัยธานี มีสัดส่วนพื้นที่ในการปลูกข้าวเป็นพืชหลักมากกว่าครึ่งของพื้นที่ทั้งหมดที่ปลูกพืชเป็นอาชีพหลักของจังหวัด (ร้อยละ 51.66 ร้อยละ 75.38 และร้อยละ 71.41 ของพื้นที่ปลูกพืชเป็นอาชีพหลักในแต่ละจังหวัดในภาคเหนือ ตามลำดับ) ส่วนพืชที่ปลูกเป็นพืชหลักรองลงมาจากข้าวของแต่ละจังหวัดในภาคเหนือค่อนข้างแตกต่างกัน เช่น จังหวัดเชียงใหม่ ปลูกไม้ผลและพืชผัก จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และพืชตระกูลถั่ว ส่วนจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดอุทัยธานี ปลูกมันสำปะหลัง เป็นต้น สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือพืชที่ปลูกค่อนข้างเหมือนกันกล่าวคือ นอกจากข้าวเป็นพืชหลักที่ทุกจังหวัดในภาคปลูกแล้ว ยังมีการปลูกมันสำปะหลังด้วย ในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดยโสธร นอกจากนี้พบว่าทุกจังหวัดยังมีการปลูกยางพาราด้วย ส่วนภาคใต้นั้นมีการปลูกยางพารามากในจังหวัดสงขลาด้วยร้อยละ 85.87 ของจำนวนพื้นที่ปลูกพืชเป็นอาชีพหลักฝนจังหวัดสงขลา รองลงมาคือ ข้าวและไม้ผล แต่ทั้งนี้ไม่มีข้อมูลพื้นที่การปลูกพืชหลักของจังหวัดพัทลุง เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจชุดเดิม (สกว.) นั้นไม่มีการระบุจำนวนพื้นที่ที่ปลูกพืชหลัก จึงจำเป็นต้องใช้จำนวนครัวเรือนวิเคราะห์แทน และเนื่องจากการนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลของพื้นที่ปลูกพืชหลัก จึงต้องตัดข้อมูลของจังหวัดพัทลุงออกไป (ตารางที่ 3.1)

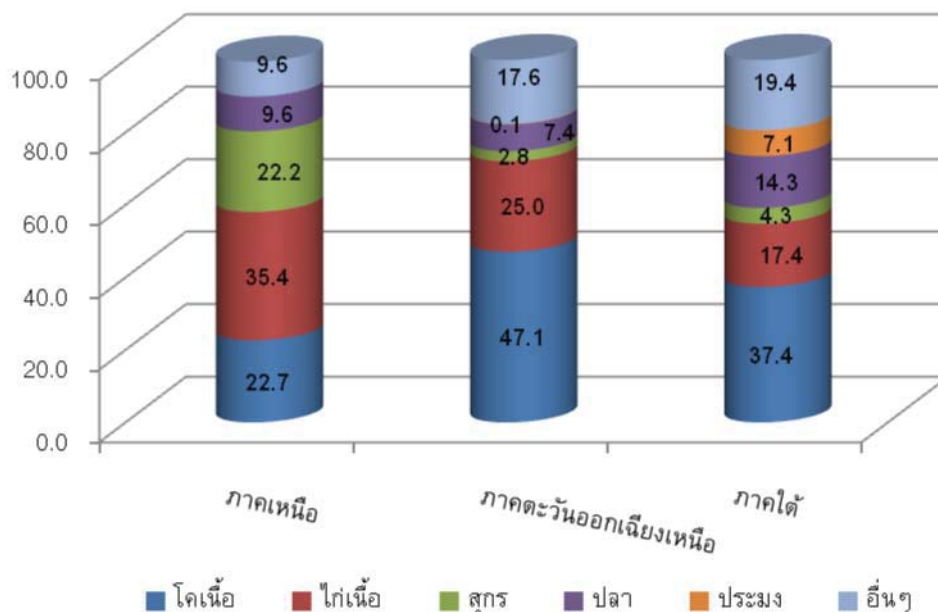
ตารางที่ 3.1 พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของ 9 จังหวัด (ต่อ)

ชนิดพืช	พื้นที่เพาะปลูกพืชหลัก (ไร่)										
	ภาคเหนือ					ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ					ภาคใต้
	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	กำแพงเพชร	อุทัยธานี	รวม	นครพนม	อุบลราชธานี	ยโสธร	รวม	สงขลา	รวม
รวม	84,959 (100.00)	76,121 (100.00)	558,286 (100.00)	227,915 (100.00)	947,281 (100.00)	193,192 (100.00)	361,121 (100.00)	145,468 (100.00)	699,781 (100.00)	86,630 (100.00)	86,630 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชน
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชเป็นอาชีพหลัก

3.1.2 ระบบการผลิตสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในแต่ละภาคพบว่า ภาคเหนือส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 35 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในภาคเหนือมีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด รองลงมาคือ ไก่เนื้อและสุกร (ร้อยละ 22.7 และร้อยละ 22.2) ตามลำดับ สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการเลี้ยงโคเนื้อมากถึงร้อยละ 47.1 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ ไก่เนื้อและสัตว์อื่นๆ (ร้อยละ 25.0 และร้อยละ 17.6) ตามลำดับ ขณะที่ภาคใต้เลี้ยงโคเนื้อ (ร้อยละ 37.4) รองลงมาคือ สัตว์อื่นๆและไก่เนื้อ (ร้อยละ 19.4 และร้อยละ 17.4) ตามลำดับ และจากข้อมูลเห็นว่า ทุกภาคมีการเลี้ยงสัตว์ค่อนข้างคล้ายคลึงกัน เพียงแต่มีสัดส่วนที่มากน้อยแตกต่างกันตามลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวย (ภาพที่ 3.2)

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก
สัตว์อื่นๆ คือ ไก่ไข่ กระบือ กุ้ง หาดของป่า และสัตว์อื่นๆ

ภาพที่ 3.2 ระบบการผลิตสัตว์หลักของชุมชน

การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในภาคเหนือพบว่า จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการเลี้ยงสัตว์ชนิดเดียวกัน โดยมีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด (คิดเป็นร้อยละ 37.70 และ 36.28 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในจังหวัด) ตามลำดับ รองลงมาคือ สุกรและโคเนื้อ ตามลำดับ สำหรับจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดอุทัยธานี มีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุดเช่นเดียวกัน (คิดเป็นร้อยละ 28.75 และ 35.50 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในจังหวัด) ตามลำดับ และมีการเลี้ยงปลา สุกร และโคเนื้อร่วมด้วย จากข้อมูลจะเห็นว่า ทั้ง 4 จังหวัดในภาคเหนือไม่พบการทำประมง การเลี้ยงกุ้ง และการหาของป่า ขณะที่จังหวัดเชียงใหม่เพียงจังหวัดเดียวที่มีการเลี้ยงโคนม (ร้อยละ 2.36) ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการเลี้ยงโคเนื้อและไก่เนื้อมากในทุกจังหวัด ทั้งนี้ยังพบว่า จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีการทำประมง เลี้ยงกุ้ง และหาของป่า แต่ไม่พบในจังหวัดนครพนมและจังหวัดยโสธร ส่วนภาคใต้พบว่า ทั้งจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลามีการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด (ร้อยละ 35.86 และ 44.46 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในจังหวัด) ตามลำดับ นอกจากนี้ จังหวัดพัทลุงมีการเลี้ยงไก่เนื้อและปลาเป็นอาชีพหลัก

ด้วยสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ขณะที่จังหวัดสงขลามีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและแพะมากเป็นอันดับสอง(ร้อยละ 41.06) รองจากการเลี้ยงโคเนื้อ และทั้งสองจังหวัดไม่พบการเลี้ยงโคนม การเลี้ยงกุ้ง และการหาของป่า (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของ 9 จังหวัด

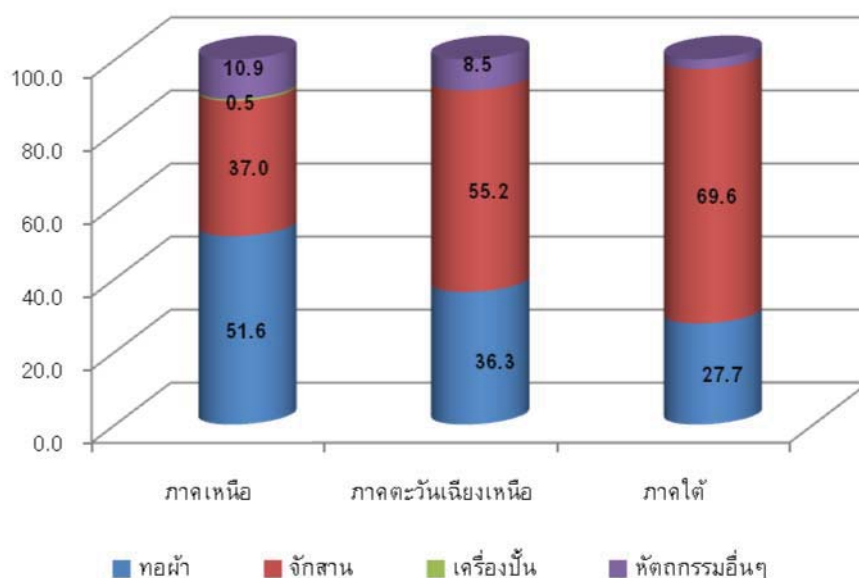
ชนิดสัตว์	ภาคเหนือ				จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์ (ครัวเรือน)				ภาคใต้			
	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	กำแพงเพชร	อุทัยธานี	รวม	นครพนม	อุบลราชธานี	ยโสธร	รวม	พัทลุง	สงขลา	รวม
โคเนื้อ	1,804 (26.11)	2,225 (23.89)	601 (16.79)	510 (17.75)	5,140 (22.67)	4,474 (58.19)	7,646 (43.36)	2,957 (44.20)	15,077 (47.10)	955 (35.86)	261 (44.46)	1,216 (37.42)
โคนม	163 (2.36)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	163 (0.72)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ไก่เนื้อ	2,605 (37.70)	3,379 (36.28)	1,029 (28.75)	1,020 (35.50)	8,033 (35.43)	1,150 (14.96)	5,677 (32.20)	1,173 (17.53)	8,000 (24.99)	516 (19.38)	51 (8.69)	567 (17.45)
ไก่ไข่	98 (1.42)	7 (0.08)	51 (1.42)	15 (0.52)	171 (0.75)	0 (0.00)	115 (0.65)	100 (1.49)	215 (0.67)	55 (2.07)	1 (0.17)	56 (1.72)
สุกร	1,988 (28.77)	2,234 (23.99)	661 (18.47)	160 (5.57)	5,043 (22.24)	76 (0.99)	662 (3.75)	146 (2.18)	884 (2.76)	129 (4.84)	11 (1.87)	140 (4.31)
ปลา	150 (2.17)	404 (4.34)	928 (25.93)	701 (24.40)	2,183 (9.63)	725 (9.43)	791 (4.49)	854 (12.77)	2,370 (7.40)	466 (17.50)	0 (0.00)	466 (14.34)
กระบือ	0 (0.00)	1,065 (11.43)	0 (0.00)	362 (12.60)	1,427 (6.29)	1,091 (14.19)	0 (0.00)	753 (11.26)	1,844 (5.76)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ประมง	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	40 (0.23)	0 (0.00)	40 (0.12)	210 (7.89)	22 (3.75)	232 (7.14)
กึ่ง	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	792 (4.49)	0 (0.00)	792 (2.47)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
หาของป่า	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	150 (0.85)	0 (0.00)	150 (0.47)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
อื่นๆ	101 (1.46)	0 (0.00)	309 (8.63)	105 (3.65)	414 (1.83)	172 (2.24)	1,759 (62.46)	707 (10.57)	2,638 (8.24)	332 (12.47)	241 (41.06)	573 (17.63)
รวม	6,909 (100.00)	9,314 (100.00)	3,579 (100.00)	2,873 (100.00)	22,675 (100.00)	7,688 (100.00)	17,632 (100.00)	6,690 (100.00)	32,010 (100.00)	2,663 (100.00)	587 (100.00)	3,250 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

3.1.3 ระบบการผลิตหัตถกรรม

สำหรับการทำอาชีพหัตถกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลักนอกภาคเกษตรนั้น โดยทั้งสามภูมิภาค นิยมประกอบอาชีพทอผ้าและจักสาน โดยภาคเหนือประกอบอาชีพทอผ้ามากถึงร้อยละ 51.6 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในภาคเหนือ และการทำจักสาน (ร้อยละ 37.0) นอกจากนี้ยังพบว่า ภาคเหนือมีการทำเครื่องปั้นเพียงภูมิภาคเดียว (ร้อยละ 0.5) อีกทั้งยังมีการประกอบอาชีพหัตถกรรมอื่นๆ ด้วย เช่น การแกะสลักไม้ การทำดอกไม้ประดิษฐ์ การตีมีด/ตีเหล็ก และเย็บผ้า เป็นต้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการประกอบอาชีพจักสานมากถึงร้อยละ 55.2 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ การทอผ้า (ร้อยละ 36.3) และการทำหัตถกรรมอื่นๆ เช่น การเย็บผ้าและการทำไม้กวาด เป็นต้น ส่วนภาคใต้ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 69.6 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในภาคใต้ ประกอบอาชีพจักสาน รองลงมาคือ การทอผ้า (ร้อยละ 27.7) (ภาพที่ 3.3)

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลัก

ภาพที่ 3.3 ระบบการผลิตหัตถกรรมหลักของชุมชน

จังหวัดในภาคเหนือ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพหลักนอกภาคเกษตร โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดอุทัยธานี รองลงมาเป็นการทำจักสาน ส่วนจังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดประกอบอาชีพจักสานมากถึงร้อยละ 61.15 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักในจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการจักสานไม้ไผ่ การจักสานผักตบชวา และจักสานจากเส้นพลาสติก เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดกำแพงเพชร มีการทำหัตถกรรมเครื่องปั้นด้วย (ร้อยละ 0.54 และร้อยละ 2.79 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักในจังหวัด) สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเพียงจังหวัดยโสธรที่มีการทอผ้ามากที่สุด (ร้อยละ 66.72 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักในจังหวัด) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทอผ้าฝ้ายลายขิด ผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ และผ้าไหมมัดหมี่ เป็นต้น ส่วนจังหวัดนครพนมและจังหวัดอุบลราชธานีทำการจักสานมากที่สุด (ร้อยละ

57.39 และร้อยละ 59.41 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักในจังหวัด ตามลำดับ) สำหรับจังหวัดพัทลุง มีการประกอบอาชีพจักสานมากถึงร้อยละ 70.27 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักในจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำจักสานเสื่อ กระชูด งานจักสานไม้ไผ่ และเครื่องมือเครื่องใช้ภายในครัวเรือน เช่น ตะกร้า เครื่องมือหาปลา ไม้กวาด เป็นต้น ส่วนจังหวัดสงขลานั้นพบเพียงครัวเรือนเดียวที่มีการทำผ้าทอ ซึ่งเป็นผ้าทอเกาะยอ เป็นผ้าพื้นเมืองที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากผู้นิยมสวมใส่ผ้าไทย มีลายที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น ลายราชวັถ์ ดอกพิกุล ดอกพะยอม เนื้อผ้าดูแลรักษาง่าย (ตารางที่ 3.3)

ตารางที่ 3.3 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักของ 9 จังหวัด

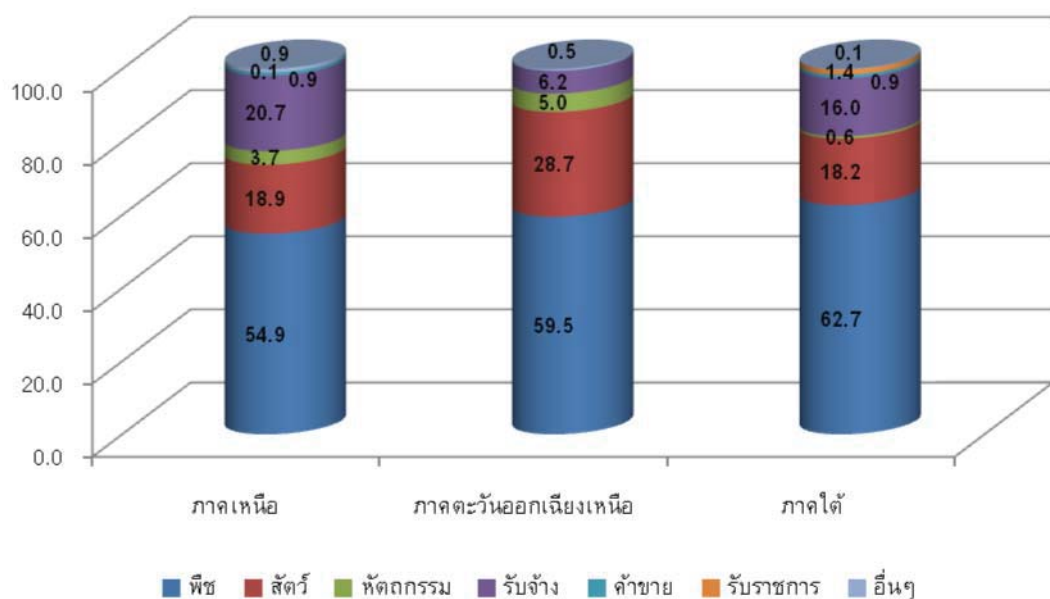
หัตถกรรม	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)					ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				ภาคใต้		
	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	กำแพงเพชร	อุทัยธานี	รวม	นครพนม	อุบลราชธานี	ยโสธร	รวม	พัทลุง	สงขลา	รวม
ทอผ้า	984 (58.64)	1,107 (53.53)	101 (18.77)	181 (57.10)	2,373 (51.58)	854 (42.61)	536 (22.47)	443 (66.72)	1,833 (36.28)	30 (27.03)	1 (100.00)	31 (27.68)
จักสาน	456 (27.18)	826 (39.94)	329 (61.15)	92 (29.02)	1,703 (37.01)	1,150 (57.39)	1,417 (59.41)	221 (33.28)	2,788 (55.18)	78 (70.27)	0 (0.00)	78 (69.64)
เครื่องปั้น	9 (0.54)	0 (0.00)	15 (2.79)	0 (0.00)	24 (0.52)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
หัตถกรรมอื่นๆ	229 (13.65)	135 (6.53)	93 (17.29)	44 (13.88)	501 (10.89)	0 (0.00)	432 (18.11)	0 (0.00)	432 (8.55)	3 (2.70)	0 (0.00)	3 (2.68)
รวม	1,678 (100.00)	2,068 (100.00)	538 (100.00)	317 (100.00)	4,601 (100.00)	2,004 (100.00)	2,385 (100.00)	664 (100.00)	5,053 (100.00)	111 (100.00)	1 (100.00)	112 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลัก

3.2 แหล่งรายได้ของชุมชน 9 จังหวัด

เมื่อพิจารณาถึงแหล่งที่มารายได้ของครัวเรือน ส่วนใหญ่ทั้งสามภูมิภาคมีรายได้หลักจากการทำอาชีพในภาคเกษตร โดยเฉพาะการปลูกพืช ซึ่งภาคเหนือมีการปลูกพืชร้อยละ 54.9 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหลักในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 59.5 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหลักในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) และภาคใต้ (ร้อยละ 62.7 5 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหลักในภาคใต้) ตามลำดับ ซึ่งพืชที่สำคัญได้แก่ ข้าว พืชไร่ พืชผัก และผลไม้ เป็นต้น รองลงมาคือ การเลี้ยงสัตว์ ส่วนอาชีพนอกภาคเกษตรเป็นอาชีพหนึ่งที่เป็นแหล่งรายได้หลักของแต่ละภูมิภาคเช่นกัน โดยภาคเหนือมีรายได้จากอาชีพรับจ้างร้อยละ 20.7 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 6.2) และภาคใต้ (ร้อยละ 16.0) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจังหวัดตัวอย่างในแต่ละภูมิภาคเป็นจังหวัดแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดการจ้างงานและทำให้มีอาชีพรับจ้างเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งของภูมิกษณนั้นๆ (ภาพที่ 3.4)

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหลัก

ภาพที่ 3.4 แหล่งรายได้ของชุมชน

จำนวนครัวเรือนของแต่ละจังหวัดในภาคเหนือพบว่า ทั้ง 4 จังหวัดมีแหล่งรายได้จากการเกษตรเป็นหลัก โดยเฉพาะการเพาะปลูกพืชซึ่งพืชที่สำคัญคือ ข้าว พืชไร่ และไม้ผล ตามลำดับ ซึ่งในบางจังหวัด เช่น จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดกำแพงเพชร แหล่งรายได้รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 29.48 และ ร้อยละ 20.32 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหลักในจังหวัด ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจังหวัดดังกล่าว เป็นจังหวัดที่มีอัตราการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมที่ค่อนข้างรวดเร็ว โดยอุตสาหกรรมที่สำคัญในจังหวัดเชียงใหม่คือ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมขนส่งและอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นต้น และโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดกำแพงเพชร เป็นโรงงาน

อุตสาหกรรมที่มีการผลิตสินค้าต่อเนื่องจากการผลิตภาคการเกษตร (เช่น โรงงานผลิตมันเส้น โรงสีข้าว อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมอาหาร เป็นต้น ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและอุทัยธานี เป็นจังหวัดที่มีแหล่งรายได้จากการเลี้ยงสัตว์รองลงมาจากการปลูกพืช (ร้อยละ 34.92 และร้อยละ 19.84 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหลักในจังหวัด ตามลำดับ) และทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแหล่งรายได้หลักจากการทำเกษตร โดยจากการปลูกพืชมากที่สุด รองลงมาคือ การเลี้ยงสัตว์ และอาชีพนอกภาคเกษตร (เช่น หัตถกรรมและรับจ้าง) ส่วนจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลา ก็มีแหล่งรายได้หลักจากการปลูกพืชเช่นเดียวกันกับจังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ จังหวัดพัทลุงมีแหล่งรายได้จากการเลี้ยงสัตว์และรับจ้างอีกทางหนึ่ง สำหรับจังหวัดสงขลา มีแหล่งรายได้จากการรับจ้างรองลงมาจากการปลูกพืช เนื่องจากจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ที่มีอุตสาหกรรมต่างๆ มากมาย ส่งผลให้คนในจังหวัดส่วนใหญ่รับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม ครัวเรือนในแต่ละภูมิภาคมีรายได้หลายแหล่งทั้งจากการทำเกษตร เช่น การเพาะปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ หรือรายได้จากนอกภาคเกษตร รับจ้าง เป็นต้น ทำให้ครัวเรือนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง (ตารางที่ 3.4)

ตารางที่ 3.4 แหล่งรายได้ของชุมชนของ 9 จังหวัด

แหล่งรายได้ของชุมชน	ภาคเหนือ				ภาคเหนือ				ภาคเหนือ			
	เขียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	กำแพงเพชร	อุทัยธานี	รวม	นครพนม	อุบลราชธานี	ยโสธร	รวม	พัทลุง	สงขลา	รวม
พืช	20,336 (47.59)	11,985 (44.36)	26,608 (67.58)	8,950 (61.80)	67,879 (54.92)	18,596 (71.61)	26,684 (53.10)	14,252 (59.92)	59,532 (59.53)	5,634 (59.71)	5,556 (66.12)	11,190 (62.73)
สัตว์	7,450 (17.43)	9,434 (34.92)	3,579 (9.09)	2,873 (19.84)	23,336 (18.88)	4,389 (16.90)	17,632 (35.09)	6,690 (28.13)	28,711 (28.71)	2,663 (28.22)	587 (6.99)	3,250 (18.22)
หัตถกรรม	1,678 (3.93)	2,068 (7.66)	538 (1.37)	317 (2.19)	4,601 (3.72)	1,979 (7.62)	2385 (4.75)	664 (2.79)	5,028 (5.03)	111 (1.18)	1 (0.01)	112 (0.63)
รับจ้าง	12,599 (29.48)	2,770 (10.25)	8,002 (20.32)	2,157 (14.89)	25,528 (20.65)	923 (3.55)	3,431 (6.83)	1,869 (7.86)	6,223 (6.22)	787 (8.34)	2,065 (24.57)	2,852 (15.99)
ค้าขาย	573 (1.34)	0 (0.00)	396 (1.01)	116 (0.80)	1,085 (0.88)	32 (0.12)	0 (0.00)	0 (0.00)	32 (0.03)	116 (1.23)	40 (0.48)	156 (0.87)
รับราชการ	69 (0.16)	0 (0.00)	0 (0.00)	8 (0.06)	77 (0.06)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	100 (1.06)	154 (1.83)	254 (1.42)
อื่นๆ	26 (0.06)	758 (2.81)	249 (0.63)	61 (0.42)	1,094 (0.89)	50 (0.19)	116 (0.23)	309 (1.30)	475 (0.47)	25 (0.26)	0 (0.00)	25 (0.14)
รวม	42,731 (100.00)	27,015 (100.00)	39,372 (100.00)	14,482 (100.00)	123,600 (100.00)	25,969 (100.00)	50,248 (100.00)	23,784 (100.00)	100,001 (100.00)	9,436 (100.00)	8,403 (100.00)	17,839 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหลัก

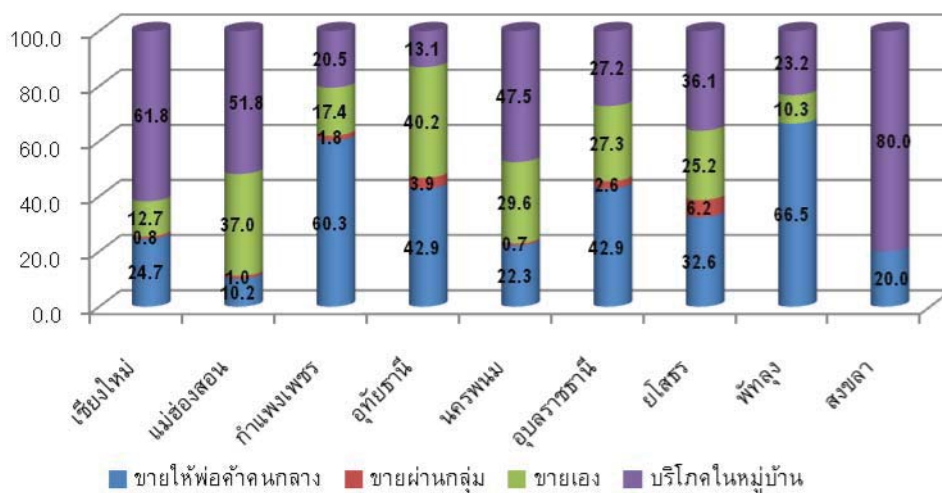
3.3 การจัดการผลผลิตหลักของ 9 จังหวัด

ผลผลิตทางการเกษตรของประเทศไทยมีมากมายหลายชนิดที่มีผลผลิตออกมาทั้งปี แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่สำคัญหลังจากที่ได้ผลผลิตออกมาแล้วนั้นคือ การตลาดหรือช่องทางการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร/ ผู้ผลิตสินค้า ซึ่งช่องทางในการจัดการผลผลิตของแบบสำรวจเศรษฐกิจชุมชนชุดเดิมมีเพียง 4 ช่องทางคือ การจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง การจำหน่ายผ่านกลุ่ม การจำหน่ายเอง และการบริโภคในชุมชน และไม่มีการจำแนกว่าเป็นจำหน่ายภายในหรือภายนอกชุมชน นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้เป็นเพียงการระบุสัดส่วนร้อยละของการจัดการในแต่ละช่องทางเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเป็นการจัดการผลผลิต เพื่อจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรในลักษณะผลผลิตสด ในหัวข้อนี้จะนำเสนอการจัดการผลผลิตพืช สัตว์ และผลผลิตจากหัตถกรรม ที่เป็นอาชีพหลักของชุมชนใน 9 จังหวัด คือ (1) ผลผลิตพืชหลัก ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และยางพารา (2) ผลผลิตสัตว์หลัก ได้แก่ ไข่ไก่ และโคเนื้อ และ (3) ผลผลิตหัตถกรรม ได้แก่ การทอผ้า และการจักสาน เป็นต้น

3.3.1 การจัดการผลผลิตพืชหลักของ 9 จังหวัด

การจัดการผลผลิตข้าว

การปลูกข้าวของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดนครพนม จังหวัดยโสธร และจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนเป็นหลัก รองลงมาผลิตเพื่อจำหน่าย โดยจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดยโสธร และจังหวัดสงขลา เป็นการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดนครพนมเป็นการจำหน่ายเอง ตามลำดับ ในขณะที่จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดพัทลุง ผลิตข้าวเพื่อจำหน่ายเป็นหลัก โดยเป็นการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางมากที่สุด ทั้งนี้ยังพบว่า จังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นสองจังหวัดในภาคใต้ไม่มีการจำหน่ายผลผลิตข้าวโดยผ่านช่องทางการจำหน่ายผ่านกลุ่ม นอกจากนี้ไม่พบช่องทางการจำหน่ายเองในจังหวัดสงขลาเช่นกัน อาจเนื่องมาจากข้าวไม่ใช่พืชเศรษฐกิจของทั้งสองจังหวัด จึงทำให้ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตไม่ค่อยหลากหลายเช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ (ภาพที่ 3.5)

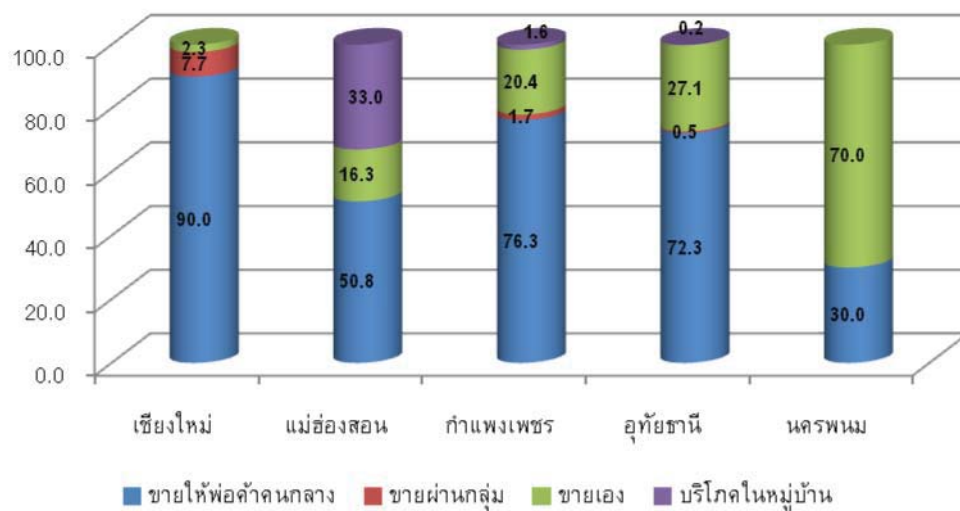

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของผลผลิตข้าวทั้งหมด

ภาพที่ 3.5 การจัดการผลผลิตข้าว

การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

สำหรับการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์พบใน 5 จังหวัดคือ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดนครพนม ซึ่งทุกจังหวัดดังกล่าวผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่ายเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่เป็นการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นการจำหน่ายเอง และการจำหน่ายผ่านกลุ่ม โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ที่มีการจำหน่ายผ่านกลุ่มถึงร้อยละ 7.7 ของการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัด แต่พบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีการเก็บผลผลิตไว้เป็นอาหารสัตว์ (ร้อยละ 33.0) สำหรับจังหวัดนครพนมที่มีการจำหน่ายเองเป็นหลักถึงร้อยละ 70.0 ของการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัด รองลงมาคือ การจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลาง (ภาพที่ 3.6)

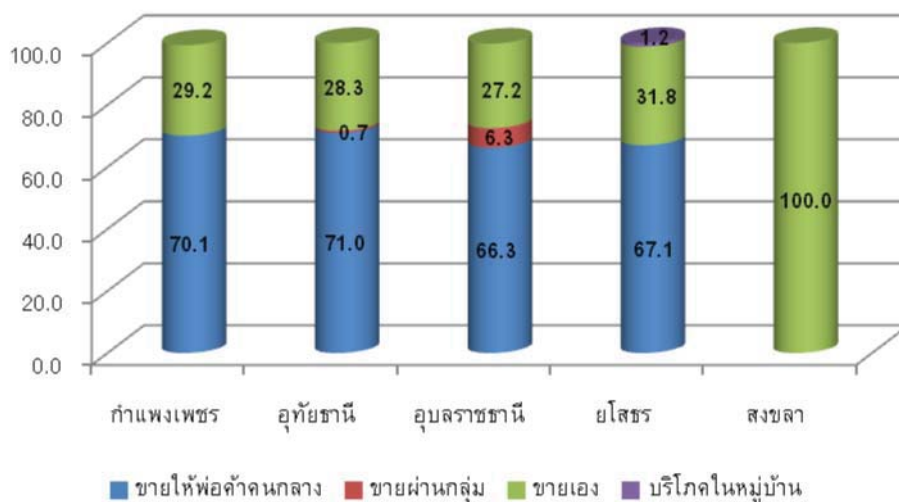

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด

ภาพที่ 3.6 การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

การจัดการผลผลิตมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังถือได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งของจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธรรองจากข้าว ซึ่งจากการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังของจังหวัดที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะเห็นว่า ส่วนใหญ่ผลิตมันสำปะหลังเพื่อจำหน่าย โดยเป็นการจำหน่ายให้กับคนพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก (มากกว่าร้อยละ 65.0 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัด) รองลงมาคือ เป็นการจำหน่ายเอง ซึ่งในแต่ละจังหวัดมีสัดส่วนที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังพบว่า มีช่องทางการจำหน่ายผ่านกลุ่มด้วยในจังหวัดอุทัยธานี (ร้อยละ 0.7 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัด) และจังหวัดอุบลราชธานี (ร้อยละ 6.3 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัด) สำหรับจังหวัดสงขลา (จำนวน 1 หมู่บ้าน) เป็นการจำหน่ายผลผลิตเองทั้งหมด (ร้อยละ 100.0 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัด) (ภาพที่ 3.7)

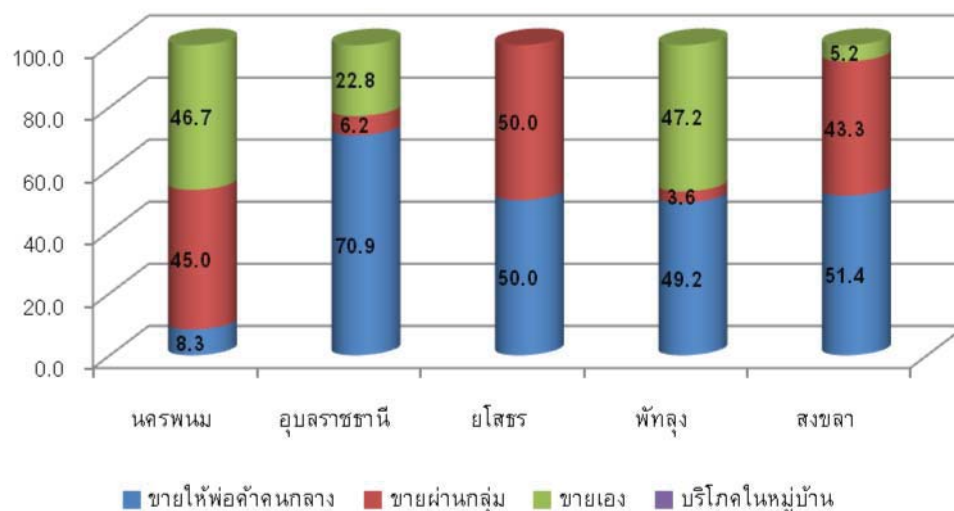

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของผลผลิตมันสำปะหลังทั้งหมด

ภาพที่ 3.7 การจัดการผลผลิตมันสำปะหลัง

การจัดการผลผลิตยางพารา

ยางพารานอกจากจะเป็นพืชเศรษฐกิจของภาคใต้แล้ว ปัจจุบันยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย ซึ่งจากจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ จังหวัดนครพนม จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธรพบว่า มีการจัดการผลผลิตยางพาราที่คล้ายคลึงกัน โดยจังหวัดนครพนมเป็นการจัดจำหน่ายด้วยตนเองเป็นหลัก (ร้อยละ 46.7 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในจังหวัด) รองลงมาเป็นการจำหน่ายผ่านกลุ่ม (ร้อยละ 45.00) สำหรับจังหวัดอุบลราชธานีเป็นการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก รองลงมาคือ การจำหน่ายเอง ส่วนจังหวัดยโสธรเป็นการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางและจำหน่ายผ่านกลุ่มในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 50.0 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในจังหวัด) เช่นเดียวกับจังหวัดพัทลุงที่มีการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก และจากทั้งห้าจังหวัดดังกล่าวสังเกตได้ว่าจังหวัดนครพนม จังหวัดยโสธรและจังหวัดสงขลา มีช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านกลุ่มในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสามารถในการพึ่งตนเองในด้านการจัดการผลผลิตและการสร้างอำนาจต่อรองด้านการตลาด (ภาพที่ 3.8)

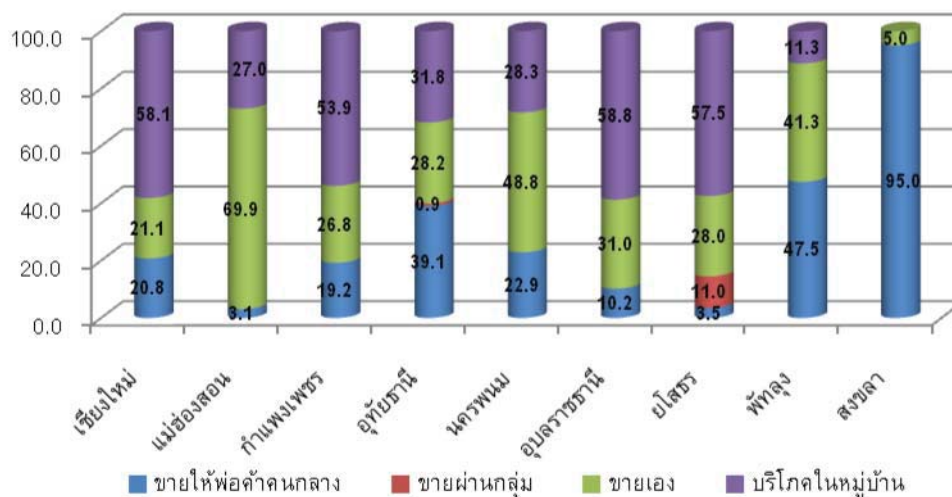
หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของผลผลิตยางพาราทั้งหมด

ภาพที่ 3.8 การจัดการผลผลิตยางพารา

3.3.2 การจัดการผลผลิตสัตว์หลักของ 9 จังหวัด

การจัดการผลผลิตไก่เนื้อ

การเลี้ยงไก่เนื้อพบว่า มีการเลี้ยงในทุกจังหวัดซึ่งส่วนใหญ่มีการจัดการผลผลิตที่คล้ายคลึงกัน ต่างกันเพียงสัดส่วนของช่องทางการจำหน่ายผลผลิต และจากภาพที่ 3.9 จะเห็นว่า มีช่องทางการจัดการผลผลิตโดยจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางและจำหน่ายเองนั้นพบในทุกจังหวัด โดยจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลา มีการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก โดยเฉพาะจังหวัดสงขลาที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 95.0 ของการจัดการผลผลิตไก่เนื้อในจังหวัด ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่จำหน่ายผลผลิตไก่เนื้อด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งการจำหน่ายผลผลิตด้วยตนเองนั้น เป็นการแสดงถึงการพึ่งตนเองแต่บทบาทหรืออำนาจในการต่อรองราคา ด้านการตลาดอาจจะไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรเพราะเป็นการต่างคนต่างขาย นอกจากนี้ยังพบว่า จังหวัดอุทัยธานีและจังหวัดยโสธร มีการจำหน่ายผลผลิตไก่เนื้อด้วยการจำหน่ายผ่านกลุ่มด้วย

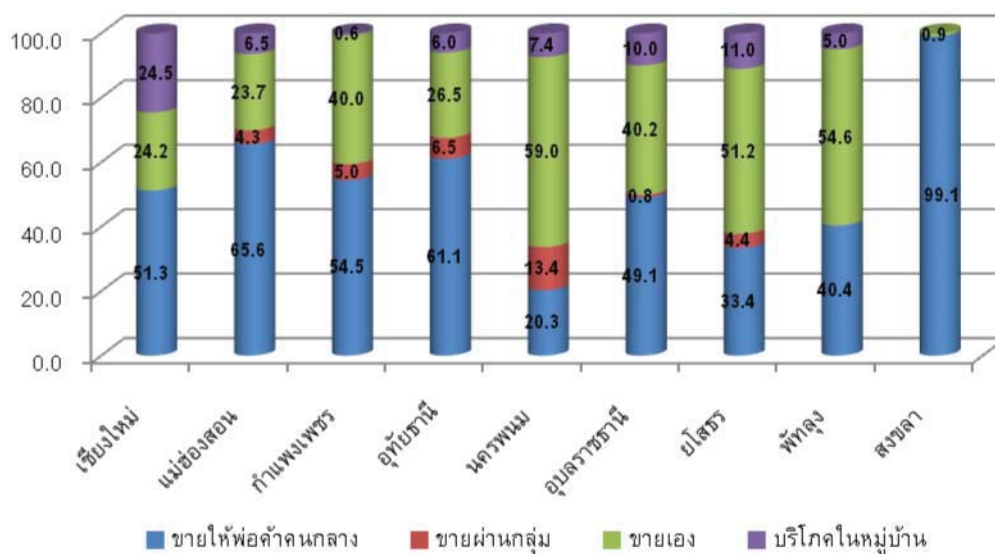

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของผลผลิตไก่เนื้อทั้งหมด

ภาพที่ 3.9 การจัดการผลผลิตไก่เนื้อ

การจัดการผลผลิตโคเนื้อ

การจัดการผลผลิตโคเนื้อของทั้ง 9 จังหวัด ส่วนใหญ่มีทุกช่องทางจำหน่ายซึ่งพบว่าเป็นการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางและจำหน่ายด้วยตนเองทุกจังหวัด โดยจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดที่มีการพึ่งพาตัวแทนด้วยการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก โดยเฉพาะจังหวัดสงขลาที่มีการพึ่งพาพ่อค้าคนกลางเกือบทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าจังหวัดสงขลา มีการพึ่งพาตนเองในด้านการจัดการผลผลิตโคเนื้อน้อยมาก ในขณะที่จังหวัดนครพนม จังหวัดยโสธร และจังหวัดพัทลุง เน้นจำหน่ายผลผลิตด้วยตนเองเป็นหลัก ซึ่งแสดงถึงการพึ่งพาตนเองด้านการตลาดในระดับหนึ่ง แต่ทั้งนี้ยังพบว่า มีการจำหน่ายผลผลิตโคเนื้อผ่านกลุ่มในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครพนม จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธร ตามลำดับ ทำให้เห็นถึงการพยายามพึ่งพาตนเองในการจัดการผลผลิตโคเนื้อไม่มากนักน้อย (ภาพที่ 3.10)

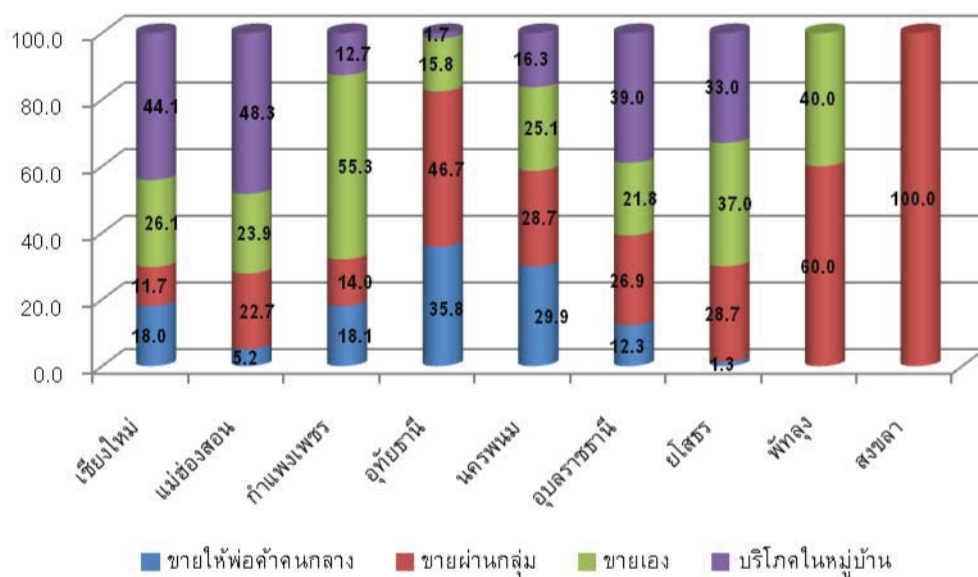
หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของผลผลิตโคเนื้อทั้งหมด

ภาพที่ 3.10 การจัดการผลผลิตโคเนื้อ

3.3.3 การจัดการผลผลิตหัตถกรรมหลักของ 9 จังหวัด

การจัดการผลผลิตผ้าทอ

การทอผ้าของคนในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นการทำเมื่อเสร็จฤดูการเก็บเกี่ยวข้าวหรือพืชผลหลัก ซึ่งบางส่วนจะการประกอบเป็นอาหารเสริมเพื่อหารายได้เพิ่มให้กับครอบครัวของตนเอง โดยจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดยโสธร เป็นการจำหน่ายด้วยตนเองเป็นหลัก (ร้อยละ 55.3 และ 37.0 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในจังหวัด ตามลำดับ) ส่วนจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา เป็นการจำหน่ายผ่านกลุ่มเป็นหลัก สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธร เป็นการผลิตผ้าทอเพื่อใช้ในครัวเรือนเป็นหลัก ทั้งนี้ช่องทางการจำหน่ายผลผลิตผ้าทอผ่านพ่อค้าคนกลางนั้นไม่พบในจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลา แต่พบในจังหวัดอื่นๆ ในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับช่องทางการจำหน่ายในช่องทางอื่นๆ ที่กล่าวมา ซึ่งอาจจะแสดงให้เห็นว่าผลผลิตผ้าทอนั้นเป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สามารถพึ่งพาตนเองได้มากกว่าที่จะพึ่งพาเพียงแต่พ่อค้าคนกลางเท่านั้น (ภาพที่ 3.11) ทั้งนี้การจำหน่ายผลผลิตผ่านกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านทอผ้าและมีการรวบรวมผลผลิตที่ได้จำหน่ายด้วยกัน

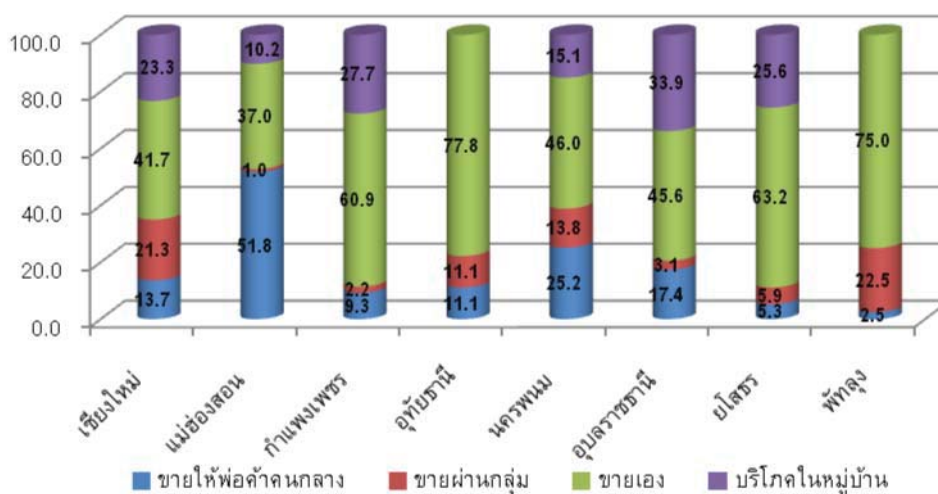

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของผลผลิตผ้าทอทั้งหมด

ภาพที่ 3.11 การจัดการผลผลิตผ้าทอ

การจัดการผลผลิตจักสาน

สำหรับหัตถกรรมจักสานพบว่า ส่วนใหญ่ทุกจังหวัดมีการทำจักสานเพื่อจำหน่ายเป็นหลัก โดยเป็นการจำหน่ายผลผลิตด้วยตนเองในสัดส่วนที่สูง โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครพนม จังหวัดอุดรราชธานี จังหวัดยโสธร และจังหวัดพัทลุง ทั้งนี้จังหวัดดังกล่าวยังมีช่องทางการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง และจำหน่ายผ่านกลุ่มอีกด้วย ทั้งนี้จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางมากที่สุด (ร้อยละ 51.8 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด) นอกจากนี้ หัตถกรรมจักสานผู้ผลิตผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือนด้วย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับการเกษตร แต่จักสานที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในครัวเรือนไม่พบในจังหวัดอุทัยธานีและจังหวัดพัทลุง (ภาพที่ 3.12)

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของผลผลิตจักสานทั้งหมด

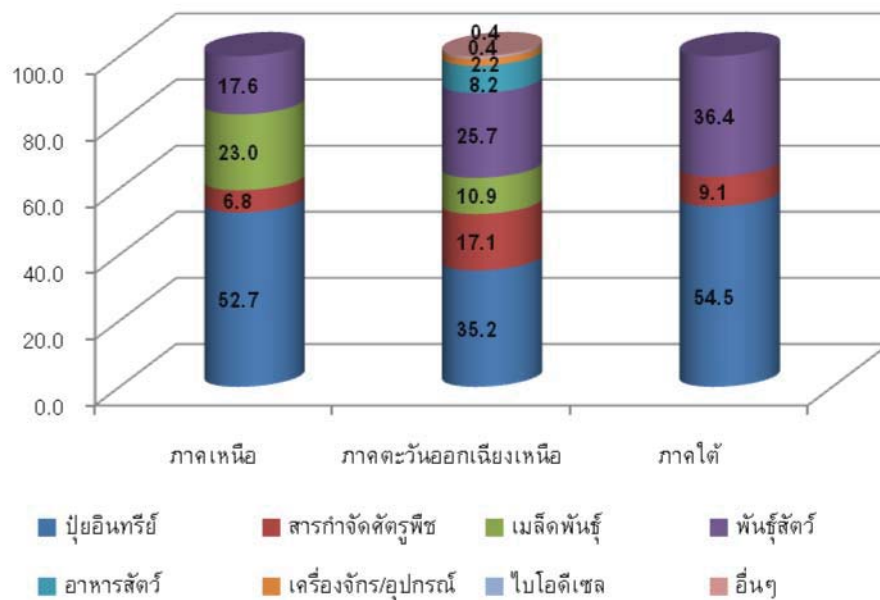
ภาพที่ 3.12 การจัดการผลผลิตจักสาน

3.4 บทบาทของกลุ่มเพื่อพึ่งตนเองด้านปัจจัยการผลิตของ 9 จังหวัด

การรวมกลุ่มด้านปัจจัยการผลิตมีบทบาทสำคัญ 2 ลักษณะ คือ การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัย และการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อปัจจัยสำหรับอาชีพหลัก เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์ เมล็ดพันธุ์ พ่อแม่พันธุ์/ ลูกพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ เครื่องจักร/อุปกรณ์เพื่อการผลิต และไบโอดีเซล เป็นต้น

3.4.1 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตสำหรับอาชีพหลักของ 9 จังหวัด

สำหรับการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิต ส่วนใหญ่จะเห็นว่าในทุกภูมิภาคมีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิตปัจจัยค่อนข้างหลากหลาย โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์มากที่สุด (ร้อยละ 35.2 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) รองลงมาคือรวมกลุ่มเพื่อผลิตพันธุ์สัตว์ เช่น พันธุ์โค ไก่ สุกร และปลา เป็นต้น (ร้อยละ 25.7) และสารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์อินทรีย์/ชีวภาพ (ร้อยละ 17.1) ตามลำดับ ในขณะที่ภาคเหนือ มีการรวมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพมากที่สุด (ร้อยละ 52.7 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคเหนือ) รองลงมาคือ การรวมกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ร้อยละ 23.0 (เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว พืชผัก และเห็ด) และพันธุ์สัตว์ร้อยละ 17.6 (เช่น พันธุ์สุกร โคเนื้อ กระบือ และปลา) ส่วนภาคใต้เป็นภาคที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตน้อยกว่าทั้งสองภูมิภาคข้างต้น โดยมีการรวมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพมากที่สุด (ร้อยละ 54.5 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคใต้) รองลงมาคือ พันธุ์สัตว์ (เช่น ปลา และโค) อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตของชุมชนนอกจากจะเป็นการผลิตเพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร/ผู้ผลิตแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างความผูกพัน ความสามัคคี และการเอื้ออาทรซึ่งกันและกันของคนในชุมชน/หมู่บ้าน ทำให้คนในชุมชนเกิดความเข้มแข็งได้ (ภาพที่ 3.13)

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

ภาพที่ 3.13 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิต

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่า ส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพมากที่สุด ยกเว้นจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดพัทลุงที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตพันธุ์สัตว์มากที่สุด ทั้งนี้การที่

ส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ ชีวภาพ อาจเนื่องมาจากคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอาชีพเพาะปลูกพืช ไม่ว่าจะเป็นจะการทำนา ปลูกพืชไร่ หรือผลไม้และพืชผักต่างๆ และเลี้ยงสัตว์ ได้นำเศษวัสดุเหลือใช้ชุมชนจากการทำอาชีพมาใช้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์/ ชีวภาพ โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการผลิต ซึ่งมีวิธีการที่ไม่ยุ่งยากและสามารถลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีได้ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์/ ชีวภาพจากหน่วยงานรัฐมากขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรเอง และเป็นการปรับปรุงสภาพดินที่ใช้ในการทำกินด้วย เป็นต้น สำหรับจังหวัดนครพนม เป็นเพียงจังหวัดเดียวที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตเครื่องจักร/ อุปกรณ์เพื่อการผลิต คิดเป็นร้อยละ 10.81 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด เช่น รถไถเดินตาม เครื่องสูบน้ำ เครื่องปั่นไฟฟ้า เครื่องผสมปุ๋ยชีวภาพ และเครื่องอัดเม็ดปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าการรวมกลุ่มเพื่อผลิตไบโอดีเซล ร้อยละ 1.80 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด ซึ่งพบในอำเภอนาหว้า โดยเป็นการผลิตไบโอดีเซลจากสบู่ดำ (ตารางที่ 3.5)

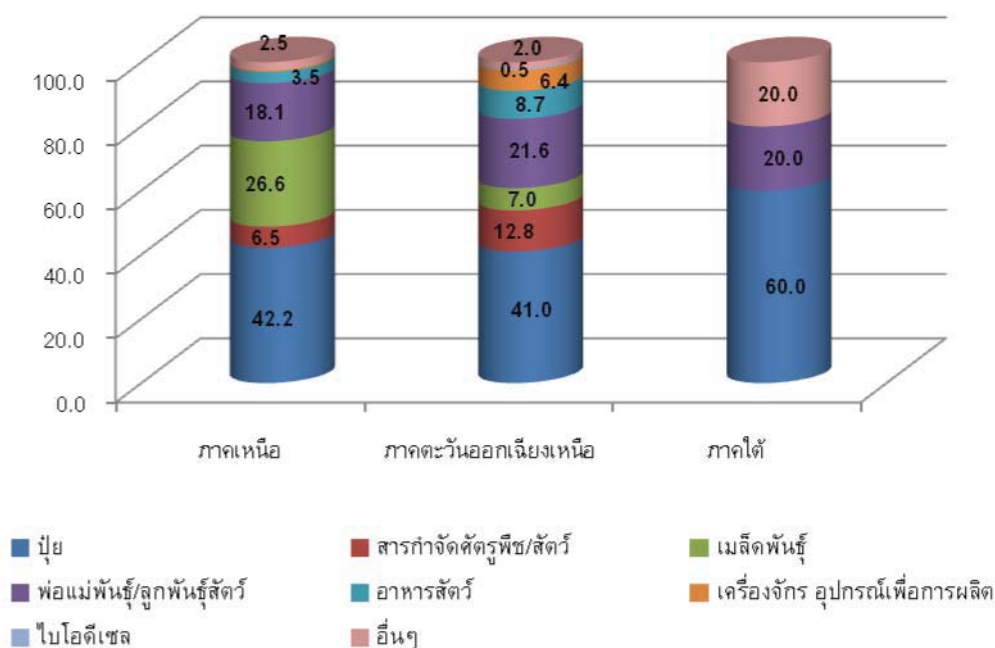
ตารางที่ 3.5 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตสำหรับอาชีพหลักของ 9 จังหวัด

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิต	จำนวนหมู่บ้านของการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิต (หมู่บ้าน)					ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ					ภาคใต้	
	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	กำแพงเพชร	อุทัยธานี	รวม	นครพนม	อุบลราชธานี	ยโสธร	รวม	พัทลุง	สงขลา	รวม
ป๋าย	3	8	14	17	39	44	98	51	193	1	5	6
	(100.00)	(80.00)	(73.68)	(37.78)	(52.70)	(39.64)	(38.58)	(27.72)	(35.15)	(16.67)	(100.00)	(54.55)
	0	2	2	1	5	15	46	33	94	1	0	1
	(0.00)	(20.00)	(10.53)	(0.22)	(6.76)	(13.51)	(18.11)	(17.93)	(17.12)	(16.67)	(0.00)	(9.09)
สารกำจัดศัตรูพืช	0	0	2	15	17	7	23	30	60	0	0	0
เมล็ดพันธุ์	(0.00)	(0.00)	(10.53)	(33.33)	(22.97)	(6.31)	(9.06)	(16.30)	(10.93)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
พันธุ์สัตว์	0	0	1	12	13	29	65	47	141	4	0	4
	(0.00)	(0.00)	(5.26)	(26.67)	(17.57)	(26.13)	(25.59)	(25.54)	(25.68)	(66.67)	(0.00)	(36.36)
อาหารสัตว์	0	0	0	0	0	0	22	23	45	0	0	0
	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(8.66)	(12.50)	(8.20)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
เครื่องจักรอุปกรณ์	0	0	0	0	0	12	0	0	12	0	0	0
	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(10.81)	(0.00)	(0.00)	(2.19)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
ไบโอดีเซล	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0	0
	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(1.80)	(0.00)	(0.00)	(0.36)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
อื่นๆ	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0	0
	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(1.80)	(0.00)	(0.00)	(0.36)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
รวม	3	10	19	45	74	111	254	184	549	6	5	11
	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

3.4.2 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตสำหรับอาชีพหลักของ 9 จังหวัด

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตพบว่า ในทุกภูมิภาคมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยมากที่สุด โดยภาคเหนือมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยร้อยละ 42.2 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคเหนือ รองลงมาคือ เมล็ดพันธุ์ (ร้อยละ 26.6) และพันธุ์สัตว์ (ร้อยละ 18.1) ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เมล็ดพันธุ์ ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ข้าว ข้าวโพด เห็ด และเมล็ดธัญพืช เป็นต้น และพันธุ์สัตว์ที่ชุมชนในภาคเหนือมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อคือ ปลา สุนัข โค และไก่ เป็นต้น สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยร้อยละ 41.0 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ พันธุ์สัตว์ และอาหารสัตว์ (เช่น โค ปลา สุนัข และไก่) นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อเมล็ดพันธุ์และเครื่องจักร/อุปกรณ์ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว ข้าวโพด และผัก เป็นต้น ส่วนอุปกรณ์การผลิตที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อได้แก่ รถไถนาเดินตาม เครื่องสูบน้ำ และอุปกรณ์อื่นๆ เป็นต้น ในขณะที่ภาคใต้มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตค่อนข้างน้อยกว่าสองภูมิภาคข้างต้น โดยมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยมากที่สุด (ร้อยละ 60.0 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคใต้) และมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อพันธุ์สัตว์ และปัจจัยอื่นๆ ตามลำดับ ในสัดส่วนที่เท่ากัน ซึ่งพันธุ์สัตว์ที่ชุมชนในภาคใต้มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อได้แก่ ปลา และโค ส่วนปัจจัยอื่นๆ เช่น ด้าย เส้นใยพลาสติก เป็นต้น (ภาพที่ 3.14)

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

ภาพที่ 3.14 การรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต

จากตารางจะเห็นว่า ทั้ง 8 จังหวัดมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยมากที่สุด โดยเป็นการการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยเคมีเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อพันธุ์สัตว์มากที่สุด (ร้อยละ 64.52 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อพันธุ์โค จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพบว่า ทุกจังหวัดในภาคเหนือยังมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อเมล็ดพันธุ์และพันธุ์สัตว์อีกด้วย

ในขณะที่จังหวัดนครพนม จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อพันธุ์สัตว์รองลงมาจากการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ย ทั้งนี้ในจังหวัดยโสธรมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อไบโอดีเซลจำนวน 3 หมู่บ้าน (ร้อยละ 1.61) ในอำเภอกุดชุมและอำเภอลือเมฆา ส่วนจังหวัดพัทลุงมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยมากที่สุด (ร้อยละ 62.50) รองลงมาคือ พันธุ์สัตว์ (เช่น พันธุ์ปลา) และปัจจัยอื่นๆ (เช่น ด้ายเพื่อนำมาทอผ้า และเส้นพลาสติกเพื่อนำมาจักสาน) สำหรับจังหวัดสงขลานั้นมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยและพันธุ์สัตว์ (เช่น พันธุ์โค) ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 50.00) (ตารางที่ 3.6)

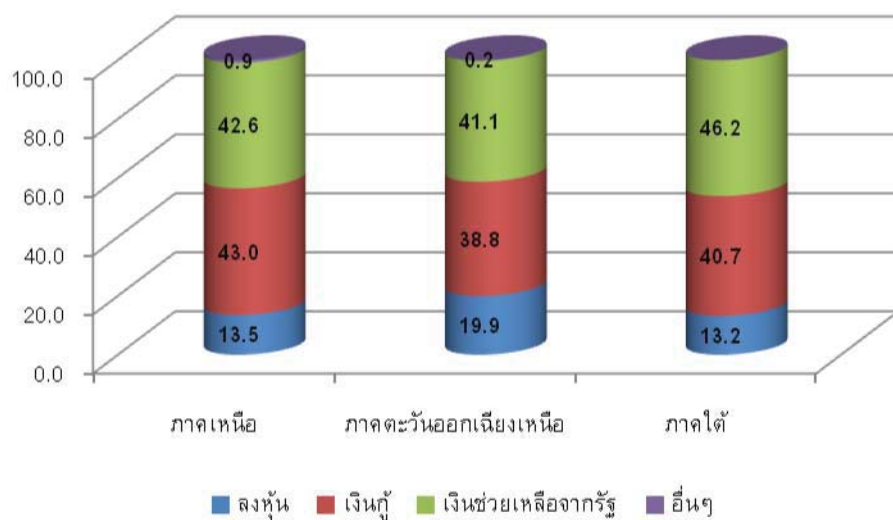
ตารางที่ 3.6 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตสำหรับอาชีพหลักของ 9 จังหวัด

จำนวนหมู่บ้านของการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต (หมู่บ้าน)																																																											
ภาคเหนือ					ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ					ภาคใต้																																																	
เขียงใหม่					แม่ฮ่องสอน					กำแพงเพชร					อุทัยธานี					รวม					นครพนม					อุบลราชธานี					ยโสธร					รวม					พัทลุง					สงขลา					รวม				
ปุ๋ย	21	2	44	17	84	67	107	56	230	5	1	6	(65.63)	(6.45)	(48.35)	(37.78)	(42.21)	(45.89)	(46.72)	(30.11)	(41.00)	(62.50)	(50.00)	(60.00)																																			
	4	1	6	2	13	12	32	28	72	0	0	0	(12.50)	(3.23)	(6.59)	(4.44)	(6.53)	(8.22)	(13.97)	(15.05)	(12.83)	(0.00)	(0.00)	(0.00)																																			
	6	5	25	17	53	18	0	21	39	0	0	0	(18.75)	(16.13)	(27.47)	(37.78)	(26.63)	(12.33)	(0.00)	(11.29)	(6.95)	(0.00)	(0.00)																																				
	1	20	7	8	36	32	56	33	121	1	1	2	(3.13)	(64.52)	(7.69)	(17.78)	(18.09)	(21.92)	(24.45)	(17.74)	(21.57)	(12.50)	(50.00)	(20.00)																																			
อาหารสัตว์	0	3	4	0	7	0	34	15	49	0	0	0	(0.00)	(9.68)	(4.40)	(0.00)	(3.52)	(0.00)	(14.85)	(8.06)	(8.73)	(0.00)	(0.00)																																				
	0	0	0	1	1	15	0	21	36	0	0	0	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(2.22)	(0.50)	(10.27)	(0.00)	(11.29)	(6.42)	(0.00)	(0.00)																																				
	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	0	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(1.61)	(0.53)	(0.00)	(0.00)																																				
	0	0	5	0	5	2	0	9	11	2	0	2	(0.00)	(0.00)	(5.49)	(0.00)	(2.51)	(1.37)	(0.00)	(4.84)	(1.96)	(25.00)	(0.00)	(20.00)																																			
อื่น ๆ	32	31	91	45	199	146	229	186	561	8	2	10	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)																																				
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)																																				
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)																																				
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)																																				
รวม	32	31	91	45	199	146	229	186	561	8	2	10	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)																																				
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)																																				
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)																																				
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)																																				

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

3.5 การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุนของ 9 จังหวัด

สำหรับแหล่งเงินทุนของชุมชนประกอบด้วย แหล่งเงินจากเงินลงทุน เงินกู้ เงินช่วยเหลือจากรัฐ และแหล่งอื่นๆ เช่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) เป็นต้น เมื่อพิจารณาแหล่งเงินทุนของชุมชนในแต่ละภูมิภาคพบว่า ส่วนใหญ่มีแหล่งเงินทุนมาจากเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากรัฐในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาศักยภาพในการระดมเงินทุนของคนในชุมชน/หมู่บ้าน จากการลงพื้นที่พบว่า ชุมชนทั้งสามภูมิภาคมีการลงทุนเพื่อนำเงินมาทำกิจกรรม แต่มีสัดส่วนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับเงินทุนจากแหล่งอื่นๆ (ภาพที่ 3.15) จากสัดส่วนแหล่งเงินทุนดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ชุมชน/หมู่บ้านมีการพึ่งพาเงินกู้ยืมและเงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นส่วนใหญ่ และมีการพึ่งพาตนเองในสัดส่วนที่น้อยกว่าอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตามการที่กลุ่มในชุมชนมีแหล่งเงินมาจากการลงทุนในชุมชนมากกว่าร้อยละ 10.0 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในแต่ละภูมิภาค ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของชุมชนที่พยายามที่จะพึ่งพาตนเอง

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

ภาพที่ 3.15 แหล่งเงินทุนของชุมชน

เมื่อพิจารณารายจังหวัดในภาคเหนือพบว่า จังหวัดต่างๆ ในภาคเหนือมีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ แหล่งเงินกู้และแหล่งเงินช่วยเหลือจากรัฐ โดยจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดกำแพงเพชรมีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ แหล่งเงินกู้ (คิดเป็นร้อยละ 47.37 และ 43.97 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนในจังหวัด) สำหรับจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดอุทัยธานี แหล่งเงินทุนจากเงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินที่สำคัญของจังหวัด (คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ 42.49 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนในจังหวัด) อย่างไรก็ตามจังหวัดอุทัยธานีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งเงินทุนที่ค่อนข้างชัดเจนกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคเดียวกัน เมื่อมีแหล่งเงินจากการลงทุนซึ่งเป็นการระดมเงินทุนของคนในชุมชน/หมู่บ้านถึงร้อยละ 20.17 (ตารางที่ 3.7) เช่นเดียวกันกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครพนมและจังหวัดอุบลราชธานีพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากเงินช่วยเหลือจากรัฐมากที่สุด (ร้อยละ 41.35 และร้อยละ 43.99 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่กู้ยืมเงินจาก

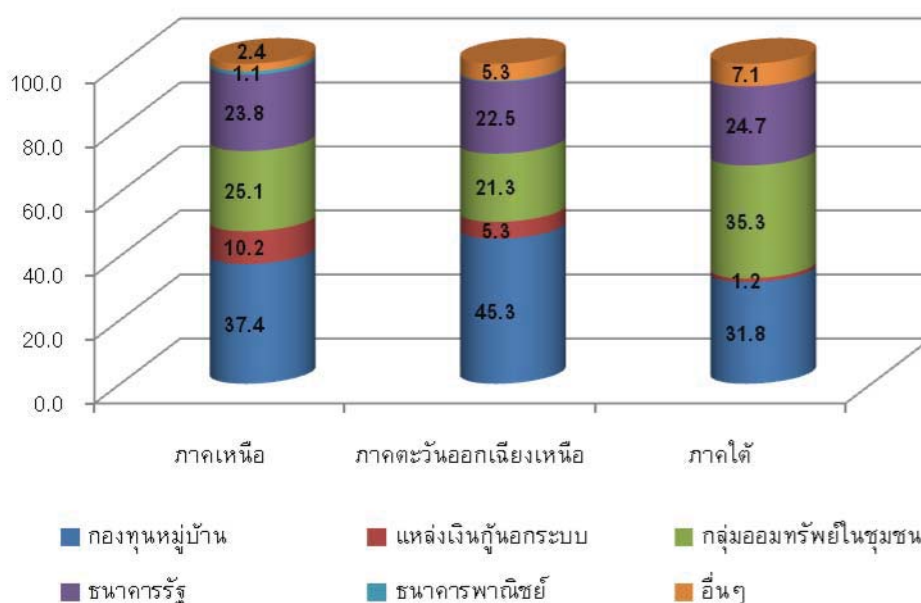
แหล่งเงินทุนในจังหวัด) ในขณะที่จังหวัดยโสธรที่มีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ เงินกู้ (ร้อยละ 36.77 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนในจังหวัด) ทั้งนี้จังหวัดยโสธรเป็นจังหวัดที่มีแหล่งเงินทุนจากการลงหุ้นร้อยละ 29.03 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนในจังหวัด สำหรับจังหวัดในภาคใต้ นั้น จังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลามีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ เงินช่วยเหลือจากรัฐ (ร้อยละ 45.31 และร้อยละ 48.15 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนในจังหวัด) ซึ่งทั้งสองจังหวัดมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งเงินทุนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีการระดมเงินทุนจากการลงหุ้นร้อยละ 12.50 และ 14.81 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนในจังหวัด

ตารางที่ 3.7 แหล่งเงินทุนของชุมชนใน 9 จังหวัด

แหล่งเงินทุน	ภาคเหนือ					ภาคเหนือ					ภาคเหนือ				
	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	กำแพงเพชร	อุทัยธานี	รวม	นครพนม	อุบลราชธานี	ยโสธร	รวม	พิจิตร	สงขลา	รวม			
ลงทุน	27	3	61	47	138	72	49	45	166	8	4	12			
	(10.15)	(2.34)	(15.33)	(20.17)	(13.46)	(23.08)	(13.39)	(29.03)	(19.93)	(12.50)	(14.81)	(13.19)			
เงินกู้	126	54	175	86	441	110	156	57	323	27	10	37			
	(47.37)	(42.19)	(43.97)	(36.91)	(43.02)	(35.26)	(42.62)	(36.77)	(38.78)	(42.19)	(37.04)	(40.66)			
เงินช่วยเหลือจากรัฐ	113	64	161	99	437	129	161	52	342	29	13	42			
	(42.48)	(50.00)	(40.45)	(42.49)	(42.63)	(41.35)	(43.99)	(33.55)	(41.06)	(45.31)	(48.15)	(46.15)			
อื่นๆ	0	7	1	1	9	1	0	1	2	0	0	0			
	(0.00)	(5.47)	(0.25)	(0.43)	(0.88)	(0.32)	(0.00)	(0.65)	(0.24)	(0.00)	(0.00)	(0.00)			
รวม	266	128	398	233	1,025	312	366	155	833	64	27	91			
	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)			

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนประกอบด้วย กองทุนหมู่บ้าน แหล่งเงินกู้นอกระบบ กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน ธนาคารรัฐ ธนาคารพาณิชย์ และอื่นๆ (เช่น แหล่งเงินกู้จากกลุ่มต่างๆ ในชุมชน แหล่งเงินกู้จากโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น) แหล่งเงินกู้ที่สำคัญของทั้ง 3 ภูมิภาคส่วนใหญ่มาจากกองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และธนาคารรัฐ โดยภาคเหนือมีแหล่งเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้านร้อยละ 37.4 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่ใช้เงินกู้เป็นแหล่งเงินทุน รองลงมาคือแหล่งเงินทุนจากกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนและธนาคารรัฐในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 25.1 และร้อยละ 23.8 ตามลำดับ) สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะของแหล่งเงินกู้เช่นเดียวกับภาคเหนือคือ มีแหล่งเงินทุนที่สำคัญมาจากกองทุนหมู่บ้าน รองลงมาคือ ธนาคารรัฐและกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนตามลำดับ ในขณะที่ภาคใต้แหล่งเงินกู้ที่สำคัญคือ กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน (ร้อยละ 35.3 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคใต้) รองลงมาคือ กองทุนหมู่บ้านและธนาคารรัฐ ตามลำดับ อย่างไรก็ตามในแต่ละภูมิภาคนั้น มีสัดส่วนของแหล่งเงินที่มาจากกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนมากกว่าร้อยละ 20.0 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่ใช้เงินกู้เป็นแหล่งเงินทุน ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าชุมชนในภูมิภาคต่างๆ พยายามที่จะพึ่งพาตนเองในเรื่องของแหล่งเงินทุนด้วย (ภาพที่ 3.16)

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด

ภาพที่ 3.16 แหล่งเงินกู้ของชุมชน

เมื่อพิจารณารายละเอียดของแหล่งเงินทุนของชุมชนในแต่ละจังหวัดพบว่า แหล่งเงินกู้ที่สำคัญของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดอุทัยธานี มาจากเงินกองทุนหมู่บ้าน รองลงมาคือ กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และธนาคารรัฐ ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่าแหล่งเงินกู้นอกระบบยังมีความสำคัญต่อจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดกำแพงเพชรซึ่งมีสัดส่วนจากการนำเงินมาจากแหล่งเงินดังกล่าวมากกว่าร้อยละ 10.00 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่ใช้เงินกู้เป็นแหล่งเงินทุนในจังหวัด เช่นเดียวกับจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีแหล่งเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินกู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะจังหวัดนครพนมและจังหวัดอุบลราชธานีที่มีสัดส่วนการกู้ยืมจาก

กองทุนหมู่บ้านเกือบครึ่งของแหล่งเงินทุนทั้งหมด (ร้อยละ 48.24 และ 47.84 ตามลำดับ) ทำให้เห็นว่า กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของคนในชุมชน/ หมู่บ้าน นอกจากนี้จังหวัด อุบลราชธานีและจังหวัดยโสธรยังคงมีการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากเงินกู้ยืมในระบบ (ร้อยละ 6.83 และร้อยละ 7.03 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่ใช้เงินกู้เป็นแหล่งเงินทุนในจังหวัด ตามลำดับ) สำหรับจังหวัด พัทลุงและจังหวัดสงขลามีแหล่งเงินกู้เช่นเดียวกันนั่นคือ แหล่งเงินกู้จากกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนและ กองทุนหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ และพบว่ามีเพียงจังหวัดสงขลาที่มีการใช้แหล่งเงินกู้ในระบบด้วย (ร้อยละ 3.57 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่ใช้เงินกู้เป็นแหล่งเงินทุนในจังหวัด) (ตารางที่ 3.8)

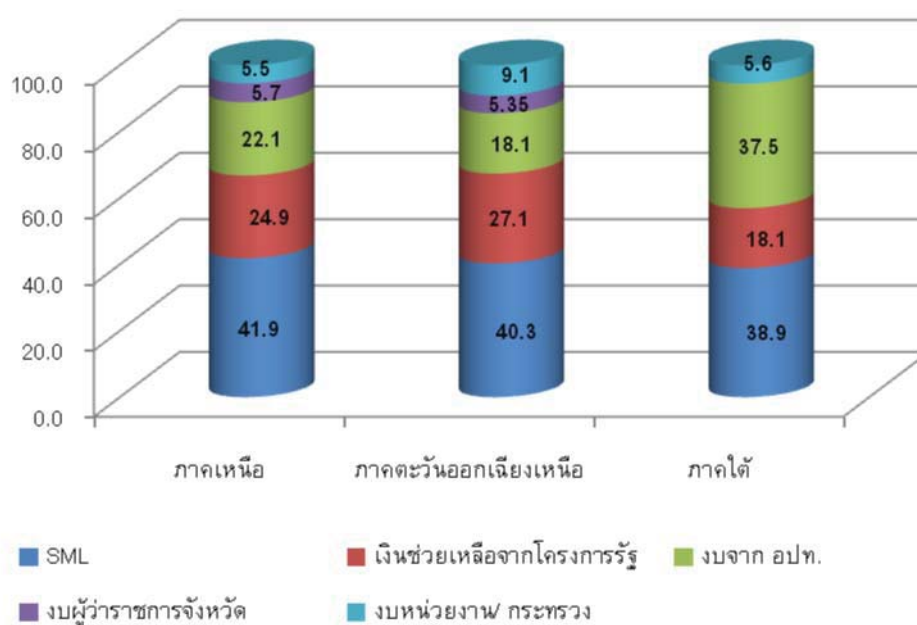
ตารางที่ 3.8 แหล่งเงินทุนของชุมชนใน 9 จังหวัด

แหล่งเงินทุน	จำนวนหมู่บ้านที่ใช้เงินจากแหล่งเงินทุน (หมู่บ้าน)									
	ภาคเหนือ					ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				
	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	กำแพงเพชร	อุทัยธานี	รวม	นครพนม	อุบลราชธานี	ยโสธร	รวม	ภาคใต้
กองทุนหมู่บ้าน	118 (38.69)	53 (46.90)	171 (34.62)	71 (36.98)	413 (37.41)	96 (48.24)	133 (47.84)	45 (35.16)	274 (45.29)	พัทลุง สงขลา รวม
แหล่งเงินทุนนอกกรอบ	31 (10.16)	4 (3.54)	62 (12.55)	16 (8.33)	113 (10.24)	4 (2.01)	19 (6.83)	9 (7.03)	32 (5.29)	0 (0.00) 1 (3.57) (1.18)
กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	77 (25.25)	21 (18.58)	127 (25.71)	52 (27.08)	277 (25.09)	45 (22.61)	52 (18.71)	32 (25.00)	129 (21.32)	20 (35.09) 10 (35.71) (35.29)
ธนาคารรัฐ	60 (19.67)	24 (21.24)	130 (26.32)	49 (25.52)	263 (23.82)	52 (26.13)	54 (19.42)	30 (23.44)	136 (22.48)	13 (22.81) 8 (28.57) (24.71)
ธนาคารพาณิชย์	6 (1.97)	0 (0.00)	4 (0.81)	2 (1.04)	12 (1.09)	2 (1.01)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (0.33)	0 (0.00) 0 (0.00) (0.00)
อื่นๆ	13 (4.26)	11 (9.73)	0 (0.00)	2 (1.04)	26 (2.36)	0 (0.00)	20 (7.19)	12 (9.38)	32 (5.29)	6 (10.53) 0 (0.00) (7.06)
รวม	305 (100.00)	113 (100.00)	494 (100.00)	192 (100.00)	1,104 (100.00)	199 (100.00)	278 (100.00)	128 (100.00)	605 (100.00)	57 (100.00) 28 (100.00) (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่ใช้เงินกู้เป็นแหล่งเงินทุน

ส่วนแหล่งเงินทุนของชุมชน/หมู่บ้านจากการช่วยเหลือจากรัฐประกอบด้วย โครงการ SML เงินช่วยเหลือจากโครงการรัฐ (เช่น โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กขคจ.) และโครงการอยู่ดีมีสุข เป็นต้น) งบจากอปท. งบผู้ว่าราชการจังหวัด และงบหน่วยงาน/ กระทรวง (เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาชุมชน กรมแรงงาน และอบต. เป็นต้น) ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ทั้งสามภูมิภาคมีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ เงินจากโครงการ SML โดยภาคเหนือคิดเป็นร้อยละ 41.9 ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่ใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุนในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 40.3 ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่ใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) และภาคใต้ (ร้อยละ 38.9 ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่ใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุนในภาคใต้) รองลงมาคือ เงินช่วยเหลือจากโครงการรัฐ และงบจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และจากการสำรวจจะเห็นว่า ภาคใต้มีแหล่งเงินทุนจากโครงการ SML และงบจาก อปท. ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันมาก (ร้อยละ 38.9 และร้อยละ 37.5) นอกจากนี้ยังพบว่า ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแหล่งเงินจากงบผู้ว่าราชการจังหวัดเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ภาคใต้เป็นภาคที่ไม่พบแหล่งเงินช่วยเหลือจากรัฐที่มาจากงบผู้ว่าราชการจังหวัด (ภาพที่ 3.17)

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่ใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุน

ภาพที่ 3.17 แหล่งเงินช่วยเหลือจากรัฐ

จังหวัดในภาคเหนือมีแหล่งเงินทุนจากการช่วยเหลือจากรัฐ ส่วนใหญ่เป็นเงินทุนจากโครงการ SML รองลงมาคือ เงินช่วยเหลือจากโครงการรัฐ มีเพียงจังหวัดเชียงใหม่ที่มีเงินช่วยเหลือโดยงบจากองค์การ อปท. (ร้อยละ 29.90 ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่ใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุนในจังหวัด) โดยเฉพาะจังหวัดอุทัยธานีที่มีแหล่งเงินจากโครงการ SML ถึงร้อยละ 46.37 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่ใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุนในจังหวัด สำหรับทุกจังหวัดในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือมีแหล่งเงินที่สำคัญคือ เงินทุนจากโครงการ SML รองลงมาคือ เงินช่วยเหลือจากโครงการรัฐ ทั้งนี้จังหวัดยโสธร นอกจากแหล่งเงินช่วยเหลือทั้งสองแหล่งดังกล่าวแล้วยังพบว่า เงินช่วยเหลือจากงบประมาณ/ กระทรวง (ร้อยละ 21.10) เป็นแหล่งเงินทุนที่มีความสำคัญอีกแหล่งหนึ่งในจังหวัด โดยดำเนินการผ่านกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ส่วนจังหวัดพัทลุงมีแหล่งเงินช่วยเหลือผ่านงบจากอปท. (ร้อยละ 42.59) ขณะที่จังหวัดสงขลาเงินช่วยเหลือจากรัฐผ่านโครงการ SML มากที่สุด (ร้อยละ 61.11) และทั้งสองจังหวัดดังกล่าวเป็นจังหวัดที่ไม่มีแหล่งเงินทุนจากงบผู้ว่าราชการจังหวัดเลย (ตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.9 แหล่งเงินช่วยเหลือจากรัฐของชุมชนใน 9 จังหวัด

แหล่งเงินช่วยเหลือจากรัฐ	จำนวนหมู่บ้านที่ใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุน (หมู่บ้าน)									
	ภาคเหนือ			ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			ภาคใต้			
	เชียงใหม่	แม่ฮ่องสอน	กำแพงเพชร	อุทัยธานี	รวม	นครพนม	อุบลราชธานี	ยโสธร	รวม	พัทลุง
SML	85	45	125	83	338	103	112	41	256	17
	(43.81)	(30.2)	(43.86)	(46.37)	(41.88)	(40.08)	(41.64)	(37.61)	(40.31)	(31.48)
งบจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	58	37	65	18	178	52	55	8	115	23
	(29.90)	(24.83)	(22.81)	(10.06)	(22.06)	(20.23)	(20.45)	(7.34)	(18.11)	(42.59)
งบผู้ว่าราชการจังหวัด	4	13	16	13	46	12	15	7	34	0
	(2.06)	(8.72)	(5.61)	(7.26)	(5.70)	(4.67)	(5.58)	(6.42)	(5.35)	(0.00)
งบหน่วยงาน กระทรวง	16	4	12	12	44	16	19	23	58	3
	(8.25)	(2.68)	(4.21)	(6.7)	(5.45)	(6.23)	(7.06)	(21.10)	(9.13)	(5.56)
เงินช่วยเหลือจากโครงการรัฐ	31	50	67	53	201	74	68	30	172	11
	(15.98)	(33.56)	(23.51)	(29.61)	(24.91)	(28.79)	(25.28)	(27.52)	(27.09)	(20.37)
รวม	194	149	285	179	807	257	269	109	635	54
	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)	(100.00)

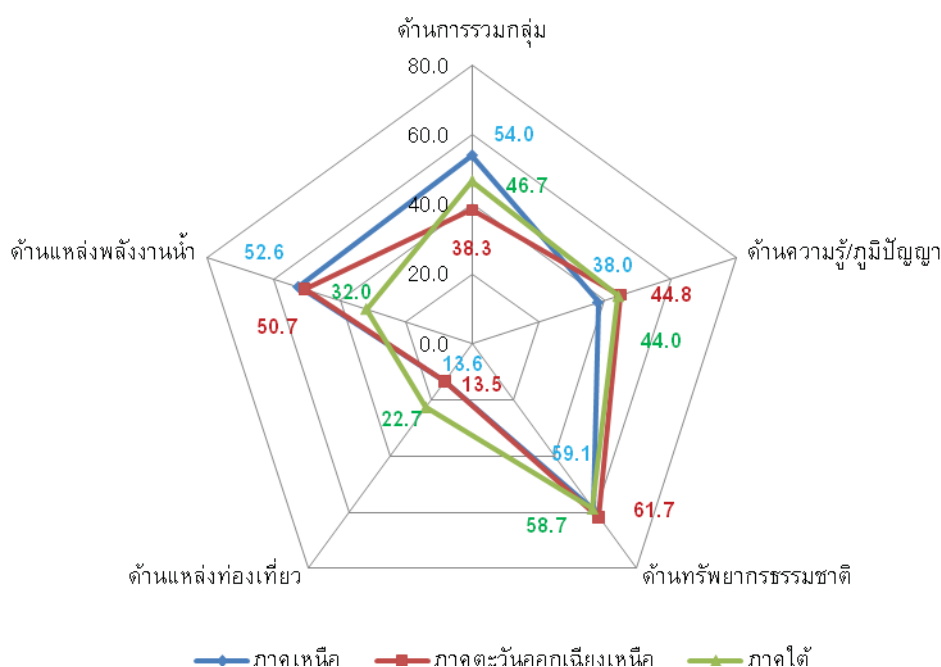
ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่ใช้เงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุน

3.6 การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของ 9

จังหวัด

การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนประกอบด้วย ศักยภาพด้านการรวมกลุ่ม ศักยภาพด้านความรู้/ ภูมิปัญญา ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยว และศักยภาพด้านแหล่งพลังงานน้ำ โดยเป็นการพิจารณาสัดส่วนหมู่บ้านที่มีศักยภาพและทรัพยากรในแต่ละภาคพบว่า ทั้ง 3 ภาคมีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด นอกจากนี้ภาคเหนือมีศักยภาพในด้านการรวมกลุ่มและด้านแหล่งพลังงานน้ำ (ร้อยละ 54.0 และ 52.6 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคเหนือ) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีศักยภาพในด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านแหล่งพลังงานน้ำ (ร้อยละ 61.7 และ 50.7 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) และภาคใต้มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านการรวมกลุ่ม (ร้อยละ 58.7 และ 46.7 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในภาคใต้) (ภาพที่ 3.18)

ภาพที่ 3.18 การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

เมื่อพิจารณาศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในแต่ละด้านพบว่า

ด้านการรวมกลุ่ม ในภาคเหนือจังหวัดอุทัยธานีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการรวมกลุ่มค่อนข้างสูง (ร้อยละ 93.33 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านการรวมกลุ่มในจังหวัด) เนื่องจากหมู่บ้านตัวอย่างในจังหวัดอุทัยธานีส่วนใหญ่ของทุกตำบลมีการรวมกลุ่มในทุกหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มองค์กรทางการเงิน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) และกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ เป็นต้น รองลงมาเป็นการรวมกลุ่มทางอาชีพ เช่น กลุ่มผลิตข้าว กลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มธุรกิจ/ วิสาหกิจชุมชน เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มทอผ้า กลุ่มข้าวซ้อมมือ เป็นต้น สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัด

ยโสธรมีศักยภาพด้านการรวมกลุ่มร้อยละ 56.34 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านการรวมกลุ่มในจังหวัด โดยส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มแบบองค์กรทางการเงิน เช่น กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มให้มีศักยภาพด้านการบริหารทางการเงินมากขึ้นทั้งในเรื่องของการกู้ยืม ฝาก และถอน ทำให้มีการจัดระบบการเงินที่เหมาะสมในกลุ่มตนเอง และยังสามารถช่วยเหลือสมาชิกที่มีรายได้น้อยให้มีแหล่งเงินที่สามารถเข้าถึงได้ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพของตน และใช้จ่ายในครัวเรือน รองลงมาคือ การรวมกลุ่มทางอาชีพ เช่น กลุ่มทำปุ๋ย กลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ กลุ่มผักปลอดสารพิษ เป็นต้น การรวมกลุ่มเหล่านี้เป็นการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม เพื่อที่จะรวมกันซื้อปัจจัยการผลิตเป็นหลัก และการรวมกลุ่มธุรกิจ/ วิสาหกิจชุมชน เช่น กลุ่มทอผ้า และกลุ่มแปรรูปอาหาร เป็นต้น ซึ่งทำให้มีการวางแผนจัดการอย่างมีระบบ ส่วนศักยภาพด้านการรวมกลุ่มในภาคใต้พบในจังหวัดสงขลา (ร้อยละ 60.00 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านการรวมกลุ่มในจังหวัด) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มองค์กรทางการเงิน เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ และกองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น รองลงมาเป็นการรวมกลุ่มธุรกิจ/ วิสาหกิจชุมชน เช่น กลุ่มทำซอหมื่อ กลุ่มทำไข่เค็ม กลุ่มเครื่องแกง เป็นต้น การรวมกลุ่มทางอาชีพ เช่น กลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพ และกลุ่มผู้เลี้ยงโค เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการกลุ่มสหกรณ์อย่างอีกด้วย โดยศักยภาพในแต่ละกลุ่มค่อนข้างคล้ายคลึงกันคือ การมีผู้นำ/ สมาชิกของหมู่บ้านที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบและความสามัคคี

ด้านความรู้/ภูมิปัญญา ในภาคเหนือพบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนร้อยละ 47.06 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านความรู้/ภูมิปัญญาในจังหวัด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้/ภูมิปัญญาในด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรม เช่น โหราศาสตร์ ผู้นำด้านประเพณีวัฒนธรรมพื้นเมือง รองลงมาคือผู้นำชาวนาในด้านการเกษตร เช่น การทอผ้า จักสาน เป็นต้น การจัดการทรัพยากรป่าไม้ในชุมชนแพทย์แผนโบราณ (หมอพื้นบ้าน) และด้านอื่นๆ เช่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม มีความชำนาญในด้านการเกษตร เป็นต้น ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดยโสธรมีศักยภาพด้านความรู้/ภูมิปัญญาทุกหมู่บ้าน (ร้อยละ 100.00 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านความรู้/ภูมิปัญญาในจังหวัด) ซึ่งเป็นภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนโบราณ/ ยาสมุนไพร ด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นฐาน เช่น หมอลำ หมอพราหมณ์ และด้านพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การทำพิธีสวดบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น และในภาคใต้พบในจังหวัดพัทลุง (ร้อยละ 44.44 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านความรู้/ภูมิปัญญาในจังหวัด) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภูมิปัญญาในด้านหัตถกรรม เช่น หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว การผ้าทอ การจักสาน การผูกอวน รองลงมาคือ ด้านการรักษาโรค โดยวิธีการนวดแผนไทยและแผนโบราณ หมอชาวบ้าน และการรักษาโรคด้วยสมุนไพร เป็นต้น อีกทั้งด้านพิธีกรรมทางศาสนาและพิธีกรรมอื่นๆ ด้านการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรม เช่น การเล่นดนตรีไทยและการเล่นหนังตะลุง เป็นต้น

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพในด้านนี้ภาคเหนือพบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมากที่สุด (ร้อยละ 85.29 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัด) โดยชุมชนส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านป่าชุมชน/ ป่าอนุรักษ์ที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาหารให้แก่คนในชุมชน รองลงมาคือ ที่ดินสาธารณะ ซึ่งเป็นดินที่มีคุณภาพดี สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบใน จันทบุรี ซึ่งมีศักยภาพมากถึงร้อยละ 72.90 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นศักยภาพในด้านทรัพยากรที่ดินสาธารณะ ซึ่งนำมาทำเป็น

ป่าชุมชนและก่อสร้างสาธารณะประโยชน์ให้กับชุมชน โดยที่ชาวบ้านสามารถช่วยกันอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากป่าได้ รองลงมาคือ ศักยภาพด้านทรัพยากรแหล่งน้ำและป่าไม้ ส่วนภาคใต้พบในจังหวัดสงขลา โดยชุมชนส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านทรัพยากรป่าและทรัพยากรดิน โดยลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย และดินร่วนปนดินเหนียวซึ่งเหมาะสมต่อการทำการเกษตร อีกทั้งมีแหล่งน้ำจืดเป็นคลองที่ไหลผ่านหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีทะเลสาบ ที่มีสภาพน้ำเป็นทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม เป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำนานาชนิด เป็นต้น

ด้านแหล่งท่องเที่ยว สำหรับภาคเหนือพบในจังหวัดเชียงใหม่ร้อยละ 23.78 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นป่า น้ำตก วัด และวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบมากที่สุดในจังหวัดยโสธร (ร้อยละ 22.54 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด) ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก แก่ง ถ้ำ เป็นต้น และสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา และศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวในภาคใต้นั้นพบในจังหวัดพัทลุง (ร้อยละ 24.44 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด) ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด และมัสยิด เป็นต้น อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น บ่อปลาขนาดใหญ่ ถ้ำ ชายทะเลและเกาะต่างๆ เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชนทำให้เกิดรายได้และเป็นการสร้างอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและเอกลักษณ์อันดีงามของแต่ละท้องถิ่น

ด้านแหล่งพลังงานน้ำ ศักยภาพด้านแหล่งพลังงานน้ำในภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่มากถึงร้อยละ 61.54 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านแหล่งพลังงานน้ำในจังหวัด เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชนเป็นภูเขาและมีน้ำตกหลายแห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบในจังหวัดยโสธร (ร้อยละ 73.24 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านแหล่งพลังงานน้ำในจังหวัด) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพลังงานน้ำจากอ่างเก็บน้ำ และลำห้วย เป็นต้น ส่วนภาคใต้พบในจังหวัดพัทลุง (ร้อยละ 37.78) แหล่งน้ำส่วนใหญ่ที่พบในจังหวัดจะเป็นคลองตามธรรมชาติ และคลองชลประทานส่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร และเพื่อใช้สำหรับอุปโภคบริโภคเท่านั้น (ตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.10 ศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของ 9 จังหวัด

ศักยภาพและทรัพยากร	ภาคเหนือ					ภาคเหนือ					ภาคเหนือ				
	เขียยใหม่	แม่ฮ่องสอน	กำแพงเพชร	อุทัยธานี	รวม	นครพนม	อุบลราชธานี	ยโสธร	รวม	พัทลุง	สงขลา	รวม	ภาคเหนือ		
	(143) ^{1/}	(68)	(197)	(105)	(513)	(155)	(218)	(71)	(444)	(45)	(30)	(75)			
ด้านการรวมกลุ่ม	50	37	92	98	277	69	61	40	170	17	18	35			
	(34.97) ^{2/}	(54.41)	(46.70)	(93.33)	(54.00)	(44.52)	(27.98)	(56.34)	(38.29)	(37.78)	(60.00)	(46.67)			
ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	57	32	85	21	195	52	76	71	199	20	13	33			
	(39.86)	(47.06)	(43.15)	(20.00)	(38.01)	(33.55)	(34.86)	(100.00)	(44.82)	(44.44)	(43.33)	(44.00)			
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	81	58	108	56	303	113	111	50	274	20	24	44			
	(56.64)	(85.29)	(54.82)	(53.33)	(59.06)	(72.90)	(50.92)	(70.42)	(61.71)	(44.44)	(80.00)	(58.67)			
ด้านแหล่งท่องเที่ยว	34	8	20	8	70	19	25	16	60	11	6	17			
	(23.78)	(11.76)	(10.15)	(7.62)	(13.64)	(12.26)	(11.47)	(22.54)	(13.51)	(24.44)	(20.00)	(22.67)			
ด้านแหล่งพลังงานน้ำ	88	38	86	58	270	98	75	52	225	17	7	24			
	(61.54)	(55.88)	(43.65)	(55.24)	(52.3)	(63.23)	(34.40)	(73.24)	(50.66)	(37.78)	(23.33)	(32.00)			

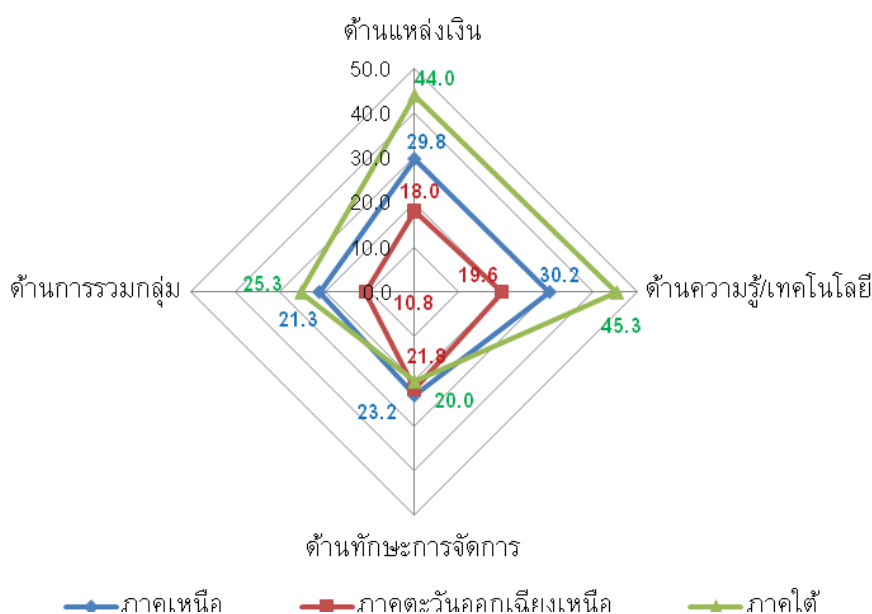
ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ^{1/} ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านของแต่ละจังหวัด

^{2/} ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัดที่มีศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

3.7 ปัญหาของกลุ่มในชุมชน

สำหรับปัญหาของกลุ่มประกอบด้วย 4 ด้านได้แก่ ด้านแหล่งเงิน ด้านความรู้/ เทคโนโลยี (ด้านการผลิต ด้านการแปรรูป และด้านบรรจุภัณฑ์) ด้านทักษะการจัดการ (การวางแผนธุรกิจ การบริหารคน การจัดการสต็อก การทำบัญชี และการตลาด) และด้านการรวมกลุ่ม (รวมกันไม่ติด และมีการทุจริต) และเมื่อพิจารณาปัญหาของกลุ่มในชุมชนทั้ง 3 ภูมิภาคพบว่า ภาคเหนือกลุ่มในชุมชนมีปัญหา ด้านความรู้/ เทคโนโลยีและด้านแหล่งเงินในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 30.2 และ ร้อยละ 29.8 ของจำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหาในภาคเหนือ รองลงมาคือ ด้านทักษะการจัดการ และด้านการรวมกลุ่ม ตามลำดับ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มในชุมชนมีปัญหาในด้านทักษะการจัดการมากที่สุด (ร้อยละ 21.8 ของจำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) รองลงมาคือ ด้านความรู้/ เทคโนโลยี และด้านแหล่งเงิน ตามลำดับ สำหรับกลุ่มในภาคใต้มีปัญหาในด้านความรู้/ เทคโนโลยี และด้านแหล่งเงิน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 44.0 ของจำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหาในภาคใต้) รองลงมาคือ ด้านการรวมกลุ่ม (ร้อยละ 25.3) ตามลำดับ (ภาพที่ 3.19)

หมายเหตุ: ร้อยละ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในจังหวัดที่มีปัญหาของกลุ่ม

ภาพที่ 3.19 ปัญหาของกลุ่มในชุมชน

เมื่อพิจารณาปัญหาของกลุ่มที่เกิดขึ้นพบว่า ปัญหาด้านความรู้/ เทคโนโลยี เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดของภาคเหนือ ซึ่งทุกจังหวัดในภาคเหนือมีปัญหาในเรื่องการผลิตมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาในเรื่องของการแปรรูป ยกเว้นจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีปัญหาในเรื่องของการทำบรรจุภัณฑ์ ส่วนปัญหาด้านแหล่งเงินนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากกลุ่มไม่มีเงินเพียงพอที่จะสามารถนำไปชำระหนี้ได้ตรงต่อเวลาที่กำหนด หรือมีเงินทุนไม่เพียงพอสำหรับการลงทุน/ การดำเนินงานของกลุ่ม อีกทั้งสมาชิกในกลุ่มขาดทุนในการผลิต เป็นต้น ส่วนปัญหาในด้านทักษะการจัดการ เป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ (ร้อยละ 39.16 ของจำนวนหมู่บ้านใน

จังหวัดที่มีปัญหาของกลุ่ม) โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาในเรื่องของการตลาด เช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ ที่มีปัญหาในเรื่องดังกล่าวเป็นสำคัญ ยกเว้นจังหวัดกำแพงเพชรที่มีปัญหาในเรื่องของการทำบัญชีเป็นสำคัญ ส่วนในด้านการรวมกลุ่มทุกจังหวัดมีปัญหาในเรื่องของการรวมกลุ่มไม่ติดมากที่สุด โดยเกิดจากสมาชิกในกลุ่มไม่เข้าใจและขาดประสบการณ์ในการรวมกลุ่ม หรือเกิดจากสมาชิกไม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มและขาดความสามัคคีกันในกลุ่ม อีกทั้งสมาชิกมีภาระส่วนตัวไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เป็นต้น

สำหรับจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น จังหวัดนครพนมและจังหวัดอุบลราชธานีมีปัญหาด้านทักษะการจัดการมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการตลาด เนื่องจากการขาดตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ ไม่มีหน่วยงานสนับสนุนหรือส่งเสริมการตลาด และการที่ไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเองได้ เป็นต้น รองลงมาคือ ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี ซึ่งมีปัญหาในเรื่องของการผลิตและการแปรรูปเป็นส่วนใหญ่สืบเนื่องจาก การขาดความรู้ ความชำนาญในด้านการผลิต อีกทั้งขาดวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ทำให้สินค้าที่ออกมานั้นไม่เป็นที่น่าสนใจของตลาด เป็นต้น สำหรับจังหวัดยโสธรนั้นมีปัญหาในด้านแหล่งเงินเป็นสำคัญ (ร้อยละ 35.21 ของจำนวนหมู่บ้านในจังหวัดที่มีปัญหาของกลุ่ม) รองลงมาคือ ปัญหาด้านทักษะการจัดการ ในเรื่องของการทำบัญชี ส่วนปัญหาในด้านการรวมกลุ่มของทั้งสามทั้งจังหวัดพบว่า มีปัญหาในเรื่องของการรวมกลุ่มไม่ติดเป็นสำคัญ เนื่องมาจากสมาชิกแต่ละครัวเรือนใช้เวลาในการทำกิจกรรมของตนเองมากกว่าให้เวลากับการรวมกลุ่ม จึงทำให้การร่วมกิจกรรมของกลุ่มได้ไม่เต็มที่ เป็นต้น

ส่วนจังหวัดในภาคใต้ที่ประกอบด้วยจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลานั้นพบว่า ทั้งสองจังหวัดมีปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยีในเรื่องการผลิตมากที่สุดกล่าวคือ การขาดเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการผลิต และกลุ่มยังประสบปัญหาการขาดวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตที่มีราคาเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผนวกกับปัญหาขาดความรู้ความชำนาญในด้านการผลิต เป็นต้น รองลงมาคือ ด้านแหล่งเงิน เนื่องจากงบประมาณที่ชุมชน/หมู่บ้านได้รับมีจำกัดไม่เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการ อีกทั้งสมาชิกบางส่วนมีการใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้อง เป็นต้น ส่วนปัญหาด้านทักษะการจัดการทั้งสองจังหวัดมีปัญหาในเรื่องของการทำบัญชี เกิดจากผู้รับผิดชอบในการทำบัญชียังขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำบัญชีที่เป็นระบบมาตรฐานและขาดความต่อเนื่องในการทำ ส่วนปัญหาด้านการรวมกลุ่มเป็นปัญหาจากเรื่องการรวมกลุ่มไม่ติดเป็นสำคัญ ซึ่งสาเหตุหลักของปัญหาเกิดจาก มีการแบ่งพวกพ้องและไม่มีการเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นต้น (ตารางที่ 3.11)

ตารางที่ 3.11 ปัญหาของกลุ่มที่มีในชุมชนของ 9 จังหวัด

ปัญหาของกลุ่ม	ภาคเหนือ					ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ				ภาคใต้		
	เชียงใหม่ (143) ^{1/}	แม่ฮ่องสอน (68)	กำแพงเพชร (197)	อุทัยธานี (105)	รวม (513)	นครพนม (155)	อุบลราชธานี (218)	ยโสธร (71)	รวม (444)	พัทลุง (45)	สงขลา (30)	รวม (75)
ด้านแหล่งเงิน	37 (25.87) ^{2/}	35 (51.47)	52 (26.40)	29 (27.62)	153 (29.82)	27 (17.42)	28 (12.84)	25 (35.21)	80 (18.02)	16 (35.56)	17 (56.67)	33 (44.00)
ด้านความรู้/เทคโนโลยี	54 (37.76)	27 (39.71)	64 (32.49)	10 (9.52)	155 (30.21)	34 (21.94)	35 (16.06)	18 (25.35)	87 (19.59)	16 (35.56)	18 (60.00)	34 (45.33)
ด้านทักษะการจัดการ	56 (39.16)	24 (35.29)	33 (16.75)	6 (5.71)	119 (23.20)	37 (23.87)	40 (18.35)	20 (28.17)	97 (21.85)	9 (20.00)	6 (20.00)	15 (20.00)
ด้านการรวมกลุ่ม	39 (27.27)	20 (29.41)	43 (21.83)	7 (6.67)	109 (21.25)	8 (5.16)	24 (11.01)	16 (22.54)	48 (10.81)	4 (8.89)	15 (50.00)	19 (25.33)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ^{1/} ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านของแต่ละจังหวัด

^{2/} ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในจังหวัดที่มีปัญหาของกลุ่ม

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุป

การวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจชุมชนในบทนี้เป็นการนำเสนอเครื่องมือการเรียนรู้การจัดการเศรษฐกิจชุมชนของ 9 จังหวัดที่เหลือจากทั้งหมด 13 จังหวัด ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจเศรษฐกิจชุมชนชุดเดิม (สกว.) รายงานในบทนี้ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ระบบการผลิตหลัก 2) การวิเคราะห์แหล่งรายได้ของชุมชน 3) การวิเคราะห์การจัดการและการกระจายตัวของผลผลิตหลัก 4) การวิเคราะห์การกระจายตัวของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต 5) การวิเคราะห์การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน และ 6) ศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

วิธีการนำเสนอเป็นการนำข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาในแต่ละจังหวัดรวมกันเป็นรายภาค โดยภาคเหนือ ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน กำแพงเพชร อุทัยธานี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ นครพนม อุบลราชธานี ยโสธร ภาคใต้ ประกอบด้วย 2 จังหวัด ได้แก่ พัทลุง สงขลา สำหรับภาคกลางซึ่งประกอบด้วยจังหวัดชัยนาทเพียงจังหวัดเดียวนั้นได้นำเสนอรายละเอียดของจังหวัดในจังหวัดนาร่องไปแล้ว จึงไม่มีภาคกลางในบทนี้ อย่างไรก็ตามการอ้างถึงภาคต่างๆ ยังไม่สามารถเป็นตัวแทนที่มีการกระจายการจัดเก็บข้อมูลตามหลักการอย่างแท้จริง เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลตามความสมัครใจของโครงการเข้าร่วมซึ่งมีจุดเด่นคือชุมชนต้องจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองทำให้เกิดการเรียนรู้ข้อมูลในพื้นที่ร่วมไปด้วยและเป็นการสะท้อนข้อมูลที่ใกล้เคียงข้อเท็จจริงได้มากขึ้น ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลในแต่ละภาคจึงเป็นส่วนหนึ่งที่รวบรวมข้อมูลออกมาจากกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ทั้งสิ้น โดยภาคเหนือ ในจังหวัดเชียงใหม่มีหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 143 หมู่บ้าน จาก 13 ตำบล ใน 10 อำเภอ จังหวัดกำแพงเพชรมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 197 หมู่บ้าน จาก 16 ตำบล ใน 10 อำเภอ จังหวัดอุทัยธานีมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 105 หมู่บ้าน จาก 15 ตำบล ใน 5 อำเภอ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดนครพนมมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 155 หมู่บ้าน จาก 16 ตำบล ใน 7 อำเภอ จังหวัดอุบลราชธานีมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 218 หมู่บ้าน จาก 22 ตำบล ใน 15 อำเภอ จังหวัดยโสธรมีหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 71 หมู่บ้าน จาก 6 ตำบล ใน 4 อำเภอ ภาคใต้ จังหวัดสงขลามีหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 30 หมู่บ้าน จาก 4 ตำบล ใน 4 อำเภอ จังหวัดพัทลุงมีหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 45 หมู่บ้าน จาก 6 ตำบล ใน 4 อำเภอ จากข้อมูลที่ได้จากการจัดเก็บของชุมชนดังกล่าว พบว่าระบบการผลิตหลักของ 9จังหวัด มีข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พืชหลักที่สำคัญของภาคเหนือ รองลงมาคือ มันสำปะหลัง อ้อย และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ มันสำปะหลัง และยางพารา ตามลำดับ ภาคใต้เป็นภาคที่มีการปลูกยางพารามาก รองลงมาคือ ข้าว และพืชอื่นๆ

ภาคเหนือโดยจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และอุทัยธานี มีสัดส่วนพื้นที่ในการปลูกข้าวเป็นพืชหลักมากกว่าครึ่งของพื้นที่ทั้งหมด พืชรองของจังหวัดเชียงใหม่ ปลูกไม้ผลและพืชผัก จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และพืชตระกูลถั่ว ส่วนจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดอุทัยธานี ปลูกมันสำปะหลังสำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากข้าวเป็นพืชหลักที่ทุกจังหวัดในภาคปลูกแล้ว ยังมีการปลูกมันสำปะหลังด้วยในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดยโสธร นอกจากนี้พบว่าทุกจังหวัดยังมีการปลูกยางพาราด้วย ภาคใต้้นมีการปลูกยางพารามากในจังหวัดกลุ่มตัวอย่างถึงร้อยละ 85.87 ของจำนวนพื้นที่ รองลงมาคือ ข้าวและไม้ผล

ด้านการเลี้ยงสัตว์ ภาคเหนือมีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด รองลงมาคือ โคเนื้อและสุกร สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการเลี้ยงโคเนื้อ รองลงมาคือ ไก่เนื้อและสัตว์อื่นๆ ขณะที่ภาคใต้เลี้ยงโคเนื้อ ไก่เนื้อรองลงมา ตามลำดับ จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด รองลงมาคือ สุกรและโคเนื้อ ตามลำดับ จังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดอุทัยธานี มีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด เช่นเดียวกัน และมีการเลี้ยงปลา สุกร และโคเนื้อร่วมด้วย ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการเลี้ยงโคเนื้อและไก่เนื้อมากในทุกจังหวัด ทั้งนี้ยังพบว่า จังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีการทำประมง เลี้ยงกุ้ง และหาของป่า ส่วนภาคใต้พบว่า ทั้งจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลามีการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด ขณะที่จังหวัดสงขลามีการเลี้ยงไก่พื้นเมืองและแพะมากเป็นอันดับสอง สำหรับการทำอาชีพหัตถกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลักนอกภาคเกษตรนั้น โดยทั้งสามภูมิภาคนิยมประกอบอาชีพทอผ้าและจักสาน

ในการจัดการผลผลิตหลักของ 9 จังหวัด จากแบบสำรวจเศรษฐกิจชุมชนชุดเดิมจำแนกเป็น 4 ช่องทางคือ การจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง การจำหน่ายผ่านกลุ่ม การจำหน่ายเอง และการบริโภคในชุมชน แต่ในรายละเอียดของข้อมูลไม่มีการจำแนกว่าเป็นจำหน่ายภายในหรือภายนอกชุมชน นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้เป็นเพียงการระบุสัดส่วนร้อยละของการจัดการในแต่ละช่องทางเท่านั้น ซึ่งทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลไม่สามารถลงลึกในรายละเอียดได้ซึ่งน่าจะปรับปรุงการจัดเก็บเพิ่มเติมในอนาคต

การจัดการผลผลิตข้าวของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดนครพนม จังหวัดยโสธร และจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่ผลิตเพื่อบริโภคภายในครัวเรือนเป็นหลัก รองลงมาผลิตเพื่อจำหน่าย โดยจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดยโสธร และจังหวัดสงขลา เป็นการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดนครพนมเป็นการจำหน่ายเอง ตามลำดับ

สำหรับการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดนครพนม เพื่อจำหน่ายเป็นหลักโดยส่วนใหญ่เป็นการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นการจำหน่ายเอง และการจำหน่ายผ่านกลุ่ม

มันสำปะหลังถือได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งของจังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธรรองจากข้าว ส่วนใหญ่ผลิตมันสำปะหลังเพื่อจำหน่ายให้กับคนพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก รองลงมาคือ เป็นการจำหน่ายเอง

ยางพารานอกจากจะเป็นพืชเศรษฐกิจของภาคใต้แล้ว ปัจจุบันยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย ซึ่งจากจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่จังหวัดนครพนม จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธรพบว่า มีการจัดการผลผลิตยางพาราที่คล้ายคลึงกัน โดยจังหวัดนครพนมเป็นการจัดจำหน่ายด้วยตนเองเป็นหลัก รองลงมาเป็นการจำหน่ายผ่านกลุ่ม

การเลี้ยงไก่เนื้อพบว่า มีการเลี้ยงในทุกจังหวัด โดยจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดพิจิตรและจังหวัดสงขลามีการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่จำหน่ายผลผลิตไก่เนื้อด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งการจำหน่ายผลผลิตด้วยตนเองนั้น เป็นการแสดงถึงการพึ่งตนเองแต่บทบาทหรืออำนาจในการต่อรองราคาด้านการตลาดอาจจะไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรเพราะเป็นการต่างคนต่างขาย นอกจากนี้ยังพบว่า จังหวัดอุทัยธานีและจังหวัดยโสธร มีการจำหน่ายผลผลิตไก่เนื้อด้วยการจำหน่ายผ่านกลุ่มด้วย

การจัดการผลผลิตโคเนื้อของทั้ง 9 จังหวัด จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสงขลา เป็นจังหวัดที่มีการพึ่งพาตัวเองด้วยการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ในขณะที่จังหวัดนครพนม จังหวัดยโสธร และจังหวัดพิจิตร เน้นจำหน่ายผลผลิตด้วยตนเองเป็นหลัก ซึ่งแสดงถึงการพึ่งพาตนเองด้านการตลาดในระดับหนึ่ง แต่ทั้งนี้ยังพบว่า มีการจำหน่ายผลผลิตโคเนื้อผ่านกลุ่ม ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดนครพนม จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธร ตามลำดับ ทำให้เห็นถึงการพยายามพึ่งพาตนเองในการจัดการผลผลิตโคเนื้อในระดับหนึ่งที่มีการจัดการร่วมกันในชุมชนมากขึ้น

สำหรับแหล่งรายได้จากการทอดผ้าของคนในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นการทำเมื่อเสร็จฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าวหรือพืชผลหลัก โดยจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดยโสธร เป็นการจำหน่ายด้วยตนเองเป็นหลัก ส่วนจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดพิจิตร และจังหวัดสงขลาเป็นการจำหน่ายผ่านกลุ่มเป็นหลัก สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดยโสธร เป็นการผลิตผ้าทอเพื่อใช้ในครัวเรือนเป็นหลัก ทั้งนี้การจำหน่ายผลผลิตผ่านกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้านทอผ้าและมีการรวบรวมผลผลิตที่ได้จำหน่ายด้วยกัน

ด้านบทบาทของกลุ่มเพื่อพึ่งตนเองด้านปัจจัยการผลิตของ 9 จังหวัด มีการรวมกลุ่มด้านปัจจัยการผลิตมีบทบาทสำคัญ 2 ลักษณะ คือ การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัย และการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อปัจจัยสำหรับอาชีพหลัก เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์ เมล็ดพันธุ์ พ่อแม่พันธุ์/ ลูกพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ เครื่องจักร/อุปกรณ์เพื่อการผลิต และไบโอดีเซล เป็นต้น

สำหรับการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัย ข้อมูลส่วนใหญ่ของทุกจังหวัดพบที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพมากที่สุด ยกเว้นจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดพิจิตรที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตพันธุ์สัตว์มากที่สุด ทั้งนี้การที่ส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ อาจเนื่องมาจากคนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอาชีพเพาะปลูกพืช ไม่ว่าจะเป็นจะการทำนา ปลูกพืชไร่ หรือผลไม้และพืชผักต่างๆ และเลี้ยงสัตว์ ได้นำเศษวัสดุเหลือใช้ชุมชนจากการทำอาชีพมาใช้ในการทำปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการผลิต ซึ่งมีวิธีการที่ไม่ยุ่งยากและสามารถลดต้นทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีได้ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการทำปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพจากหน่วยงานรัฐมากขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรเอง และเป็นการปรับปรุงสภาพดินที่ใช้ในการทำกินด้วย เป็นต้น สำหรับจังหวัดนครพนม เป็นเพียงจังหวัดเดียวที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตเครื่องจักร/อุปกรณ์เพื่อการผลิต คิดเป็นร้อยละ 10.81 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด เช่น รถไถเดินตาม เครื่องสูบน้ำ เครื่องปั่นไฟฟ้า เครื่องผสมปุ๋ยชีวภาพ และเครื่องอัดเม็ดปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตไบโอดีเซล ซึ่งพบในอำเภอนาหว้า โดยเป็นการผลิตไบโอดีเซลจากสบู่ดำ

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตสำหรับอาชีพหลักของ 9 จังหวัด จากข้อมูล 8 จังหวัดมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยมากที่สุด โดยเป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยเคมีเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อพันธุ์สัตว์มากที่สุด (ร้อยละ 64.52 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด) ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อพันธุ์โค สำหรับจังหวัดสงขลานั้นมีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยและพันธุ์สัตว์ (เช่น พันธุ์โค) ในสัดส่วนที่เท่ากัน

ด้านการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุนของ 9 จังหวัด เมื่อพิจารณารายจังหวัด มีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ แหล่งเงินกู้และแหล่งเงินช่วยเหลือจากรัฐ โดยจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดกำแพงเพชรมีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ แหล่งเงินกู้ สำหรับจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดอุทัยธานี แหล่งเงินทุนจากเงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินที่สำคัญของจังหวัด อย่างไรก็ตามจังหวัดอุทัยธานีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งเงินทุนที่ค่อนข้างชัดเจนกว่าจังหวัดอื่นๆ ในภาคเดียวกัน เมื่อมีแหล่งเงินจากการลงทุนซึ่งเป็นการระดมเงินทุนของคนในชุมชน/หมู่บ้านถึงร้อยละ 20.17 เช่นเดียวกับ จังหวัดนครพนมและจังหวัดอุบลราชธานีพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากเงินช่วยเหลือจากรัฐมากที่สุด ในขณะที่จังหวัดยโสธรที่มีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ เงินกู้ ทั้งนี้จังหวัดยโสธรเป็นจังหวัดที่มีแหล่งเงินทุนจากการลงทุนอยู่ในสัดส่วนที่มาก จังหวัดในภาคใต้เช่น จังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลามีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ เงินช่วยเหลือจากรัฐ ซึ่งทั้งสองจังหวัดมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองด้านแหล่งเงินทุนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีการระดมเงินทุนจากการลงทุนร้อยละ 12.50 และ 14.81 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่กู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนในจังหวัด

สำหรับแหล่งเงินกู้ประกอบด้วย กองทุนหมู่บ้าน แหล่งเงินกู้ในระบบ กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน ธนาคารรัฐ ธนาคารพาณิชย์ และอื่นๆ (เช่น แหล่งเงินกู้จากกลุ่มต่างๆ ในชุมชน แหล่งเงินกู้จากโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น) แหล่งเงินกู้ที่สำคัญของทั้ง 3 ภูมิภาคส่วนใหญ่

แหล่งเงินกู้ที่สำคัญของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดอุทัยธานี มาจากเงินกองทุนหมู่บ้าน รองลงมาคือ กลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และธนาคารรัฐ ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่า แหล่งเงินกู้ในระบบยังมีความสำคัญต่อจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีสัดส่วนจากการนำเงินมาจากแหล่งเงินดังกล่าวมากกว่าร้อยละ 10.00 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่ใช้เงินกู้เป็นแหล่งเงินทุนในจังหวัด เช่นเดียวกับจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีแหล่งเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินกู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะจังหวัดนครพนมและจังหวัดอุบลราชธานีที่มีสัดส่วนการกู้ยืม กองทุนหมู่บ้านเกือบครึ่งของแหล่งเงินทุนทั้งหมด (ร้อยละ 48.24 และ 47.84 ตามลำดับ) ทำให้เห็นว่ากองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของคนในชุมชน/หมู่บ้าน นอกจากนี้จังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดยโสธรมีการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากเงินกู้ในระบบ (ร้อยละ 6.83 และร้อยละ 7.03 ของจำนวนหมู่บ้าน) สำหรับจังหวัดพัทลุงและจังหวัดสงขลามีแหล่งเงินกู้เช่นเดียวกันนั้นคือ แหล่งเงินกู้จากกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนและกองทุนหมู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ และพบว่าจังหวัดสงขลาที่มีการใช้แหล่งเงินกู้ในระบบด้วย (ร้อยละ 3.57 ของจำนวนหมู่บ้าน)

แหล่งเงินทุนของชุมชน/หมู่บ้านจากการช่วยเหลือจากรัฐประกอบด้วย โครงการ SML เงินช่วยเหลือจากรัฐ (เช่น โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กขคจ.) และโครงการอยู่ดีมีสุข เป็น

ต้น) งบประมาณอปท. งบผู้ว่าราชการจังหวัด และงบหน่วยงาน/ กระทรวง (เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาชุมชน กรมแรงงาน และอบต. เป็นต้น) ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ทั้งสามภูมิภาคมีแหล่งเงินทุนที่สำคัญคือ เงินจากโครงการ SML รองลงมาคือ เงินช่วยเหลือจากโครงการรัฐ

การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากรและศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของ 9 จังหวัด ในด้านการรวมกลุ่ม ในภาคเหนือจังหวัดอุทัยธานีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในด้านการรวมกลุ่มค่อนข้างสูง (ร้อยละ 93.33 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านการรวมกลุ่มในจังหวัด) เนื่องจากหมู่บ้านตัวอย่างในจังหวัดอุทัยธานีส่วนใหญ่ของทุกตำบลมีการรวมกลุ่มในทุกหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มองค์กรทางการเงิน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) และกลุ่มออมทรัพย์ต่างๆ เป็นต้น รองลงมาเป็นการรวมกลุ่มทางอาชีพ เช่น กลุ่มผลิตข้าว กลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มเกษตรกร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มธุรกิจ/ วิสาหกิจชุมชน เช่น กลุ่มจักสาน กลุ่มทอผ้า กลุ่มข้าวซ้อมมือ เป็นต้น สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดยโสธรมีศักยภาพด้านการรวมกลุ่มร้อยละ 56.34 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดโดยส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มแบบองค์กรทางการเงิน เช่นเดียวกับการรวมกลุ่มในภาคใต้พบในจังหวัดสงขลา (ร้อยละ 60.00 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีศักยภาพด้านการรวมกลุ่มในจังหวัด) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มองค์กรทางการเงิน เช่นกัน

ด้านความรู้/ภูมิปัญญา ในภาคเหนือพบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนร้อยละ 47.06 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดเป็นผู้ที่มีความรู้/ภูมิปัญญาในด้านภูมิปัญญาและวัฒนธรรม เช่น โหราศาสตร์ ผู้นำด้านประเพณี วัฒนธรรมพื้นเมือง รองลงมาคือผู้ชำนาญในด้านหัตถกรรมพื้นเมือง เช่น การทอผ้า จักสาน เป็นต้น การจัดการทรัพยากรป่าไม้ในชุมชน แพทย์แผนโบราณ (หมอฟันบ้าน) และด้านอื่นๆ เช่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกลุ่ม มีความชำนาญในด้านการเกษตร เป็นต้น ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดยโสธรมีศักยภาพด้านความรู้/ภูมิปัญญาทุกหมู่บ้าน ซึ่งเป็นภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนโบราณ/ ยาสมุนไพร ด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นฐาน เช่น หมอลำ หมอพราหมณ์ และด้านพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การทำพิธีสวดบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น และในภาคใต้พบในจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เป็นภูมิปัญญาในด้านหัตถกรรม เช่น หัตถกรรมจากกะลามะพร้าว การผ้าทอ การจักสาน การผูกอวน รองลงมาคือ ด้านการรักษาโรค โดยวิธีการนวดแผนไทยและแผนโบราณ หมอชาวบ้าน และการรักษาโรคด้วยสมุนไพร การเล่นดนตรีไทยและการเล่นหนังตะลุง เป็นต้น

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ศักยภาพในด้านนี้ภาคเหนือพบในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมากที่สุด โดยชุมชนส่วนใหญ่มีศักยภาพด้านป่าชุมชน/ ป่าอนุรักษ์ที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาหารให้แก่คนในชุมชน รองลงมาคือ ที่ดินสาธารณะ ซึ่งเป็นดินที่มีคุณภาพดี สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบในจังหวัดนครพนมมีศักยภาพในด้านทรัพยากรที่ดินสาธารณะ ซึ่งนำมาทำเป็นป่าชุมชนและก่อสร้างสาธารณะประโยชน์ให้กับชุมชน โดยที่ชาวบ้านสามารถช่วยกันอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากป่าได้ รองลงมาคือ ศักยภาพด้านทรัพยากรแหล่งน้ำและป่าไม้ ส่วนภาคใต้ในจังหวัดสงขลา มีศักยภาพด้านทรัพยากรป่าและทรัพยากรดิน โดยลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย และดินร่วนปนดินเหนียว

ซึ่งเหมาะสมต่อการทำการเกษตร อีกทั้งมีแหล่งน้ำจัดเป็นคลองที่ไหลผ่านหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีทะเลสาบ ที่มีสภาพน้ำเป็นทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม เป็นที่อยู่ของสัตว์น้ำนานาชนิด เป็นต้น

ด้านแหล่งท่องเที่ยว สำหรับภาคเหนือพบในจังหวัดเชียงใหม่แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นป่า น้ำตก วัด และวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือในจังหวัดยโสธร ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น น้ำตก แก่ง ถ้ำ เป็นต้น และสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา และในภาคใต้พบในจังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา เช่น วัด และมัสยิด แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น บ่อปลาขนาดใหญ่ ถ้ำ ชายทะเลและเกาะต่างๆ เป็นต้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้สามารถเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชนทำให้เกิดรายได้และเป็นการสร้างอาชีพ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้รักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและเอกลักษณ์อันดีงามของแต่ละท้องถิ่น

ด้านแหล่งพลังงานน้ำ ศักยภาพด้านแหล่งพลังงานน้ำในภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่มีมาก เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชนเป็นภูเขาและมีน้ำตกหลายแห่ง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบในจังหวัดยโสธร ส่วนใหญ่เป็นพลังงานน้ำจากอ่างเก็บน้ำ และลำห้วย เป็นต้น ส่วนภาคใต้ในจังหวัดพัทลุง แหล่งน้ำส่วนใหญ่ที่พบในจังหวัดจะเป็นคลองตามธรรมชาติ และคลองชลประทานส่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร และเพื่อใช้สำหรับอุปโภคบริโภคเท่านั้น

ปัญหาของกลุ่มในชุมชน ทุกจังหวัดในภาคเหนือมีปัญหาในเรื่องการผลิตมากที่สุด รองลงมาคือปัญหาในเรื่องของการแปรรูป ปัญหาในด้านทักษะการจัดการ โดยส่วนใหญ่เป็นปัญหาในเรื่องของการตลาด ส่วนในด้านการรวมกลุ่มทุกจังหวัดมีปัญหาในเรื่องของการรวมกลุ่มไม่ติดมากที่สุด โดยเกิดจากสมาชิกในกลุ่มไม่เข้าใจและขาดประสบการณ์ในการรวมกลุ่ม หรือเกิดจากสมาชิกไม่ให้ความสำคัญกับกลุ่มและขาดความสามัคคีกันในกลุ่ม อีกทั้งสมาชิกมีภาระส่วนตัวไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เป็นต้น

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องการตลาด เนื่องจากการขาดตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ ไม่มีหน่วยงานสนับสนุนหรือส่งเสริมการตลาด และการที่ไม่สามารถกำหนดราคาสินค้าเองได้ เป็นต้น รองลงมาคือ ปัญหาด้านความรู้/ เทคโนโลยี ซึ่งมีปัญหาในเรื่องของการผลิตและการแปรรูปเป็นส่วนใหญ่อีกเนื่องจาก การขาดความรู้ ความชำนาญในด้านการผลิต อีกทั้งขาดวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ทำให้สินค้าที่ออกมานั้นไม่เป็นที่น่าสนใจของตลาด เป็นต้น ส่วนปัญหาในด้านการรวมกลุ่มของทั้งสามจังหวัดพบว่า มีปัญหาในเรื่องของการรวมกลุ่มไม่ติดเป็นสำคัญ เนื่องจากสมาชิกแต่ละครัวเรือนใช้เวลาในการทำกิจกรรมของตนเองมากกว่าให้เวลากับการรวมกลุ่ม จึงทำให้การร่วมกิจกรรมของกลุ่มได้ไม่เต็มที่ เป็นต้น

ส่วนจังหวัดในภาคใต้ ทั้งสองจังหวัดมีปัญหาด้านความรู้/ เทคโนโลยีในเรื่องการผลิตมากที่สุด กล่าวคือ การขาดเครื่องมือ/ อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการผลิต และกลุ่มยังประสบปัญหาราคาวัตถุดิบและปัจจัยการผลิตที่มีราคาเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผสมกับปัญหาขาดความรู้ความชำนาญในด้านการผลิต เป็นต้น รองลงมาคือ ด้านแหล่งเงิน เนื่องจากงบประมาณที่ชุมชน/ หมู่บ้านได้รับมีจำกัดไม่เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการ อีกทั้งสมาชิกบางส่วนมีการใช้จ่ายเงินไม่ถูกต้อง เป็นต้น ส่วนปัญหาด้านทักษะการจัดการทั้งสองจังหวัดมีปัญหาในเรื่องของการทำบัญชี เกิดจากผู้รับผิดชอบในการทำบัญชียังขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำบัญชีที่เป็นระบบมาตรฐานและขาดความต่อเนื่องในการทำ ส่วนปัญหาด้าน

การรวมกลุ่มเป็นปัญหาจากเรื่องการรวมกลุ่มไม่ติดเป็นสำคัญ ซึ่งสาเหตุหลักของปัญหาเกิดจาก มีการแบ่งพวกพ้องและไม่มีการเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นต้น

จากข้อมูลที่ได้จากเศรษฐกิจชุมชนในภาพรวมทั้งหมดจะเห็นได้ว่า การเก็บรวบรวมข้อมูลของชุมชน โดยสาระเป็นสิ่งจำเป็นต่อการแก้ไขปัญหาในแต่ละท้องถิ่น ถึงแม้จะไม่ใช่ว่าเรื่องที่ซับซ้อนมากแต่โดยเหตุที่การดำเนินการจัดเก็บเป็นการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของชุมชนด้วยตนเอง จึงเป็นก้าวใหม่ที่สำคัญที่จะให้ชุมชนเกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้สภาพข้อเท็จจริงและปัญหาของตนเองได้อย่างแท้จริง การสะท้อนข้อเท็จจริงจากเครื่องมือต่างๆ จากนักวิชาการเป็นกลไกในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันที่สะท้อนให้เห็นภาพของข้อมูลต่างๆ ที่ชัดเจนได้มากขึ้น การตระหนักถึงข้อเท็จจริงของสภาพพื้นที่ การกระตุ้นที่จะร่วมกันแก้ปัญหาจะเป็นสิ่งที่ทำให้การพัฒนาในแต่ละพื้นที่เกิดผลอย่างรวดเร็วและเป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจนได้มากขึ้น การกระตุ้นให้เกิดความต่อเนื่องในการจัดเก็บข้อมูลต่อไปและขยายขอบเขตไปสู่รายละเอียดต่างๆ เพื่อเพิ่มความลึกของรายละเอียดและส่งผลการแก้ปัญหาที่ลึกซึ้งมากขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือกับการจัดเก็บข้อมูลของชุมชนร่วมกันทั้งนักวิชาการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง นำมาบูรณาการกับการพัฒนาในท้องถิ่นที่ตรงกับสภาพและปัญหามากขึ้น น่าจะเป็นสิ่งที่สร้างความสำเร็จของการพัฒนาอย่างถูกทางและก่อให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต ทั้งนี้ทุกส่วนของภาครัฐทั้งระดับนโยบายและหน่วยงานต่างๆ ต้องตระหนักถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นอย่างแท้จริงและกระตุ้นให้เกิดกระบวนการในการจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องและขยายไปสู่ทุกส่วนของทุกจังหวัดและทุกชุมชนในประเทศ ก็จะก่อให้เกิดผลดีอย่างมหาศาลทั้งในภาพรวมของประเทศและในแต่ละท้องถิ่นที่แท้จริงถ้าหากทุกคนจะยอมรับว่า บางครั้งปัญหาการพัฒนาของประเทศที่ยังเนิ่นช้าและรอการแก้ไขที่ตรงจุดส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดข้อมูลข้อเท็จจริงที่จะนำมาใช้ประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของชุมชนเท่านั้น

ภาคผนวกที่ 1

1. ระบบการผลิตหลักระดับอำเภอ

สำหรับระบบการผลิตหลักของชุมชนระดับอำเภอ เป็นการแสดงถึงระบบการผลิตหลักของครัวเรือนในแต่ละอำเภอส่วนใหญ่ประกอบเป็นอาชีพหลัก ซึ่งประกอบด้วย ระบบการผลิตพืช ระบบการผลิตสัตว์ และระบบผลิตหัตถกรรม เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ระบบการผลิตพืช

ระบบผลิตพืชระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่มีหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการเศรษฐกิจชุมชน 21 จังหวัด จำนวน 143 หมู่บ้าน จาก 13 ตำบล ใน 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอจอมทอง อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง อำเภอแม่อาย อำเภอเมือง อำเภอแม่วาง อำเภอสะเมิง อำเภอสันทราย อำเภอสันป่าตอง และอำเภอสารภี เป็นต้น จากภาพรวมของจังหวัดเชียงใหม่ในระดับอำเภอพบว่า มีการผลิตพืชที่สำคัญได้แก่ ข้าว ไม้ผล พืชผัก และพืชไร่ ตามลำดับ โดยเฉพาะข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญที่สุดในแต่ละอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวจำนวน 43,886 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.66 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ (84,959 ไร่) รองลงมาคือ พื้นที่เพาะปลูกไม้ผลจำนวน 12,672 ไร่ (ร้อยละ 14.92) พืชผักจำนวน 12,303 ไร่ (ร้อยละ 14.48) และพื้นที่เพาะปลูกถั่วจำนวน 10,523 ไร่ (ร้อยละ 12.39) สำหรับพื้นที่เพาะปลูกพืชอื่นๆ ที่เหลือจำนวน 5,575 ไร่ (ร้อยละ 6.56) เป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันฝรั่ง ไม้ดอก ยางพารา และอ้อย ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่มีการปลูกข้าวเป็นพืชหลัก โดยเฉพาะอำเภอแม่อายมีการปลูกข้าวมากถึงร้อยละ 67.14 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ รองลงมาคือ อำเภอฝาง (ร้อยละ 59.07) และอำเภอจอมทอง (ร้อยละ 54.30) ตามลำดับ ยกเว้นอำเภอไชยปราการและอำเภอสารภีที่มีการปลูกพืชผักและไม้ผลเป็นอาชีพหลักที่สำคัญ โดยอำเภอไชยปราการมีพื้นที่ปลูกพืชผักสูงถึงร้อยละ 48.99 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ และมีที่เพาะปลูกไม้ผลร้อยละ 30.72 ตามลำดับ ขณะที่อำเภอสารภีมีพื้นที่ปลูกไม้ผลถึงร้อยละ 60.84 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ ส่วนอำเภอแม่อายและอำเภอสะเมิงนอกจากมีการปลูกข้าวเป็นพืชหลักแล้วยังพบว่า มีการเพาะปลูกถั่วต่างๆ ได้แก่ ถั่วเหลืองและถั่วลิสง เป็นพืชหลักอีกด้วย

ตารางที่ 1 พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	ข้าว	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	อ้อย	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	ถั่ว	ไม้ดอก	มันฝรั่ง	รวม
จอมทอง	8,416 (54.30)	127 (0.82)	0 (0.00)	0 (0.00)	2,585 (16.68)	1,720 (11.10)	1,685 (10.87)	765 (4.94)	200 (1.29)	15,498 (100.00)
ไชยปราการ	1,110 (13.17)	500 (5.93)	0 (0.00)	0 (0.00)	2,590 (30.72)	4,130 (48.99)	0 (0.00)	0 (0.00)	100 (1.19)	8,430 (100.00)
ฝาง	10,030 (59.07)	115 (0.68)	0 (0.00)	200 (1.18)	2,450 (14.43)	3,516 (20.71)	450 (2.65)	0 (0.00)	220 (1.30)	16,981 (100.00)
เมือง	50 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	50 (100.00)
แม่วาง	4,841 (64.82)	320 (4.28)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,162 (15.56)	740 (9.91)	400 (5.36)	5 (0.07)	0 (0.00)	7,468 (100.00)
แม่อาย	13,210 (67.14)	30 (0.15)	0 (0.00)	0 (0.00)	20 (0.10)	195 (0.99)	6,220 (31.61)	0 (0.00)	0 (0.00)	19,675 (100.00)
สะเมิง	2,648 (43.75)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	70 (1.16)	1,115 (18.42)	1,617 (26.71)	150 (2.48)	453 (7.48)	6,053 (100.00)
สันทราย	1,480 (27.01)	1,270 (23.18)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,170 (21.35)	500 (9.12)	0 (0.00)	60 (1.09)	1,000 (18.25)	5,480 (100.00)
สันป่าตอง	1,551 (48.29)	10 (0.31)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,340 (41.72)	160 (4.98)	151 (4.70)	0 (0.00)	0 (0.00)	3,212 (100.00)
สารภี	550 (26.04)	0 (0.00)	50 (2.37)	0 (0.00)	1,285 (60.84)	227 (10.75)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2,112 (100.00)
รวม	43,886 (51.66)	2,372 (2.79)	50 (0.06)	200 (0.24)	12,672 (14.92)	12,303 (14.48)	10,523 (12.39)	980 (1.15)	1,973 (2.32)	84,959 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชหลัก

ระบบผลิตพืชระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการพิจารณาพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า ข้าวเป็นพืชที่มีการเพาะปลูกมากที่สุด โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวสูงสุดจำนวน 57,379 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 75.38 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชทั้งหมดในจังหวัดแม่ฮ่องสอน (จำนวน 76,121 ไร่) รองลงมาคือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เลี้ยงสัตว์จำนวน 8,104 ไร่ (ร้อยละ 10.65) ถั่วต่างๆ เช่น ถั่วแดง ถั่วเหลือง (ร้อยละ 8.47) และพืชอื่นๆ (กระเทียม งา ชา พริก พืชผักและไม้ผล เป็นต้น) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายอำเภอ การปลูกข้าวเป็นพืชหลักของทุกอำเภอตัวอย่างในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยพบมากในอำเภอขุนยวม ซึ่งมีสัดส่วนพื้นที่ปลูกข้าวสูงสุดถึงร้อยละ 92.78 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ รองลงมาคือ อำเภอเมือง (ร้อยละ 88.67) และอำเภอปางมะผ้า (ร้อยละ 51.45) ตามลำดับ (ตารางที่ 2) นอกจากนี้พืชหลักที่มีความสำคัญอีกชนิดหนึ่งคือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบมากในอำเภอปางมะผ้า มีสัดส่วนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เลี้ยงสัตว์ร้อยละ 33.09 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ รองลงมาคือ อำเภอแม่สะเรียง (ร้อยละ 17.66) ตามลำดับ ทั้งนี้

อำเภอแม่สะเรียงยังมีการปลูกถั่วเป็นพืชหลักที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง โดยมีพื้นที่ปลูกมากเป็นอันดับสองรองจากข้าวจำนวน 3,479 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.34 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ รองลงมาคือ อำเภอปางมะผ้า (ร้อยละ 12.95) และอำเภอเมือง (ร้อยละ 2.52) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ถั่วต่างๆ	พืชอื่นๆ	รวม
ขุนยวม	9,824 (92.78)	412 (3.89)	275 (2.60)	77 (0.73)	10,588 (100.00)
ปางมะผ้า	6,715 (51.45)	4,318 (33.09)	1,690 (12.95)	328 (2.51)	13,051 (100.00)
เมือง	35,250 (88.67)	1,127 (2.83)	1,001 (2.52)	2,378 (5.98)	39,756 (100.00)
แม่สะเรียง	5,590 (43.93)	2,247 (17.66)	3,479 (27.34)	1,410 (11.08)	12,726 (100.00)
รวม	57,379 (75.38)	8,104 (10.65)	6,445 (8.47)	4,193 (5.51)	76,121 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชหลัก

ระบบผลิตพืชระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชรมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 197 หมู่บ้าน จาก 16 ตำบล ใน 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอโกสัมพีนคร อำเภอชาณุวรลักษบุรี อำเภอคลองขลุง อำเภอคลองลาน อำเภอไทรทอง อำเภอวังสามัคคี อำเภอปางศิลาทอง อำเภอพรานกระต่าย อำเภอเมือง และอำเภอลานกระบือ เป็นต้น จากข้อมูลเศรษฐกิจชุมชน เมื่อพิจารณาพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดกำแพงเพชรพบว่า มีการปลูกข้าวสูงสุด 256,453 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 45.94 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชทั้งหมดในจังหวัดกำแพงเพชร รองลงมาคือ การปลูกมันสำปะหลัง 200,891 ไร่ (ร้อยละ 35.98) อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และพืชผักต่างๆ

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทุกชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชรมีพื้นที่ปลูกข้าวเป็นพืชหลักในสัดส่วนสูงสุด โดยอำเภอชาณุวรลักษบุรี มีสัดส่วนพื้นที่ปลูกข้าวมากถึง 96,628 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 89.23 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) ในขณะที่อำเภอเมืองและอำเภอคลองลาน มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังมากกว่าพื้นที่ปลูกข้าว (คิดเป็นร้อยละ 59.68 และ 55.09 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักในอำเภอ ตามลำดับ) ส่วนอำเภอพรานกระต่ายมีพื้นที่การเพาะปลูกอ้อยมากถึง 14,274 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 67.66 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อย	ยางพารา	ไม้ผล	พืชอื่นๆ	รวม
โกสัมพีนคร	3,437 (11.90)	4,580 (15.85)	15,571 (53.90)	4,720 (16.34)	180 (0.62)	400 (1.38)	0 (0.00)	28,888 (100.00)
ขาณุวรลักษบุรี	96,628 (89.23)	45 (0.04)	9,218 (8.51)	1,300 (1.20)	0 (0.00)	100 (0.09)	1,000 (0.92)	108,291 (100.00)
คลองขลุง	24,212 (69.94)	0 (0.00)	9,812 (28.34)	595 (1.72)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.00)	34,620 (100.00)
คลองลาน	36,271 (27.50)	15,068 (11.42)	72,660 (55.09)	7,100 (5.38)	0 (0.00)	193 (0.15)	606 (0.46)	131,898 (100.00)
ไทรงาม	19,640 (84.98)	35 (0.15)	2,900 (12.55)	500 (2.16)	0 (0.00)	27 (0.12)	10 (0.04)	23,112 (100.00)
บึงสามัคคี	6,020 (29.10)	3,829 (18.51)	0 (0.00)	6,200 (29.97)	0 (0.00)	400 (1.93)	4,241 (20.50)	20,690 (100.00)
ปางศิลาทอง	23,148 (47.99)	750 (1.55)	13,662 (28.32)	5,932 (12.30)	310 (0.64)	30 (0.06)	4,403 (9.13)	48,235 (100.00)
พรานกระต่าย	2,726 (12.92)	577 (2.73)	65 (0.31)	14,274 (67.66)	0 (0.00)	40 (0.19)	3,415 (16.19)	21,097 (100.00)
เมือง	32,898 (25.70)	5,908 (4.62)	76,390 (59.68)	9,971 (7.79)	1,700 (1.33)	422 (0.33)	587 (0.46)	128,009 (100.00)
ลานกระบือ	11,473 (85.33)	0 (0.00)	613 (4.56)	868 (6.46)	5 (0.04)	244 (1.81)	243 (1.81)	13,446 (100.00)
รวม	256,453 (45.94)	30,792 (5.52)	200,891 (35.98)	51,460 (9.22)	2,195 (0.39)	1,856 (0.33)	14,506 (2.60)	558,286 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชหลัก

ระบบผลิตพืชระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานีมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 105 หมู่บ้าน จาก 15 ตำบล ใน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอทัพทัน อำเภอเมือง อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอหนองขาหย่าง และอำเภอหนองฉาง เป็นต้น จากข้อมูลเศรษฐกิจชุมชน เมื่อพิจารณาพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดอุทัยธานีพบว่า มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งสิ้น 227,915 ไร่ ซึ่งทุกอำเภอของจังหวัดอุทัยธานีมีการผลิตข้าวเป็นพืชหลัก มีพื้นที่เพาะปลูกรวม 162,756 ไร่ (ร้อยละ 71.41 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในจังหวัดอุทัยธานี) รองลงมาคือ มันสำปะหลัง (ร้อยละ 17.01) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 7.14) อ้อย (ร้อยละ 3.10) ผลไม้ (เช่น ส้มโอ มะพร้าว และกล้วย เป็นต้น) พืชผัก (เช่น ผักสวนครัว หน่อไม้หวาน เห็ดนางฟ้า ถั่วฝักยาว พริก มะนาว และมะเขือ เป็นต้น) และยางพารา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแยกรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอของจังหวัดอุทัยธานีมีการปลูกข้าวเป็นพืชหลัก โดยเฉพาะอำเภอทัพทันที่มีการปลูกข้าวเป็นพืชหลักทั้งหมด (คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) รองลงมาคือ อำเภอเมือง (ร้อยละ 99.80) และอำเภอหนองขาหย่าง (ร้อยละ

97.71) ตามลำดับ สำหรับอำเภอสว่างอารมณ์ มีพื้นที่ปลูกข้าวและมันสำปะหลังในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ปลูกข้าวจำนวน 37,552 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 39.29 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) และ ปลูกมันสำปะหลังจำนวน 37,477 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 39.21) ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อย	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	รวม
ทัพทัน	35,414 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	35,414 (100.00)
เมือง	12,416 (99.80)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	25 (0.20)	12,441 (100.00)
สว่างอารมณ์	37,552 (39.29)	14,337 (15.00)	37,477 (39.21)	5,660 (5.92)	20 (0.02)	500 (0.52)	30 (0.03)	95,576 (100.00)
หนองขาหย่าง	54,090 (97.71)	100 (0.18)	150 (0.27)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,020 (1.84)	55,360 (100.00)
หนองฉาง	23,284 (79.95)	1,826 (6.27)	1,142 (3.92)	1,410 (4.84)	475 (1.63)	800 (2.75)	187 (0.64)	29,124 (100.00)
รวม	162,756 (71.41)	16,263 (7.14)	38,769 (17.01)	7,070 (3.10)	495 (0.22)	1,300 (0.57)	1,262 (0.55)	227,915 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชหลัก

ระบบผลิตพืชระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 155 หมู่บ้าน จาก 16 ตำบล ใน 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอธาตุพนม อำเภอนาแก อำเภอนาหว้า อำเภอปลาปาก อำเภอเรณูนคร อำเภอวังยาง และอำเภอศรีสงคราม เป็นต้น เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักต่างๆ ของจังหวัดนครพนม พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 94 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในจังหวัดนครพนม ใช้ในการปลูกข้าว รองลงมาคือ ปลูกยางพารา (ร้อยละ 4.06) และพืชอื่นๆ (ร้อยละ 0.83) เช่น ยาสูบ ยูคาลิปตัส ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอของจังหวัดนครพนมมีการปลูกข้าวเป็นพืชหลัก โดยเฉพาะอำเภอเรณูนคร อำเภอวังยาง และอำเภอศรีสงครามที่พบว่ามีการปลูกข้าวเป็นพืชหลักเพียงอย่างเดียว ซึ่งแตกต่างจากอำเภออื่นๆ ที่มีการปลูกพืชหลักหลากหลายชนิด ซึ่งในอำเภอนาแกและนาหว้าพบว่า มีการปลูกยางพาราเป็นพืชหลักรองจากการปลูกข้าว (คิดเป็นร้อยละ 11.93 และร้อยละ 1.87 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดนครพนม

อำเภอ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
ธาตุพนม	44,094 (94.44)	50 (0.11)	849 (1.82)	10 (0.02)	211 (0.45)	1,474 (3.16)	46,688 (100.00)
นาแก	44,715 (87.44)	0 (0.00)	6,100 (11.93)	0 (0.00)	260 (0.51)	60 (0.12)	51,135 (100.00)
นาหว้า	46,244 (97.94)	2 (0.00)	885 (1.87)	0 (0.00)	22 (0.05)	62 (0.13)	47,215 (100.00)
ปลาปาก	18,412 (99.70)	30 (0.16)	19 (0.10)	0 (0.00)	0 (0.00)	7 (0.04)	18,468 (100.00)
เรณูนคร	18,786 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	18,786 (100.00)
วังยาง	8,500 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	8,500 (100.00)
ศรีสงคราม	2,400 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2,400 (100.00)
รวม	183,151 (94.80)	82 (0.04)	7,853 (4.06)	10 (0.01)	493 (0.26)	1,603 (0.83)	193,192 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชหลัก

ระบบผลิตพืชระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีมีหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 218 หมู่บ้าน จาก 22 ตำบล ใน 15 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกุดข้าวปุ้น อำเภอเขมราฐ อำเภอโขงเจียม อำเภอดงรัก อำเภอตาลสุม อำเภอนาจะหลวย อำเภอนาตาล อำเภอน้ำยืน อำเภอบุณฑริก อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอเมือง อำเภอสำโรง อำเภอสิรินธร และอำเภอเหล่าเสือโก้ก เป็นต้น เมื่อพิจารณาภาพรวมของจังหวัดอุบลราชธานีพบว่า มีการผลิตพืชที่สำคัญได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง พืชอื่นๆ (เช่น ผักสวนครัว พริก ถั่ว เป็นต้น) ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานีมีการปลูกข้าวเป็นพืชหลัก โดยเฉพาะอำเภอเขมราฐที่มีพื้นที่ปลูกข้าวเป็นพืชหลักเพียงชนิดเดียว รองลงมาคือ อำเภอดงรัก อำเภอพิบูลมังสาหาร (ร้อยละ 99.67 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) อำเภอสำโรง (ร้อยละ 99.33) และอำเภอกุดข้าวปุ้น (ร้อยละ 98.80) ตามลำดับ ส่วนพื้นที่ที่ปลูกมันสำปะหลังพบมากในอำเภอโพธิ์ไทร (ร้อยละ 34.32 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) อำเภอโขงเจียม (ร้อยละ 27.51) และอำเภอนาจะหลวย (ร้อยละ 27.08) ตามลำดับ สำหรับอำเภอน้ำยั้มีพื้นที่เพาะปลูกยางพาราเป็นพืชหลักรองจากข้าวด้วยสัดส่วนร้อยละ 41.49 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ นอกจากนี้ยังพบว่า เป็นเพียงอำเภอเดียวที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันด้วยจำนวนพื้นที่ 784 ไร่ (ร้อยละ 5.57) ในขณะที่อำเภอพิบูลมังสาหาร และอำเภอสิรินธรเป็นอำเภอที่ไม่พบพื้นที่การเพาะปลูกพืชหลักชนิดใดๆ เลย

ตารางที่ 6 พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	ข้าว	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	พืชอื่นๆ	รวม
กุดข้าวปุ้น	1,650 (98.80)	20 (1.20)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,670 (100.00)
เขมราฐ	30,000 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	30,000 (100.00)
โขงเจียม	14,340 (56.84)	6,940 (27.51)	2,240 (8.88)	0 (0.00)	1,710 (6.78)	25,230 (100.00)
ตระการพืชผล	28,308 (99.67)	85 (0.30)	5 (0.02)	0 (0.00)	5 (0.02)	28,403 (100.00)
ตาลชุม	37,601 (93.50)	0 (0.00)	200 (0.50)	0 (0.00)	2,415 (6.01)	40,216 (100.00)
นาจะหลวย	6,848 (60.41)	3,070 (27.08)	1,418 (12.51)	0 (0.00)	0 (0.00)	11,336 (100.00)
นาตาล	25,215 (95.54)	1,036 (3.93)	85 (0.32)	0 (0.00)	55 (0.21)	26,391 (100.00)
น้ำยืน	7,375 (52.35)	0 (0.00)	5,845 (41.49)	784 (5.57)	83 (0.59)	14,087 (100.00)
บุญศรี	90,368 (88.02)	7,120 (6.94)	2,175 (2.12)	0 (0.00)	3,000 (2.92)	102,663 (100.00)
พิบูลมังสาหาร	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
โพธิ์ไทร	2,560 (54.24)	1,620 (34.32)	440 (9.32)	0 (0.00)	100 (2.12)	4,720 (100.00)
เมือง	19,101 (75.15)	395 (1.55)	93 (0.37)	0 (0.00)	5,829 (22.93)	25,418 (100.00)
สำโรง	14,846 (99.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	100 (0.67)	14,946 (100.00)
สิรินธร	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
เหล่าเสือโก้ก	29,868 (82.87)	2,973 (8.25)	935 (2.59)	0 (0.00)	2,265 (6.28)	36,041 (100.00)
รวม	308,080 (85.31)	23,259 (6.44)	13,436 (3.72)	784 (0.22)	15,562 (4.31)	361,121 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชหลัก

ระบบผลิตพืชระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธรมีหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 71 หมู่บ้าน จาก 6 ตำบล ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอคำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย และอำเภอเลิงนกทา เป็นต้น จากภาพรวม

ของจังหวัดยโสธรในระดับอำเภอพบว่า ข้าวเป็นพืชหลักที่มีความสำคัญมากที่สุด โดยมีพื้นที่เพาะปลูกมากถึง 117,819 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 80.99 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ มันสำปะหลัง (จำนวน 21,285 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.63 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในจังหวัด) ยางพารา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชอื่นๆ และอ้อย ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทั้ง 4 อำเภอของจังหวัดยโสธรมีพื้นที่สำหรับปลูกข้าวเป็นพืชหลัก โดยเฉพาะอำเภอดำเนินแก้วมีการปลูกข้าวเป็นพืชหลักเพียงชนิดเดียว (จำนวน 4,502 ไร่ ร้อยละ 100.00 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) รองลงมาคือ อำเภอมหาชนะชัย (ร้อยละ 99.31) อำเภอกุดชุม (ร้อยละ 97.76) และอำเภอเลิงนกทา (ร้อยละ 74.74) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า อำเภอเลิงนกทามีการปลูกมันสำปะหลังเป็นพืชหลักรองจากข้าวด้วยพื้นที่จำนวน 20,965 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 19.54 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) และอำเภอดงกลาวเป็นอำเภอที่มีพื้นที่สำหรับเพาะปลูกพืชหลักหลากหลายเมื่อเปรียบเทียบกับอำเภอตัวอย่างอื่นๆ

ตารางที่ 7 พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดยโสธร

อำเภอ	ข้าว	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	มันสำปะหลัง	อ้อย	ยางพารา	พืชอื่นๆ	รวม
กุดชุม	19,722 (97.76)	0 (0.00)	320 (1.59)	0 (0.00)	91 (0.45)	40 (0.20)	20,173 (100.00)
ดำเนินแก้ว	4,502 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	4,502 (100.00)
มหาชนะชัย	13,412 (99.31)	48 (0.36)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	45 (0.33)	13,505 (100.00)
เลิงนกทา	80,183 (74.74)	1,556 (1.45)	20,965 (19.54)	167 (0.16)	4,251 (3.96)	166 (0.15)	107,288 (100.00)
รวม	117,819 (80.99)	1,604 (1.10)	21,285 (14.63)	167 (0.11)	4,342 (2.98)	251 (0.17)	145,468 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชหลัก

ระบบผลิตพืชระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลามีหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 30 หมู่บ้าน จาก 4 ตำบล ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอระโนด อำเภอรัตภูมิ อำเภอสิงหนคร และอำเภอหาดใหญ่ เป็นต้น จากภาพรวมของจังหวัดพบว่า ยางพาราเป็นพืชหลักสำคัญที่มีพื้นที่ในการปลูกจำนวน 74,386 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.87 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ พื้นที่สำหรับปลูกข้าวมีจำนวน 10,965 ไร่ (ร้อยละ 12.66) ไม้ผล (ร้อยละ 1.44) พืชผัก และมันสำปะหลัง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า อำเภอระโนดและอำเภอรัตภูมิมีพื้นที่สำหรับปลูกพืชหลักเพียงชนิดเดียว ขณะที่อำเภอสิงหนครและอำเภอหาดใหญ่ที่มีการปลูกพืชหลักมากกว่าหนึ่งชนิด โดยอำเภอระโนดมีพื้นที่จำนวน 10,025 ไร่ (คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ) สำหรับปลูกข้าวเป็นพืชหลักทั้งหมด ขณะที่อำเภอรัตภูมิและอำเภอหาดใหญ่ มีพื้นที่สำหรับปลูกยางพาราเป็นพืชหลัก (ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 99.91) ตามลำดับ สำหรับอำเภอสิงหนครมีพื้นที่

สำหรับปลูกไม้ผลเป็นพืชหลักจำนวน 1,249 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 56.54 ของพื้นที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่เพาะปลูกพืชหลักของจังหวัดสงขลา

อำเภอ	ข้าว	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	รวม
ระโนด	10,025 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	10,025 (100.00)
รัตภูมิ	0 (0.00)	0 (0.00)	63,106 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	63,106 (100.00)
สิงหนคร	940 (42.55)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,249 (56.54)	20 (0.91)	2,209 (100.00)
หาดใหญ่	0 (0.00)	10 (0.09)	11,280 (99.91)	0 (0.00)	0 (0.00)	11,290 (100.00)
รวม	10,965 (12.66)	10 (0.01)	74,386 (85.87)	1,249 (1.44)	20 (0.02)	86,630 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของพื้นที่ปลูกพืชหลัก

ระบบผลิตพืชระดับอำเภอของจังหวัดจังหวัดพัทลุง

สำหรับจังหวัดพัทลุง เนื่องจากขาดความสมบูรณ์ของข้อมูลจึงได้นำข้อมูลจำนวนครัวเรือนที่เพาะปลูกพืชหลักทั้งหมดเพื่ออธิบายระบบการผลิตพืชหลัก ซึ่งจังหวัดพัทลุงมีหมู่บ้านเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 45 หมู่บ้าน จาก 6 ตำบล ใน 4 อำเภอได้แก่ อำเภอกงหรา อำเภอควนขนุน อำเภอปากพะยูน และอำเภอเมือง เป็นต้น จากภาพรวมของจังหวัดพัทลุงพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 67 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ปลูกพืชหลักในจังหวัด มีการปลูกยางพาราเป็นพืชหลัก (จำนวน 3,802 ครัวเรือน) รองลงมาคือ ปลูกข้าว จำนวน 1,299 ครัวเรือน (ร้อยละ 23.06) ไม้ผล จำนวน 425 ครัวเรือน (ร้อยละ 7.54) พืชอื่นๆ และปาล์มน้ำมัน ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า อำเภอปากพะยูนและอำเภอกงหรามีจำนวนครัวเรือนที่ปลูกยางพาราเป็นพืชหลักมากถึงร้อยละ 95.57 และร้อยละ 61.95 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ ตามลำดับ ขณะที่อำเภอเมืองและอำเภอควนขนุน มีจำนวนครัวเรือนที่ปลูกข้าวเป็นพืชหลัก คิดเป็นร้อยละ 72.73 และร้อยละ 58.88 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ปลูกพืชหลักทั้งหมดในอำเภอ ตามลำดับ สำหรับอำเภอเมือง เป็นอำเภอที่มีจำนวนครัวเรือนปลูกพืชหลักไม่ค่อนหลากหลาย เช่นเดียวกับอำเภออื่นๆ

ตารางที่ 9 จำนวนครัวเรือนที่เพาะปลูกพืชเป็นอาชีพหลักของจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	ข้าว	ยางพารา	ไม้ผล	ปาล์มน้ำมัน	พืชอื่นๆ	รวม
กงหรา	261 (19.55)	827 (61.95)	247 (18.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,335 (100.00)
ควนขนุน	918 (58.88)	469 (30.08)	127 (8.15)	6 (0.38)	39 (2.50)	1,559 (100.00)

ตารางที่ 9 จำนวนครัวเรือนที่เพาะปลูกพืชเป็นอาชีพหลักของจังหวัดพัทลุง (ต่อ)

อำเภอ	ข้าว	ยางพารา	ไม้ผล	ปาล์มน้ำมัน	พืชอื่นๆ	รวม
ปากพะยูน	0 (0.00)	2,461 (95.57)	51 (1.98)	32 (1.24)	31 (1.20)	2,575 (100.00)
เมือง	120 (72.73)	45 (27.27)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	165 (100.00)
รวม	1,299 (23.06)	3,802 (67.48)	425 (7.54)	38 (0.67)	70 (1.24)	5,634 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ปลูกพืชเป็นอาชีพหลัก

1.2 ระบบผลิตสัตว์

ระบบผลิตสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การเลี้ยงสัตว์ของครัวเรือนในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า มีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 6,909 ครัวเรือน โดยมีการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นอาชีพหลักมากถึง 2,605 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 37.70 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในจังหวัดเชียงใหม่ รองลงมาคือ สุกร (จำนวน 1,988 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.77) โคเนื้อ (ร้อยละ 26.11) โคนม ปลา สัตว์อื่นๆ และไก่ไข่ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอนิยมเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด โดยเฉพาะอำเภอเมืองที่ครัวเรือนทั้งหมดมีการเลี้ยงไก่เนื้อเพียงอย่างเดียว รองลงมาคือ อำเภอแม่สาย (ร้อยละ 69.74 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) และอำเภอฝาง (ร้อยละ 50.18) ตามลำดับ ในขณะที่อำเภอแม่วางนิยมเลี้ยงสุกร (คิดเป็นร้อยละ 35.03 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) รองลงมาคือ โคเนื้อ (ร้อยละ 33.84) และไก่เนื้อ ตามลำดับ ส่วนโคเนื้อนิยมเลี้ยงกันมากในอำเภอจอมทอง จำนวน 406 ครัวเรือน (คิดเป็นร้อยละ 32.87) นอกจากนี้พบว่า อำเภอสารภีมีการเลี้ยงปลามากที่สุด (ร้อยละ 74.07) รองลงมาคือ โคนม (ร้อยละ 25.93) ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)							รวม
	วัวเนื้อ	วัวนม	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	สัตว์อื่นๆ	
จอมทอง	406 (32.87)	0 (0.00)	275 (22.27)	86 (6.96)	363 (29.39)	5 (0.40)	100 (8.10)	1,235 (100.00)
ไชยปราการ	8 (1.47)	120 (22.10)	231 (42.54)	0 (0.00)	132 (24.31)	52 (9.58)	0 (0.00)	543 (100.00)
ฝาง	274 (33.46)	0 (0.00)	411 (50.18)	3 (0.37)	120 (14.65)	11 (1.34)	0 (0.00)	819 (100.00)
เมือง	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (100.00)
แม่วาง	651 (33.84)	0 (0.00)	574 (29.83)	0 (0.00)	674 (35.03)	25 (1.30)	0 (0.00)	1,924 (100.00)

ตารางที่ 10 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)						
	วัวเนื้อ	วัวนม	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	สัตว์อื่นๆ
แม่เมาะ	19	0	136	0	20	20	0
	(9.74)	(0.00)	(69.74)	(0.00)	(10.26)	(10.26)	(0.00)
สะเมิง	293	0	629	0	450	0	0
	(21.36)	(0.00)	(45.85)	(0.00)	(32.80)	(0.00)	(0.00)
สันทราย	23	16	24	9	2	7	1
	(28.05)	(19.51)	(29.27)	(10.98)	(2.44)	(8.54)	(1.22)
สันป่าตอง	130	20	323	0	227	10	0
	(18.31)	(2.82)	(45.49)	(0.00)	(31.97)	(1.41)	(0.00)
สารภี	0	7	0	0	0	20	0
	(0.00)	(25.93)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(74.07)	(0.00)
รวม	1,804	163	2,605	98	1,988	150	101
	(26.11)	(2.36)	(37.70)	(1.42)	(28.77)	(2.17)	(1.46)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

ระบบผลิตสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การเลี้ยงสัตว์ของครัวเรือนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า มีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด 9,314 ครัวเรือน โดยมีการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นอาชีพหลักมากที่สุดจำนวน 3,379 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 36.28 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในจังหวัดแม่ฮ่องสอน รองลงมาคือ สุกร (จำนวน 2,234 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.99) โคเนื้อ (ร้อยละ 23.89) กระบือ ปลา และไก่ไข่ ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอนิยมเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุด โดยเฉพาะอำเภอแม่สะเรียงที่มีการเลี้ยงไก่เนื้อมากถึงร้อยละ 56.74 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ รองลงมาคือ สุกร และโคเนื้อ ตามลำดับ เช่นเดียวกับอำเภอปางมะผ้า ขณะที่อำเภอขุนยวมที่มีการเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักคิดเป็นร้อยละ 34.54 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ นอกจากนี้พบว่า มีครัวเรือนในอำเภอเมืองเพียงอำเภอเดียวที่มีการเลี้ยงไก่ไข่เป็นอาชีพหลัก (คิดเป็นร้อยละ 0.32) ส่วนครัวเรือนที่มีการเลี้ยงปลาทพบในอำเภอแม่สะเรียงและอำเภอปางมะผ้า (ร้อยละ 10.95 และร้อยละ 2.49 ตามลำดับ)

ตารางที่ 11 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)					
	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	กระบือ
ขุนยวม	520	117	0	601	0	502
	(29.89)	(6.72)	(0.00)	(34.54)	(0.00)	(28.85)
ปางมะผ้า	570	735	0	726	55	125
	(25.78)	(33.24)	(0.00)	(32.84)	(2.49)	(5.65)

ตารางที่ 11 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)						รวม
	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	กระบือ	
เมือง	633 (29.10)	718 (33.01)	7 (0.32)	379 (17.43)	0 (0.00)	438 (20.14)	2,175 (100.00)
แม่สะเรียง	502 (15.75)	1,809 (56.74)	0 (0.00)	528 (16.56)	349 (10.95)	0 (0.00)	3,188 (100.00)
รวม	2,225 (23.89)	3,379 (36.28)	7 (0.08)	2,234 (23.99)	404 (4.34)	1,065 (11.43)	9,314 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

ระบบผลิตสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

จากการพิจารณาจำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดกำแพงเพชรพบว่า ครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์ทั้งหมด 3,579 ครัวเรือน มีการเลี้ยงสัตว์ชนิดต่างๆ ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยมีการเลี้ยงไก่เนื้อสูงสุด 1,029 ครัวเรือน (ร้อยละ 28.75 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในจังหวัดกำแพงเพชร) รองลงมาคือ ปลา (จำนวน 928 ครัวเรือน ร้อยละ 25.93) สุกร (ร้อยละ 18.47) โคเนื้อ สัตว์อื่นๆ (เช่น กระบือ กบ และเป็ด เป็นต้น) และไก่ไข่ ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

เมื่อพิจารณาการเลี้ยงสัตว์พบว่า ไก่เนื้อเป็นสัตว์ที่เลี้ยงมากในอำเภอบึงสามัคคี (ร้อยละ 55.99 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) อำเภอชาณุวรลักษบุรี (ร้อยละ 51.40) อำเภอไทรงาม (ร้อยละ 49.65) และอำเภอลานกระบือ (ร้อยละ 29.93) ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนที่นิยมเลี้ยงปลาเป็นอาชีพหลักพบในอำเภอปางศิลา (ร้อยละ 56.00 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) อำเภอพรานกระต่าย (ร้อยละ 42.31) และอำเภอเมือง (ร้อยละ 37.25) ตามลำดับ สำหรับอำเภอโกสัมพีนคร อำเภอลองซาน และอำเภอลองขลุง มีครัวเรือนที่นิยมเลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลัก ขณะที่ไก่ไข่เป็นสัตว์เลี้ยงที่ครัวเรือนในอำเภอตัวอย่างของจังหวัดกำแพงเพชรนิยมเลี้ยงค่อนข้างน้อย ซึ่งพบเพียงอำเภอลานกระบือ (ร้อยละ 16.45) และอำเภอเมือง (ร้อยละ 0.23) เท่านั้น

ตารางที่ 12 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	สัตว์อื่นๆ	รวม
โกสัมพีนคร	10 (18.87)	14 (26.42)	0 (0.00)	29 (54.72)	0 (0.00)	0 (0.00)	53 (100.00)
ชาณุวรลักษบุรี	18 (5.06)	183 (51.40)	0 (0.00)	39 (10.96)	92 (25.84)	24 (6.74)	356 (100.00)
ลองขลุง	3 (2.36)	33 (25.98)	0 (0.00)	50 (39.37)	41 (32.28)	0 (0.00)	127 (100.00)
ลองลาน	244 (22.34)	210 (19.23)	0 (0.00)	372 (34.07)	83 (7.60)	183 (16.76)	1,092 (100.00)

ตารางที่ 12 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดกำแพงเพชร (ต่อ)

อำเภอ	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	สัตว์อื่นๆ	รวม
ไทรงาม	33 (23.40)	70 (49.65)	0 (0.00)	30 (21.28)	7 (4.96)	1 (0.71)	141 (100.00)
บึงสามัคคี	27 (9.51)	159 (55.99)	0 (0.00)	29 (10.21)	64 (22.54)	5 (1.76)	284 (100.00)
ปางศิลาทอง	64 (9.48)	183 (27.11)	0 (0.00)	49 (7.26)	378 (56.00)	1 (0.15)	675 (100.00)
พรานกระต่าย	33 (31.73)	3 (2.88)	0 (0.00)	14 (13.46)	44 (42.31)	10 (9.62)	104 (100.00)
เมือง	88 (19.86)	83 (18.74)	1 (0.23)	21 (4.74)	165 (37.25)	85 (19.19)	443 (100.00)
ลานกระบือ	81 (26.64)	91 (29.93)	50 (16.45)	28 (9.21)	54 (17.76)	0 (0.00)	304 (100.00)
รวม	601 (16.79)	1,029 (28.75)	51 (1.42)	661 (18.47)	928 (25.93)	309 (8.63)	3,579 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

ระบบผลิตสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดอุทัยธานีมีครัวเรือนตัวอย่างที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักจำนวน 2,873 ครัวเรือน โดยนิยมเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุดจำนวน 1,020 ครัวเรือน (คิดเป็นร้อยละ 35.50 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในจังหวัดอุทัยธานี) รองลงมาคือ ปลา จำนวน 701 ครัวเรือน (ร้อยละ 24.40) โคเนื้อ (ร้อยละ 17.75) กระบือ สุกร สัตว์ชนิดอื่นๆ (เช่น แพะ เป็ด เป็นต้น) และไก่ไข่ ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

เมื่อพิจารณาการเลี้ยงสัตว์ของครัวเรือนในจังหวัดอุทัยธานีพบว่า การเลี้ยงไก่เนื้อนิยมเลี้ยงมากในอำเภอสว่างอารมณ์ (ร้อยละ 68.30 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) รองลงมาคือ อำเภอหนองฉาง (ร้อยละ 21.85) ซึ่งนิยมเลี้ยงไก่เนื้อ (ร้อยละ 21.85) รองจากโคเนื้อ สำหรับการเลี้ยงปลาพบมากในอำเภอ หนองขาหย่าง (ร้อยละ 39.55) รองลงมาคือ อำเภอเมือง (ร้อยละ 26.87) ทั้งนี้พบว่า อำเภอทัพทันมีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักที่มีความหลากหลายน้อยที่สุดคือ มีการเลี้ยงกระบือ โคเนื้อและสัตว์อื่นๆ โดยครัวเรือนตัวอย่างนิยมเลี้ยงกระบือมากที่สุด (ร้อยละ 89.12) รองลงมาคือ โคเนื้อ (ร้อยละ 10.36) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)							รวม
	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	กระบือ	สัตว์อื่นๆ	
ทัพทัน	20 (10.36)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	172 (89.12)	1 (0.52)	193 (100.00)
เมือง	39 (13.27)	42 (14.29)	0 (0.00)	20 (6.80)	79 (26.87)	83 (28.23)	31 (10.54)	294 (100.00)
สว่างอารมณ์	129 (12.36)	713 (68.30)	0 (0.00)	42 (4.02)	159 (15.23)	1 (0.10)	0 (0.00)	1,044 (100.00)
หนองขาหย่าง	229 (21.36)	206 (19.22)	9 (0.84)	66 (6.16)	424 (39.55)	101 (9.42)	37 (3.45)	1,072 (100.00)
หนองฉาง	93 (34.44)	59 (21.85)	6 (2.22)	32 (11.85)	39 (14.44)	5 (1.85)	36 (13.33)	270 (100.00)
รวม	510 (17.75)	1,020 (35.50)	15 (0.52)	160 (5.57)	701 (24.40)	362 (12.60)	105 (3.65)	2,873 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

ระบบผลิตสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจของจังหวัดนครพนมพบว่า มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 7,688 ครัวเรือน โดยมีการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด จำนวน 4,474 ครัวเรือน (คิดเป็นร้อยละ 58.19 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในจังหวัดนครพนม) รองลงมาคือ การเลี้ยงไก่เนื้อ จำนวน 1,150 ครัวเรือน (ร้อยละ 14.96) กระบือ (ร้อยละ 14.19) ปลา สัตว์อื่นๆ (เช่น กบ เป็ด) และสุกร ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

เมื่อพิจารณาแยกรายอำเภอพบว่า อำเภอนาแก อำเภอวังยาง และอำเภอศรีสงครามมีครัวเรือนนิยมเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักไม่ค่อนหลากหลายนัก ซึ่งมีการเลี้ยงสัตว์เพียง 1-2 ชนิดเท่านั้น เช่น ปลา โคเนื้อ และกระบือ เป็นต้น สำหรับอำเภอธาตุพนมและอำเภอปลาปากนิยมเลี้ยงสัตว์คล้ายคลึงกันคือ มีการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 71.48 และร้อยละ 54.48 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ ตามลำดับ และมีการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นอันดับสอง ส่วนอำเภอเรณูนครพบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 47 มีการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด และมีการเลี้ยงปลาและไก่เนื้อในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 17.88 และร้อยละ 17.24 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดนครพนม

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)						รวม
	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	สุกร	ปลา	กระบือ	สัตว์อื่นๆ	
ธาตุพนม	1,614	342	12	152	137	1	2,258
	(71.48)	(15.15)	(0.53)	(6.73)	(6.07)	(0.04)	(100.00)
นาแก	0	0	0	60	0	0	60
	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(100.00)	(0.00)	(0.00)	(100.00)
นาหว้า	315	132	41	99	364	30	981
	(32.11)	(13.46)	(4.18)	(10.09)	(37.10)	(3.06)	(100.00)
ปลาปาก	657	277	1	0	260	11	1,206
	(54.48)	(22.97)	(0.08)	(0.00)	(21.56)	(0.91)	(100.00)
เรณูนคร	1,095	399	22	414	255	130	2,315
	(47.30)	(17.24)	(0.95)	(17.88)	(11.02)	(5.62)	(100.00)
วังยาง	725	0	0	0	0	0	725
	(100.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(100.00)
ศรีสงคราม	68	0	0	0	75	0	143
	(47.55)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(52.45)	(0.00)	(100.00)
รวม	4,474	1,150	76	725	1,091	172	7,688
	(58.19)	(14.96)	(0.99)	(9.43)	(14.19)	(2.24)	(100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

ระบบผลิตสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดอุบลราชธานีพบว่า มีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 17,632 ครัวเรือน โดยนิยมเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด จำนวน 7,646 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 43.36 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในจังหวัดอุบลราชธานี รองลงมาคือ การเลี้ยงไก่เนื้อ จำนวน 5,677 ครัวเรือน (ร้อยละ 32.20) สัตว์อื่นๆ (เช่น กระบือ เป็ด และห่าน เป็นต้น) ปลา กุ้ง สุกร การหาของป่า และไก่ไข่ ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

เมื่อพิจารณาการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักแยกรายอำเภอพบว่า อำเภอตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเลี้ยงสัตว์ไม่ค่อยหลากหลายชนิดมากนัก ยกเว้นอำเภอโขงเจียม ขณะที่โคเนื้อเป็นสัตว์ที่ครัวเรือนตัวอย่างนิยมมากที่สุดซึ่งพบมากในอำเภอกุดข้าวปุ้น อำเภอเขมราฐ อำเภอตาลสุม อำเภอนาตาล อำเภอพิบูลมังสาหาร อำเภอเมือง อำเภอสำโรง อำเภอสิรินธร และอำเภอเหล่าเสือโก้ก โดยเฉพาะอำเภอเขมราฐที่มีการเลี้ยงโคเนื้อเป็นอาชีพหลักเพียงชนิดเดียว (ร้อยละ 100.00 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) สำหรับไก่เนื้อซึ่งเป็นสัตว์ที่ครัวเรือนตัวอย่างนิยมเลี้ยงเป็นอาชีพหลักอันดับสองพบมากในอำเภอโขงเจียม อำเภอตระการพืชผล อำเภอนาจะหลวย อำเภอน้ำยืน อำเภอบุญทริก และอำเภอโพธิ์ทอง นอกจากนี้พบว่า ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหาของป่าเป็นอาชีพหลักพบเพียงสามอำเภอคือ อำเภอโขงเจียม อำเภอบุญทริก และอำเภอเหล่าเสือโก้ก ตามลำดับ

ตารางที่ 15 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)								
	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	กุ้ง	ประมง	หาของป่า	สัตว์อื่นๆ
กุดข้าวปุ้น	165	90	0	5	0	0	0	0	50
	(53.23)	(29.03)	(0.00)	(1.61)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(16.13)
เขมราฐ	127	0	0	0	0	0	0	0	0
	(100.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
โขงเจียม	517	898	75	136	264	752	40	100	344
	(16.54)	(28.73)	(2.40)	(4.35)	(8.45)	(24.06)	(1.28)	(3.20)	(11.00)
ตระการพืชผล	254	363	40	21	0	0	0	0	60
	(34.42)	(49.19)	(5.42)	(2.85)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(8.13)
ตาลชุม	128	100	0	0	12	0	0	0	0
	(53.33)	(41.67)	(0.00)	(0.00)	(5.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
นาจะหลวย	165	205	0	2	91	0	0	0	35
	(33.13)	(41.16)	(0.00)	(0.40)	(18.27)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(7.03)
นาตาล	457	136	0	20	94	0	0	0	78
	(58.22)	(17.32)	(0.00)	(2.55)	(11.97)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(9.94)
น้ำยืน	193	223	0	30	100	0	0	0	1
	(35.28)	(40.77)	(0.00)	(5.48)	(18.28)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.18)
บุญศรี	793	2,025	0	217	0	0	0	20	114
	(25.02)	(63.90)	(0.00)	(6.85)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.63)	(3.60)
พิบูลมังสาหาร	52	0	0	0	5	0	0	0	0
	(91.23)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(8.77)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
โพธิ์ไทร	84	187	0	10	0	40	0	0	97
	(20.10)	(44.74)	(0.00)	(2.39)	(0.00)	(9.57)	(0.00)	(0.00)	(23.21)
เมือง	1,608	630	0	32	183	0	0	0	203
	(60.54)	(23.72)	(0.00)	(1.20)	(6.89)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(7.64)
สำโรง	761	119	0	0	42	0	0	0	118
	(73.17)	(11.44)	(0.00)	(0.00)	(4.04)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(11.35)
สิรินธร	1,343	0	0	40	0	0	0	0	415
	(74.69)	(0.00)	(0.00)	(2.22)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(23.08)
เหล่าเสือโก้ก	999	701	0	149	0	0	0	30	244
	(47.06)	(33.02)	(0.00)	(7.02)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(1.41)	(11.49)
รวม	7,646	5,677	115	662	791	792	40	150	1,759
	(43.36)	(32.20)	(0.65)	(3.75)	(4.49)	(4.49)	(0.23)	(0.85)	(9.98)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

ระบบผลิตสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดยโสธรพบว่า มีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 6,690 ครัวเรือน โดยโคเนื้อเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่ครัวเรือนตัวอย่างนิยมเลี้ยงมากที่สุด โดยมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ

ละ 44.20 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในจังหวัดยโสธร (จำนวน 2,957 ครัวเรือน) รองลงมาคือ การเลี้ยงไก่เนื้อ (จำนวน 1,173 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.53) และปลา (จำนวน 854 ครัวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 12.77) (ตารางที่ 16)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอตัวอย่างนิยมเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด โดยพบมากในอำเภอมหาชนะชัย (ร้อยละ 78.93 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) รองลงมาคือ อำเภอดำเนินแก้ว (ร้อยละ 69.23) อำเภอเลิงนกทา (ร้อยละ 42.77) และอำเภอกุดชุม (ร้อยละ 36.69) ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่า อำเภอกุดชุมและอำเภอเลิงนกทา มีการเลี้ยงสัตว์ที่ค่อนข้างหลากหลายกว่าอำเภออื่นๆ

ตารางที่ 16 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดยโสธร

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)							รวม
	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	กระบือ	สัตว์อื่นๆ	
กุดชุม	470 (36.69)	115 (8.98)	100 (7.81)	93 (7.26)	227 (17.72)	178 (13.90)	98 (7.65)	1,281 (100.00)
ดำเนินแก้ว	117 (69.23)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.18)	0 (0.00)	50 (29.59)	0 (0.00)	169 (100.00)
มหาชนะชัย	281 (78.93)	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (1.12)	28 (7.87)	0 (0.00)	43 (12.08)	356 (100.00)
เลิงนกทา	2,089 (42.77)	1,058 (21.66)	0 (0.00)	47 (0.96)	599 (12.26)	525 (10.75)	566 (11.59)	4,884 (100.00)
รวม	2,957 (44.20)	1,173 (17.53)	100 (1.49)	146 (2.18)	854 (12.77)	753 (11.26)	707 (10.57)	6,690 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

ระบบผลิตสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของครัวเรือนตัวอย่างในจังหวัดพัทลุงพบว่า มีจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 2,663 ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 35.8 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในจังหวัดพัทลุง นิยมเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด (จำนวน 955 ครัวเรือน) รองลงมาคือ ไก่เนื้อ ร้อยละ 19.38 (จำนวน 516 ครัวเรือน) ปลา (ร้อยละ 17.50) สัตว์อื่นๆ (เช่น ไก่พื้นเมือง โคพื้นเมือง แพะ และเป็ด เป็นต้น) ประมง สุกร และไก่ไข่ ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า โคเนื้อมีการเลี้ยงมากในอำเภควนขนุนและอำเภอปากพะยูน (ร้อยละ 40.66 และร้อยละ 34.09 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) ซึ่งทั้งสองอำเภอดังกล่าวมีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในลักษณะที่ใกล้เคียงกันกล่าวคือ อำเภควนขนุนมีการเลี้ยงไก่เนื้อ และปลารองลงมาเป็นอันดับสอง ขณะที่อำเภอปากพะยูนประกอบอาชีพประมง และเลี้ยงปลารองจากการเลี้ยงโคเนื้อ สำหรับอำเภอกงหรานิยมเลี้ยงสัตว์อื่นๆ เช่น ไก่พื้นเมือง โคพื้นเมือง แพะ และเป็ดมากที่สุด (ร้อยละ 40.79) รองลงมาคือ เลี้ยงโคเนื้อและไก่เนื้อ ตามลำดับ ส่วนอำเภอเมืองไม่พบการเลี้ยงสัตว์ใดๆ เป็นอาชีพหลัก

ตารางที่ 17 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)						
	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ปลา	ประมง	สัตว์อื่นๆ
กงหรา	174	150	0	2	50	0	259
	(27.40)	(23.62)	(0.00)	(0.31)	(7.87)	(0.00)	(40.79)
ควนขนุน	555	331	55	110	314	0	0
	(40.66)	(24.25)	(4.03)	(8.06)	(23.00)	(0.00)	(0.00)
ปากพะยูน	226	35	0	17	102	210	73
	(34.09)	(5.28)	(0.00)	(2.56)	(15.38)	(31.67)	(11.01)
เมือง	0	0	0	0	0	0	0
	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
รวม	955	516	55	129	466	210	332
	(35.86)	(19.38)	(2.07)	(4.84)	(17.50)	(7.89)	(12.47)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

ระบบผลิตสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของครัวเรือนตัวอย่างในจังหวัดสงขลาพบว่า จากจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 587 ครัวเรือน มีการเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด จำนวน 261 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 44.46 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในจังหวัดสงขลา รองลงมาคือ เลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองและแพะ จำนวน 241 ครัวเรือน (ร้อยละ 41.06) และไก่เนื้อ (ร้อยละ 8.69) ประมง สุกร และไก่ไข่ ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

เมื่อพิจารณาการเลี้ยงสัตว์รายอำเภอพบว่า อำเภอหาดใหญ่และอำเภอสิงหนครเลี้ยงโคเนื้อมากที่สุด (ร้อยละ 62.84 และร้อยละ 36.59 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักในอำเภอ) ตามลำดับ ทั้งนี้อำเภอสิงหนครมีการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองและแพะ (ร้อยละ 56.14) เป็นอันดับสอง ส่วนอำเภอหาดใหญ่มีการเลี้ยงไก่เนื้อ (ร้อยละ 25.14) และสัตว์อื่นๆ รองจากโคเนื้อ สำหรับอำเภอรัตนภูมิ มีการเลี้ยงไก่เนื้อเป็นอาชีพหลักเพียงชนิดเดียว (ร้อยละ 100.00) และไม่พบการเลี้ยงสัตว์ใดๆ เป็นอาชีพหลักในอำเภอระโนด

ตารางที่ 18 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดสงขลา

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)					
	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ประมง	สัตว์อื่นๆ
ระโนด	0	0	0	0	0	0
	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
รัตภูมิ	0	5	0	0	0	0
	(0.00)	(100.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)
สิงหนคร	146	0	0	7	22	224
	(36.59)	(0.00)	(0.00)	(1.75)	(5.51)	(56.14)

ตารางที่ 18 การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักของจังหวัดสงขลา (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก (ครัวเรือน)						รวม
	วัวเนื้อ	ไก่เนื้อ	ไก่ไข่	สุกร	ประมง	สัตว์อื่นๆ	
หาดใหญ่	115	46	1	4	0	17	183
	(62.84)	(25.14)	(0.55)	(2.19)	(0.00)	(9.29)	(100.00)
รวม	261	51	1	11	22	241	587
	(44.46)	(8.69)	(0.17)	(1.87)	(3.75)	(41.06)	(100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่มีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลัก

1.3 ระบบผลิตหัตถกรรม

ระบบผลิตหัตถกรรมระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่มีครัวเรือนตัวอย่างที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมจำนวน 1,678 ครัวเรือน ซึ่งเป็นอาชีพหลักนอกภาคเกษตร โดยอาชีพที่สำคัญได้แก่ การทอผ้า จำนวน 984 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.64 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในจังหวัดเชียงใหม่ รองลงมาคือ การทำจักสาน จำนวน 456 ครัวเรือน (ร้อยละ 27.18) หัตถกรรมอื่นๆ (เช่น งานแกะสลักไม้ เย็บผ้า ตีเหล็ก และนวดแผนไทย เป็นต้น) และการทำเครื่องปั้น (ร้อยละ 0.54) ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอมีการประกอบอาชีพหัตถกรรม โดยอำเภอฝางมีการประกอบอาชีพหัตถกรรมที่ค่อนข้างหลากหลายกว่าอำเภออื่นๆ ซึ่งครัวเรือนตัวอย่างในอำเภอส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 74 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ ประกอบอาชีพการทำจักสานเป็นหลัก รองลงมาคือ การทอผ้า (ร้อยละ 14.08) นวดแผนไทย (ร้อยละ 8.45) และการทำเครื่องปั้น ตามลำดับ เช่นเดียวกับอำเภอแม่สายและอำเภอไชยปราการที่ครัวเรือนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 100.00 และร้อยละ 91.85 ตามลำดับ) ประกอบอาชีพการทำจักสานเป็นหลัก ขณะที่อำเภอจอมทอง (ร้อยละ 79.38) อำเภอแม่วาง (ร้อยละ 82.12) และอำเภอสะเมิง (ร้อยละ 68.72) นิยมประกอบอาชีพการทอผ้าเป็นหลัก สำหรับอำเภอสันทรายและอำเภอสันป่าตองพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 88.24 และร้อยละ 80.31 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ นิยมประกอบอาชีพเย็บผ้าและแกะสลักไม้ เป็นต้น ทั้งนี้ครัวเรือนตัวอย่างที่ประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นพบว่า มีจำนวนค่อนข้างน้อยซึ่งพบในอำเภอเมือง (ร้อยละ 100.00 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ) อำเภอสารภี (ร้อยละ 60.00) และอำเภอฝาง (ร้อยละ 2.82) ตามลำดับ

ตารางที่ 19 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)				รวม
	ทอผ้า	จักสาน	เครื่องปั้น	หัตถกรรมอื่นๆ	
จอมทอง	662	172	0	0	834
	(79.38)	(20.62)	(0.00)	(0.00)	(100.00)
ไชยปราการ	12	169	0	3	184
	(6.52)	(91.85)	(0.00)	(1.63)	(100.00)

ตารางที่ 19 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)				
	ทอผ้า	จักสาน	เครื่องปั้น	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
ฝาง	10 (14.08)	53 (74.65)	2 (2.82)	6 (8.45)	71 (100.00)
เมือง	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (100.00)	0 (0.00)	1 (100.00)
แม่วาง	147 (82.12)	22 (12.29)	0 (0.00)	10 (5.59)	179 (100.00)
แม่อาย	0 (0.00)	10 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	10 (100.00)
สะเมิง	123 (68.72)	20 (11.17)	0 (0.00)	36 (20.11)	179 (100.00)
สันทราย	0 (0.00)	2 (11.76)	0 (0.00)	15 (88.24)	17 (100.00)
สันป่าตอง	30 (15.54)	8 (4.15)	0 (0.00)	155 (80.31)	193 (100.00)
สารภี	0 (0.00)	0 (0.00)	6 (60.00)	4 (40.00)	10 (100.00)
รวม	984 (58.64)	456 (27.18)	9 (0.54)	229 (13.65)	1678 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม

ระบบผลิตหัตถกรรมระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีครัวเรือนตัวอย่างที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมจำนวน 2,068 ครัวเรือน โดยอาชีพที่สำคัญได้แก่ การทอผ้า จำนวน 1,107 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.53 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในจังหวัดแม่ฮ่องสอน รองลงมาคือ การทำจักสาน จำนวน 826 ครัวเรือน (ร้อยละ 39.94) หัตถกรรมอื่นๆ (เช่น งานแกะสลักไม้ เย็บผ้า ตีมีด และดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น) ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

จากการพิจารณาสัดส่วนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักในแต่ละอำเภอ พบว่า ทุกอำเภอตัวอย่างประกอบอาชีพการทอผ้าเป็นอาชีพหลัก โดยอำเภอขุนยวมประกอบอาชีพการทอผ้าถึงร้อยละ 83.74 53 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ รองลงมาคือ อำเภอปางมะผ้า (ร้อยละ 59.80) อำเภอเมือง (ร้อยละ 51.29) และอำเภอแม่สะเรียง (ร้อยละ 49.26) ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า อำเภอเมืองและอำเภอแม่สะเรียงครัวเรือนตัวอย่างมีการประกอบอาชีพหัตถกรรมอื่นๆ อีกด้วย โดยในอำเภอเมือง ครัวเรือนตัวอย่างประกอบอาชีพแกะสลักไม้และตีมีดเป็นอาชีพหลัก (ร้อยละ 2.50 53 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ) ส่วน

อำเภอแม่สะเรียง ครั้วเรือนตัวอย่างประกอบอาชีพเย็บผ้า การทำดอกไม้ประดิษฐ์เป็นอาชีพหลัก (ร้อยละ 19.37) เป็นต้น

ตารางที่ 20 จำนวนครั้วเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	จำนวนครั้วเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครั้วเรือน)			
	ทอผ้า	จักสาน	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
ขุนยวม	103 (83.74)	20 (16.26)	0 (0.00)	123 (100.00)
ปางมะผ้า	122 (59.80)	82 (40.20)	0 (0.00)	204 (100.00)
เมือง	615 (51.29)	554 (46.21)	30 (2.50)	1199 (100.00)
แม่สะเรียง	267 (49.26)	170 (31.37)	105 (19.37)	542 (100.00)
รวม	1,107 (53.53)	826 (39.94)	135 (6.53)	2,068 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครั้วเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม

ระบบผลิตหัตถกรรมระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

ครั้วเรือนตัวอย่างในจังหวัดกำแพงเพชรประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นหลัก จำนวน 538 ครั้วเรือน โดยครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 61 ของจำนวนครั้วเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในจังหวัดกำแพงเพชร ประกอบอาชีพจักสาน รองลงมาคือ การทอผ้า (ร้อยละ 18.77) หัตถกรรมอื่นๆ (เช่น ดอกไม้ประดิษฐ์ เทียนหอม เครื่องประดับ ทำปราสาท รากไม้ เจียรไนแก้ว และผ้าหั่นอ่อน เป็นต้น) (ร้อยละ 17.29) และเครื่องปั้น (ร้อยละ 2.79) ตามลำดับ (ตารางที่ 21)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า อำเภอส่วนใหญ่ประกอบอาชีพจักสานเป็นอาชีพหลัก ยกเว้น อำเภอพรานกระต่ายที่ครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.54 ของจำนวนครั้วเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ) ประกอบอาชีพแกะสลักและทำผ้าหั่นอ่อนเป็นอาชีพหลัก ส่วนอำเภอบึงสามัคคีและอำเภอเมืองไม่พบการประกอบอาชีพจักสานเป็นอาชีพหลัก ส่วนอำเภอคลองลานเป็นอำเภอที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมค่อนข้างหลากหลาย โดยครั้วเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 61 ของจำนวนครั้วเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ ประกอบอาชีพจักสาน รองลงมาคือ การเย็บผ้า (ร้อยละ 27.07) และการทอผ้า ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า ครั้วเรือนตัวอย่างใน 2 อำเภอที่ประกอบอาชีพเครื่องปั้นเป็นอาชีพหลักคือ อำเภอโกสัมพีนครและอำเภอคลองลาน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และร้อยละ 2.76 ของจำนวนครั้วเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ ตามลำดับ

ตารางที่ 21 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)				
	ทอผ้า	จักสาน	เครื่องปั้น	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
โกสัมพีนคร	0 (0.00)	10 (50.00)	10 (50.00)	0 (0.00)	20 (100.00)
ขาณุวรลักษบุรี	23 (31.94)	39 (54.17)	0 (0.00)	10 (13.89)	72 (100.00)
คลองขลุง	6 (12.50)	42 (87.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	48 (100.00)
คลองลาน	16 (8.84)	111 (61.33)	5 (2.76)	49 (27.07)	181 (100.00)
ไทรงาม	43 (47.25)	48 (52.75)	0 (0.00)	0 (0.00)	91 (100.00)
บึงสามัคคี	3 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (100.00)
ปางศิลาทอง	0 (0.00)	51 (91.07)	0 (0.00)	5 (8.93)	56 (100.00)
พรานกระต่าย	0 (0.00)	5 (38.46)	0 (0.00)	8 (61.54)	13 (100.00)
เมือง	8 (27.59)	0 (0.00)	0 (0.00)	21 (72.41)	29 (100.00)
ลานกระบือ	2 (8.00)	23 (92.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	25 (100.00)
รวม	101 (18.77)	329 (61.15)	15 (2.79)	93 (17.29)	538 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม

ระบบผลิตหัตถกรรมระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานีมีครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 371 ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลัก พบว่า ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 57 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในจังหวัดอุทัยธานี นิยมประกอบอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคือ การจักสาน (ร้อยละ 29.02) และการทำหัตถกรรมอื่นๆ เช่น การทอพรหมเช็ดเท้า เย็บผ้าและการทำเครื่องไม้ เป็นต้น (ร้อยละ 13.88) ตามลำดับ (ตารางที่ 22)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดในอำเภอทัพทันและอำเภอเมือง นิยมประกอบอาชีพจักสานเป็นอาชีพหลัก ขณะที่ครัวเรือนตัวอย่างในอำเภอหนองขาหย่างและอำเภอหนองฉาง ประกอบอาชีพทอผ้าเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.63 และร้อยละ 43.08 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ) ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า ครัวเรือนตัวอย่างของทั้งสองอำเภอดังกล่าวนิยมประกอบอาชีพทอพรหมเช็ดเท้า เย็บผ้าและทำเครื่องไม้อีกด้วย

ตารางที่ 22 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)			
	ทอผ้า	จักสาน	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
ทัพทัน	0 (0.00)	1 (100.00)	0 (0.00)	1 (100.00)
เมือง	0 (0.00)	46 (100.00)	0 (0.00)	46 (100.00)
สว่างอารมณ์	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
หนองขาหย่าง	153 (74.63)	22 (10.73)	30 (14.63)	205 (100.00)
หนองฉาง	28 (43.08)	23 (35.38)	14 (21.54)	65 (100.00)
รวม	181 (57.10)	92 (29.02)	44 (13.88)	317 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม

ระบบผลิตหัตถกรรมระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมมีครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 2,375 ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลัก โดยส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 49 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในจังหวัดนครพนม นิยมประกอบอาชีพจักสานเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคือ การทอผ้า (ร้อยละ 36.26) และการทำหัตถกรรมอื่นๆ เช่น การทำไม้กวาดดอกหญ้า เย็บผ้า ตีเหล็ก ทำตุ๊กตา ถักตาข่ายดักปลา และการทอเสื่อกก เป็นต้น (ร้อยละ 14.90) ตามลำดับ (ตารางที่ 23)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างในอำเภอนาหว้าประกอบอาชีพจักสานมากถึง ร้อยละ 65.54 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ ขณะที่ครัวเรือนตัวอย่างในอำเภอเรณูนคร และอำเภอธาตุพนมนิยมประกอบอาชีพทอผ้า (ร้อยละ 54.25 และร้อยละ 41.67 ตามลำดับ) สำหรับหัตถกรรมอื่นๆ พบมากในอำเภอศรีสงครามซึ่งนิยมทำการทอเสื่อกก (ร้อยละ 100.00) อำเภอปลาปากนิยมประกอบอาชีพเย็บผ้า (ร้อยละ 90.11) และอำเภอนาแกนิยมถักตาข่ายดักปลา (ร้อยละ 59.59) ตามลำดับ

ตารางที่ 23 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดนครพนม

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)			
	ทอผ้า	จักสาน	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
ธาตุพนม	65 (41.67)	30 (19.23)	61 (39.10)	156 (100.00)
นาแก	80 (23.60)	57 (16.81)	202 (59.59)	339 (100.00)

ตารางที่ 23 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดนครพนม (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)			
	ทอผ้า	จักสาน	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
นาหว้า	396 (32.57)	797 (65.54)	23 (1.89)	1,216 (100.00)
ปลาปาก	0 (0.00)	2 (9.09)	20 (90.91)	22 (100.00)
เรณูนคร	313 (54.25)	264 (45.75)	0 (0.00)	577 (100.00)
ศรีสงคราม	0 (0.00)	0 (0.00)	45 (100.00)	45 (100.00)
รวม	854 (36.26)	1150 (48.83)	351 (14.90)	2,355 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม

ระบบผลิตหัตถกรรมระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีมีครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 2,385 ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลัก โดยส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 59 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในจังหวัดอุบลราชธานี นิยมประกอบอาชีพจักสานเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคือ การทอผ้า (ร้อยละ 22.47) และการทำหัตถกรรมอื่นๆ เช่น การทำกรอบรูป ไม้กวาด เย็บผ้า ตีเหล็ก ดอกไม้จันทน์ พวงมาลัยพลาสติก สานแห และทอเสื่อ เป็นต้น (ร้อยละ 18.11) ตามลำดับ (ตารางที่ 24)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ส่วนใหญ่อำเภอตัวอย่างประกอบอาชีพการทำจักสานเป็นหลัก โดยเฉพาะอำเภอบุณฑริกที่ประกอบอาชีพจักสานเพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 100.00 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ) รองลงมาคือ อำเภอเหล่าเสือโก้ก (ร้อยละ 90.48) อำเภอเมือง (ร้อยละ 84.73) และอำเภอสำโรง (ร้อยละ 82.68) ตามลำดับ ส่วนอำเภอเขมราฐ อำเภอตระการพืชผล อำเภอนาตาล อำเภอไผ่ยืน อำเภอโพธิ์ไทร ประกอบอาชีพทอผ้าเป็นหลัก ขณะที่อำเภอกุด้ข้าวปุ้นและอำเภอตาลสุม พบเพียงการประกอบอาชีพหัตถกรรมอื่นๆ เพียงอย่างเดียว โดยในอำเภอกุด้ข้าวปุ้นมีการทำกรอบรูป ส่วนอำเภอตาลสุมครัวเรือนตัวอย่างมีการเย็บผ้า ทอเสื่อและนวดแผนไทย

ตารางที่ 24 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)			
	ทอผ้า	จักสาน	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
กุด้ข้าวปุ้น	0 (0.00)	0 (0.00)	20 (100.00)	20 (100.00)
เขมราฐ	120 (92.31)	10 (7.69)	0 (0.00)	130 (100.00)
โขงเจียม	178 (23.30)	333 (43.59)	253 (33.12)	764 (100.00)

ตารางที่ 24 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)			
	ทอผ้า	จักสาน	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
ตระการพืชผล	3 (60.00)	2 (40.00)	0 (0.00)	5 (100.00)
ตาลชุม	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (100.00)	4 (100.00)
นาจะหลวย	45 (26.16)	127 (73.84)	0 (0.00)	172 (100.00)
นาตาล	75 (54.35)	8 (5.80)	55 (39.86)	138 (100.00)
น้ำยืน	6 (46.15)	5 (38.46)	2 (15.38)	13 (100.00)
บุณฑริก	0 (0.00)	219 (100.00)	0 (0.00)	219 (100.00)
พิบูลมังสาหาร	2 (20.00)	5 (50.00)	3 (30.00)	10 (100.00)
โพธิ์ไทร	16 (72.73)	6 (27.27)	0 (0.00)	22 (100.00)
เมือง	20 (15.27)	111 (84.73)	0 (0.00)	131 (100.00)
สำโรง	66 (17.32)	315 (82.68)	0 (0.00)	381 (100.00)
สิรินธร	0 (0.00)	181 (66.79)	90 (33.21)	271 (100.00)
เหล่าเสือโก้ก	5 (4.76)	95 (90.48)	5 (4.76)	105 (100.00)
รวม	536 (22.47)	1417 (59.41)	432 (18.11)	2385 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม

ระบบผลิตหัตถกรรมระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

ครัวเรือนตัวอย่างในจังหวัดยโสธรที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักมีทั้งสิ้นจำนวน 883 ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในจังหวัดยโสธร ประกอบอาชีพทอผ้า ส่วนอาชีพจักสานและหัตถกรรมอื่นๆ มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 25.03 และร้อยละ 24.80 ตามลำดับ ซึ่งหัตถกรรมอื่นๆ ได้แก่ การเย็บผ้า การทอเสื่อกก และทำไม้ตีฟริก เป็นต้น (ตารางที่ 25)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอนิยมประกอบอาชีพการทอผ้าเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคือ การจักสาน ขณะที่อำเภออุตสาหกรรมประกอบอาชีพหัตถกรรมอื่นๆ เช่น การเย็บผ้าและทอเสื่อ กทมมากถึงร้อยละ 60.00 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ รองลงมาคือ การจักสาน (ร้อยละ 26.32) และการทอผ้า (ร้อยละ 13.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 25 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดยโสธร

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)			รวม
	ทอผ้า	จักสาน	หัตถกรรมอื่นๆ	
เกษตรกรรม	26 (13.68)	50 (26.32)	114 (60.00)	190 (100.00)
ค้าปลีก	30 (75.00)	10 (25.00)	0 (0.00)	40 (100.00)
มหาชนชัย	63 (81.82)	9 (11.69)	5 (6.49)	77 (100.00)
เลิงนกทา	324 (56.25)	152 (26.39)	100 (17.36)	576 (100.00)
รวม	443 (50.17)	221 (25.03)	219 (24.80)	883 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม

ระบบผลิตหัตถกรรมระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

การประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพของครัวเรือนตัวอย่างในจังหวัดพัทลุงพบว่า มีครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 111 ครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในจังหวัดพัทลุง ประกอบอาชีพจักสานเป็นหลัก รองลงมาคือ การทอผ้า (ร้อยละ 27.03) และการทำหัตถกรรมอื่นๆ (ร้อยละ 2.70) เช่น การทำด้ามจึก ถักอวน และการทำตะโพน เป็นต้น (ตารางที่ 26)

เมื่อพิจารณารายอำเภอพบว่า อำเภอปากพะยูนเป็นอำเภอเดียวที่มีการประกอบอาชีพทอผ้าเป็นหลัก (ร้อยละ 100.00 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ) ส่วนอำเภอเมือง (ร้อยละ 97.37) และอำเภอควนขนุน (ร้อยละ 80.00) ประกอบอาชีพจักสานเป็นหลัก ทั้งนี้พบว่า อำเภอควนขนุนนิยมทำด้ามจึกและถักอวนร้อยละ 20.00 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมในอำเภอ ขณะที่อำเภอเมืองมีการทำตะโพน (ร้อยละ 2.63) สำหรับอำเภอกงหราไม่พบครัวเรือนตัวอย่างการประกอบอาชีพหัตถกรรมใดๆ เป็นอาชีพหลัก

ตารางที่ 26 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)			
	ทอผ้า	จักสาน	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
กงหรา	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ควนขนุน	0 (0.00)	4 (80.00)	1 (20.00)	5 (100.00)
ปากพะยูน	30 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	30 (100.00)
เมือง	0 (0.00)	74 (97.37)	2 (2.63)	76 (100.00)
รวม	30 (27.03)	78 (70.27)	3 (2.70)	111 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม

ระบบผลิตหัตถกรรมระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

สำหรับการประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักของจังหวัดสงขลาพบว่า ทุกอำเภอไม่นิยมประกอบอาชีพหัตถกรรมเป็นอาชีพหลัก โดยมีเพียงจำนวน 1 ครัวเรือนเท่านั้นในอำเภอสิงหนครซึ่งประกอบอาชีพการทอผ้าเป็นหลัก (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดสงขลา

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม (ครัวเรือน)			
	ทอผ้า	จักสาน	หัตถกรรมอื่นๆ	รวม
ระโนด	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รัตภูมิ	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
สิงหนคร	1 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (100.00)
หาดใหญ่	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม	1 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดที่ประกอบอาชีพหัตถกรรม

2. แหล่งรายได้ของชุมชน

แหล่งรายได้ระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ มีแหล่งรายได้จากหลากหลายแหล่ง โดยรายได้ส่วนใหญ่ของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่มาจากการปลูกพืชเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 47.59 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน รองลงมาคือ การรับจ้าง และการเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ ซึ่งการปลูกพืชเป็นแหล่งรายได้หลักของทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอเมืองที่มีรายได้จากการรับจ้างเป็นหลักคิดเป็นร้อยละ 80.52 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ในอำเภอและอาชีพค้าขาย ส่วนการเลี้ยงสัตว์เป็นแหล่งรายได้หลักของอำเภอแม่วาง อำเภอสะเมิง และอำเภอสันป่าตอง ตามลำดับ สำหรับการผลิตหัตถกรรม เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของอำเภอจอมทอง คิดเป็นร้อยละ 11.11 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	ค้าขาย	รับราชการ	อื่นๆ	รวม
จอมทอง	4,210 (56.08)	1,385 (18.45)	834 (11.11)	970 (12.92)	88 (1.17)	0 (0.00)	20 (0.27)	7,507 (100.00)
ไชยปราการ	3,420 (47.17)	560 (7.72)	184 (2.54)	3,059 (42.19)	28 (0.39)	0 (0.00)	0 (0.00)	7,251 (100.00)
ฝาง	3,519 (48.60)	1,044 (14.42)	71 (0.98)	2,470 (34.11)	100 (1.38)	31 (0.43)	6 (0.08)	7,241 (100.00)
เมือง	13 (0.74)	4 (0.23)	1 (0.06)	1,414 (80.52)	324 (18.45)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,756 (100.00)
แม่วาง	2,425 (47.61)	1,924 (37.78)	179 (3.51)	565 (11.09)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	5,093 (100.00)
แม่อาย	1,434 (54.75)	195 (7.45)	10 (0.38)	950 (36.27)	30 (1.15)	0 (0.00)	0 (0.00)	2,619 (100.00)
สะเมิง	1,518 (49.06)	1,372 (44.34)	179 (5.79)	25 (0.81)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3,094 (100.00)
สันทราย	1,914 (56.24)	97 (2.85)	17 (0.50)	1,375 (40.41)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	3,403 (100.00)
สันป่าตอง	1,154 (39.86)	839 (28.98)	193 (6.67)	709 (24.49)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2,895 (100.00)
สารภี	729 (38.94)	30 (1.60)	10 (0.53)	1,062 (56.73)	3 (0.16)	38 (2.03)	0 (0.00)	1,872 (100.00)
รวม	20,336 (47.59)	7,450 (17.43)	1,678 (3.93)	12,599 (29.48)	573 (1.34)	69 (0.16)	26 (0.06)	42,731 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหลัก

แหล่งรายได้ระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแหล่งรายได้ที่สำคัญมาจากการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในทุกอำเภอ โดยเฉพาะอำเภอปางมะผ้ามีแหล่งรายได้จากการปลูกพืชคิดเป็นร้อยละ 61.04 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ อำเภอขุนยวมและอำเภอมี่รายได้หลักจากการเลี้ยงสัตว์คิดเป็นร้อยละ 58.53 และร้อยละ 40.35 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ ส่วนอาชีพหัตถกรรมและรับจ้างเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของอำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 14.67 และร้อยละ 17.49 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 29 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	อื่นๆ	รวม
ขุนยวม	1,096 (36.87)	1,740 (58.53)	123 (4.14)	14 (0.47)	0 (0.00)	2,973 (100.00)
ปางมะผ้า	4,863 (61.04)	2,271 (28.51)	204 (2.56)	340 (4.27)	289 (3.63)	7,967 (100.00)
เมือง	2,906 (35.55)	2,235 (27.34)	1,199 (14.67)	1,430 (17.49)	404 (4.94)	8,174 (100.00)
แม่สะเรียง	3,120 (39.49)	3,188 (40.35)	542 (6.86)	986 (12.48)	65 (0.82)	7,901 (100.00)
รวม	11,985 (44.36)	9,434 (34.92)	2,068 (7.66)	2,770 (10.25)	758 (2.81)	27,015 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหลัก

แหล่งรายได้ระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชร มีแหล่งรายได้หลักจากการปลูกพืชและอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 67.58 และร้อยละ 20.32 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ตามลำดับ โดยการปลูกพืชเป็นแหล่งรายได้หลักในทุกอำเภอ โดยเฉพาะอำเภอเมืองและอำเภอดงลานมีแหล่งรายได้จากการปลูกพืชคิดเป็นร้อยละ 76.14 และร้อยละ 74.25 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ อาชีพรับจ้างเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของทุกอำเภอรองจากการปลูกพืช ยกเว้นอำเภอบึงสามัคคีและอำเภอปางศิลาทอง ซึ่งมีแหล่งรายได้สำคัญมาจากการเลี้ยงสัตว์รองจากการปลูกพืช ส่วนอาชีพหัตถกรรม ค้าขายและอาชีพอื่นเป็นแหล่งรายได้ของครัวเรือนเพียงร้อยละ 3.01 ของครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	ค้าขาย	อื่นๆ	รวม
โกสัมพีนคร	1,402 (64.58)	53 (2.44)	20 (0.92)	695 (32.01)	1 (0.05)	0 (0.00)	2,171 (100.00)
ชาณุวรลักษบุรี	2,758 (61.14)	356 (7.89)	72 (1.60)	1,315 (29.15)	10 (0.22)	0 (0.00)	4,511 (100.00)

ตารางที่ 30 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชร (ต่อ)

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	ค้าขาย	อื่นๆ	รวม
คลองขลุง	844 (61.92)	127 (9.32)	48 (3.52)	310 (22.74)	34 (2.49)	0 (0.00)	1,363 (100.00)
คลองลาน	9,901 (74.25)	1,092 (8.19)	181 (1.36)	2,070 (15.52)	0 (0.00)	90 (0.67)	13,334 (100.00)
ไทรงาม	817 (54.36)	141 (9.38)	91 (6.05)	290 (19.29)	164 (10.91)	0 (0.00)	1,503 (100.00)
บึงสามัคคี	767 (59.23)	284 (21.93)	3 (0.23)	221 (17.07)	5 (0.39)	15 (1.16)	1,295 (100.00)
ปางศิลาทอง	2,215 (61.87)	675 (18.85)	56 (1.56)	594 (16.59)	40 (1.12)	0 (0.00)	3,580 (100.00)
พรานกระต่าย	560 (52.29)	104 (9.71)	13 (1.21)	248 (23.16)	141 (13.17)	5 (0.47)	1,071 (100.00)
เมือง	6,572 (76.14)	443 (5.13)	29 (0.34)	1,454 (16.85)	1 (0.01)	132 (1.53)	8,631 (100.00)
ลานกระบือ	772 (40.36)	304 (15.89)	25 (1.31)	805 (42.08)	0 (0.00)	7 (0.37)	1,913 (100.00)
รวม	26,608 (67.58)	3,579 (9.09)	538 (1.37)	8,002 (20.32)	396 (1.01)	249 (0.63)	39,372 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหลัก

แหล่งรายได้ระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานี มีแหล่งรายได้ที่สำคัญมาจากการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการรับจ้าง ในทุกอำเภอคิดเป็นร้อยละ 61.80 ร้อยละ 19.84 และร้อยละ 14.89 ตามลำดับ โดยเฉพาะอำเภอหนองฉางและอำเภอสว่างอารมณ์มีแหล่งรายได้จากการปลูกพืช คิดเป็นร้อยละ 71.01 และร้อยละ 66.84 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ และการเลี้ยงสัตว์เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของอำเภอหนองขาหย่าง ส่วนอาชีพรับจ้างเป็นแหล่งรายได้หลักของอำเภอทัพทันและอำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 22.42 และร้อยละ 22.31 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 31 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	ค้าขาย	รับราชการ	อื่นๆ	รวม
ทัพทัน	959 (64.36)	193 (12.95)	1 (0.07)	334 (22.42)	3 (0.20)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,490 (100.00)
เมือง	628 (48.99)	294 (22.93)	46 (3.59)	286 (22.31)	3 (0.23)	0 (0.00)	25 (1.95)	1,282 (100.00)
สว่างอารมณ์	3,711 (66.84)	1,044 (18.80)	0 (0.00)	771 (13.89)	26 (0.47)	0 (0.00)	0 (0.00)	5,552 (100.00)

ตารางที่ 31 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี (ต่อ)

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	ค้าขาย	รับราชการ	อื่นๆ	รวม
หนองขาหย่าง	1,925 (51.66)	1072 (28.77)	205 (5.50)	447 (12.00)	76 (2.04)	0 (0.00)	1 (0.03)	3,726 (100.00)
หนองฉาง	1,727 (71.01)	270 (11.10)	65 (2.67)	319 (13.12)	8 (0.33)	8 (0.33)	35 (1.44)	2,432 (100.00)
รวม	8,950 (61.80)	2,873 (19.84)	317 (2.19)	2,157 (14.89)	116 (0.80)	8 (0.06)	61 (0.42)	14,482 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหลัก

แหล่งรายได้ระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนม มีแหล่งรายได้ที่สำคัญมาจากการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 71.61 ร้อยละ 16.90 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน โดยเฉพาะอำเภอวังยางและอำเภอธาตุพนม มีแหล่งรายได้จากการปลูกพืชคิดเป็นร้อยละ 78.48 และร้อยละ 77.50 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ การเลี้ยงสัตว์เป็นแหล่งรายได้หลักของอำเภอปลาปาก คิดเป็นร้อยละ 31.19 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ ส่วนอาชีพหัตถกรรมเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของอำเภอนาหว้า คิดเป็นร้อยละ 26.68 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 32 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดนครพนม

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	ค้าขาย	อื่นๆ	รวม
ธาตุพนม	6,024 (77.50)	1,554 (19.99)	95 (1.22)	100 (1.29)	0 (0.00)	0 (0.00)	7,773 (100.00)
นาแก	5,063 (96.81)	30 (0.57)	137 (2.62)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	5,230 (100.00)
นาหว้า	2,298 (52.49)	443 (10.12)	1,168 (26.68)	419 (9.57)	0 (0.00)	50 (1.14)	4,378 (100.00)
ปลาปาก	1,610 (64.71)	776 (31.19)	2 (0.08)	100 (4.02)	0 (0.00)	0 (0.00)	2,488 (100.00)
เรณูนคร	2,235 (52.18)	1,198 (27.97)	577 (13.47)	241 (5.63)	32 (0.75)	0 (0.00)	4,283 (100.00)
วังยาง	1,167 (78.48)	320 (21.52)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,487 (100.00)
ศรีสงคราม	199 (60.30)	68 (20.61)	0 (0.00)	63 (19.09)	0 (0.00)	0 (0.00)	330 (100.00)
รวม	18,596 (71.61)	4,389 (16.90)	1,979 (7.62)	923 (3.55)	32 (0.12)	50 (0.19)	25,969 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหลัก

แหล่งรายได้ระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี มีแหล่งรายได้ที่สำคัญมาจากการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 53.11 และร้อยละ 35.09 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน โดยเฉพาะอำเภอพิบูลมังสาหารมีแหล่งรายได้จากการปลูกพืชคิดเป็นร้อยละ 93.07 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ และการเลี้ยงสัตว์เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของอำเภอโขงเจียมและอำเภอสรินทร คิดเป็นร้อยละ 44 และร้อยละ 43.92 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ ส่วนอาชีพหัตถกรรมเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของอำเภอเขมราฐ คิดเป็นร้อยละ 22.93 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	อื่นๆ	รวม
กุดข้าวปุ้น	379 (47.02)	310 (38.46)	20 (2.48)	40 (4.96)	57 (7.07)	806 (100.00)
เขมราฐ	300 (52.91)	127 (22.40)	130 (22.93)	10 (1.76)	0 (0.00)	567 (100.00)
โขงเจียม	2,662 (37.47)	3,126 (44.00)	764 (10.75)	553 (7.78)	0 (0.00)	7,105 (100.00)
ตระการพืชผล	1,117 (54.94)	738 (36.30)	5 (0.25)	136 (6.69)	37 (1.82)	2,033 (100.00)
ตาลชุม	2,268 (66.49)	738 (21.64)	176 (5.16)	220 (6.45)	9 (0.26)	3,411 (100.00)
นาตาล	1,144 (52.50)	785 (36.03)	138 (6.33)	105 (4.82)	7 (0.32)	2,179 (100.00)
น้ำยืน	1,362 (66.12)	547 (26.55)	13 (0.63)	138 (6.70)	0 (0.00)	2,060 (100.00)
บุญศรี	5,472 (59.74)	3,169 (34.60)	219 (2.39)	300 (3.28)	0 (0.00)	9,160 (100.00)
พิบูลมังสาหาร	1,115 (93.07)	57 (4.76)	10 (0.83)	15 (1.25)	1 (0.08)	1,198 (100.00)
โพธิ์ไทร	1,148 (60.87)	418 (22.16)	22 (1.17)	298 (15.80)	0 (0.00)	1,886 (100.00)
เมือง	3,211 (49.38)	2,656 (40.85)	131 (2.01)	504 (7.75)	0 (0.00)	6,502 (100.00)
สำโรง	1,423 (44.64)	1,040 (32.62)	381 (11.95)	344 (10.79)	0 (0.00)	3,188 (100.00)
สิรินธร	2,025 (49.46)	1,798 (43.92)	271 (6.62)	0 (0.00)	0 (0.00)	4,094 (100.00)
เหล่าเสือโก้ก	3,058 (50.48)	2,123 (35.04)	105 (1.73)	767 (12.66)	5 (0.08)	6,058 (100.00)
รวม	26,684 (53.11)	17,632 (35.09)	2,385 (4.75)	3,430 (6.83)	116 (0.23)	50,247 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหลัก

แหล่งรายได้ระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร มีแหล่งรายได้หลักจากการปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ ทุกอำเภอมีแหล่งรายได้จากการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 59.92 และร้อยละ 28.13 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด โดยเฉพาะอำเภอเลิงนกทามีแหล่งรายได้จากการปลูกพืชคิดเป็นร้อยละ 62.02 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ และอำเภอกุดชุมมีแหล่งรายได้จากการเลี้ยงสัตว์สูงกว่าอำเภออื่นคิดเป็นร้อยละ 41.46 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 34 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดยโสธร

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	อื่นๆ	รวม
กุดชุม	1,539 (49.81)	1,281 (41.46)	76 (2.46)	80 (2.59)	114 (3.69)	3,090 (100.00)
คำเขื่อนแก้ว	269 (53.27)	169 (33.47)	40 (7.92)	27 (5.35)	0 (0.00)	505 (100.00)
มหาชนะชัย	682 (55.22)	356 (28.83)	72 (5.83)	120 (9.72)	5 (0.40)	1,235 (100.00)
เลิงนกทา	11,762 (62.06)	4,884 (25.77)	476 (2.51)	1,642 (8.66)	190 (1.00)	18,954 (100.00)
รวม	14,252 (59.92)	6,690 (28.13)	664 (2.79)	1,869 (7.86)	309 (1.30)	23,784 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหลัก

แหล่งรายได้ระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุง มีแหล่งรายได้สำคัญมาจากการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ โดยทุกอำเภอมีแหล่งรายได้มาจากการปลูกพืช โดยเฉพาะอำเภอปากพะยูนมีแหล่งรายได้มาจากการปลูกพืชสูงคิดเป็นร้อยละ 71.69 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ และการเลี้ยงสัตว์เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของทุกอำเภอ รองจากการปลูกพืช ยกเว้นอำเภอเมืองที่มีแหล่งรายได้หลักมาจากอาชีพหัตถกรรมและอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 23.63 และร้อยละ 23.63 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 35)

ตารางที่ 35 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	ค้าขาย	รับราชการ	อื่นๆ	รวม
กงหรา	1,335 (60.49)	635 (28.77)	0 (0.00)	202 (9.15)	30 (1.36)	2 (0.09)	3 (0.14)	2,207 (100.00)
ควนขนุน	1,559 (47.01)	1,365 (41.16)	5 (0.15)	221 (6.66)	86 (2.59)	78 (2.35)	2 (0.06)	3,316 (100.00)
ปากพะยูน	2,575 (71.69)	663 (18.46)	30 (0.84)	284 (7.91)	0 (0.00)	20 (0.56)	20 (0.56)	3,592 (100.00)
เมือง	165 (51.40)	0 (0.00)	76 (23.68)	80 (24.92)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	321 (100.00)
รวม	5,634 (59.71)	2,663 (28.22)	111 (1.18)	787 (8.34)	116 (1.23)	100 (1.06)	25 (0.26)	9,436 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหลัก

แหล่งรายได้ระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา มีแหล่งรายได้ที่สำคัญมากจากการปลูกพืชและการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 66.12 และร้อยละ 24.57 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน โดยทุกอำเภอมีแหล่งรายได้หลักจากการปลูกพืชโดยเฉพาะอำเภอรัตภูมิมีรายได้จากการปลูกพืชคิดเป็นร้อยละ 91.03 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในอำเภอ ส่วนอาชีพรับจ้างเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของทุกอำเภอรองจากการปลูกพืช ยกเว้นอำเภอสิงหนคร ที่มีแหล่งรายได้หลักมาจากการเลี้ยงสัตว์รองจากการปลูกพืช คิดเป็นร้อยละ 24.95 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในชุมชน (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 36 แหล่งรายได้ของชุมชนในจังหวัดสงขลา

อำเภอ	พืช	สัตว์	หัตถกรรม	รับจ้าง	ค้าขาย	รับราชการ	รวม
ระโนด	801 (61.81)	0 (0.00)	0 (0.00)	495 (38.19)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,296 (100.00)
รัตภูมิ	2,790 (91.03)	5 (0.16)	0 (0.00)	270 (8.81)	0 (0.00)	0 (0.00)	3,065 (100.00)
สิงหนคร	650 (40.65)	399 (24.95)	1 (0.06)	355 (22.20)	40 (2.50)	154 (9.63)	1,599 (100.00)
หาดใหญ่	1,315 (53.83)	183 (7.49)	0 (0.00)	945 (38.68)	0 (0.00)	0 (0.00)	2,443 (100.00)
รวม	5,556 (66.12)	587 (6.99)	1 (0.01)	2,065 (24.57)	40 (0.48)	154 (1.83)	8,403 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพหลัก

3. การจัดการผลผลิต

การจัดการผลผลิตประกอบด้วย การจัดการผลผลิตพืช การจัดการผลผลิตสัตว์ และการจัดการผลผลิตหัตถกรรมที่เป็นอาชีพหลักที่สำคัญของคนในชุมชน ซึ่งมีทั้งหมด 4 ช่องทางได้แก่ การขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ขายผ่านกลุ่ม ขายเอง และบริโภคในชุมชน ดังรายละเอียดดังนี้

3.1 การจัดการผลผลิตพืชหลัก

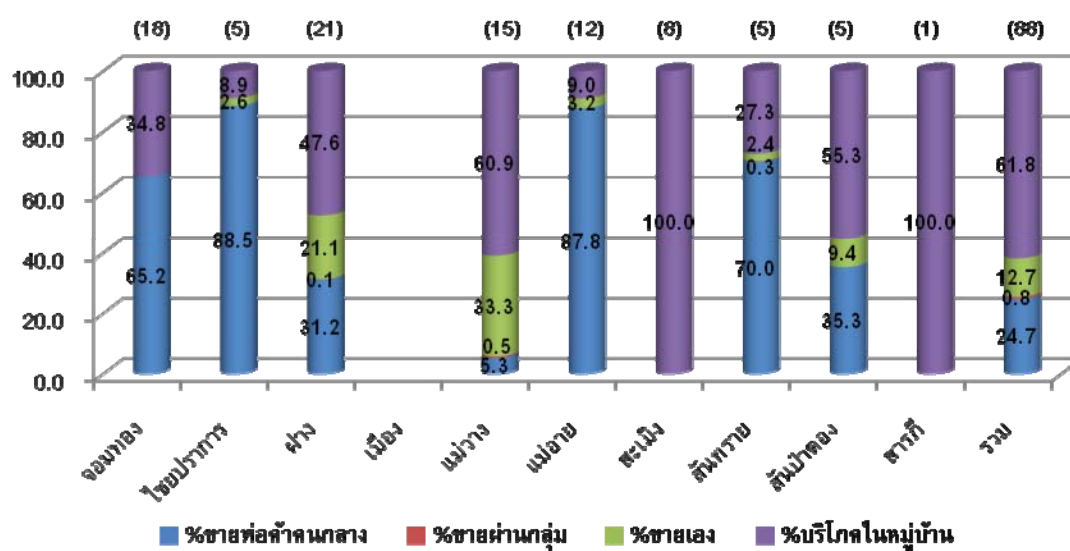
จากการสำรวจข้อมูลระบบการผลิตพืชหลักสามชนิดของ 4 จังหวัดนาร่องซึ่งได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบเดียวกันจึงได้อธิบายข้อมูลการจัดการผลผลิตพืชหลักทั้งสามชนิดของ 9 จังหวัดด้วยเช่นกัน นอกจากนี้พบว่า ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งของภาคตะวันออกเงี่ยงเหนือและภาคใต้ จึงได้อธิบายการจัดการผลผลิตยางพาราเพิ่มเติม ดังรายละเอียดดังนี้

3.1.1 การจัดการผลผลิตข้าว

การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจังหวัดที่มีการผลิตข้าวไว้เพื่อบริโภคในชุมชนเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนการจัดการผลผลิตเพื่อบริโภคในชุมชนคิดเป็นร้อยละ 61.80 ของการจัดการผลผลิตข้าวทั้งหมด

ในจังหวัด รองลงมาคือ การขายให้กับพ่อค้าคนกลางและการขายเอง ส่วนการขายผ่านกลุ่มมีเพียงร้อยละ 0.8 ของการจัดการผลผลิตข้าวในจังหวัด การบริโภคในชุมชน พบมากในสัดส่วนที่สูงในทุกอำเภอ โดยเฉพาะอำเภอสารภี และอำเภอสะเมิงที่มีผลิตเพื่อการบริโภคในชุมชนทั้งหมด ยกเว้นอำเภอแม่ยาว อำเภอสันทราย และอำเภอไชยปราการ ที่มีสัดส่วนการจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางสูงกว่าร้อยละ 70 ของการจัดการผลผลิตข้าวในแต่ละอำเภอ (ภาพที่ 1)

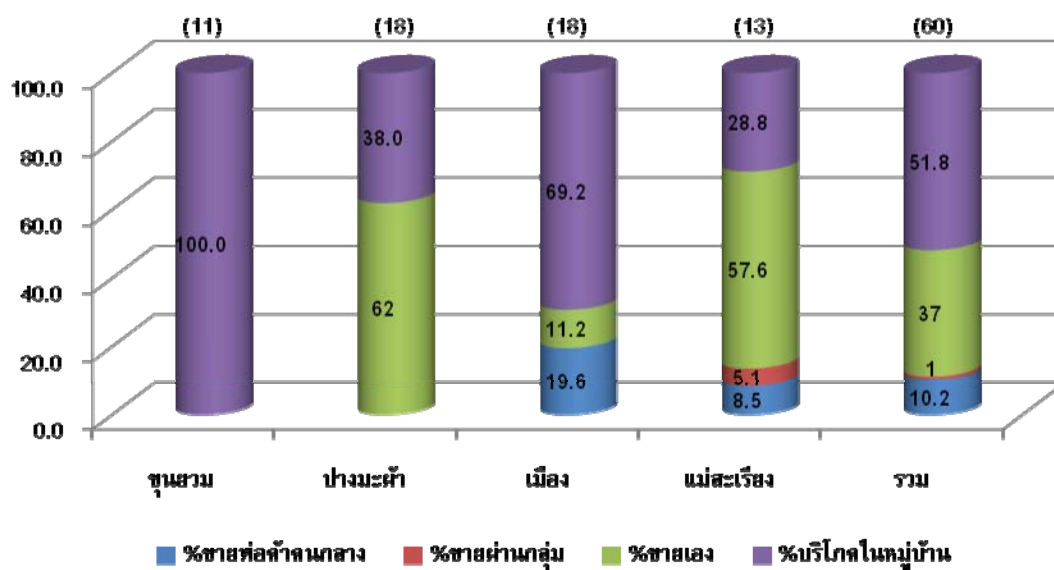

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าว

ภาพที่ 1 การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการจัดการผลผลิตข้าวเพื่อบริโภคในชุมชนเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 51.80 ของการจัดการผลผลิตข้าวในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเอง ขายให้กับพ่อค้าคนกลาง และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ โดยการบริโภคในชุมชนพบมากในอำเภอขุนยวมและอำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 100 และร้อยละ 69.20 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ ส่วนอำเภอปางมะผ้าและอำเภอแม่สะเรียงจะเน้นการขายให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 62 และร้อยละ 57.60 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ สำหรับการขายผ่านกลุ่มมีเพียงอำเภอแม่สะเรียงที่มีการขายผ่านกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.1 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ (ภาพที่ 2)

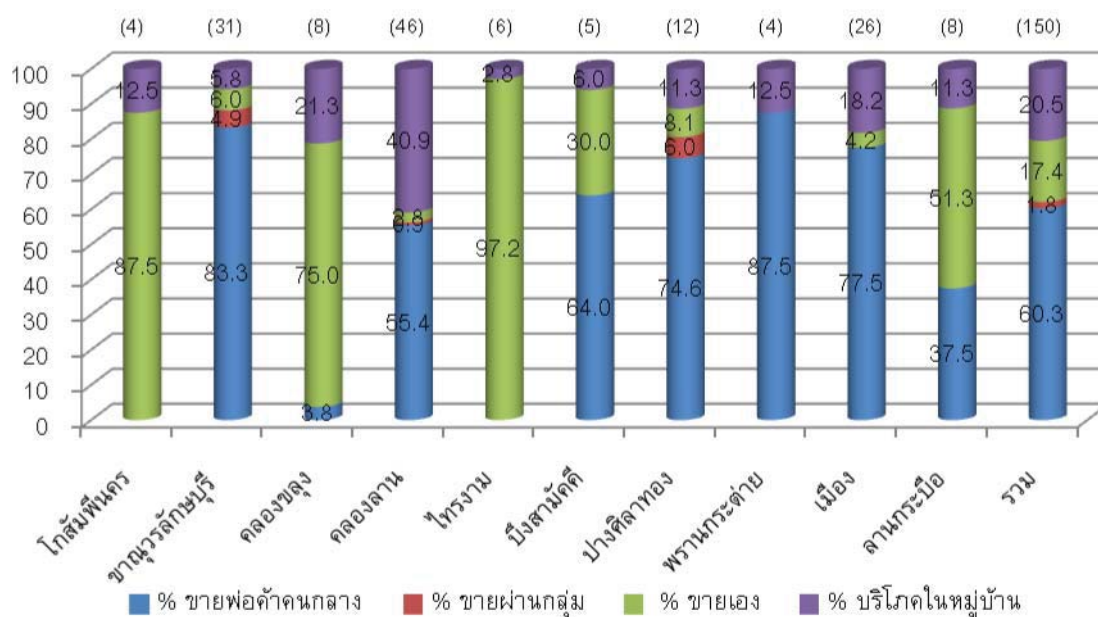

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าว

ภาพที่ 2 การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชร มีการจัดการผลผลิตข้าวโดยการขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 60.30 ของการจัดการผลผลิตข้าวในจังหวัด รองลงมาคือ การบริโภคในชุมชน การขายผลผลิตเอง และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ โดยอำเภอส่วนใหญ่เน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ยกเว้นอำเภอไทรงาม อำเภอโกสัมพีนคร อำเภอคลองขลุงและอำเภอลานกระบือ ที่เน้นการขายผลผลิตเองเป็นหลัก สำหรับการบริโภคในชุมชนพบมากในอำเภอคลองลาน (ร้อยละ 40.90 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ) ส่วนการขายผ่านกลุ่มมีเพียงสองอำเภอคือ อำเภอชาณุวรลักษบุรีและอำเภอปางศิลาทอง (ภาพที่ 3)

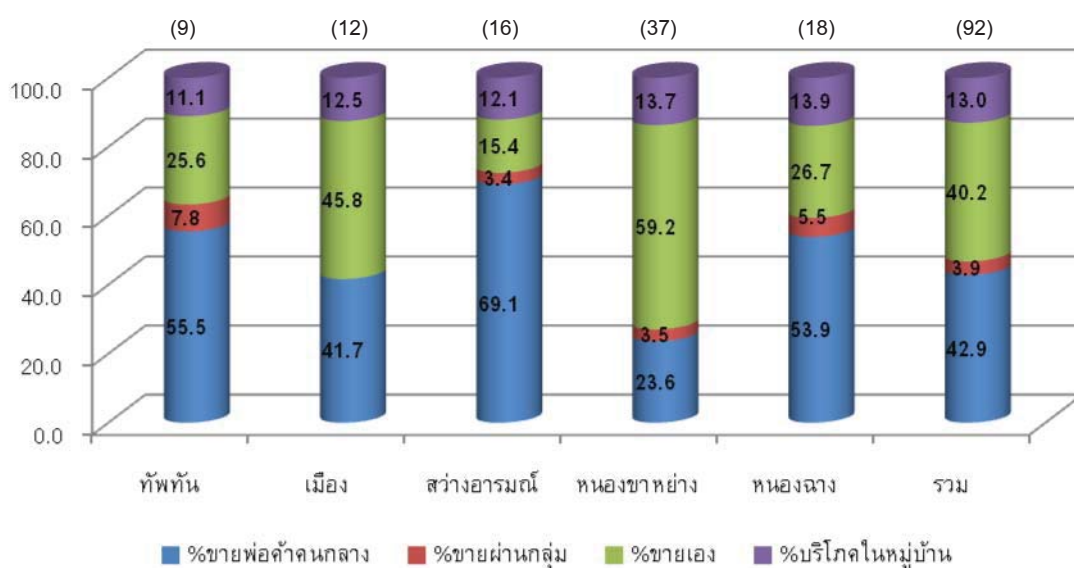

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าว

ภาพที่ 3 การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานี มีการจัดการผลผลิตข้าว โดยเน้นการจำหน่ายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางและการขายเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 42.90 และร้อยละ 40.20 ของการจัดการผลผลิตข้าวในจังหวัด รองลงมาคือ บริโภคในชุมชน และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ การขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางพบมากในอำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอทัพทันและอำเภอหนองฉาง การขายผลผลิตเองพบมากในอำเภอหนองขาหย่างและอำเภอเมือง สำหรับการบริโภคในชุมชนพบในทุกอำเภอในสัดส่วนไม่แตกต่างกัน ส่วนการขายผ่านกลุ่มพบในทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอเมือง แต่มีสัดส่วนการขายผ่านกลุ่มค่อนข้างต่ำ น้อยกว่าร้อยละ 8 ของการจัดการผลผลิตข้าวในแต่ละอำเภอ (ภาพที่ 4)

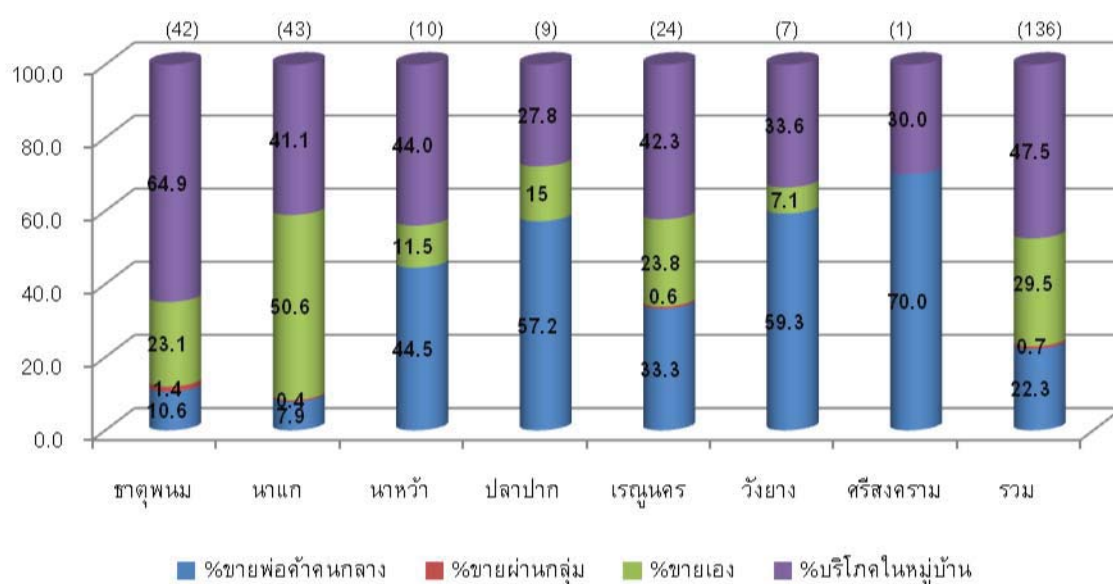

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าว

ภาพที่ 4 การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมมีการจัดการผลผลิตข้าว โดยเน้นการบริโภคในชุมชนเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 47.50 ของการจัดการผลผลิตข้าวในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเอง การขายให้กับพ่อค้าคนกลาง และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ การบริโภคในชุมชนพบในทุกอำเภอ โดยเฉพาะอำเภอธาตุพนมมีการบริโภคในชุมชนสูงถึงร้อยละ 64.90 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ การขายผลผลิตเองพบในสัดส่วนที่สูงในอำเภอนาแก คิดเป็นร้อยละ 50.60 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ ส่วนการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง พบในสัดส่วนที่สูงในหลายอำเภอ เช่น อำเภอศรีสงคราม อำเภอวังยาง และอำเภอปลาปาก เป็นต้น (ภาพที่ 5)

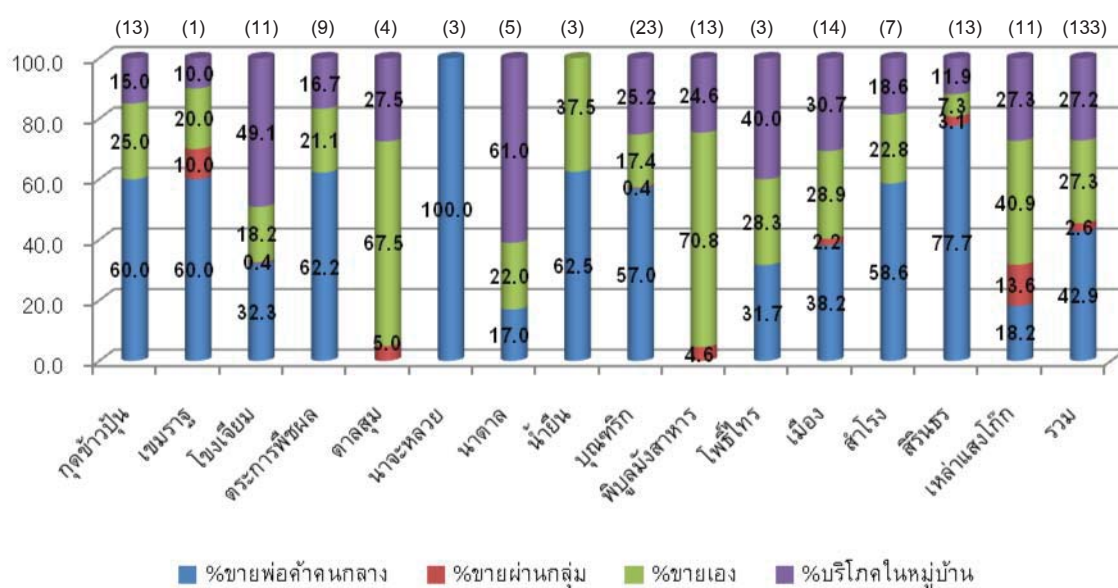

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าว

ภาพที่ 5 การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดการผลผลิตข้าวโดยเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 42.90 ของการจัดการผลผลิตข้าวในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเอง การบริโภคในชุมชน และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ การขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางพบในทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอตาลสุมและอำเภอพิบูลมังสาหาร โดยอำเภอที่มีการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางสูงกว่าอำเภออื่น ได้แก่ อำเภอนาจะหลวย อำเภอสิรินธร และอำเภอน้ำยืน คิดเป็นร้อยละ 100 ร้อยละ 77.70 และร้อยละ 62.50 ของการจัดการผลผลิตข้าวในแต่ละอำเภอ การขายผลผลิตเองพบมากใน 2 อำเภอคือ อำเภอพิบูลมังสาหารและอำเภอตาลสุม (ร้อยละ 70.80 และร้อยละ 67.59 ตามลำดับ) การบริโภคในชุมชนนั้นพบมากในอำเภอนาตาล คิดเป็นร้อยละ 61 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ ส่วนการขายผ่านกลุ่มพบเพียงในบางอำเภอ โดยพบการขายผ่านกลุ่มสูงในอำเภอเหล่าแสงไถ่ คิดเป็นร้อยละ 13.60 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ (ภาพที่ 6)

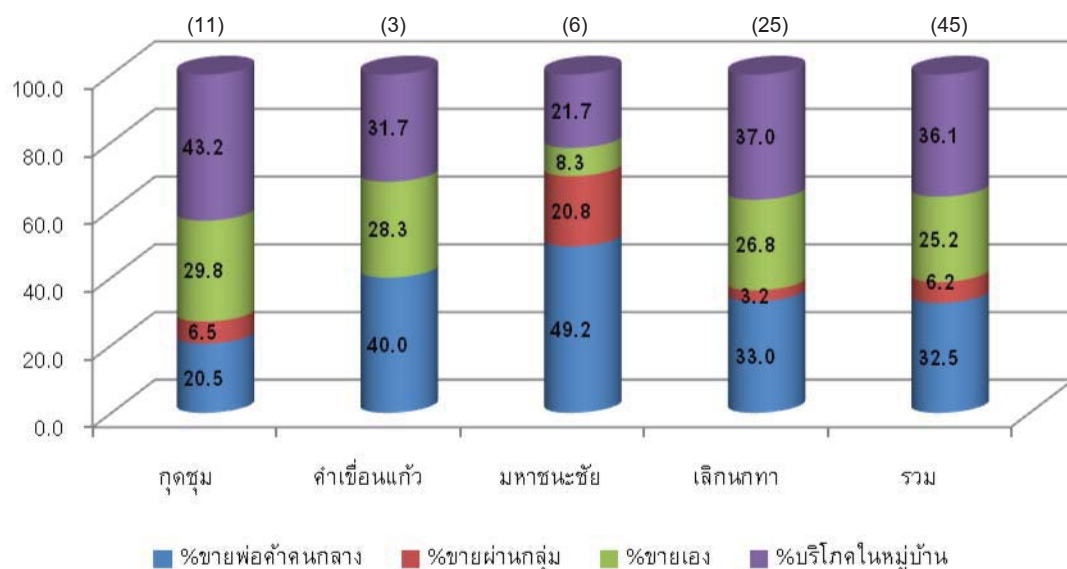

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าว

ภาพที่ 6 การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร มีการจัดการผลผลิตโดยเน้นการบริโภคในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 36.10 ของการจัดการผลผลิตข้าวในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง การขายผลผลิตเอง และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ โดยการบริโภคในชุมชนพบในทุกอำเภอ แต่พบในสัดส่วนที่สูงในอำเภอกุดชุมหะ คิดเป็นร้อยละ 43.20 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ การขายผลผลิตเองของทุกอำเภอมีสัดส่วนไม่แตกต่างกันมากนัก มีเพียงอำเภอมหาชนะชัยที่มีสัดส่วนการขายต่ำเพียงร้อยละ 8.30 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ โดยจะเน้นการผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก (ร้อยละ 49.20) และมีสัดส่วนการขายผ่านกลุ่มสูงกว่าอำเภออื่น คิดเป็นร้อยละ 20.80 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ (ภาพที่ 7)

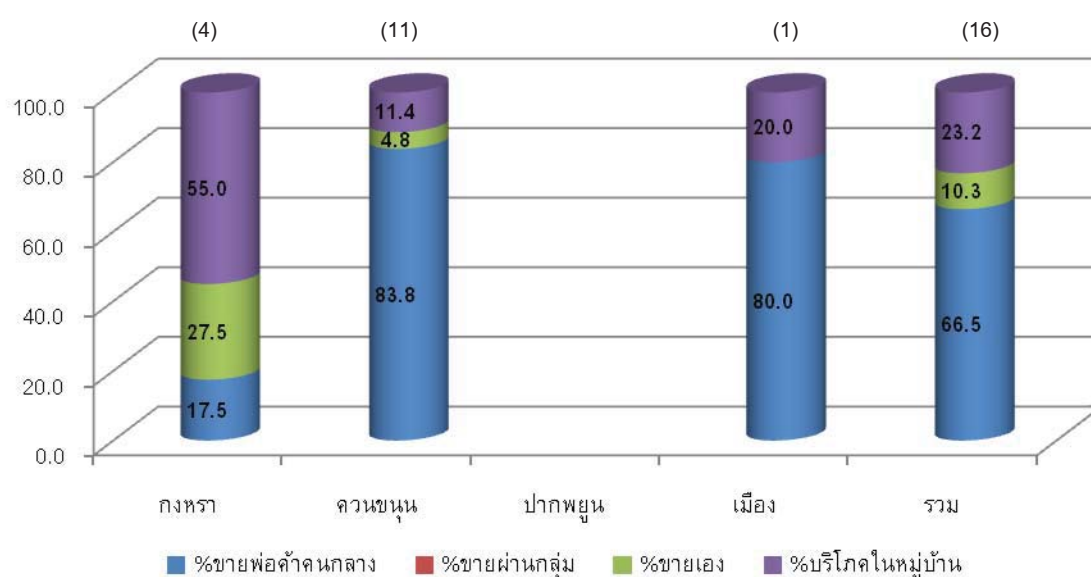

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าว

ภาพที่ 7 การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุง พบการจัดการผลผลิตข้าวในสามอำเภอคือ อำเภอกงหรา อำเภอควนขนุน และอำเภอเมือง โดยการจัดการผลผลิตข้าวของทั้งสามอำเภอนั้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 66.50 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ รองลงมาคือ การบริโภคในชุมชน และการขายผลผลิตเอง ตามลำดับ ซึ่งอำเภอควนขนุนและอำเภอเมืองนั้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 83.8 และร้อยละ 80.0 ของการจัดการผลผลิตข้าวในแต่ละอำเภอตามลำดับ ส่วนอำเภอกงหรานั้นการบริโภคในชุมชนและการขายผลผลิตเอง คิดเป็นร้อยละ 55.0 และร้อยละ 27.50 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ (ภาพที่ 8)

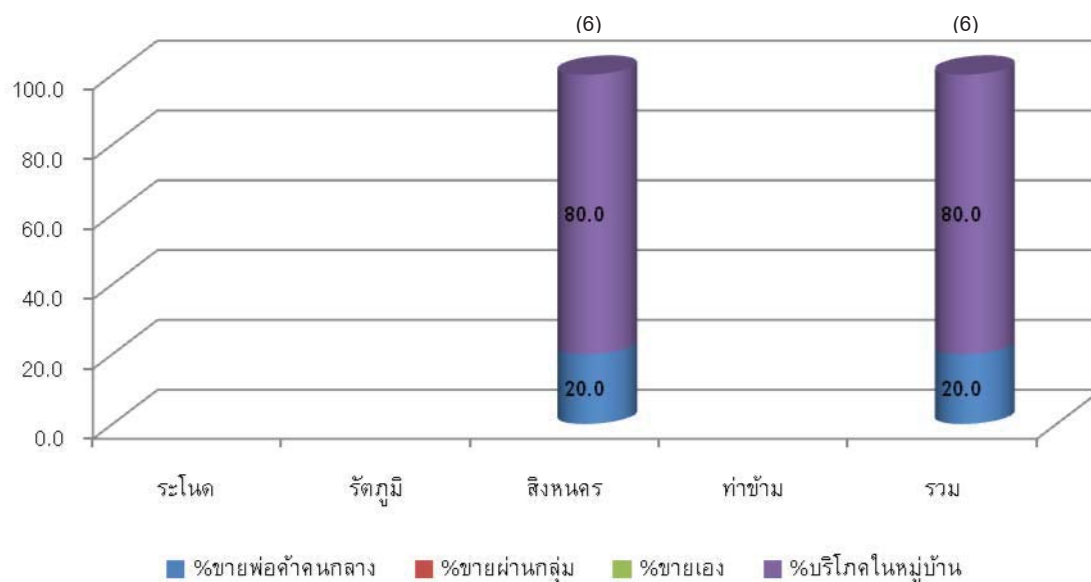

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าว

ภาพที่ 8 การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา พบการจัดการผลผลิตข้าวเพียงอำเภอเดียว คือ อำเภอสิงหนคร โดยผลผลิตร้อยละ 80 ของการจัดการผลผลิตข้าวในอำเภอ ใช้เพื่อบริโภคในชุมชนและผลผลิตอีกร้อยละ 20 เป็นการขายให้กับพ่อค้าคนกลาง (ภาพที่ 9)

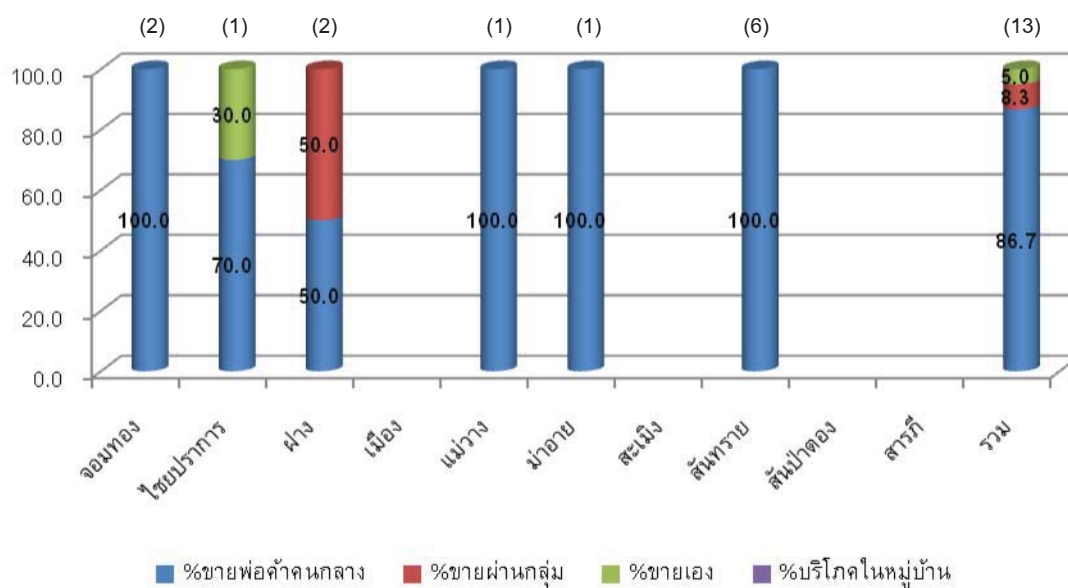
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าว

ภาพที่ 9 การจัดการผลผลิตข้าวระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

3.1.2 การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่มีการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 86.70 ของการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัด การขายผ่านกลุ่ม และการขายผลผลิตเอง ตามลำดับ การจัดการผลผลิตของทุกอำเภอเน้นขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก มีเพียงอำเภอไชยปราการที่มีการขายผลผลิตเองและการขายผ่านกลุ่มพบในอำเภอฝาง (ภาพที่ 10)

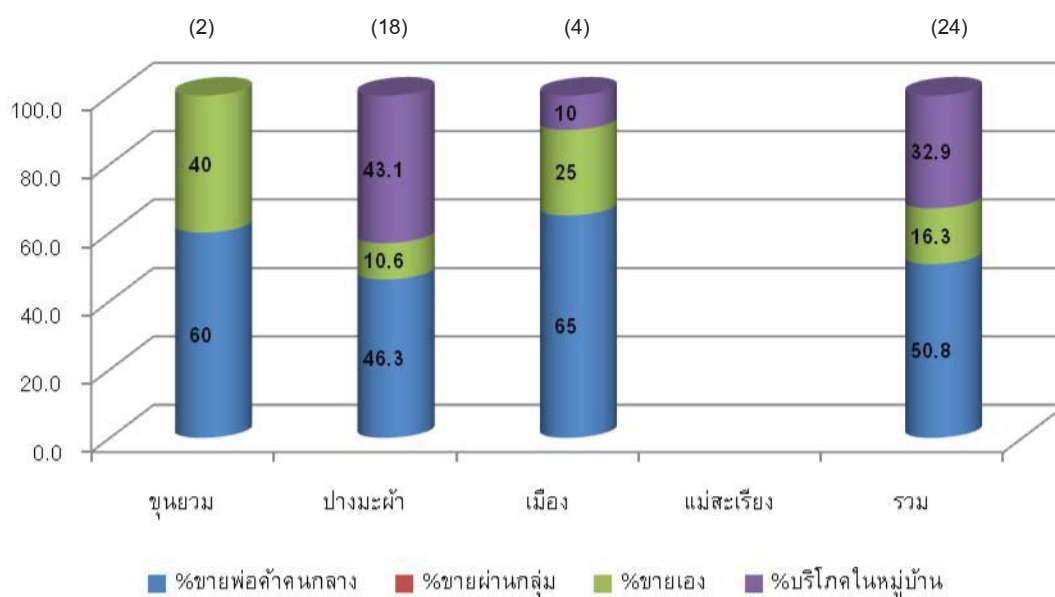

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ 10 การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในสามอำเภอคือ อำเภอขุนยวม อำเภอปางมะผ้าและอำเภอเมือง โดยการจัดการผลผลิตส่วนใหญ่ขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.80 ของการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัด รองลงมาคือ การบริโภคในชุมชน และการผลผลิตเอง โดยทุกอำเภอเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางและการขายผลผลิตเอง มีเพียงอำเภอปางมะผ้าที่มีใช้เป็นอาหารสัตว์ในชุมชนในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 43.10 ของการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอ (ภาพที่ 11)

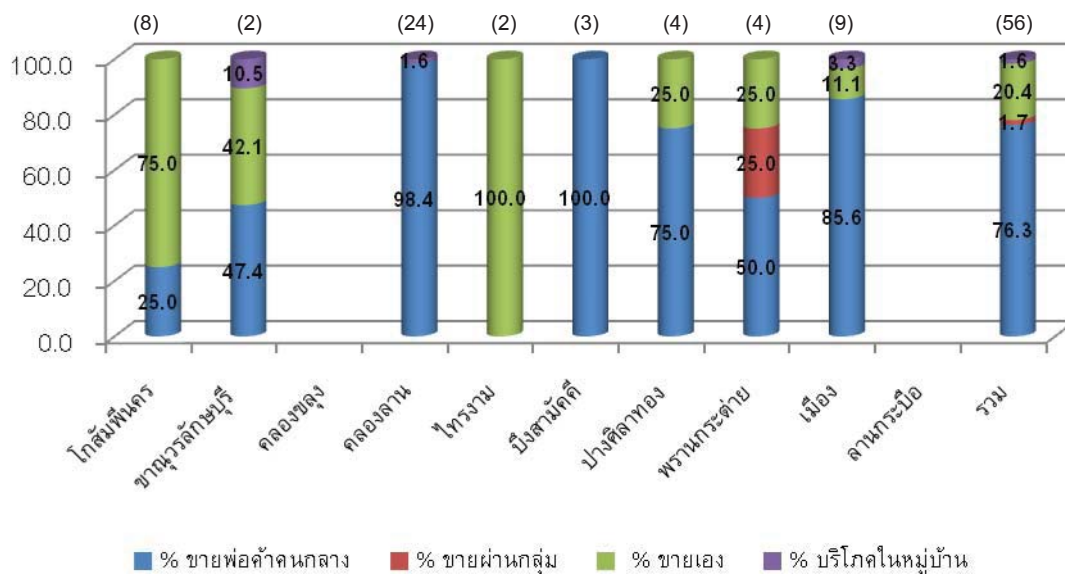

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ 11 การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอจังหวัดกำแพงเพชร

การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เลี้ยงสัตว์ของจังหวัดกำแพงเพชรประกอบด้วย 2 ช่องทางหลัก คือ การขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง และการขายผลผลิตเอง คิดเป็นร้อยละ 76.30 และร้อยละ 20.40 ของการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัด ตามลำดับ มีเพียงอำเภอพรานกระต่าย ที่พบการขายผลผลิตผ่านกลุ่ม โดยทุกอำเภอขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก มีเพียง 2 อำเภอที่มีสัดส่วนการขายผลผลิตเองสูงกว่าการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางคือ อำเภอไทรงาม และอำเภอโกสัมพีนคร (ภาพที่ 12)

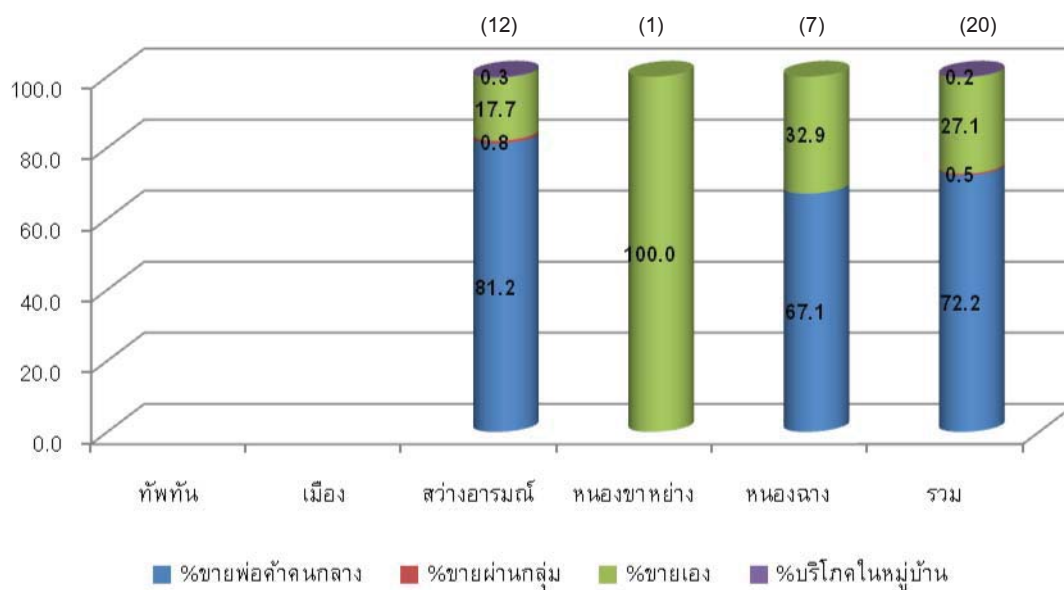

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ 12 การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานี พบการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เลี้ยงสัตว์ในสามอำเภอคือ อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอหนองขาหย่าง และอำเภอหนองฉาง ซึ่งมีการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในสองช่องทางหลัก คือ การขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางและการขายผลผลิตเอง (คิดเป็นร้อยละ 72.20 และร้อยละ 27.10 ของการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัด) โดยอำเภอสว่างอารมณ์ และอำเภอหนองฉางเน้นขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ส่วนอำเภอหนองขาหย่าง ชุมชนขายผลผลิตเองทั้งหมด (ภาพที่ 13)

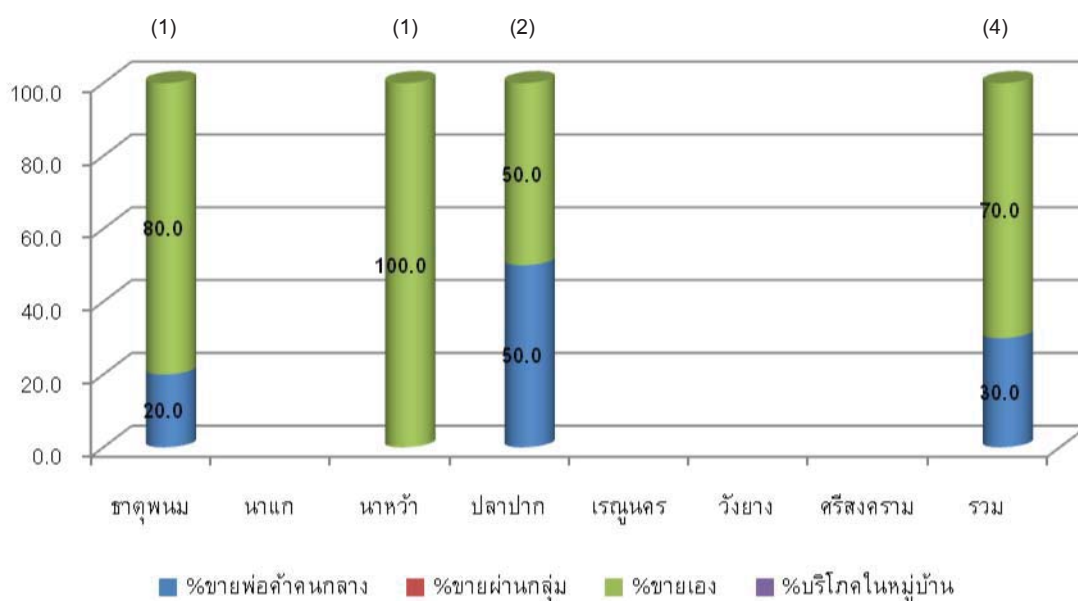

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ 13 การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนม พบการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เลี้ยงสัตว์ใน 3 อำเภอ คือ อำเภอธาตุพนม อำเภอนาหว้า และอำเภอปลาปาก ซึ่งการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์โดยขายผลผลิตเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 70 ของการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัด และผลผลิตอีกร้อยละ 30 ของการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ทุกอำเภอเน้นการขายผลผลิตเองเป็นหลัก โดยเฉพาะอำเภอนาหว้าขายผลผลิตทั้งหมดเอง ส่วนอำเภอธาตุพนมและอำเภอปลาปากขายผลผลิตบางส่วนให้กับพ่อค้าคนกลาง (ภาพที่ 14)

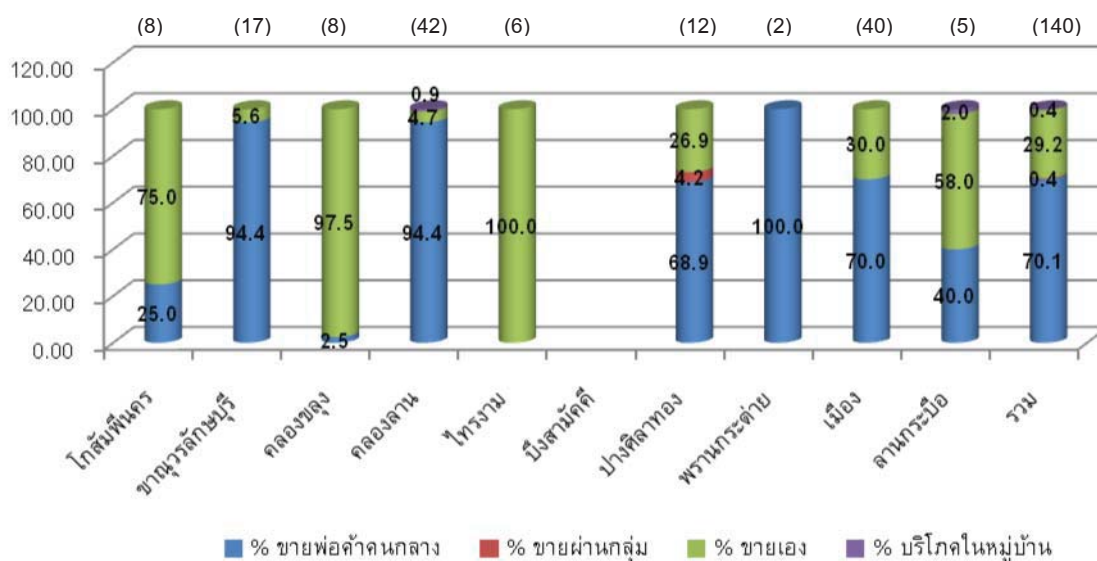
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ 14 การจัดการผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

3.1.3 การจัดการผลผลิตมันสำปะหลัง

การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชร มีการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังใน 2 ช่องทางหลักคือ การขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 70.10 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัด และการขายผลผลิตเองร้อยละ 29.20 โดยอำเภอส่วนใหญ่เน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ยกเว้นอำเภอโกสัมพีนคร อำเภอคลองขลุง อำเภอไทรงาม และอำเภอลานกระบือที่เน้นการขายผลผลิตมันสำปะหลังโดยการขายผลผลิตเองเป็นหลัก (ภาพที่ 15)

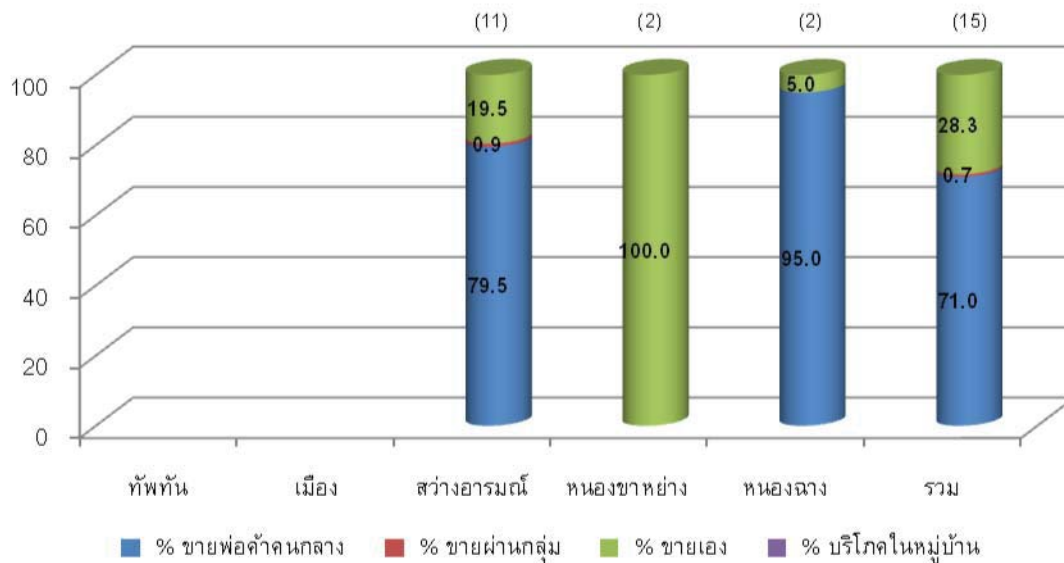

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตมันสำปะหลัง

ภาพที่ 15 การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานี พบการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังใน 3 อำเภอคือ อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอหนองขาหย่างและอำเภอหนองฉาง ซึ่งเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 71.0 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัด และเป็นการขายผลผลิตเอง ด้วยสัดส่วนร้อยละ 28.30 โดยอำเภอสว่างอารมณ์และอำเภอหนองฉางเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ส่วนอำเภอหนองขาหย่างนิยมขายผลผลิตเองทั้งหมด (ภาพที่ 16)

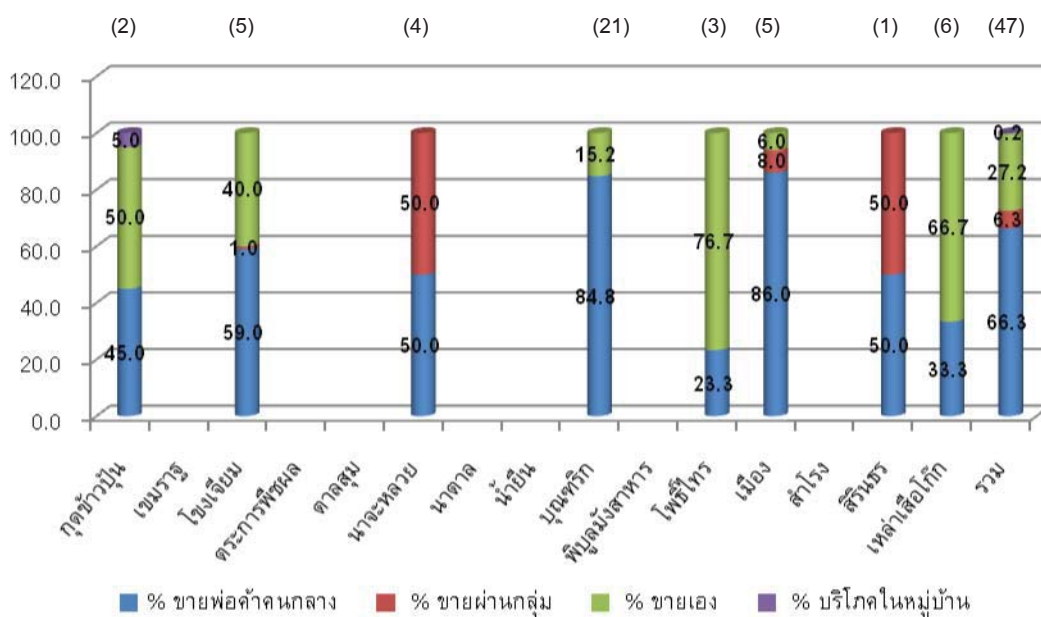

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตมันสำปะหลัง

ภาพที่ 16 การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดการผลผลิตใน 3 ช่องทางหลักคือ การขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเองและการขายผ่านกลุ่ม โดยอำเภอส่วนใหญ่เน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง ยกเว้นอำเภอทุ่งข่าปูน อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอเหล่าเสือโก้ก ที่เน้นการขายผลผลิตเองเป็นหลัก ส่วนอำเภอนาจะหลวยและอำเภอสรินทรมีสัดส่วนการขายผ่านกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในอำเภอ เท่ากัน (ภาพที่ 17)

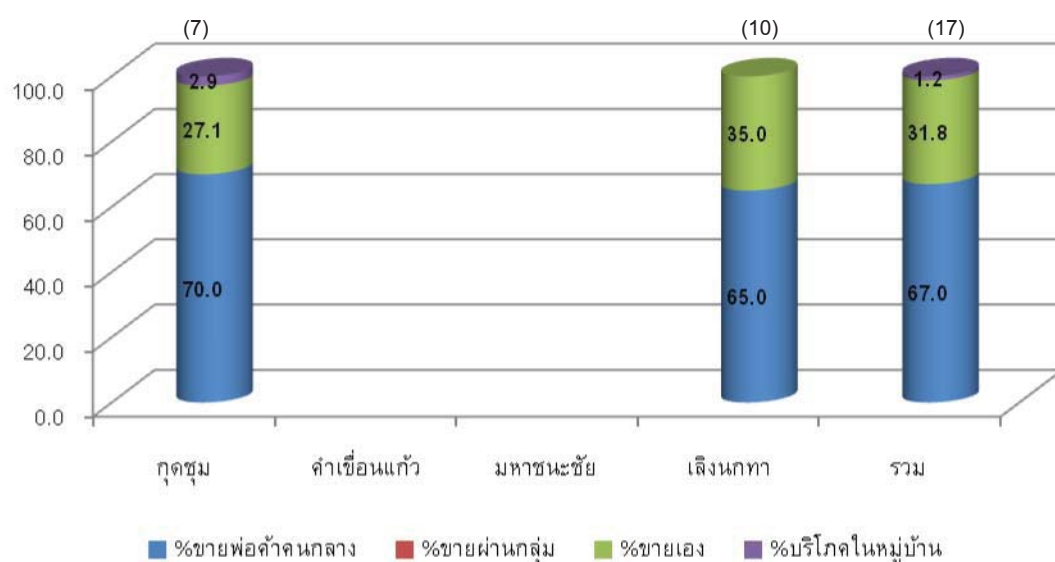

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตมันสำปะหลัง

ภาพที่ 17 การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร พบการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังใน 2 อำเภอ คือ อำเภอกุดชุมและอำเภอลำทะเมนชัย โดยทั้งสองอำเภอเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 67 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัด ขายผลผลิตเองร้อยละ 31.80 และอีกร้อยละ 1.2 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในจังหวัด ใช้บริโภคในชุมชน ซึ่งการบริโภคในชุมชนพบในอำเภอกุดชุม (ร้อยละ 2.9 ของการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังในอำเภอ) (ภาพที่ 18)

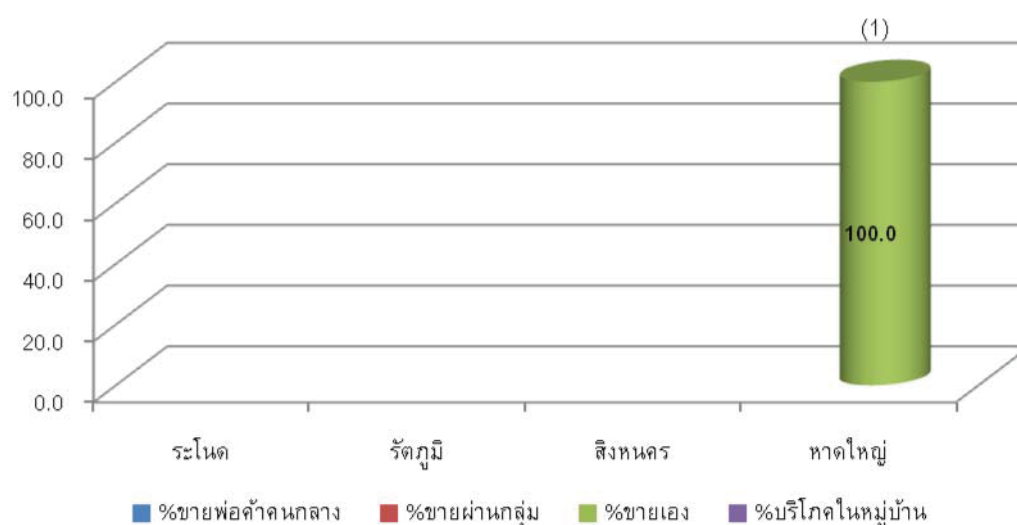

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตมันสำปะหลัง

ภาพที่ 18 การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา พบการจัดการผลผลิตมันสำปะหลังเพียง 1 อำเภอคือ อำเภอหาดใหญ่ โดยขายผลผลิตเองทั้งหมด (ภาพที่ 19)

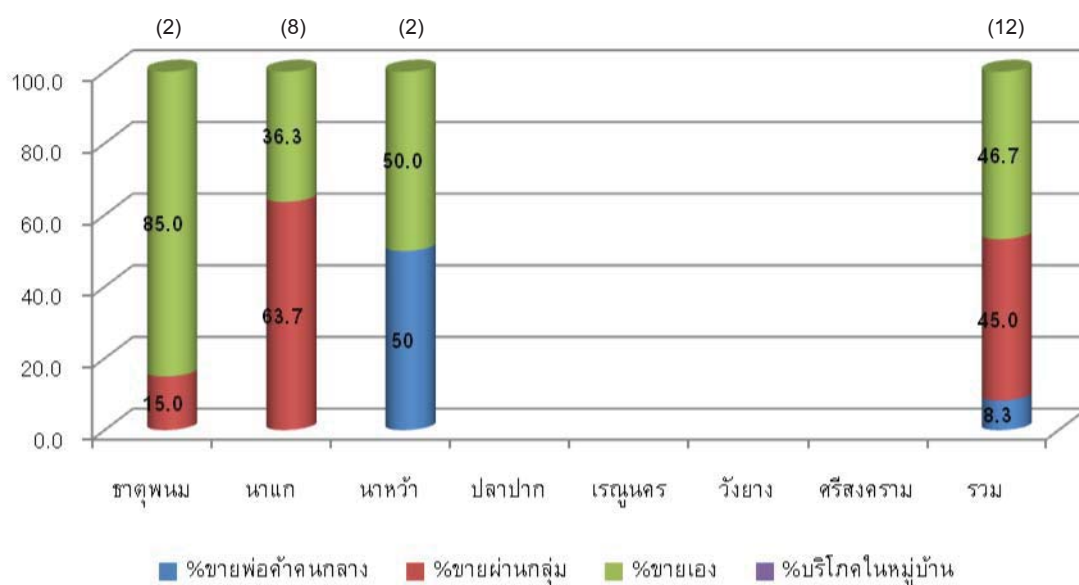
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตมันสำปะหลัง

ภาพที่ 19 การจัดการผลผลิตมันสำปะหลังระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

3.1.4 การจัดการผลผลิตยางพารา

การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนม พบการจัดการผลผลิตยางพาราใน 3 อำเภอคือ อำเภอธาตุพนม อำเภอนาแก และอำเภอนาหว้า โดยอำเภอธาตุพนมเน้นการขายผลผลิตเองคิดเป็นร้อยละ 85 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในอำเภอ ส่วนอำเภอนาแกเน้นการขายผลผลิตผ่านกลุ่มในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 63.70 และผลผลิตอีกร้อยละ 36.3 เป็นการขายผลผลิตยางพาราเอง ส่วนอำเภอนาหว้าเป็นการขายผลผลิตเองและขายให้กับพ่อค้าคนกลางในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในอำเภอ (ภาพที่ 20)

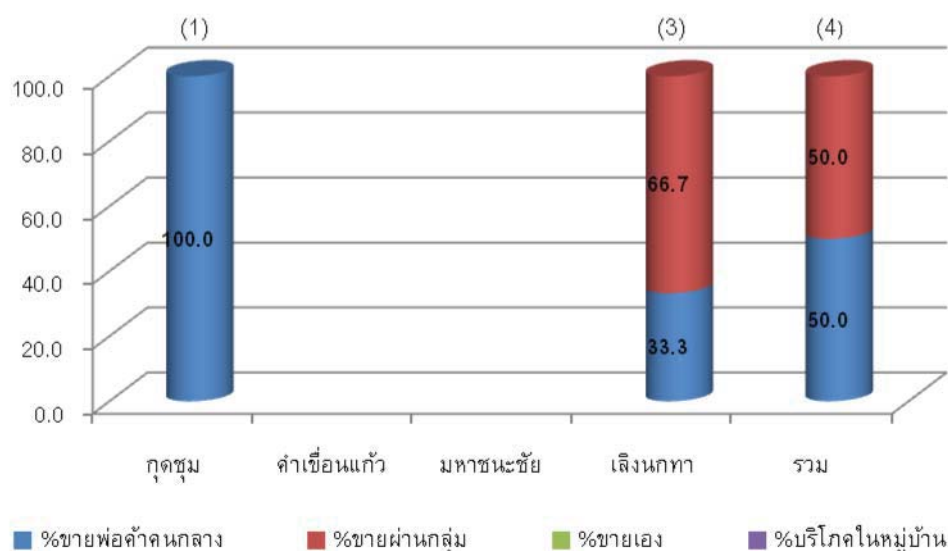

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตยางพารา

ภาพที่ 20 การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร พบการจัดการผลผลิตยางพาราใน 2 อำเภอ คืออำเภอกุดชุม และอำเภอเลิงนกทา โดยอำเภอกุดชุมจะขายผลผลิตทั้งหมดให้กับพ่อค้าคนกลาง ส่วนอำเภอเลิงนกทาเน้นการขายผ่านกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 66.70 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในอำเภอ และผลผลิตอีกร้อยละ 33.30 ขายผลผลิตยางพาราให้กับพ่อค้าคนกลาง (ภาพที่ 21)

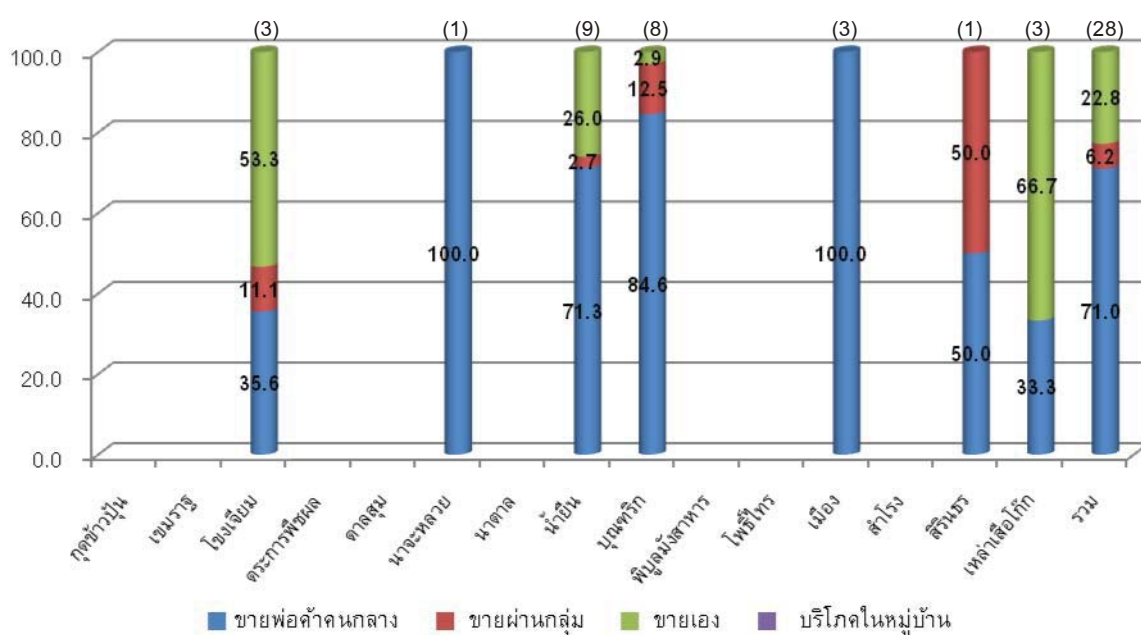

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตยางพารา

ภาพที่ 21 การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดการผลผลิตยางพาราใน 3 ช่องทางหลักคือ การขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง คิดเป็นร้อยละ 71.0 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเองและการขายผ่านกลุ่ม โดยอำเภอส่วนใหญ่เน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก โดยเฉพาะอำเภอหนองบัวและอำเภอเมือง ขณะที่อำเภอโขงเจียมและอำเภอเหล่าเสือโก้กเน้นการขายผลผลิตยางพาราเองเป็นหลัก ส่วนอำเภอสรินทรมีสัดส่วนการขายผ่านกลุ่มและขายให้กับพ่อค้าคนกลางเท่ากัน (ร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในอำเภอ) (ภาพที่ 22)

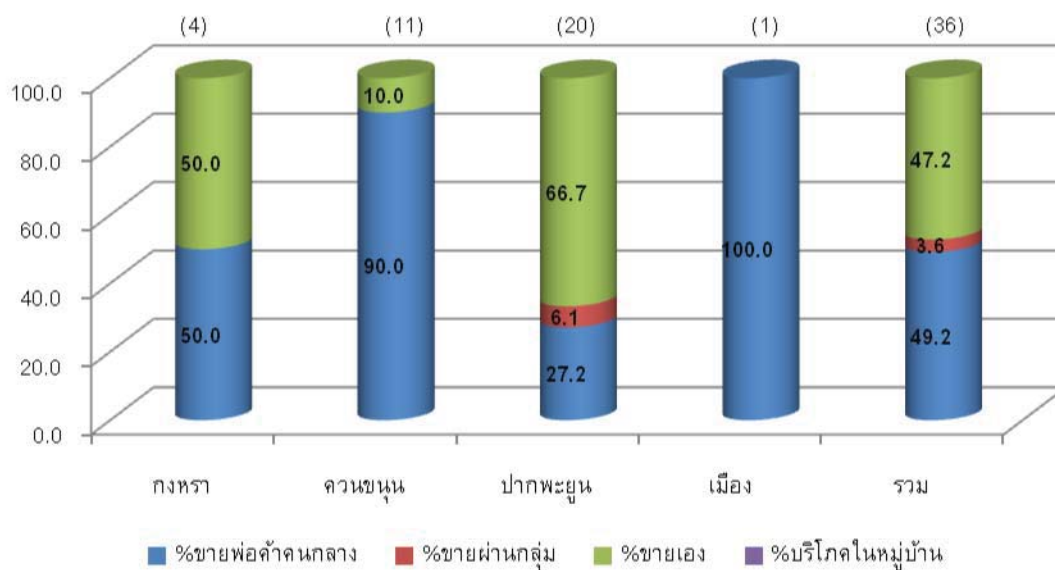

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตยางพารา

ภาพที่ 22 การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอจังหวัดพัทลุง

การจัดการผลผลิตยางพาราในจังหวัดพัทลุงพบว่า ทุกอำเภอมีการขายผลผลิตยางพาราให้กับพ่อค้าคนกลาง โดยเฉพาะอำเภอเมืองและอำเภอกวนขนุน (คิดเป็นร้อยละ 100.00 และร้อยละ 90.00 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในแต่ละอำเภอ) ขณะที่อำเภอปากพะยูนเน้นการขายผลผลิตด้วยการขายเอง คิดเป็นร้อยละ 66.70 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในอำเภอ อีกทั้งยังพบว่าการขายผลผลิตยางพาราด้วยการขายผ่านกลุ่มในสัดส่วนร้อยละ 6.1 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในอำเภอ ส่วนอำเภอกงหรามีสัดส่วนการขายผลผลิตยางพาราให้กับพ่อค้าคนกลางและขายผลผลิตเองในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในอำเภอ (ภาพที่ 23)

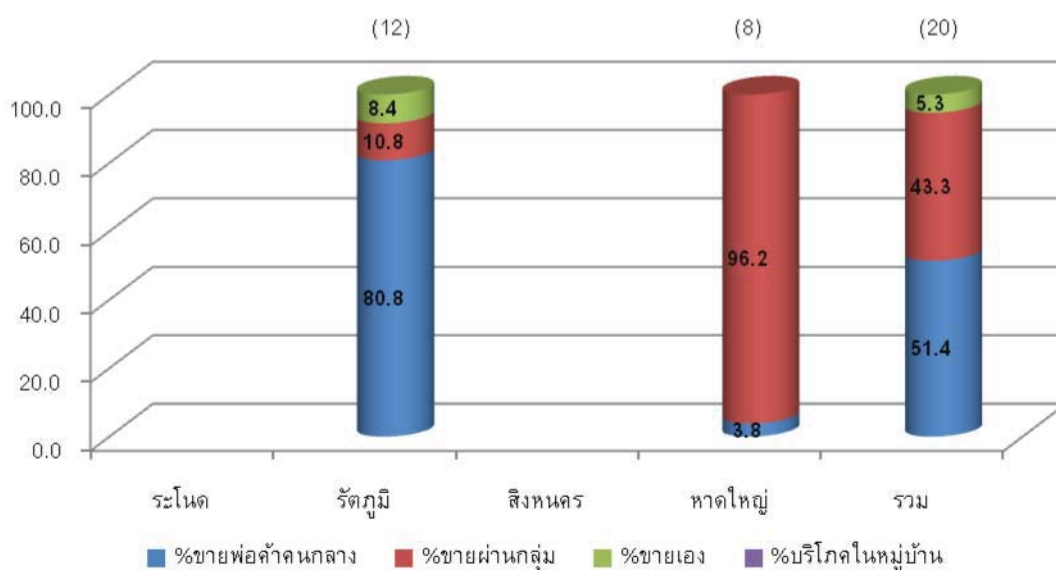

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตยางพารา

ภาพที่ 23 การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา พบการจัดการผลผลิตยางพาราใน 2 อำเภอ คือ อำเภอรัตภูมิและอำเภอหาดใหญ่ โดยอำเภอรัตภูมิเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 80.8 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในอำเภอ และมีการขายผ่านกลุ่มร้อยละ 10.8 สำหรับอำเภอหาดใหญ่เน้นการขายผลผลิตยางพาราด้วยการขายผ่านกลุ่มในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 96.2 ของการจัดการผลผลิตยางพาราในอำเภอ และอีกร้อยละ 3.8 เป็นการขายยางพาราให้กับคนค้าคนกลาง (ภาพที่ 24)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตยางพารา

ภาพที่ 24 การจัดการผลผลิตยางพาราระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

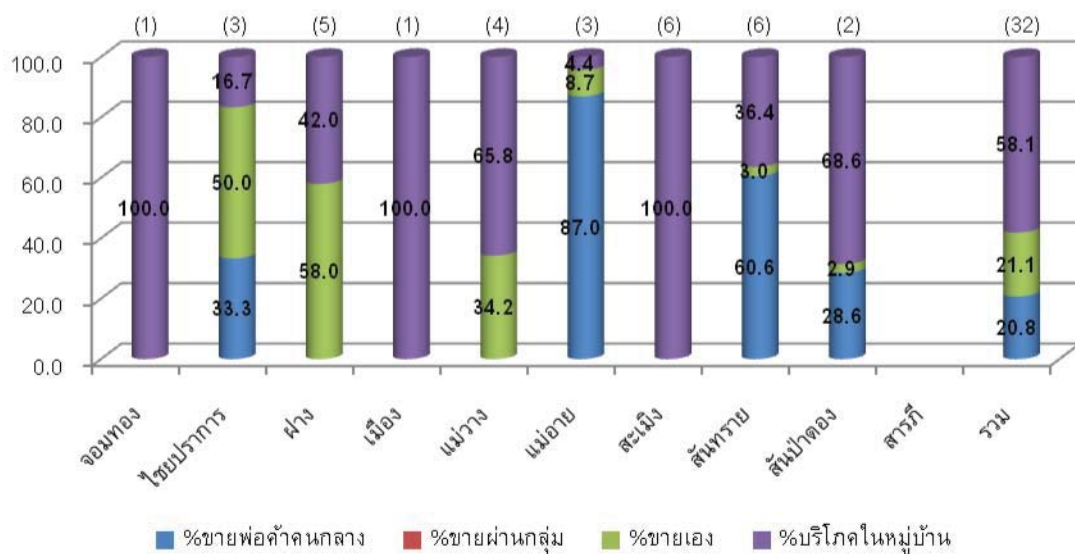
3.2 การจัดการผลผลิตสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ถือว่าเป็นอาชีพที่มีความสำคัญของจังหวัดอื่นๆ อีกอาชีพหนึ่ง ซึ่งเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคเป็นหลัก และเพื่อจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ของครัวเรือนอีกทางหนึ่ง ซึ่งสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ไก่เนื้อ และโคเนื้อ เป็นต้น โดยการจัดการสัตว์ดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.2.1 การจัดการผลผลิตไก่เนื้อ

การจัดการผลผลิตไก่เนื้อระดับอำเภอจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่มีการจัดการผลผลิตไก่เนื้อ โดยเป็นการบริโภคในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 58.10 ของการจัดการผลผลิตไก่เนื้อในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเองและการขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ซึ่งอำเภอส่วนใหญ่เน้นการบริโภคในชุมชนเป็นหลัก มีเพียงอำเภอไชยปราการและอำเภอฝางที่เน้นการขายผลผลิตเอง ส่วนอำเภอแม่เมาะและอำเภอสันทรายเน้นการขายให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 87 และร้อยละ 60.60 ของการจัดการผลผลิตไก่เนื้อในแต่ละอำเภอ (ภาพที่ 25)

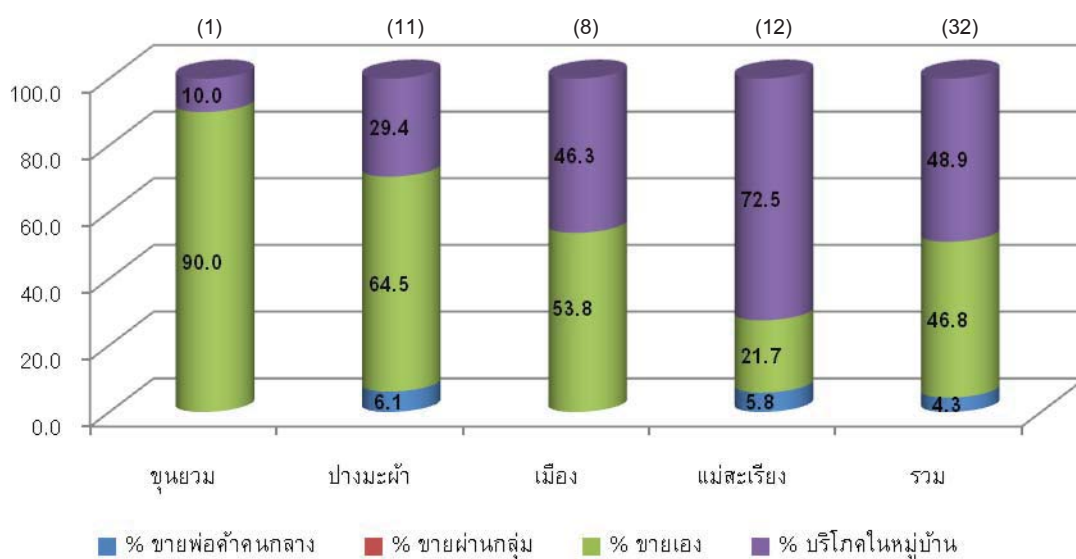

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตไ้เนื้อ

ภาพที่ 25 การจัดการผลผลิตไ้เนื้อระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การจัดการผลผลิตไ้เนื้อระดับอำเภอจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการจัดการผลผลิตไ้เนื้อ โดยใช้บริโภคในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 48.90 ของการจัดการผลผลิตไ้เนื้อในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเองและการขายให้กับพ่อค้าคนกลางตามลำดับ โดยอำเภอขุนยวม อำเภอปางมะผ้าและอำเภอเมืองเน้นการขายผลผลิตเองมากกว่าการบริโภค มีสัดส่วนการขายผลผลิตเองมากกว่าร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตไ้เนื้อในจังหวัดแต่ละอำเภอและโดยเฉพาะอำเภอขุนยวมมีการขายผลผลิตเองมากถึงร้อยละ 90 ส่วนอำเภอแม่สะเรียงเน้นการบริโภคในชุมชนเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 72.50 ของการจัดการผลผลิตไ้เนื้อในอำเภอ (ภาพที่ 26)

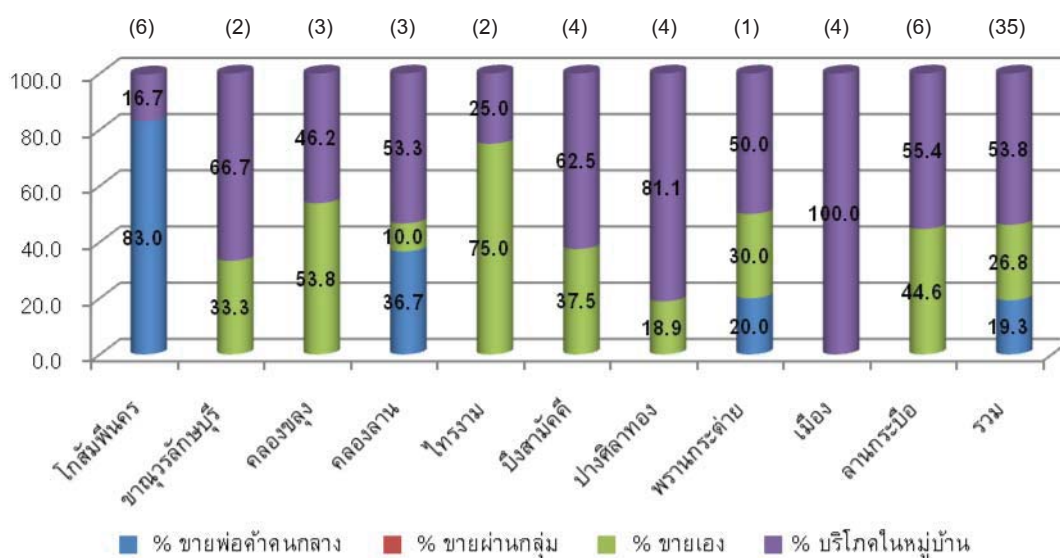

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตไ้เนื้อ

ภาพที่ 26 การจัดการผลผลิตไ้เนื้อระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การจัดการผลผลิตไถ่เห็ดระดับอำเภอจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชรมีการจัดการผลผลิตไถ่เห็ด โดยการใช้บริโภคในชุมชนเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 53.80 ของจำนวนผลผลิตไถ่เห็ดทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเองและการขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ตามลำดับ โดยอำเภอส่วนใหญ่เน้นการบริโภคในชุมชนเป็นหลัก มีเพียงอำเภอคลองขลุงและอำเภอไทรงามที่มีการขายผลผลิตเองมากกว่าการบริโภคในชุมชน ส่วนอำเภอโกสัมพีนครเน้นการขายให้กับพ่อค้าคนกลางมากถึงร้อยละ 83.0 ของการจัดการผลผลิตไถ่เห็ดในอำเภอ (ภาพที่ 27)

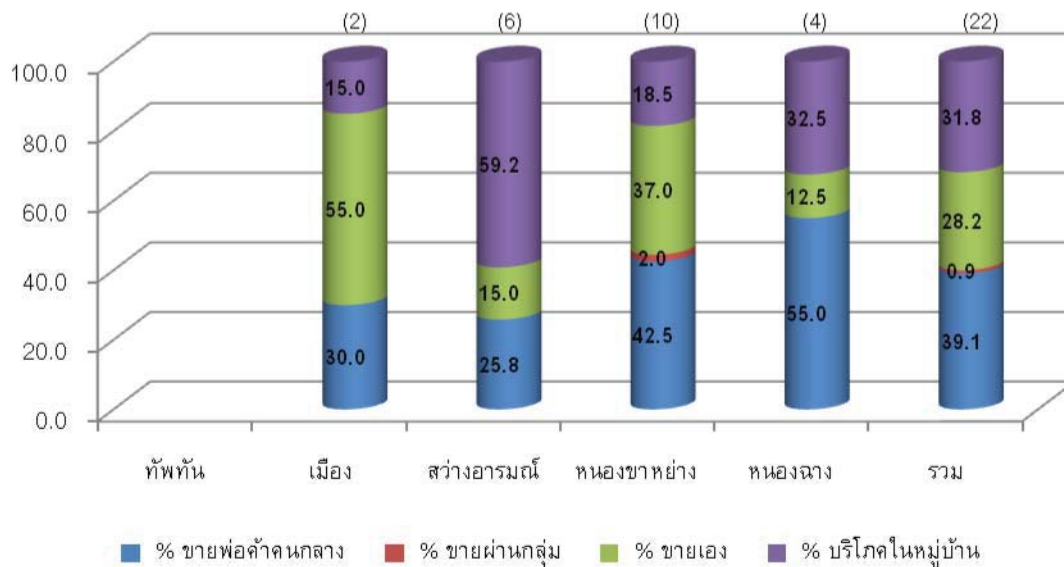

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตไถ่เห็ด

ภาพที่ 27 การจัดการผลผลิตไถ่เห็ดระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

การจัดการผลผลิตไถ่เห็ดระดับอำเภอจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานีมีการจัดการผลผลิตไถ่เห็ด โดยขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 39.10 ของการจัดการผลผลิตไถ่เห็ดในจังหวัด รองลงมาคือ การบริโภคในชุมชนขายผลผลิตเอง และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ โดยอำเภอหนองฉางเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 55 ของการจัดการผลผลิตไถ่เห็ดในอำเภอ ขณะที่อำเภอเมืองและอำเภอหนองขาหย่างเน้นการขายผลผลิตเอง ส่วนอำเภอสว่างอารมณ์เน้นการบริโภคในชุมชนเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 59.20 ของการจัดการผลผลิตไถ่เห็ดในอำเภอ (ภาพที่ 28)

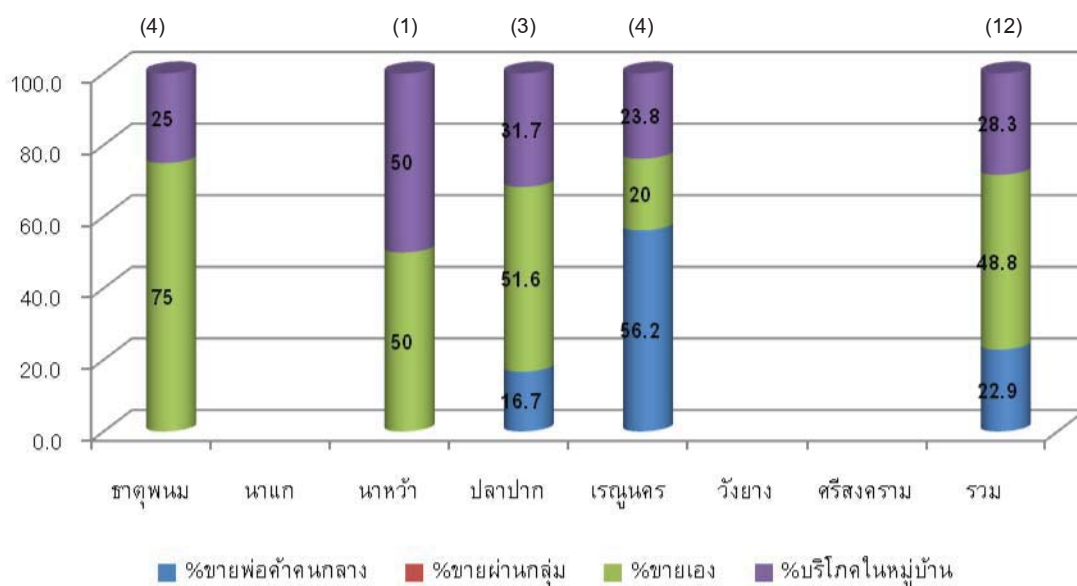

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อ

ภาพที่ 28 การจัดการผลผลิตไถ่เนื้อระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การจัดการผลผลิตไถ่เนื้อระดับอำเภอจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมมีการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อ โดยขายผลผลิตเองเป็นส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 48 ของการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อในจังหวัด รองลงมาคือ การบริโภคในชุมชน และขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง ตามลำดับ โดยอำเภอธาตุพนม อำเภอนาหว้า และอำเภอปลาปาก เน้นการขายผลผลิตเองเป็นหลัก ส่วนอำเภอเรณูนครเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง (คิดเป็นร้อยละ 56.20 ของการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อในอำเภอ) สำหรับการบริโภคในชุมชนพบในอำเภอนาหว้าด้วยสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง (ร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อในอำเภอ) (ภาพที่ 29)

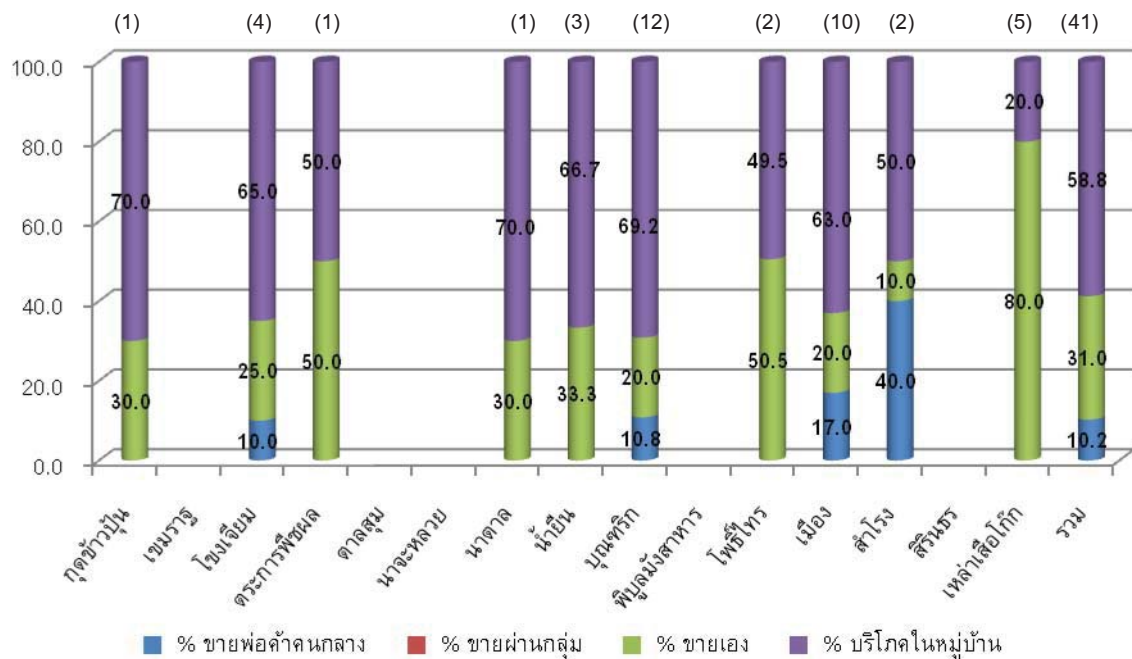

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อ

ภาพที่ 29 การจัดการผลผลิตไถ่เนื้อระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การจัดการผลผลิตไก่เนื้อระดับอำเภอจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีมีการจัดการผลผลิตไก่เนื้อ โดยผลผลิตส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 58 ของการจัดการผลผลิตไก่เนื้อในจังหวัด ใช้เพื่อบริโภคในชุมชน รองลงมาคือ การขายผลผลิตเอง และขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ตามลำดับ โดยทุกอำเภอเน้นการบริโภคในชุมชนเป็นหลัก มีเพียงอำเภอเหล่าเสือโก้กและอำเภอโพธิ์ไทรที่เน้นการขายผลผลิตเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 80 และร้อยละ 50.5 ของการจัดการผลผลิตไก่เนื้อในแต่ละอำเภอ ตามลำดับ ส่วนการขายให้กับพ่อค้าคนกลางนั้น พบในสัดส่วนที่สูงในอำเภอสำโรง (คิดเป็นร้อยละ 40 ของการจัดการผลผลิตไก่เนื้อในอำเภอ) (ภาพที่ 30)

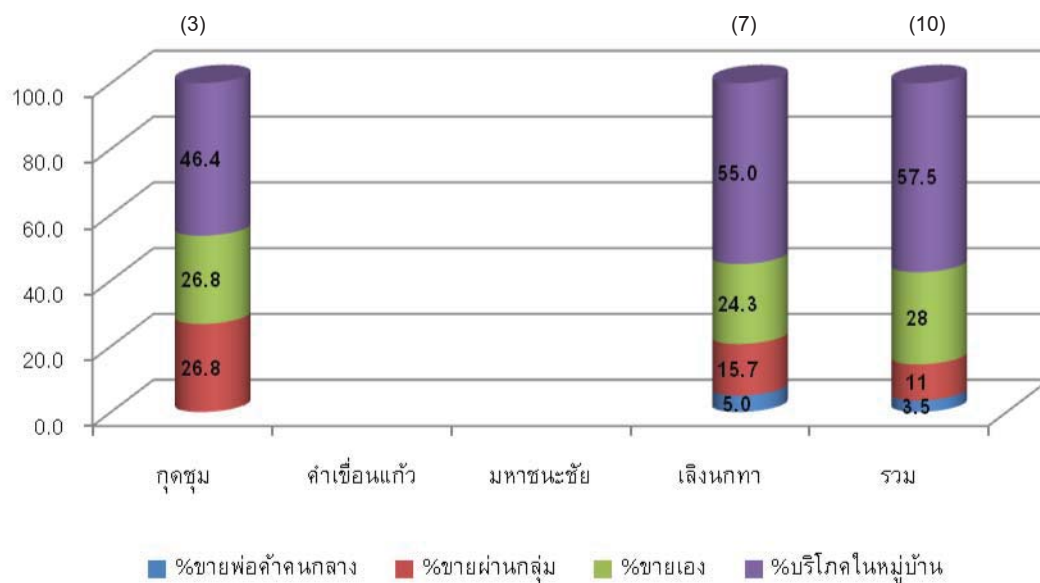

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตไก่เนื้อ

ภาพที่ 30 การจัดการผลผลิตไก่เนื้อระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดการผลผลิตไก่เนื้อระดับอำเภอจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธรพบว่า มีการจัดการผลผลิตไก่เนื้อใน 2 อำเภอคือ อำเภอกุดชุม และอำเภอเลิงนกทา โดยผลผลิตส่วนใหญ่เพื่อบริโภคในชุมชนเป็นหลัก (คิดเป็นร้อยละ 57.50 ของการจัดการผลผลิตไก่เนื้อในจังหวัด) รองลงมาคือ การขายผลผลิตเอง และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ ส่วนการขายผลผลิตให้กับพ่อค้ากลางพบในอำเภอเลิงนกทาแต่มีสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย (คิดเป็นร้อยละ 5 ของการจัดการผลผลิตไก่เนื้อในอำเภอ) (ภาพที่ 31)

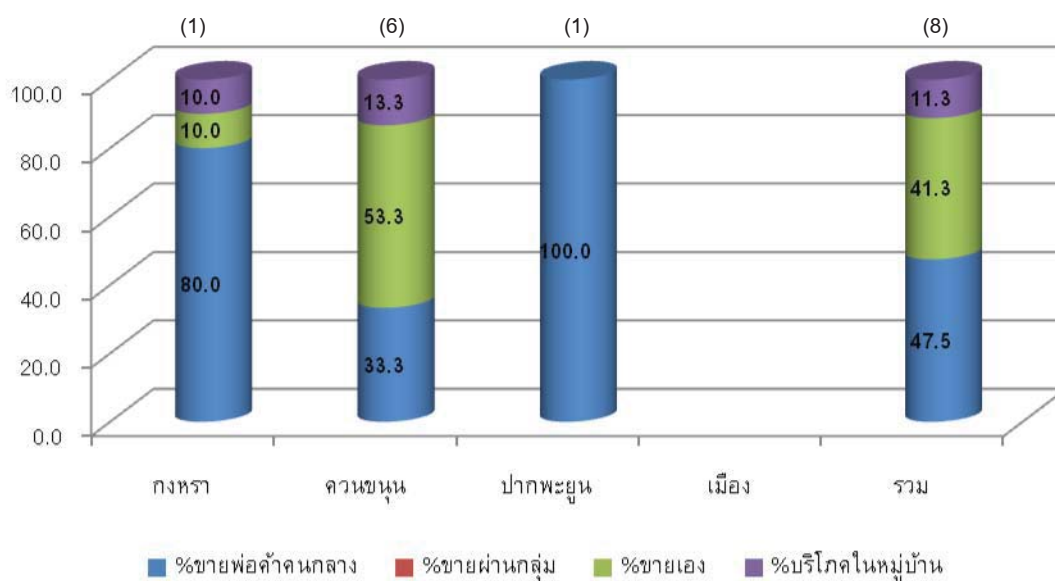

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อ

ภาพที่ 31 การจัดการผลผลิตไถ่เนื้อระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

การจัดการผลผลิตไถ่เนื้อระดับอำเภอจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงพบว่า มีการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อใน 3 อำเภอ คือ อำเภอกงหรา อำเภอกวนขนุน และอำเภอปากพะยูน โดยอำเภอปากพะยูนขายผลผลิตทั้งหมดให้กับพ่อค้าคนกลาง ส่วนอำเภอกงหราเน้นขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 80.0 ของการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อในอำเภอ ส่วนอำเภอกวนขนุนเน้นการขายผลผลิตเองเป็นหลัก (คิดเป็นร้อยละ 53.30 ของการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อในอำเภอ) สำหรับการบริโภคในชุมชนมีสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อยซึ่งพบในอำเภอกงหราและอำเภอกวนขนุน (ภาพที่ 32)

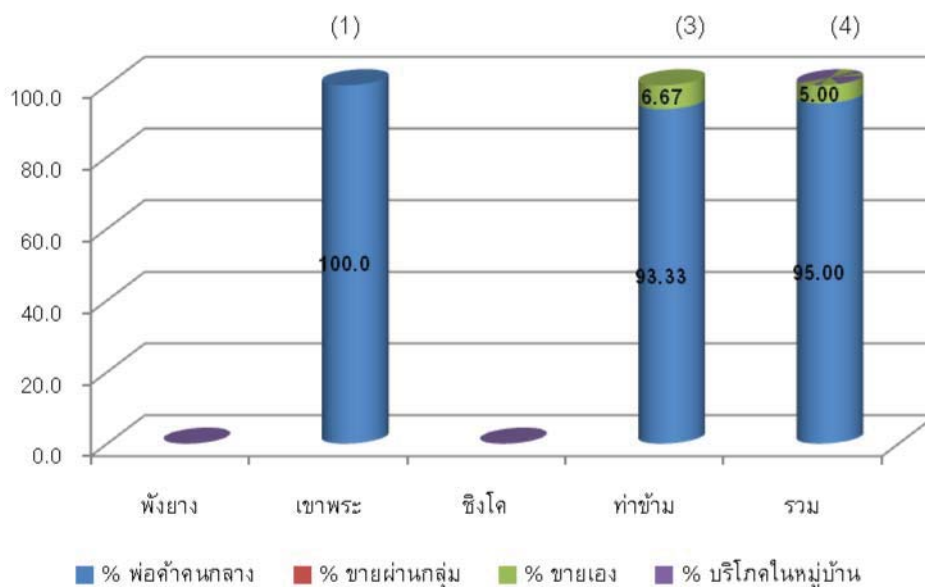

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อ

ภาพที่ 32 การจัดการผลผลิตไถ่เนื้อระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

การจัดการผลผลิตไถ่เนื้อระดับอำเภอจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาพบการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อใน 2 อำเภอ คือ อำเภอรัตนภูมิ และอำเภอหาดใหญ่ โดยอำเภอรัตนภูมิขายผลผลิตทั้งหมดให้กับพ่อค้าคนกลาง ส่วนอำเภอหาดใหญ่ขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 93.30 ของการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อใน และอีกร้อยละ 6.70 เป็นการขายผลผลิตไถ่เนื้อเอง (ภาพที่ 33)

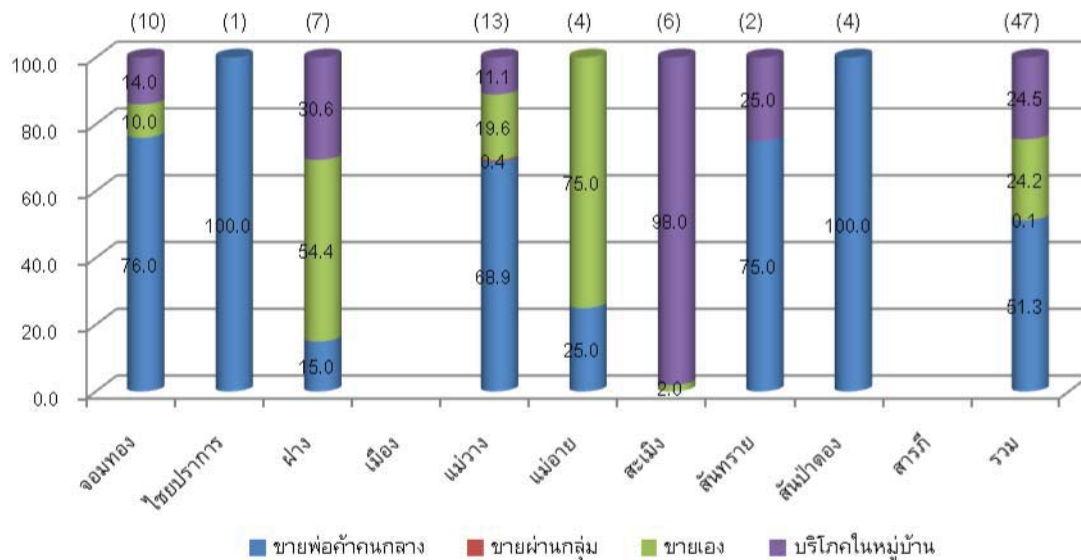
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตไถ่เนื้อ

ภาพที่ 33 การจัดการผลผลิตไถ่เนื้อระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

3.2.2 การจัดการผลผลิตโคเนื้อ

การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอจังหวัดเชียงใหม่

การจัดการผลผลิตโคเนื้อของจังหวัดเชียงใหม่ เน้นการขายให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 51.30 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในจังหวัด รองลงมาคือ การบริโภคในชุมชน และการขายผลผลิตเอง ตามลำดับ โดยอำเภอส่วนใหญ่เน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก โดยเฉพาะอำเภอไชยปราการและอำเภอสันป่าตองขายผลผลิตทั้งหมดให้กับพ่อค้าคนกลาง ส่วนอำเภอฝางและอำเภอแม่อายเน้นการขายผลผลิตเองมากกว่าคิดเป็นร้อยละ 75 และร้อยละ 54.40 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในแต่ละอำเภอ (ภาพที่ 34)

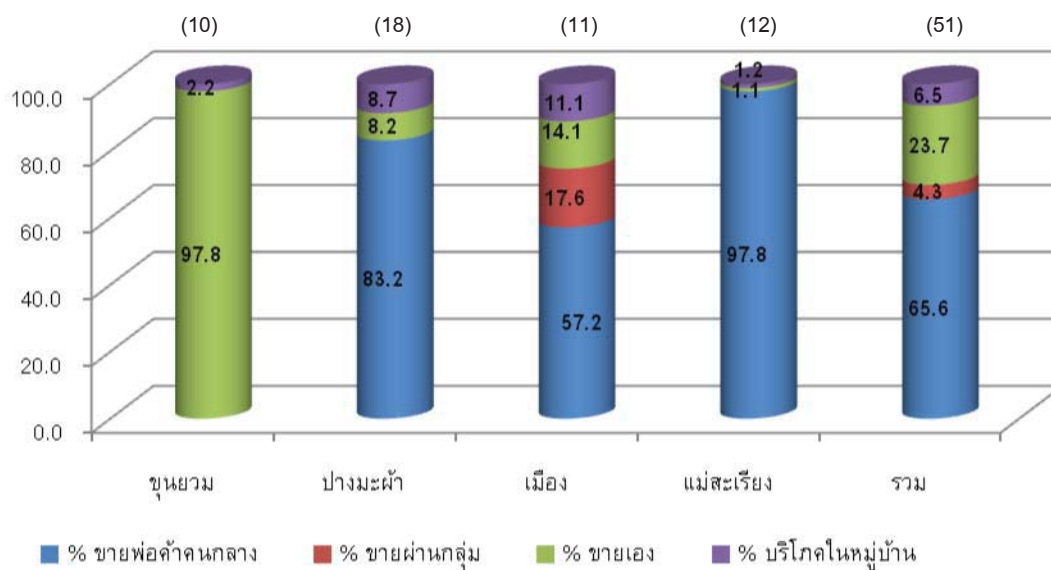

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ

ภาพที่ 34 การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การจัดการผลผลิตโคเนื้อของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 65.60 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเอง บริโภคในชุมชน และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ โดยอำเภอส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 55 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในแต่ละอำเภอ เน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ยกเว้นอำเภอขุนยวมที่เน้นการขายผลผลิตเองสูงถึงร้อยละ 97.80 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ (ภาพที่ 35)

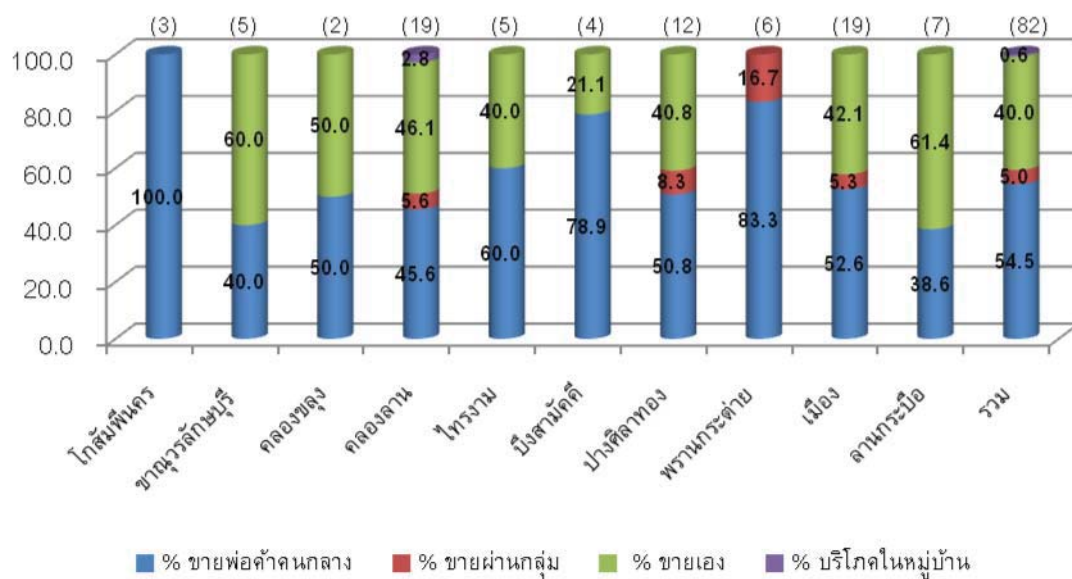

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ

ภาพที่ 35 การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชรมีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ โดยขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 54.5 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเองและการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ โดยอำเภอส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ ขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ยกเว้นอำเภอขาณุวรลักษบุรีและอำเภอลานกระบือที่ขายผลผลิตเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 60 และร้อยละ 61.40 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในแต่ละอำเภอ ส่วนการขายผ่านกลุ่มพบในอำเภอพราณกระต่ายในสัดส่วนที่สูงกว่าอำเภออื่น คือ ร้อยละ 16.70 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ (ภาพที่ 36)

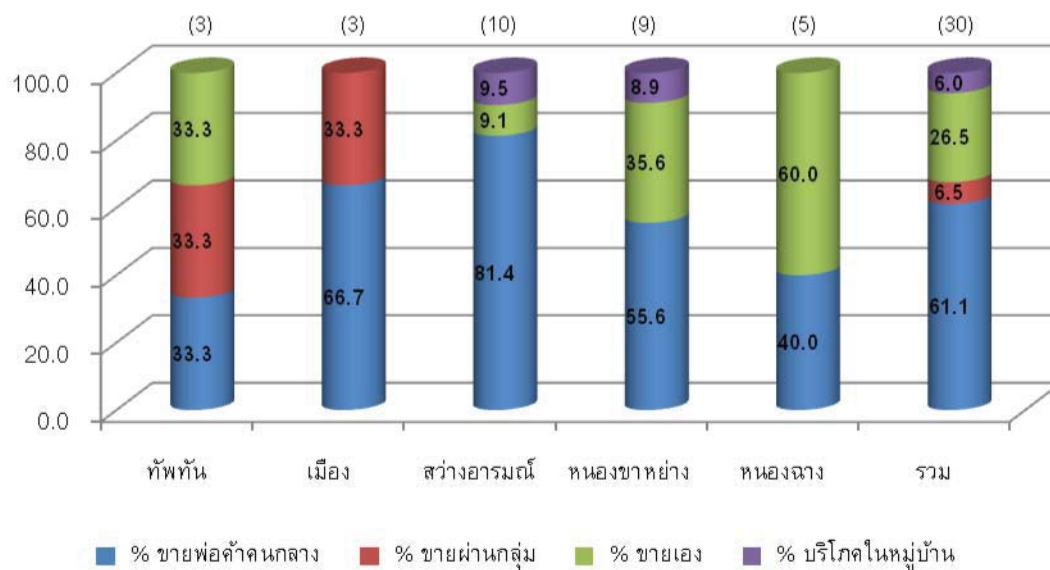

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ

ภาพที่ 36 การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานีมีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ โดยขายให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 61.10 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในจังหวัด รองลงมาคือ การขายผลผลิตเอง บริโภคในชุมชน และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ โดยอำเภอส่วนใหญ่เน้นขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก มีเพียงอำเภอหนองฉางที่เน้นการขายผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 60 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ สำหรับการขายผลผลิตผ่านกลุ่มพบใน 2 อำเภอคือ อำเภอทัพทัน และอำเภอเมืองในสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 33.33 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในแต่ละอำเภอ ส่วนการบริโภคในชุมชนพบในอำเภอสว่างอารมณ์และอำเภอหนองขาหย่าง คิดเป็นร้อยละ 9.50 และร้อยละ 8.90 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในแต่ละอำเภอ (ภาพที่ 37)

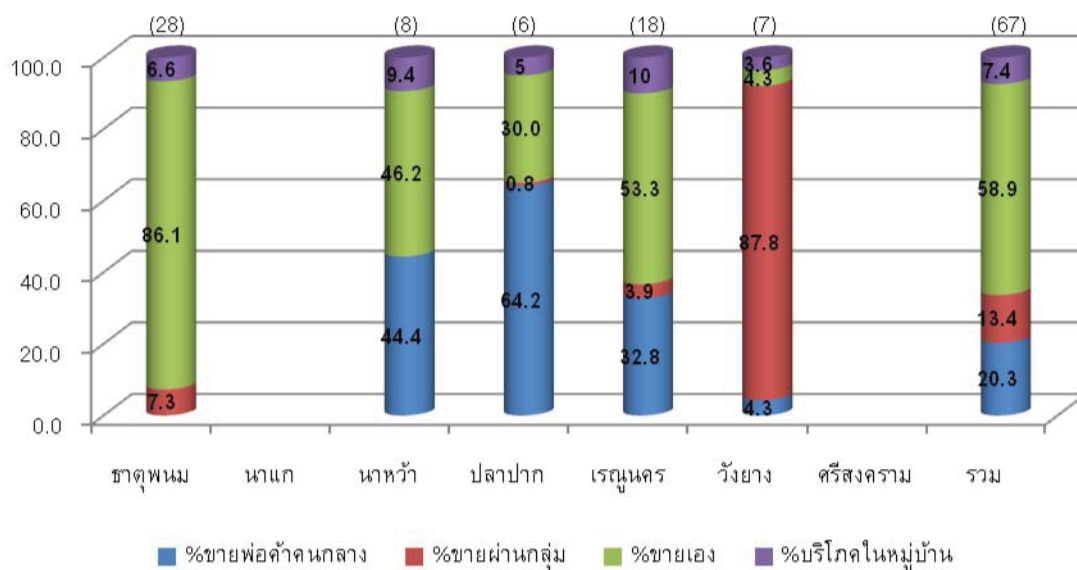

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ

ภาพที่ 37 การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมมีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ โดยเน้นการขายผลผลิตเอง คิดเป็นร้อยละ 58.90 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในจังหวัด รองลงมาคือ การขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ขายผ่านกลุ่ม และบริโภคในชุมชน ตามลำดับ โดยการขายผลผลิตเองพบมากในอำเภอธาตุพนมและอำเภอเรณูนคร คิดเป็นร้อยละ 86.10 และร้อยละ 53.30 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในแต่ละอำเภอ ขณะที่อำเภอปลาปากเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ส่วนอำเภอวังยางมีการขายผลผลิตผ่านกลุ่มสูงถึงร้อยละ 87.80 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ (ภาพที่ 38)

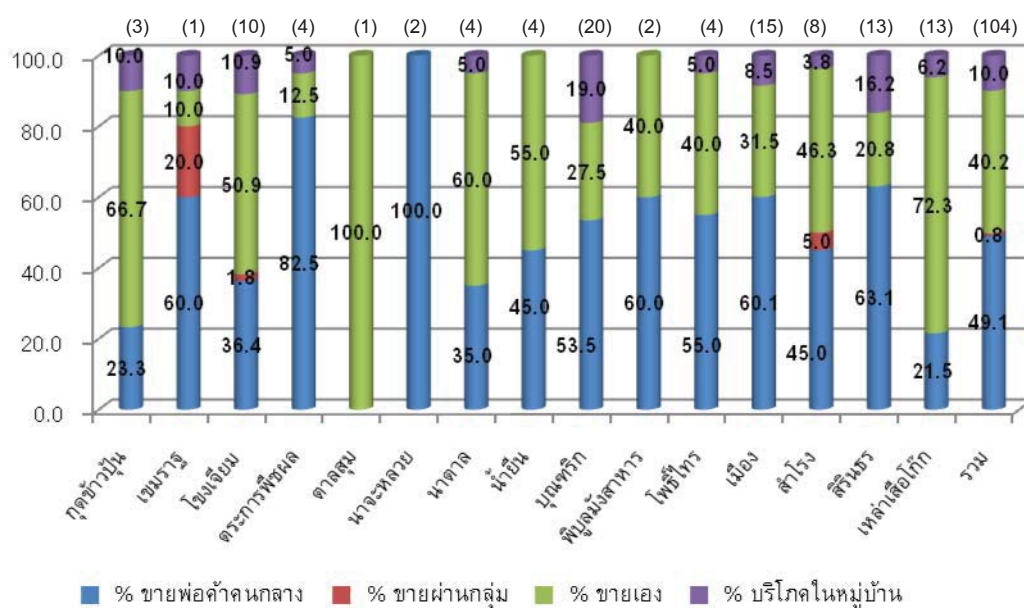

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ

ภาพที่ 38 การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดการผลผลิตโคเนื้อของจังหวัดอุบลราชธานีส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 49 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในจังหวัด เป็นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก รองลงมาคือ การขายผลผลิตเอง บริโภคในชุมชน และขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ โดยอำเภอส่วนใหญ่เน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก ยกเว้นอำเภอทุ่งขาม อำเภอโขงเจียม อำเภอตาลสุม อำเภอนาตาล อำเภอน้ำยืน และอำเภอเหล่าเสือโก้ก ที่เน้นการขายผลผลิตเองเป็นหลัก ส่วนการขายผ่านกลุ่มพบมากในอำเภอเขมราฐ คิดเป็นร้อยละ 20 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ (ภาพที่ 39)

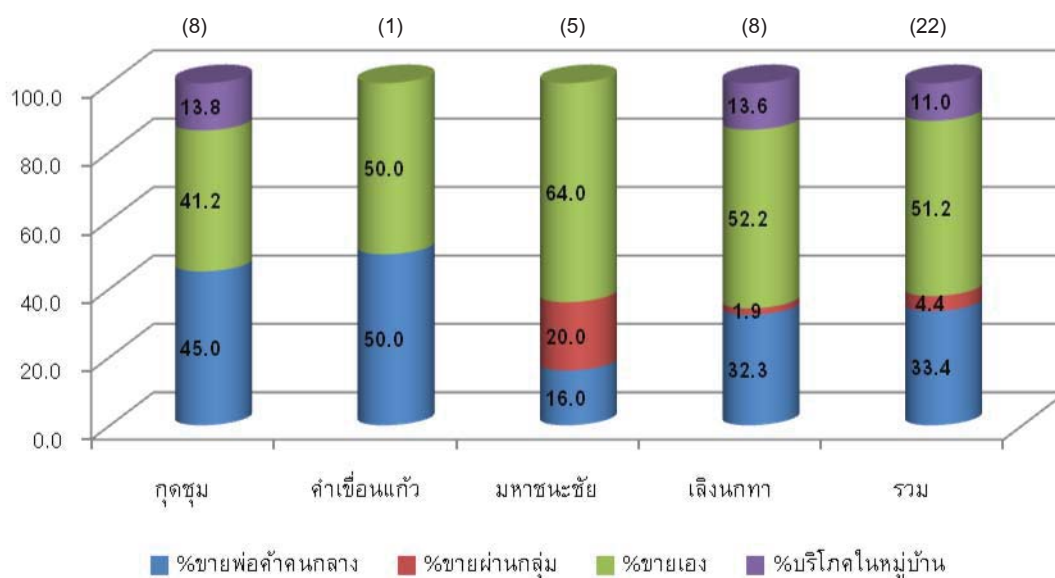

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ

ภาพที่ 39 การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธรมีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ โดยขายผลผลิตเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 51.20 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในจังหวัด รองลงมาคือ การขายให้กับพ่อค้าคนกลาง บริโภคในชุมชน และการขายผ่านกลุ่ม ตามลำดับ โดยอำเภอส่วนใหญ่มีการขายผลผลิตเองมากกว่าร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในแต่ละอำเภอ มีเพียงอำเภอทุ่งขามที่มีการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางสูงกว่าการขายผลผลิตเอง คิดเป็นร้อยละ 45 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ สำหรับการบริโภคในชุมชนพบใน 2 อำเภอคือ อำเภอทุ่งขามและอำเภอเลิงนกทา ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (คิดเป็นร้อยละ 13.8 และ 13.60 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในแต่ละอำเภอ) ส่วนการขายผ่านกลุ่มพบในสัดส่วนที่สูงในอำเภอมหาชนะชัย คิดเป็นร้อยละ 20 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ (ภาพที่ 40)

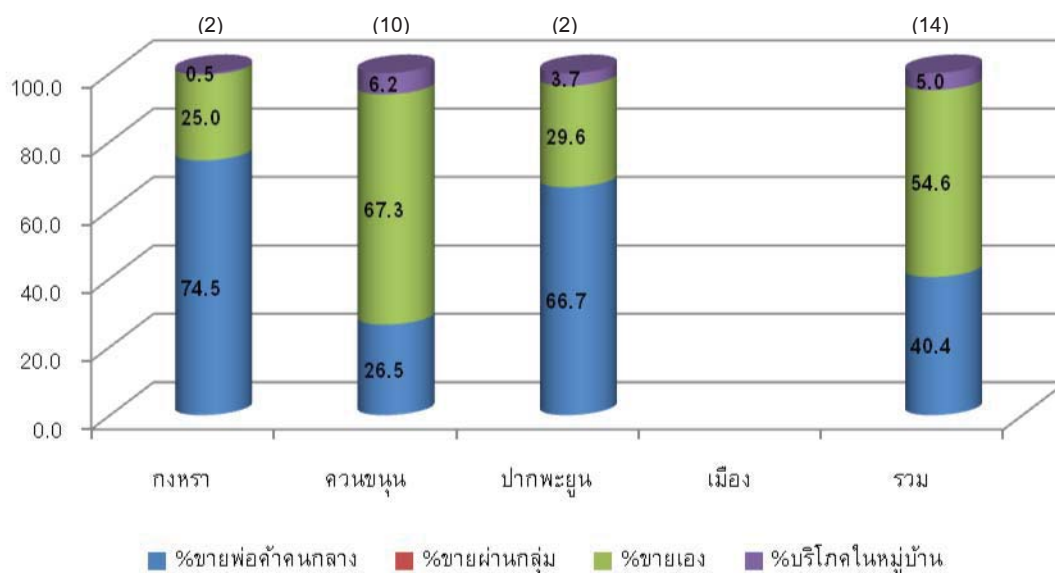

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ

ภาพที่ 40 การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงพบว่า มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อใน 3 อำเภอ คือ อำเภอกงหรา อำเภอควนขนุน และอำเภอปากพะยูน โดยอำเภอกงหราและอำเภอปากพะยูนเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 74.50 และร้อยละ 66.70 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในแต่ละอำเภอ ส่วนอำเภอควนขนุนเน้นการขายผลผลิตเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 67.30 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ (ภาพที่ 41)

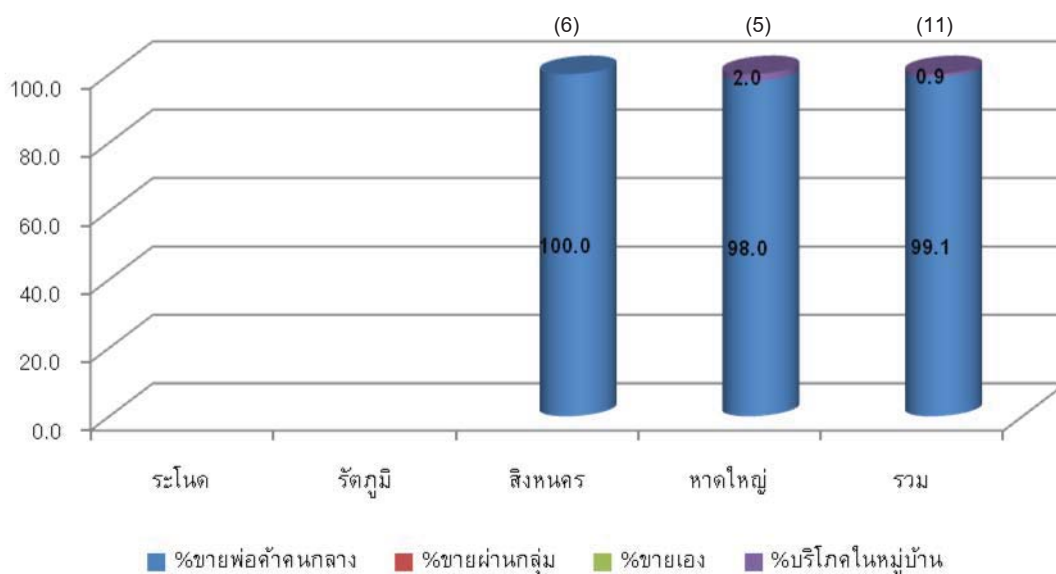

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ

ภาพที่ 41 การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาพบว่า มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อใน 2 อำเภอคือ อำเภอสิงหนคร และอำเภอหาดใหญ่ โดยอำเภอสิงหนครจะขายผลผลิตทั้งหมดให้กับพ่อค้าคนกลาง ส่วนอำเภอหาดใหญ่มีการขายผลผลิตร้อยละ 98 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ ให้กับพ่อค้าคนกลางและใช้บริโภคในชุมชนร้อยละ 2.0 ของการจัดการผลผลิตโคเนื้อในอำเภอ (ภาพที่ 42)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตโคเนื้อ

ภาพที่ 42 การจัดการผลผลิตโคเนื้อระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

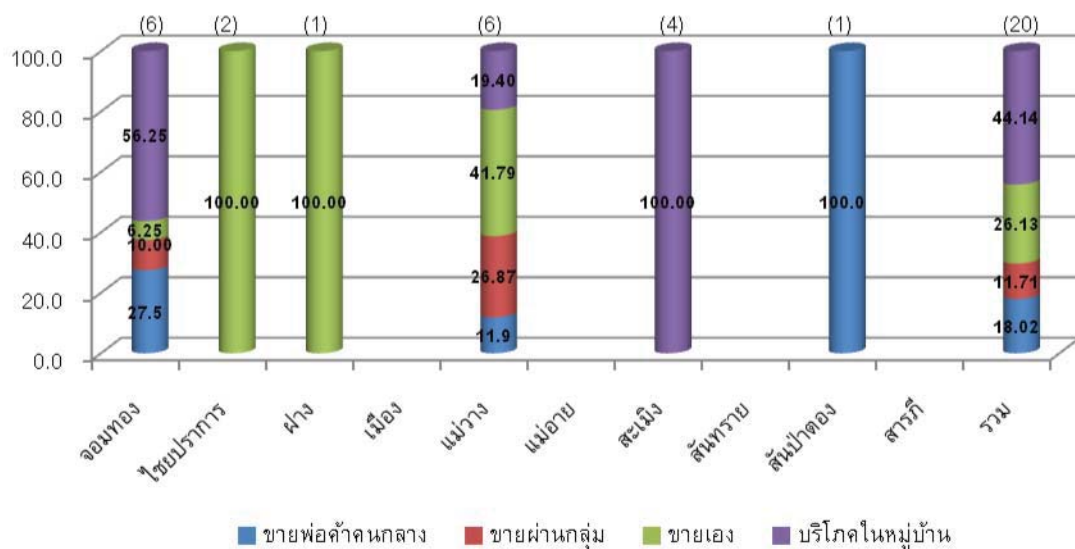
3.3 การจัดการผลผลิตหัตถกรรม

ด้านการจัดการนอกภาคเกษตรของชุมชนในจังหวัดอื่นๆ ได้แก่ การทอผ้าและการจักสาน ซึ่งพบว่า การจัดการในภาคส่วนนี้มีการจัดการค่อนข้างหลากหลาย และที่สำคัญพบว่า มีการขายผลผลิตโดยการขายผ่านกลุ่มที่เป็นลักษณะการรวมกลุ่มกันเกือบทุกจังหวัด ซึ่งแสดงถึงศักยภาพด้านความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งรายละเอียดแสดงในหัวข้อต่อไป

3.3.1 การจัดการผลผลิตผ้าทอ

การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การทอผ้าของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นการทอผ้าเพื่อขายเป็นหลัก (ร้อยละ 55.86 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในจังหวัด) โดยร้อยละ 26.13 เป็นการขายเองโดยตรง ขายให้กับพ่อค้าคนกลาง 18.02 และอีกร้อยละ 11.71 เป็นการขายผ่านกลุ่ม ส่วนอีกร้อยละ 44.14 เป็นการผลิตเพื่อใช้ในชุมชน (ภาพที่ 43) ชุมชนในอำเภอไชยปราการและอำเภอฝางขายผลิตภัณฑ์เองทั้งหมด ในขณะที่ชุมชนในอำเภอสันป่าตองขายผลิตภัณฑ์ทั้งหมดให้กับพ่อค้าคนกลาง มีเพียงชุมชนในอำเภอแม่วางและอำเภอจอมทองที่มีการขายผลิตภัณฑ์ผ่านกลุ่ม (ร้อยละ 26.87 และร้อยละ 10 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในแต่ละอำเภอ ตามลำดับ)

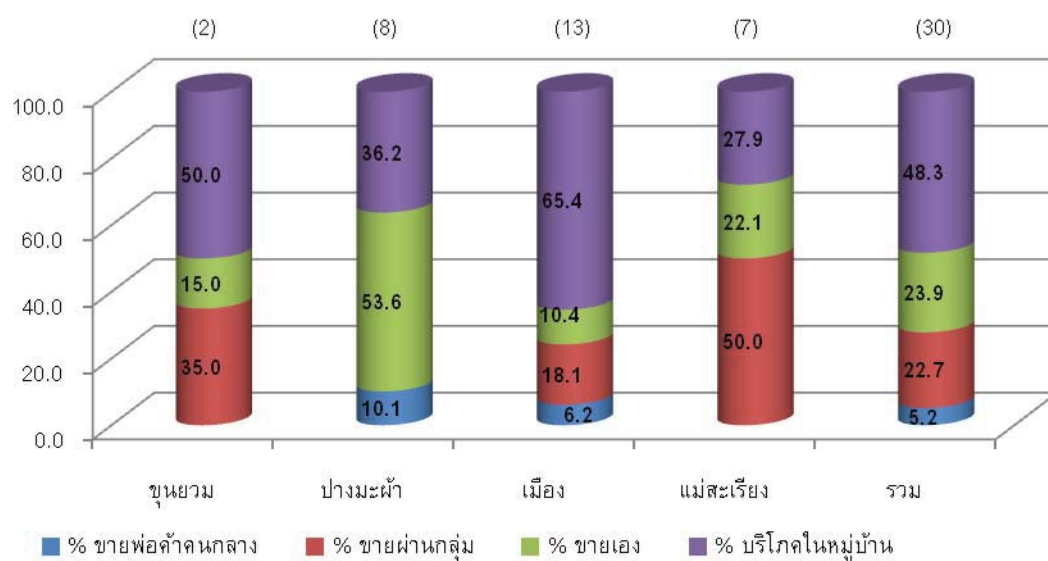

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตผ้าทอ

ภาพที่ 43 การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การทอผ้าเป็นกิจกรรมที่สำคัญของชุมชนตัวอย่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งการทอผ้าของชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นการผลิตเพื่อการขายและเพื่อการใช้ในชุมชน โดยผลผลิตร้อยละ 48.30 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในจังหวัด เพื่อการบริโภคในชุมชน และผลผลิตอีกร้อยละ 51.70 สำหรับการขาย ซึ่งเป็นการขายผลผลิตเองร้อยละ 23.90 ขายผ่านกลุ่มร้อยละ 22.70 และขายให้พ่อค้าคนกลางร้อยละ 5.20 ซึ่งการขายผ่านกลุ่มพบมากในอำเภอแม่สะเรียงถึงร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในอำเภอ และอำเภอขุนยวม (ร้อยละ 35) ในขณะที่ชุมชนในอำเภอเมืองเน้นการบริโภคในชุมชนเป็นหลัก (ภาพที่ 44)

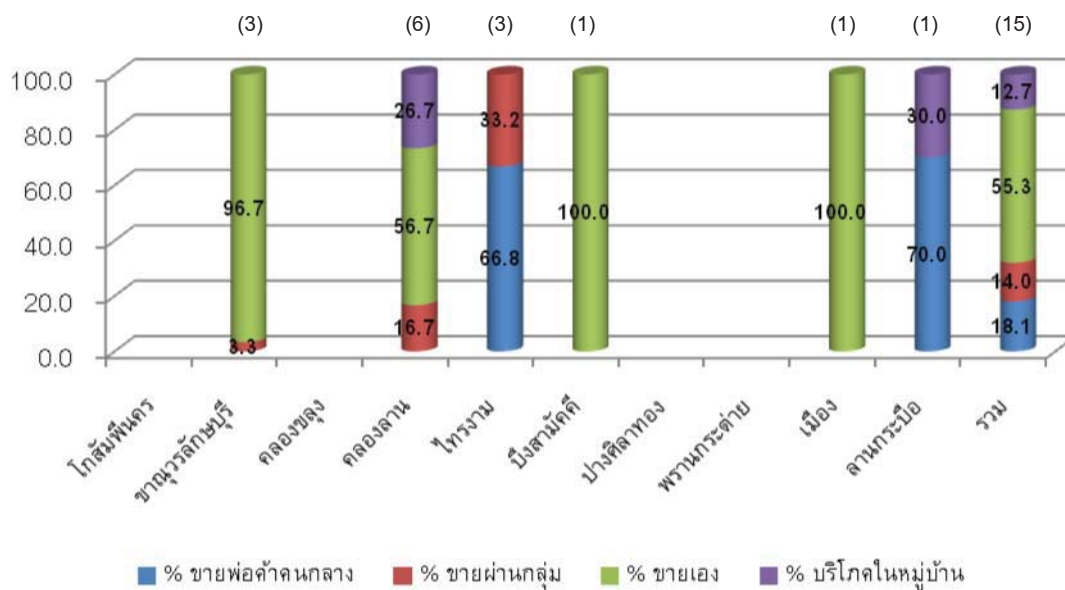

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตผ้าทอ

ภาพที่ 44 การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชร มีการทอผ้าเพื่อการจำหน่ายเป็นหลัก (ร้อยละ 87 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในจังหวัด) และผลิตเพื่อใช้ในชุมชนเพียงร้อยละ 13 การขายผลผลิตส่วนใหญ่จะเป็นการขายเอง คิดเป็นร้อยละ 55 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในจังหวัด ขายให้พ่อค้าคนกลางร้อยละ 18 และอีกร้อยละ 14 จะขายผ่านกลุ่ม โดยการขายผ่านกลุ่มพบมากในอำเภอไทรงาม (ร้อยละ 33.20 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในอำเภอ) และอำเภอคลองลาน ส่วนอำเภอเมืองและอำเภอลานกระบือไม่พบการขายผ่านกลุ่ม แต่ทั้งนี้อำเภอเมืองมีการขายผลผลิตเองทั้งหมด ส่วนอำเภอลานกระบือขายให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก (ภาพที่ 45)

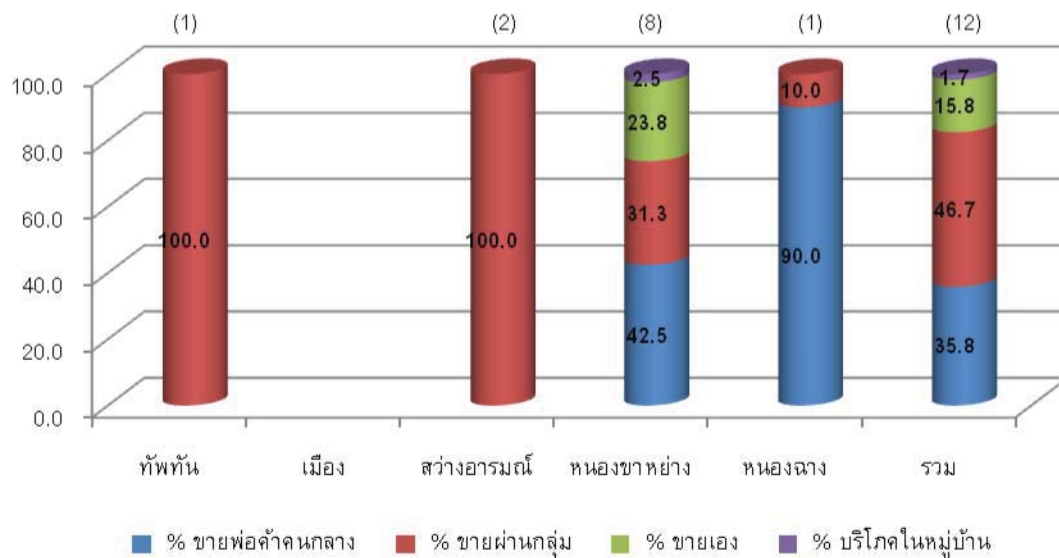

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตผ้าทอ

ภาพที่ 45 การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การผลิตผ้าทอของจังหวัดอุทัยธานีส่วนใหญ่มีการผลิตและขายผ่านกลุ่ม ร้อยละ 46.70 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในจังหวัด รองลงมาคือขายเอง (ร้อยละ 35.80) ขายผ่านกลุ่ม (ร้อยละ 15.80) และบริโภคในหมู่บ้าน (ร้อยละ 1.70) ตามลำดับ โดยอำเภออำเภอทัพทันและอำเภอเมืองมีการขายผลผลิตทั้งหมดผ่านกลุ่ม ในขณะที่อำเภอหนองฉางและอำเภอหนองขาหย่างมีการขายผ่านพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 90.00 และร้อยละ 42.50 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในแต่ละอำเภอตามลำดับ (ภาพที่ 46)

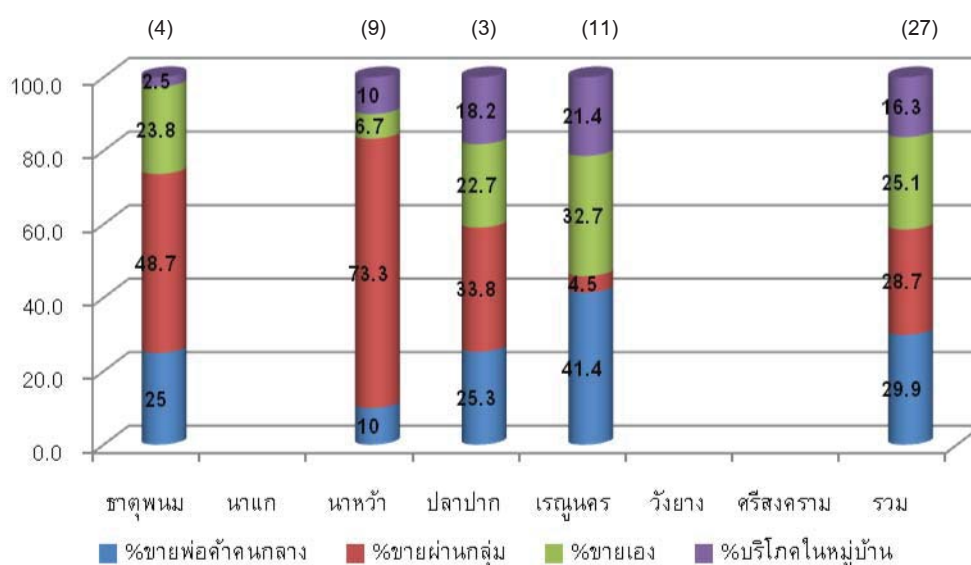

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตผ้าทอ

ภาพที่ 46 การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การทอผ้าเป็นอาชีพนอกภาคเกษตรที่พบใน 4 อำเภอของจังหวัดนครพนม โดยการจัดการผ้าทอส่วนใหญ่เป็นการขายให้กับพ่อค้าคนกลาง (ร้อยละ 29.90 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในจังหวัด) และขายผ่านกลุ่ม (ร้อยละ 28.70) โดยมีการบริโภคภายในหมู่บ้านเพียงร้อยละ 16.30 เท่านั้น เมื่อพิจารณารายพื้นที่พบว่า ทุกอำเภอมีการขายผลิตภัณฑ์ผ้าทอในสัดส่วนที่แตกต่างกันโดยอำเภอ นาหว้ามีการขายผ่านกลุ่มมากที่สุดถึงร้อยละ 73.30 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในอำเภอ ขณะที่อำเภอเรณูนครมีการขายผ่านกลุ่มเพียงร้อยละ 4.50 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในอำเภอเท่านั้น ซึ่งพบอำเภอที่มีการขายผ้าทอผ่านกลุ่มในสัดส่วนที่มากจะลดการพึ่งพาพ่อค้าคนกลางมากขึ้นด้วย (ภาพที่ 47)

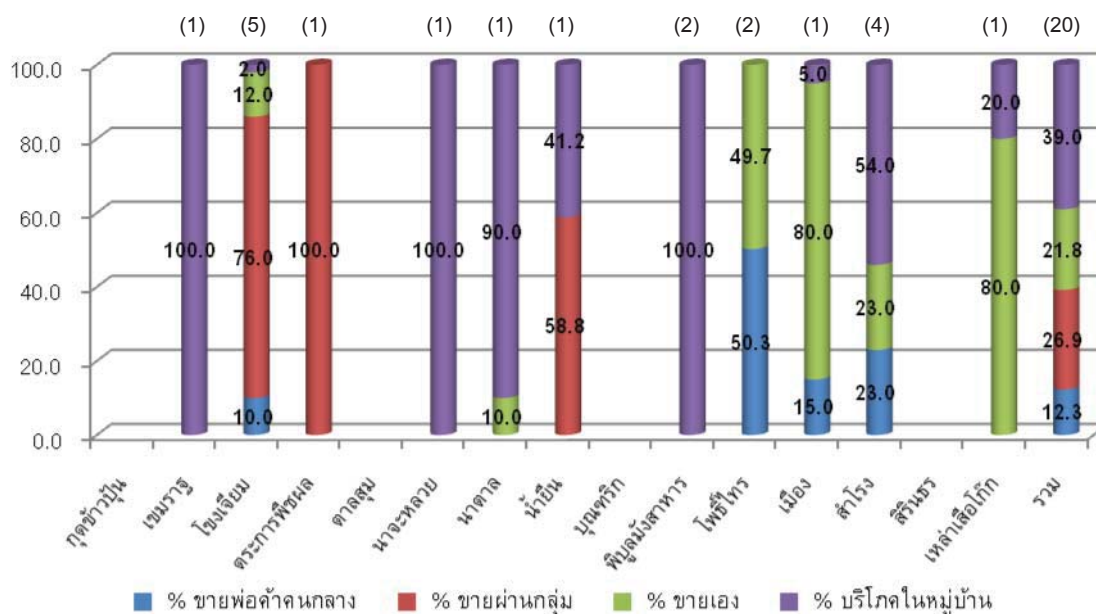

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตผ้าทอ

ภาพที่ 47 การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดการผลผลิตผ้าทอของจังหวัดอุบลราชธานีพบว่า มีการใช้บริโภคในหมู่บ้านร้อยละ 39.00 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในจังหวัด รองลงมา เป็นการจัดการแบบขายผ่านกลุ่มร้อยละ 26.93 และการจัดการผลผลิตแบบขายเอง ร้อยละ 21.77 ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีการผลิตเพื่อไว้บริโภคในหมู่บ้านมากที่สุดคือ อำเภอเขมราฐ อำเภอห้วยหลวง และอำเภอพิบูลมังสาหาร เท่ากันร้อยละ 100 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในแต่ละอำเภอ ส่วนอำเภอที่มีการขายผ่านกลุ่มมากที่สุดคือ อำเภอตระการพืชผลร้อยละ 100 รองมาคือ อำเภอโขงเจียม อำเภอน้ำยืน ร้อยละ 76.00 และร้อยละ 58.80 ตามลำดับ สำหรับการขายผลผลิตเองมีมากที่สุดที่อำเภอเมืองและอำเภอเหล่าเสือโก้ก ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากัน คือร้อยละ 80 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในอำเภอ (ภาพที่ 48)

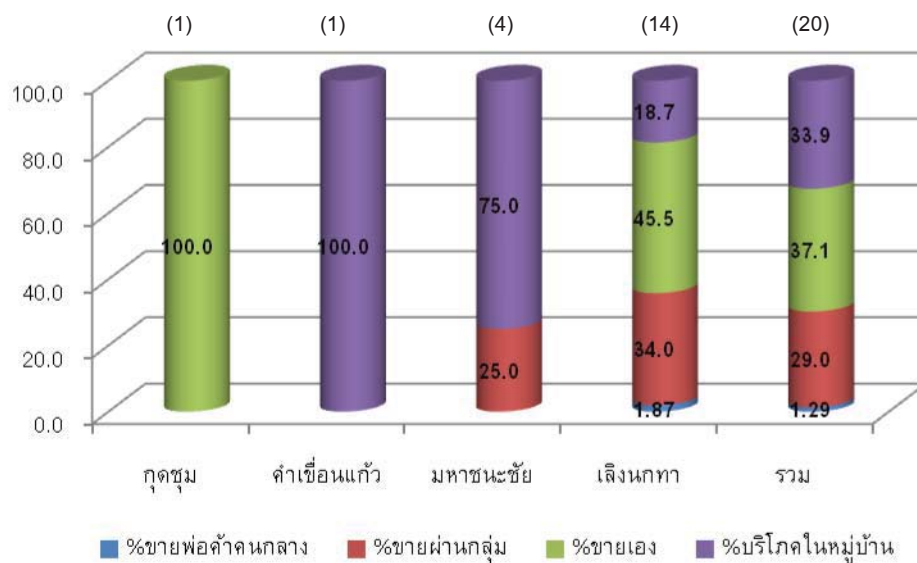

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตผ้าทอ

ภาพที่ 48 การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

การจัดการผลผลิตหัตถกรรมผ้าทอของจังหวัดยโสธรเน้นการขายผลผลิตเองเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 37.1 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในจังหวัด รองลงมาคือ ผลิตเพื่อใช้ในหมู่บ้าน การขายผ่านกลุ่ม และการขายให้กับพ่อค้าคนกลาง ตามลำดับ โดยอำเภอภูตุ้มและอำเภอเลิงนกทาเป็นอำเภอที่เน้นการขายผลผลิตผ้าทอด้วยการขายเองเป็นหลัก ขณะที่อำเภอคำเขื่อนแก้วและอำเภอมหาชนะชัยเน้นผลิตผ้าทอเพื่อใช้ในครัวเรือนเอง ทั้งนี้ยังพบว่า มีการขายผลผลิตด้วยการขายผ่านกลุ่มในอำเภอมหาชนะชัยและอำเภอเลิงนกทาด้วยสัดส่วนร้อยละ 25.0 และ 34.0 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในแต่ละอำเภอ ตามลำดับ (ภาพที่ 49)

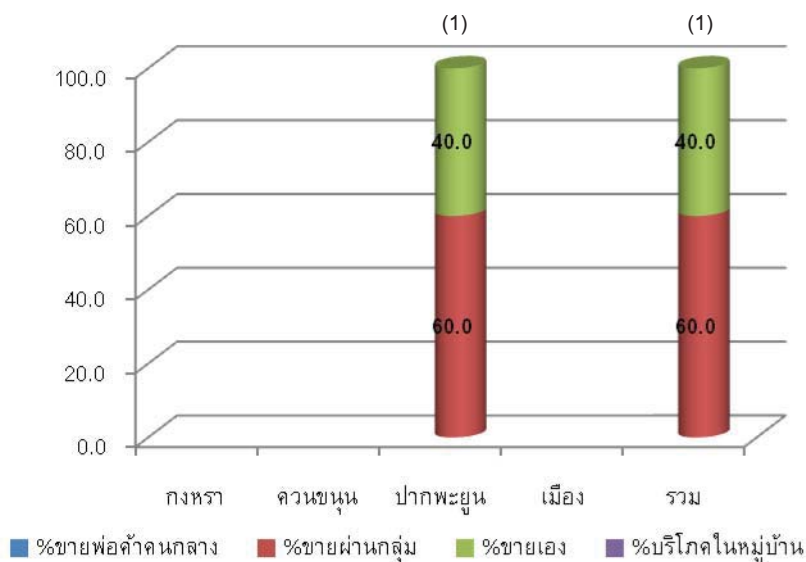

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตผ้าทอ

ภาพที่ 49 การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุง การทอผ้าในจังหวัดพัทลุงมีเพียงอำเภอเดียว คือ อำเภอปากพะยูน โดยการจัดการผลผลิตส่วนใหญ่เป็นขายผลผลิตผ่านกลุ่มในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ของการจัดการผลผลิตผ้าทอในอำเภอ และผลผลิตอีกร้อยละ 40 เป็นการจำหน่ายผลผลิตเอง (ภาพที่ 50)

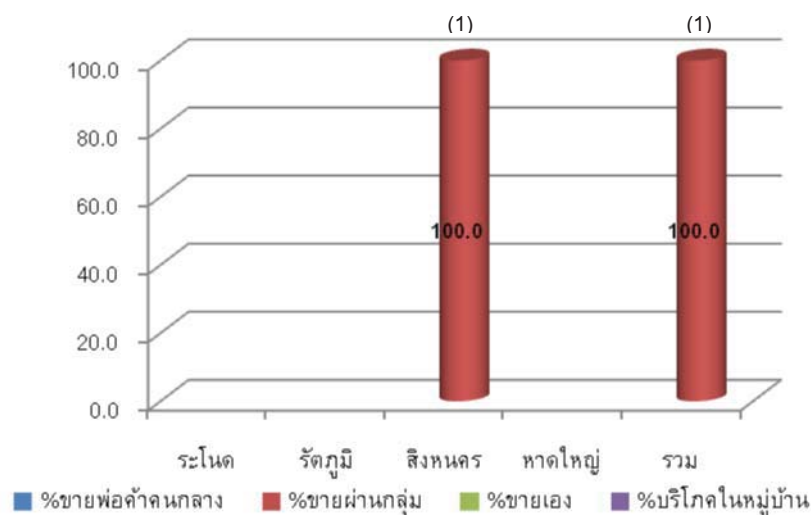

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตผ้าทอ

ภาพที่ 50 การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา มีการผลิตผ้าทอเพียง 1 หมู่บ้านในตำบลชิงโค อำเภอสิงหนคร ซึ่งมีการจัดการผลผลิตผ้าทอด้วยโดยการจำหน่ายผลผลิตทั้งหมดผ่านกลุ่มในชุมชน (ภาพที่ 51)

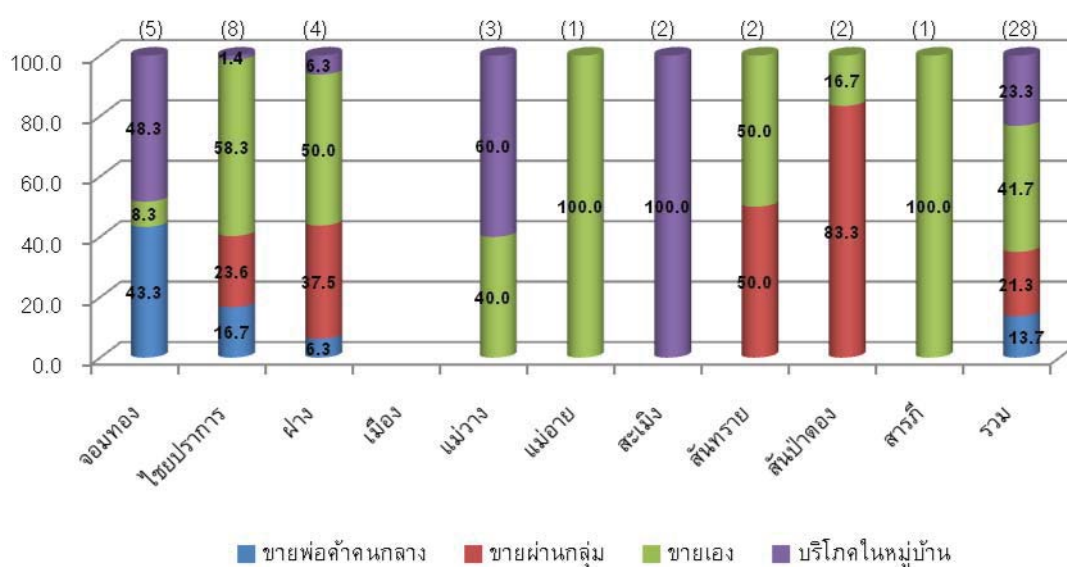
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตผ้าทอ

ภาพที่ 51 การจัดการผลผลิตผ้าทอระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

3.3.2 การจัดการผลผลิตจักสาน

การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การจักสานของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการขายผลิตภัณฑ์จักสานเองด้วยสัดส่วนร้อยละ 41 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด และเป็นการขายผ่านกลุ่ม (ร้อยละ 21.30) ขายให้กับพ่อค้าคนกลาง (ร้อยละ 13.70) และส่วนที่เหลือร้อยละ 23.30 ผลิตเพื่อใช้ในชุมชน (ภาพที่ 52) ชุมชนในอำเภอสะเมิงเป็นชุมชนเดียวที่มีการผลิตจักสานเพื่อใช้ในชุมชนทั้งหมด ขณะที่ชุมชนในอำเภอแม่สายและสารภีผลิตและขายให้กับพ่อค้าคนกลางทั้งหมด ส่วนอำเภอสันป่าตองและอำเภอสันทรายเน้นการขายผลผลิตผ่านกลุ่มเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 83.30 และร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตจักสานในแต่ละอำเภอ ตามลำดับ

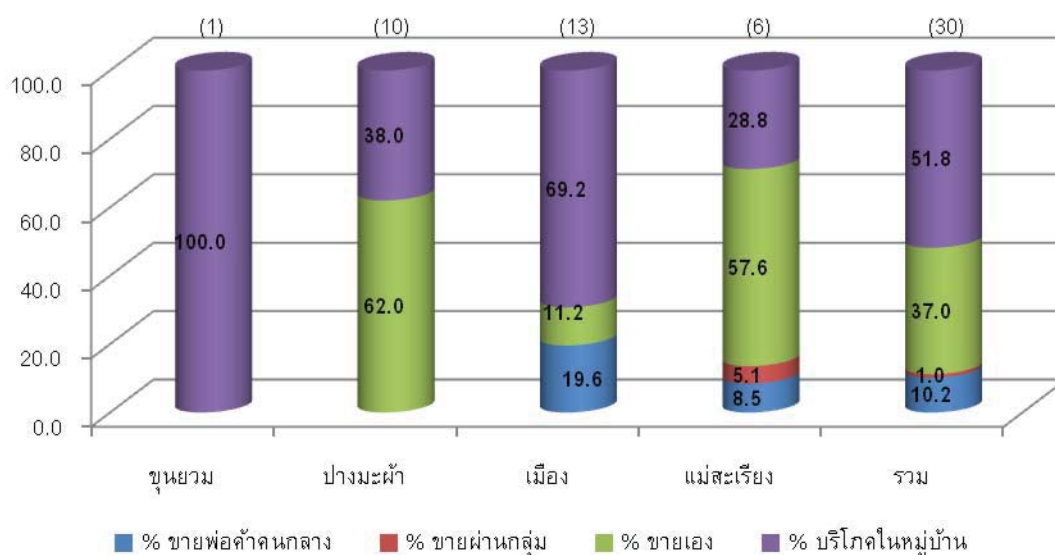

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตจักสาน

ภาพที่ 52 การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การจัดการผลผลิตจักสานของจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า ส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 51 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด ผลิตเพื่อใช้ในชุมชนเป็นหลักและเป็นการผลิตเพื่อขายอีกร้อยละ 48 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด โดยเน้นขายผลผลิตเองเป็นหลัก (ร้อยละ 37) ซึ่งขายให้พ่อค้าคนกลางและขายผ่านกลุ่ม (ร้อยละ 10 และร้อยละ 1 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด) โดยชุมชนในอำเภอขุนยวมและอำเภอเมืองเน้นการผลิตเพื่อการบริโภคในชุมชนเป็นหลัก (ร้อยละ 100 และร้อยละ 69 ของการจัดการผลผลิตจักสานในแต่ละอำเภอ ตามลำดับ) และชุมชนในอำเภอปางมะผ้าและอำเภอแม่สะเรียงเน้นการขายผลผลิตเอง นอกจากนี้ยังพบว่า มีเพียงอำเภอแม่สะเรียงที่มีการขายผลผลิตจักสานด้วยการขายผ่านกลุ่มในชุมชน ด้วยสัดส่วนร้อยละ 5.1 ของจำนวนผลผลิตจักสานทั้งหมดในพื้นที่อำเภอ (ภาพที่ 53)

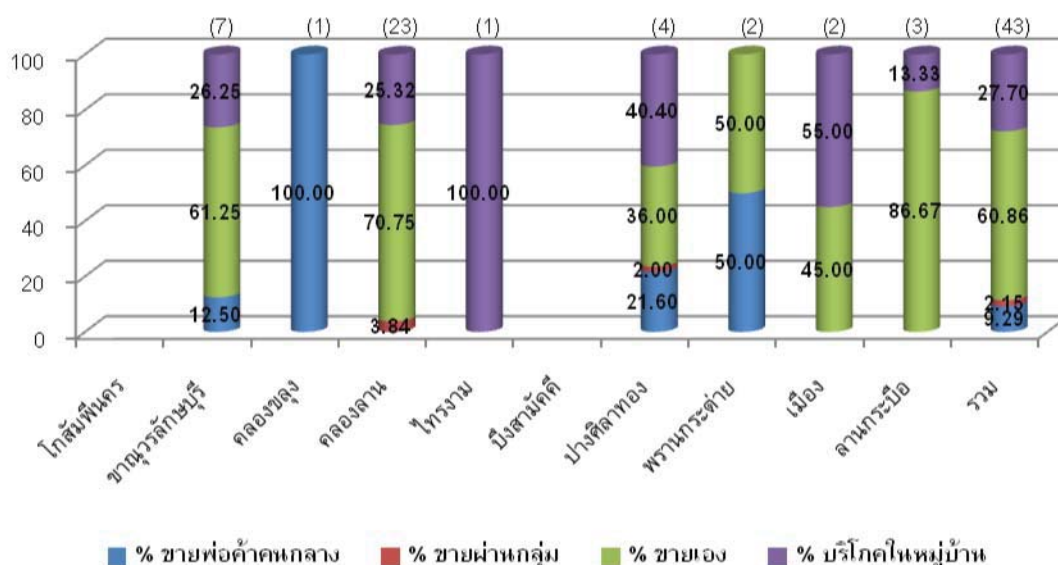

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตจักสาน

ภาพที่ 53 การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

การจัดการผลผลิตจักสานของจังหวัดกำแพงเพชรพบว่า การจัดการผลิตภัณฑ์จักสานใน 8 อำเภอคือ อำเภอชาณุวรลักษบุรี อำเภอคลองลาน อำเภอไทรงาม อำเภอบึงสามัคคี อำเภอเมืองและอำเภอลานกระบือ ซึ่งส่วนใหญ่มีการจัดการผลผลิตจักสานโดยขายผลผลิตเอง (ร้อยละ 60.86 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด) โดยเฉพาะอำเภอลานกระบือ อำเภอคลองลานและอำเภอชาณุวรลักษบุรี สำหรับอำเภอคลองขลุงเน้นขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก เช่นเดียวกับอำเภอพรานกระต่ายที่ขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางและขายเองโดยตรงในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตจักสานในอำเภอ) (ภาพที่ 54)

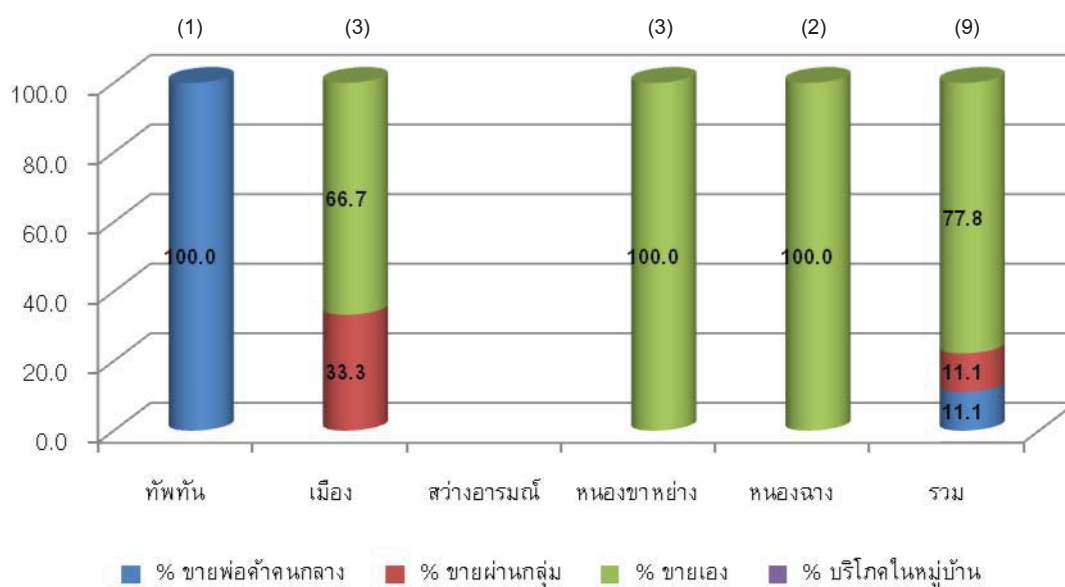

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตจักสาน

ภาพที่ 54 การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การจัดการผลผลิตจักสานของจังหวัดอุทัยธานี ส่วนใหญ่เป็นขายผลผลิตเอง (ร้อยละ 77.80 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด) รองลงมาคือ ขายให้กับพ่อค้าคนกลางและขายผ่านกลุ่ม ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 11.10) โดยอำเภอหนองขาหย่างและอำเภอหนองฉางขายผลผลิตทั้งหมดเอง ในขณะที่อำเภอทัพทันขายผลผลิตทั้งหมดให้กับพ่อค้าคนกลาง ส่วนอำเภอเมืองขายผลผลิตเองร้อยละ 66.70 ของการจัดการผลผลิตจักสานในอำเภอ และผลผลิตอีกร้อยละ 33.30 เป็นการขายผลิตภัณฑ์ผ่านกลุ่มในชุมชน (ภาพที่ 55)

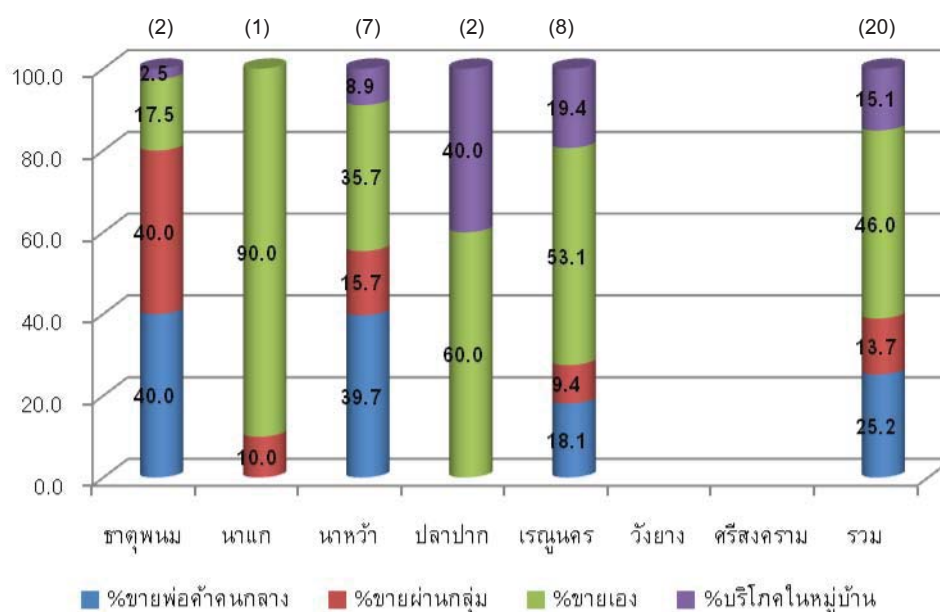

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตจักสาน

ภาพที่ 55 การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การจักสานเป็นอาชีพนอกเกษตรที่มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 ของจังหวัดนครพนม โดยมีการกระจายของการผลิตผลิตภัณฑ์จักสานใน 5 อำเภอ โดยการจัดการผลผลิตผลิตภัณฑ์จักสานส่วนใหญ่เป็นการขายผลผลิตเอง คิดเป็นร้อยละ 46 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด รองลงมาคือ การขายให้กับพ่อค้าคนกลาง (ร้อยละ 25.20) บริโภคในหมู่บ้าน และขายผ่านกลุ่ม (ร้อยละ 15.10 และร้อยละ 13.70 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด ตามลำดับ) โดยพบว่ามีเพียงอำเภอปลาปากเพียงอำเภอเดียวที่ไม่มีการขายผลิตภัณฑ์ผ่านกลุ่ม อีกทั้งยังพบว่า อำเภอปลาปากและอำเภอนาแกไม่มีการขายผ่านพ่อค้าคนกลางด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จักสานในทั้งสองอำเภอมีการจัดการโดยการจำหน่ายด้วยตัวเองเป็นหลัก (ภาพที่ 56)

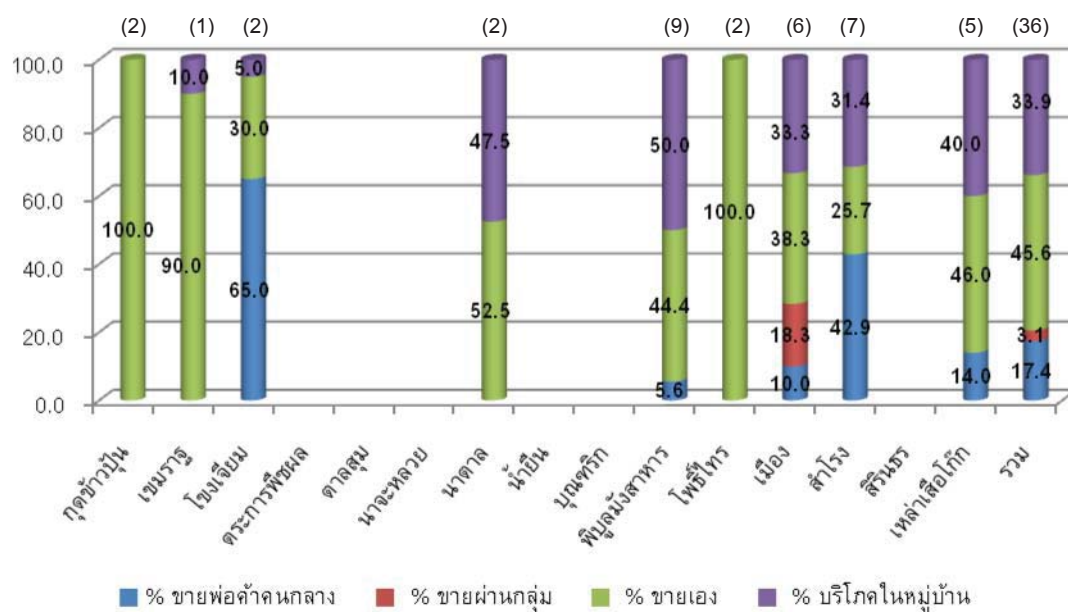

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตจักสาน

ภาพที่ 56 การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า การจัดการผลผลิตจักสานส่วนใหญ่เป็นขายผลผลิตเองถึงร้อยละ 45.60 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด รองลงมาคือ การผลิตเพื่อบริโภคในหมู่บ้าน (ร้อยละ 33.90) ขายให้พ่อค้าคนกลาง และการขายผ่านกลุ่ม (ร้อยละ 17.40 และร้อยละ 3.10) ตามลำดับ โดยอำเภอกุสุมาวดี อำเภอเขมราฐ และอำเภอนาตาล ขายผลผลิตเองทั้งหมด ส่วนอำเภอโขงเจียมเน้นการขายผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลางเป็นหลัก (คิดเป็นร้อยละ 65 ของการจัดการผลผลิตจักสานในอำเภอ) สำหรับอำเภอที่มีการขายผลผลิตแบบผ่านกลุ่มมีเพียงอำเภอเมืองเพียงอำเภอเดียว (ร้อยละ 18.30 ของการจัดการผลผลิตจักสานในอำเภอ) (ภาพที่ 57)

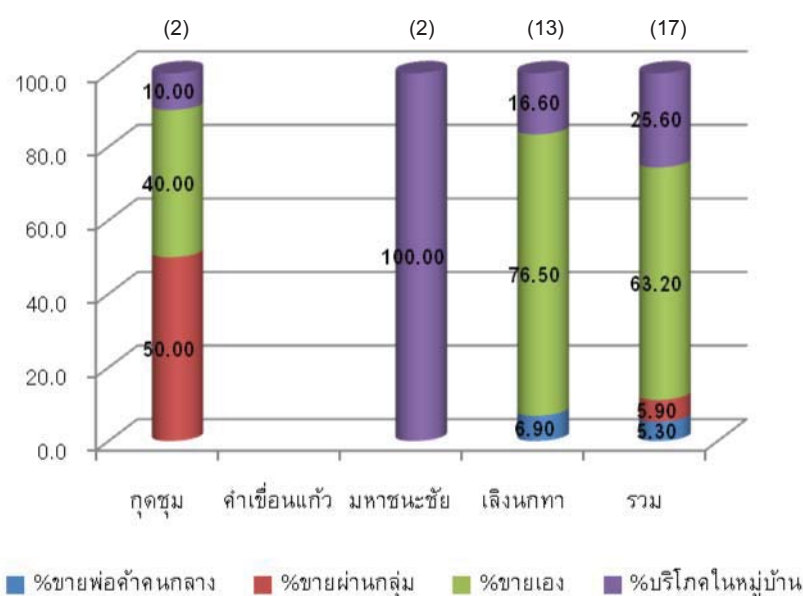

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตจักสาน

ภาพที่ 57 การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร มีการจัดการผลผลิตโดยขายผลผลิตเองเป็นหลัก (ร้อยละ 63.20 ของการจัดการผลผลิตจักสานในจังหวัด) โดยผลิตภัณฑ์ร้อยละ 25.60 เป็นการผลิตเพื่อใช้ในหมู่บ้าน และมีการขายผ่านกลุ่มและขายให้กับพ่อค้าคนกลางในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 5.90 และร้อยละ 5.30 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาในแต่ละอำเภอพบว่า อำเภอมหาชนะชัยมีการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ในชุมชนทั้งหมด สำหรับอำเภอเลิงนกทาเน้นการขายผลผลิตเอง (คิดเป็นร้อยละ 76.50 ของการจัดการผลผลิตจักสานในอำเภอ) ส่วนอำเภอกุดชุมมีการขายผลผลิตผ่านกลุ่มมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 ของการจัดการผลผลิตจักสานในอำเภอ (ภาพที่ 58)

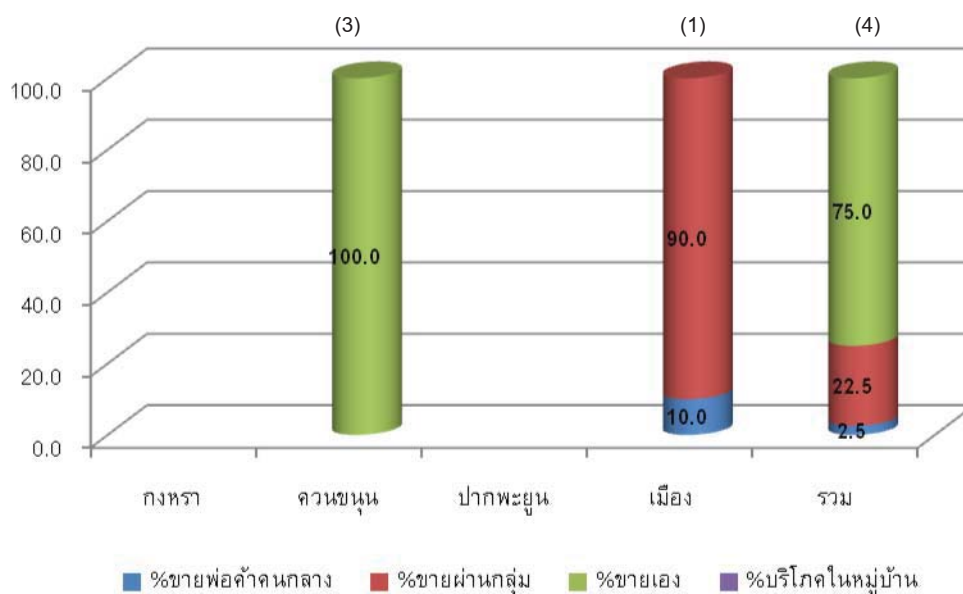

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตจักสาน

ภาพที่ 58 การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงพบว่า มีการจัดการผลิตภัณฑ์จักสานใน 2 อำเภอคือ อำเภอควนขนุนและอำเภอเมือง โดยอำเภอควนขนุนขายผลผลิตเองทั้งหมด ส่วนอำเภอเมืองขายผลผลิตผ่านกลุ่มเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 90 ของการจัดการผลผลิตจักสานในอำเภอ และผลผลิตอีกร้อยละ 10.0 ขายให้กับพ่อค้าคนกลาง (ภาพที่ 59)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ จำนวนหมู่บ้านที่มีการจัดการผลผลิตจักสาน

ภาพที่ 59 การจัดการผลผลิตจักสานระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

4. บทบาทของกลุ่มเพื่อพึ่งตนเองด้านปัจจัยการผลิต

การรวมกลุ่มด้านปัจจัยการผลิตมีบทบาทสำคัญใน 2 ลักษณะคือ การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิต และการรวมกลุ่มเพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช/ สัตว์ เมล็ดพันธุ์ พ่อแม่พันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ เครื่องจักร/ อุปกรณ์เพื่อการผลิต และไบโอดีเซล เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 การรวมกลุ่มผลผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตของจังหวัดเชียงใหม่มีค่อนข้างน้อยคือ มีเพียง 3 หมู่บ้านใน 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอไชยปราการ (จำนวน 2 หมู่บ้าน) และอำเภอสันทราย (จำนวน 1 หมู่บ้าน) คิดเป็นร้อยละ 2.10 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งปัจจัยการผลิตที่รวมกันผลิตเป็นปุ๋ยหมัก/อินทรีย์ (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 37 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	ปุ๋ย
จอมทอง (23) ^{1/}	0
	-
ไชยปราการ (15)	2
	(13.33) ^{2/}
ฝาง (25)	0
	-
เมือง (6)	0
	-
แม่วาง (19)	0
	-
แม่อาย (16)	0
	-
สะเมิง (8)	0
	-
สันทราย (14)	1
	(7.14)
สันป่าตอง (10)	0
	-
สารภี (7)	0
	-
รวม (143)	3
	(2.10)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในอำเภอ**การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน**

จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตใน 2 อำเภอ คือ อำเภอขุนยวม และอำเภอปางมะผ้า โดยอำเภอขุนยวมมีการรวมทั้งหมด 6 กลุ่ม จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 13 หมู่บ้าน (ร้อยละ 46.15) แบ่งเป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพจำนวน 4 กลุ่ม และกลุ่มผลิตสารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์ จำนวน 2 กลุ่ม ส่วนอำเภอปางมะผ้ามีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพจำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.22 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 38 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์
ขุนยวม (13) ^{1/}	4 (30.77) ^{2/}	2 (15.38)
ปางมะผ้า (18)	4 (22.22)	0 (0.00)
เมือง (24)	0 -	0 -
แม่สะเรียง (13)	0 -	0 -
รวม (68)	8 (11.76)	2 (2.94)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชร พบการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตกระจายใน 8 อำเภอจากทั้งหมด 10 อำเภอ มีเพียง 2 อำเภอที่ไม่พบการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตคือ อำเภอโกสัมพีนครและอำเภอขาณุวรลักษบุรี การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ จำนวน 14 กลุ่ม รองลงมาคือ สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์ เมล็ดพันธุ์ และพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ ตามลำดับ โดยอำเภอที่มีการรวมกลุ่มผลิตปัจจัยการผลิตมากที่สุดคือ อำเภอคลองขลุง จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 55.55 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ รองลงมาคือ อำเภอคลองลาน อำเภอปางศิลาทอง และอำเภอลานกระบือ ตามลำดับ (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 39 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์
โกสัมพีนคร (9) ^{1/}	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ขาณุวรลักษบุรี (35)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
คลองขลุง (9)	3 (33.33) ^{2/}	2 (22.22)	0 (0.00)	0 (0.00)
คลองลาน (47)	3 (6.38)	0 (0.00)	1 (2.13)	0 (0.00)
ไทรงาม (10)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (10.00)	0 (0.00)
บึงสามัคคี (10)	1 (10.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ปางศิลาทอง (17)	2 (11.76)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (5.88)

ตารางที่ 39 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร (ต่อ)

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์
พรานกระต่าย (10) ^{1/}	1 (10.00) ^{2/}	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
เมือง (42)	1 (2.38)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ลานกระบือ (8)	3 (37.50)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม (197)	14 (7.11)	2 (1.02)	2 (1.02)	1 (0.51)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานี พบการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอเมือง อำเภอที่มีการรวมกลุ่มมากในอำเภอหนองขาหย่าง จำนวน 34 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 89.47 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ รองลงมาคือ อำเภอหนองฉาง และอำเภอทัพทัน ตามลำดับ การรวมกลุ่มส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ และพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ (ตารางที่ 40)

ตารางที่ 40 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์
ทัพทัน (13) ^{1/}	3 (23.08) ^{2/}	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
เมือง (12)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
สว่างอารมณ์ (20)	1 (5.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
หนองขาหย่าง (38)	10 (26.32)	1 (2.63)	12 (31.58)	11 (28.95)
หนองฉาง (22)	3 (13.64)	0 (0.00)	3 (13.64)	1 (4.55)
รวม (105)	17 (16.19)	1 (0.95)	15 (14.29)	12 (11.43)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมมีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตกระจายในทุกอำเภอ และเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตสูงกว่าจังหวัดอื่นคือ จำนวน 111 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 71.61 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด โดยเฉพาะอำเภอนาหว้ามีการรวมกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือ อำเภอธาตุพนม และอำเภอเรณูนคร ตามลำดับ สำหรับปัจจัยการผลิตที่รวมกลุ่มกันผลิต ได้แก่ ปุ๋ย อินทรีย์/ชีวภาพ จำนวน คิดเป็นร้อยละ 28.39 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ และสารกำจัดศัตรูพืช ตามลำดับ (ตารางที่ 41)

ตารางที่ 41 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์	เครื่องจักร/อุปกรณ์การผลิต	ไบโอดีเซล	อื่นๆ
ธาตุพนม (46) ^{1/}	10 (21.74) ^{2/}	3 (6.52)	1 (2.17)	5 (10.87)	4 (8.70)	0 (0.00)	0 (0.00)
นาแก (44)	9 (20.45)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (6.82)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
นาหว้า (19)	13 (68.42)	9 (47.37)	4 (21.05)	10 (52.63)	5 (26.32)	2 (10.53)	2 (10.53)
ปลาปาก (12)	5 (41.67)	1 (8.33)	1 (8.33)	3 (25.00)	1 (8.33)	0 (0.00)	0 (0.00)
เรณูนคร (25)	5 (20.00)	1 (4.00)	1 (4.00)	8 (32.00)	1 (4.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
วังยาง (7)	1 (14.29)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ศรีสงคราม (2)	1 (50.00)	1 (50.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (50.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม (155)	44 (28.39)	15 (9.68)	7 (4.52)	29 (18.71)	12 (7.74)	2 (1.29)	2 (1.29)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ

^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานี มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตกระจายในทุกอำเภอ ยกเว้น อำเภอพิบูลมังสาหาร เมื่อพิจารณาสัดส่วนการรวมกลุ่มต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด อำเภอที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเหล่าเสือโก้ก อำเภอโพธิ์ไทร และอำเภอน้ำยืน (ตารางที่ 42) ปัจจัยการผลิตที่รวมกันผลิตส่วนใหญ่เป็นปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ และสารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์ ตามลำดับ

ตารางที่ 42 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์	อาหารสัตว์
กุดข้าวปุ้น (5) ^{1/}	4 (80.00) ^{2/}	2 (40.00)	0 (0.00)	1 (20.00)	0 (0.00)
เขมราฐ (1)	1 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (100.00)	1 (100.00)
โขงเจียม (22)	9 (40.91)	4 (18.18)	0 (0.00)	6 (27.27)	2 (9.09)
ตระการพืชผล (19)	8 (42.11)	1 (5.26)	0 (0.00)	1 (5.26)	0 (0.00)
ตาลชุม (17)	3 (17.65)	0 (0.00)	2 (11.76)	4 (23.53)	0 (0.00)
นาจะหลวย (6)	6 (100.00)	1 (16.67)	1 (16.67)	1 (16.67)	1 (16.67)
นาตาล (10)	5 (50.00)	1 (10.00)	2 (20.00)	4 (40.00)	1 (10.00)
น้ำยืน (13)	8 (61.54)	4 (30.77)	3 (23.08)	4 (30.77)	2 (15.38)
บุญศรี (28)	3 (10.71)	1 (3.57)	0 (0.00)	2 (7.14)	1 (3.57)
พิบูลมังสาหาร (15)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
โพธิ์ไทร (7)	6 (85.71)	4 (57.14)	2 (28.57)	2 (28.57)	0 (0.00)
เมือง (20)	10 (50.00)	5 (25.00)	4 (20.00)	8 (40.00)	3 (15.00)
สำโรง (16)	6 (37.50)	2 (12.50)	1 (6.25)	6 (37.50)	4 (25.00)
สิรินธร (13)	12 (92.31)	9 (69.23)	0 (0.00)	9 (69.23)	1 (7.69)
เหล่าเสือโก้ก (26)	17 (65.38)	12 (46.15)	8 (30.77)	16 (61.54)	6 (23.08)
รวม (218)	98 (44.95)	46 (21.10)	23 (10.55)	65 (29.82)	22 (10.09)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

สำหรับการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตจังหวัดยโสธรพบในทุกอำเภอ โดยเฉพาะอำเภอ กุดชุม และอำเภอเลิงนกทา ที่มีสัดส่วนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตมากกว่าอำเภออื่น ปัจจัยการรวมกลุ่มผลิต ได้แก่ ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพ รองลงมาคือ พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ และสารกำจัด ศัตรูพืช/สัตว์ ตามลำดับ (ตารางที่ 43)

ตารางที่ 43 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์	อาหารสัตว์
กุตุชุม (14) ^{1/}	12 (85.71) ^{2/}	7 (50.00)	6 (42.86)	10 (71.43)	6 (42.86)
คำเขื่อนแก้ว (4)	2 (50.00)	2 (50.00)	2 (50.00)	2 (50.00)	0 (0.00)
มหาชนะชัย (6)	1 16.67	0 (0.00)	4 66.67	0 (0.00)	0 (0.00)
เลิงนกทา (47)	36 (76.60)	24 (51.06)	18 (38.30)	35 (74.47)	17 (36.17)
รวม (71)	51 (71.83)	33 (46.48)	30 (42.25)	47 (66.20)	23 (32.39)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงมีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตใน 2 อำเภอจาก 4 อำเภอคือ อำเภอควนขนุนและอำเภอปากพะยูน โดยอำเภอควนขนุนเป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.36 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ส่วนอำเภอปากพะยูนเป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพและสารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์ (ตารางที่ 44)

ตารางที่ 44 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์
งหรา (9) ^{1/}	0 (0.00) ^{2/}	0 (0.00)	0 (0.00)
ควนขนุน (11)	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (36.36)
ปากพะยูน (24)	1 (4.17)	1 (4.17)	0 (0.00)
เมือง (1)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม (45)	1 (2.22)	1 (2.22)	4 (8.89)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลา พบการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตกระจายในทุกอำเภอ แต่มีสัดส่วนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของจำนวนหมู่บ้านตัวอย่างทั้งหมด และเป็นการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภาพเพียงอย่างเดียว (ตารางที่ 45)

ตารางที่ 45 การรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

อำเภอ	ปุ๋ย
ระโนด (4) ^{1/}	1 (25.00) ^{2/}
รัตภูมิ (12)	2 (16.67)
สิงหนคร (6)	1 (16.67)
หาดใหญ่ (8)	1 (12.50)
รวม (30)	5 (16.67)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ

^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปัจจัยการผลิตในอำเภอ

4.2 การพึ่งตนเองด้านการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวน 5 อำเภอ ใน 10 อำเภอ โดยอำเภอที่มีสัดส่วนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตมาก ได้แก่ อำเภอแม่ฮาด อำเภอสารภี และอำเภอฝาง ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยการผลิตที่ชุมชนรวมกันซื้อได้แก่ ปุ๋ยเคมี เมล็ดพันธุ์ และสารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์ (ตารางที่ 46)

ตารางที่ 46 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์
จอมทอง (23) ^{1/}	0 (0.00) ^{2/}	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ไชยปราการ (15)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ฝาง (25)	7 (28.00)	0 (0.00)	2 (8.00)	0 (0.00)
เมือง (6)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
แม่วาง (19)	3 (15.79)	0 (0.00)	1 (5.26)	0 (0.00)

ตารางที่ 46 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์
แม่เมาะ (16)	7 (43.75)	2 (12.50)	1 (6.25)	1 (6.25)
สะเมิง (8)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
สันทราย (14)	0 (0.00)	2 (14.29)	0 (0.00)	0 (0.00)
สันป่าตอง (10)	1 (10.00)	0 (0.00)	1 (10.00)	0 (0.00)
สารภี (7)	3 (42.86)	0 (0.00)	1 (14.29)	0 (0.00)
รวม (143)	21 (14.69)	4 (2.80)	6 (4.20)	1 (0.70)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในอำเภอ**การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน**

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตของจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบในทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอเมือง โดยอำเภอที่มีสัดส่วนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิต ได้แก่ อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม และอำเภอปางมะผ้า ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่ที่ชุมชนรวมกลุ่มเพื่อซื้อ ได้แก่ พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ คิดเป็นร้อยละ 29.41 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ เมล็ดพันธุ์พืช และอาหารสัตว์ (ตารางที่ 47)

ตารางที่ 47 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์	อาหารสัตว์
ขุนยวม (13) ^{1/}	0 (0.00) ^{2/}	0 (0.00)	0 (0.00)	8 (61.54)	0 (0.00)
ปางมะผ้า (18)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (5.56)	1 (5.56)	0 (0.00)
เมือง (24)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
แม่สะเรียง (13)	2 (15.38)	1 (7.69)	4 (30.77)	11 (84.62)	3 (23.08)
รวม (68)	2 (2.94)	1 (1.47)	5 (7.35)	20 (29.41)	3 (4.41)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตของจังหวัดกำแพงเพชรพบในทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอลานกระบือ โดยอำเภอที่มีสัดส่วนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตมาก ได้แก่ อำเภอปางศิลาทอง อำเภอพรานกระต่าย และอำเภอขาณุวรลักษบุรี ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 22.34 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด และรวมกลุ่มซื้อเมล็ดพันธุ์ ร้อยละ 12.69 ตามลำดับ (ตารางที่ 48)

ตารางที่ 48 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์	อาหารสัตว์	อื่นๆ
โกสัมพีนคร (9) ^{1/}	2 (22.22) ^{2/}	0 (0.00)	2 (22.22)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ขาณุวรลักษบุรี (35)	7 (20.00)	2 (5.71)	8 (22.86)	2 (5.71)	0 (0.00)	1 (2.86)
คลองขลุง (9)	3 (33.33)	1 (11.11)	1 (11.11)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
คลองลาน (47)	9 (19.15)	0 (0.00)	1 (2.13)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
ไทรงาม (10)	1 (10.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
บึงสามัคคี (10)	3 (30.00)	0 (0.00)	3 (30.00)	0 (0.00)	2 (20.00)	1 (10.00)
ปางศิลาทอง (17)	8 (47.06)	0 (0.00)	7 (41.18)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (17.65)
พรานกระต่าย (10)	3 (30.00)	3 (30.00)	2 (20.00)	3 (30.00)	1 (10.00)	0 (0.00)
เมือง (42)	8 (19.05)	0 (0.00)	1 (2.38)	2 (4.76)	1 (2.38)	0 (0.00)
ลานกระบือ (8)	0 -	0 -	0 -	0 -	0 -	0 -
รวม (197)	44 (22.34)	6 (3.05)	25 (12.69)	7 (3.55)	4 (2.03)	5 (2.54)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ

^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตของจังหวัดอุทัยธานีพบในทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอสว่างอารมณ์ โดยอำเภอที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตมาก ได้แก่ อำเภอหนองขาหย่างและอำเภอหนองฉาง

ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยเคมีและพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์ ในสัดส่วนเดียวกัน คือ ร้อยละ 16.19 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด (ตารางที่ 49)

ตารางที่ 49 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัด	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูก	เครื่องจักร อุปกรณ์
ทัพทัน (13) ^{1/}	1 (7.69) ^{2/}	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
เมือง (12)	4 (33.33)	1 (8.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
สว่างอารมณ์ (20)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
หนองขาหย่าง (38)	8 (21.05)	0 (0.00)	12 (31.58)	5 (13.16)	1 (2.63)
หนองฉาง (22)	4 (18.18)	1 (4.55)	5 (22.73)	3 (13.64)	0 (0.00)
รวม (105)	17 (16.19)	2 (1.90)	17 (16.19)	8 (7.62)	1 (0.95)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ

^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตของจังหวัดนครพนมในทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตมาก ได้แก่ อำเภอปลาปาก อำเภอนาหว้า และอำเภอศรีสงคราม ซึ่งปัจจัยการผลิตที่นิยมรวมกันซื้อ ได้แก่ ปุ๋ยเคมี (คิดเป็นร้อยละ 43.23 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด) รองลงมาคือ พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ และเมล็ดพันธุ์ ตามลำดับ โดยอำเภอปลาปากและอำเภอนาหว้ามีการรวมกลุ่มซื้อปุ๋ยเคมีสูงถึงร้อยละ 83.33 และร้อยละ 73.68 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอตามลำดับ (ตารางที่ 50)

ตารางที่ 50 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัด	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูก	เครื่องจักร อุปกรณ์	อื่นๆ
ธาตุพนม (46)	23 (50.00)	2 (4.35)	3 (6.52)	7 (15.22)	3 (6.52)	0 (0.00)
นาแก (44)	6 (13.64)	1 (2.27)	3 (6.82)	2 (4.55)	4 (9.09)	0 (0.00)
นาหว้า (19)	14 (73.68)	7 (36.84)	8 (42.11)	9 (47.37)	4 (21.05)	2 (10.53)
ปลาปาก (12)	10 (83.33)	2 (16.67)	1 (8.33)	8 (66.67)	3 (25.00)	0 (0.00)
เรณูนคร (25)	13 (52.00)	0 (0.00)	2 (8.00)	5 (20.00)	0 (0.00)	0 (0.00)

ตารางที่ 50 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม (ต่อ)

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัด	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูก	เครื่องจักร อุปกรณ์	อื่นๆ
วังยาง (7)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (14.29)	0 (0.00)
ศรีสงคราม (2)	1 (50.00)	0 (0.00)	1 (50.00)	1 (50.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม (155)	67 (43.23)	12 (7.74)	18 (11.61)	32 (20.65)	15 (9.68)	2 (1.29)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตของจังหวัดอุบลราชธานีพบในทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตมาก ได้แก่ อำเภอสินรินธร อำเภอเหล่าเสือโก้ก และอำเภอสำโรง ซึ่งปัจจัยการผลิตที่นิยมรวมกันซื้อ ได้แก่ ปุ๋ยเคมี คิดเป็นร้อยละ 49.08 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ และอาหารสัตว์ ตามลำดับ (ตารางที่ 51)

ตารางที่ 51 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์	อาหารสัตว์
กุดข้าวปุ้น (5) ^{1/}	2 (40.00) ^{2/}	2 (40.00)	0 (0.00)	1 (20.00)	0 (0.00)
เขมราฐ (1)	1 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (100.00)	0 (0.00)
โขงเจียม (22)	10 (45.45)	5 (22.73)	0 (0.00)	1 (4.55)	3 (13.64)
ตระการพืชผล (19)	12 (63.16)	1 (5.26)	0 (0.00)	1 (5.26)	1 (5.26)
ตาลชุม (17)	3 (17.65)	0 (0.00)	0 (0.00)	4 (23.53)	1 (5.88)
นาจะหลวย (6)	6 (100.00)	2 (33.33)	0 (0.00)	1 (16.67)	1 (16.67)
นาตาล (10)	4 (40.00)	1 (10.00)	0 (0.00)	2 (20.00)	1 (10.00)
น้ำยืน (13)	6 (46.15)	4 (30.77)	0 (0.00)	3 (23.08)	2 (15.38)
บุณฑริก (28)	2 (7.14)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (10.71)	0 (0.00)
พิบูลมังสาหาร (15)	3 (20.00)	1 (6.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)

ตารางที่ 51 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์	อาหารสัตว์
โพธิ์ไทร (7)	6 (85.71)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (28.57)	0 (0.00)
เมือง (20)	12 (60.00)	4 (20.00)	0 (0.00)	7 (35.00)	3 (15.00)
สำโรง (16)	10 (62.50)	2 (12.50)	0 (0.00)	8 (50.00)	6 (37.50)
สิรินธร (13)	12 (92.31)	1 (7.69)	0 (0.00)	11 (84.62)	9 (69.23)
เหล่าเสือโก้ก (26)	18 (69.23)	9 (34.62)	0 (0.00)	11 (42.31)	7 (26.92)
รวม (218)	107 (49.08)	32 (14.68)	0 (0.00)	56 (25.69)	34 (15.60)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธร เป็นจังหวัดที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในทุกอำเภอ และมีความหลากหลายของปัจจัยการผลิตที่รวมกลุ่มซื้อ โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ย (ร้อยละ 78.87 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด) และพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ (ร้อยละ 46.48 จำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด) ตามลำดับ ซึ่งพบมากในอำเภอลำทะเมนชัย อำเภอภูกระเทียม และอำเภอคำเขื่อนแก้ว (ตารางที่ 52)

ตารางที่ 52 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

อำเภอ	ปุ๋ย	สารกำจัดศัตรูพืช/สัตว์	เมล็ดพันธุ์	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์	อาหารสัตว์	เครื่องจักรอุปกรณ์การผลิต	ไบโอดีเซล	อื่นๆ
ภูกระเทียม (14)	10 (71.43)	6 (42.86)	3 (21.43)	5 (35.71)	5 (35.71)	4 (28.57)	1 (7.14)	1 (7.14)
คำเขื่อนแก้ว (4)	3 (75.00)	2 (50.00)	2 (50.00)	1 (25.00)	0 (0.00)	1 (25.00)	0 (0.00)	1 (25.00)
มหาชนะชัย (6)	3 (50.00)	0 (0.00)	3 (50.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
เลิงนกทา (47)	40 (85.11)	20 (42.55)	13 (27.66)	27 (57.45)	10 (21.28)	16 (34.04)	2 (4.26)	7 (14.89)
รวม (71)	56 (78.87)	28 (39.44)	21 (29.58)	33 (46.48)	15 (21.13)	21 (29.58)	3 (4.23)	9 (12.68)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในจังหวัดพัทลุงค่อนข้างน้อย ซึ่งมีเพียงร้อยละ 17.77 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด และปัจจัยการผลิตที่รวมกันซื้อหลักมีเพียง 2 ชนิดคือ ปุ๋ยเคมีและพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ โดยอำเภอกงหราและอำเภอควนขนุนเป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ย ส่วนอำเภอปากพะยูนเป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ และปัจจัยการผลิตอื่นๆ (ตารางที่ 53)

ตารางที่ 53 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	ปุ๋ย	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์	อื่นๆ
กงหรา (9) ^{1/}	3 (33.33) ^{2/}	0 (0.00)	0 (0.00)
ควนขนุน (11)	2 (18.18)	0 (0.00)	0 (0.00)
ปากพะยูน (24)	0 (0.00)	1 (4.17)	2 (8.33)
เมือง (1)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม (45)	5 (11.11)	1 (2.22)	2 (4.44)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ

^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในอำเภอ

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตน้อยในจังหวัดสงขลาพบว่า มีเพียงร้อยละ 6.66 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด ซึ่งพบในอำเภอรัตนภูมิและอำเภอสิงหนคร (อำเภอละ 1 หมู่บ้าน) โดยในอำเภอรัตนภูมิเป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปุ๋ยเคมี (ร้อยละ 8.33 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ) ส่วนอำเภอสิงหนครเป็นการรวมกลุ่มเพื่อซื้อพ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์ (ร้อยละ 16.67 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ) (ตารางที่ 54)

ตารางที่ 54 การรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

อำเภอ	ปุย	พ่อแม่พันธุ์/ลูกพันธุ์สัตว์
ระโนด (4) ^{1/}	0 (0.00) ^{2/}	0 (0.00)
รัตภูมิ (12)	1 (8.33)	0 (0.00)
สิงหนคร (6)	0 (0.00)	1 (16.67)
หาดใหญ่ (8)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม (30)	1 (3.33)	1 (3.33)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านที่มีการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในอำเภอ

5. การพึ่งพาตนเองด้านแหล่งที่มาของทุน

แหล่งเงินทุนที่นำมาลงทุนในในแต่ละอำเภอของ 9 จังหวัดมาจากการลงทุน การกู้ยืม เงินช่วยเหลือจากรัฐ และแหล่งเงินอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งแหล่งเงินทุนที่นำมาลงทุนในแต่ละอำเภอของจังหวัดต่างๆ นั้นแสดงให้เห็นว่า ในแต่ละอำเภอมีการพึ่งพาแหล่งเงินจากแหล่งใดบ้าง เป็นสัดส่วนเท่าไร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่ มีแหล่งเงินทุนของชุมชนที่สำคัญมาจากการกู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 47.37 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ เงินช่วยเหลือจากภาครัฐ (ร้อยละ 42.48) และการลงทุนในชุมชน (ร้อยละ 10.15) ตามลำดับ โดยอำเภอสันทรายมีแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 63.16 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ และอำเภอฝางเป็นอำเภอที่ได้รับเงินช่วยเหลือจากภาครัฐสูงกว่าอำเภออื่น คิดเป็นร้อยละ 51.02 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ ส่วนเงินทุนจากการลงทุนในชุมชนพบว่า มีสัดส่วนที่สูงในอำเภอสันป่าตอง คิดเป็นร้อยละ 26.09 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 55)

ตารางที่ 55 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	ลงทุน	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	รวม
จอมทอง	1 (2.38)	21 (50.00)	20 (47.62)	42 (100.00)
ไชยปราการ	6 (18.18)	14 (42.42)	13 (39.39)	33 (100.00)
ฝาง	0 (0.00)	24 (48.98)	25 (51.02)	49 (100.00)
เมือง	2 (14.29)	6 (42.86)	6 (42.86)	14 (100.00)

ตารางที่ 55 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

อำเภอ	ลงหุ้น	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	รวม
แม่วาง	5 (15.63)	14 (43.75)	13 (40.63)	32 (100.00)
แม่อาย	2 (8.00)	14 (56.00)	9 (36.00)	25 (100.00)
สะเมิง	1 (6.67)	7 (46.67)	7 (46.67)	15 (100.00)
สันทราย	2 (10.53)	12 (63.16)	5 (26.32)	19 (100.00)
สันป่าตอง	6 (26.09)	8 (34.78)	9 (39.13)	23 (100.00)
สารภี	2 (14.29)	6 (42.86)	6 (42.86)	14 (100.00)
รวม	27 (10.15)	126 (47.37)	113 (42.48)	266 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีการนำเงินจากแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแหล่งเงินทุนในชุมชนที่สำคัญมาจากเงินช่วยเหลือจากรัฐและเงินกู้ยืม (ร้อยละ 50 และร้อยละ 42.19 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด) แหล่งเงินทุนอื่นๆ และการลงหุ้นตามลำดับ โดยอำเภอแม่สะเรียงเป็นอำเภอที่ได้รับเงินทุนช่วยเหลือจากรัฐสูงสุด (ร้อยละ 68.42 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ) สำหรับอำเภอขุนยวมมีแหล่งเงินทุนที่สำคัญจากการกู้ยืมและเงินช่วยเหลือจากรัฐ ส่วนเงินทุนจากการลงหุ้นพบในสองอำเภอคือ อำเภอปางมะผ้าและอำเภอเมืองแต่ยังมีสัดส่วนที่น้อย ร้อยละ 5.71 และร้อยละ 2.08 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 56)

ตารางที่ 56 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ลงหุ้น	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	อื่นๆ	รวม
ขุนยวม	0 (0.00)	13 (50.00)	13 (50.00)	0 (0.00)	26 (100.00)
ปางมะผ้า	2 (5.71)	15 (42.86)	18 (51.43)	0 (0.00)	35 (100.00)
เมือง	1 (2.08)	21 (43.75)	20 (41.67)	6 (12.50)	48 (100.00)
แม่สะเรียง	0 (0.00)	5 (26.32)	13 (68.42)	1 (5.26)	19 (100.00)
รวม	3 (2.34)	54 (42.19)	64 (50.00)	7 (5.47)	128 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีการนำเงินจากแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชรมีแหล่งเงินทุนมาจากการกู้ยืมเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 43.97 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ เงินทุนจากเงินช่วยเหลือจากภาครัฐ การลงทุน และแหล่งเงินทุนอื่นๆ ตามลำดับ โดยทุกอำเภอมีแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมและเงินช่วยเหลือจากภาครัฐเป็นหลัก โดยเฉพาะอำเภอไทรงามที่มีแหล่งเงินทุนทั้งหมดมาจากเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากรัฐคิดเป็นร้อยละ 55.56 และร้อยละ 44.44 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ ส่วนการลงทุนเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในหลายอำเภอ เช่น อำเภอบึงสามัคคี อำเภอปางศิลาทองและอำเภอคลองลาน ตามลำดับ (ตารางที่ 57)

ตารางที่ 57 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ลงทุน	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	อื่นๆ	รวม
โกสัมพีนคร	2 (11.11)	7 (38.89)	9 (50.00)	0 (0.00)	18 (100.00)
ขาณุวรลักษบุรี	9 (12.16)	34 (45.95)	31 (41.89)	0 (0.00)	74 (100.00)
คลองขลุง	2 (11.76)	8 (47.06)	7 (41.18)	0 (0.00)	17 (100.00)
คลองลาน	24 (21.24)	47 (41.59)	42 (37.17)	0 (0.00)	113 (100.00)
ไทรงาม	0 (0.00)	10 (55.56)	8 (44.44)	0 (0.00)	18 (100.00)
บึงสามัคคี	6 (24.00)	10 (40.00)	9 (36.00)	0 (0.00)	25 (100.00)
ปางศิลาทอง	10 (22.73)	16 (36.36)	17 (38.64)	1 (2.27)	44 (100.00)
พรานกระต่าย	4 (20.00)	9 (45.00)	7 (35.00)	0 (0.00)	20 (100.00)
เมือง	4 (6.56)	32 (52.46)	25 (40.98)	0 (0.00)	61 (100.00)
ลานกระบือ	0 (0.00)	2 (25.00)	6 (75.00)	0 (0.00)	8 (100.00)
รวม	61 (15.33)	175 (43.97)	161 (40.45)	1 (0.25)	398 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีการนำเงินจากแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานี มีแหล่งเงินทุนที่สำคัญมาจากเงินช่วยเหลือจากรัฐ คิดเป็นร้อยละ 42.49 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ เงินกู้ยืม และการลงทุน ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่าในทุกอำเภอ โดยเฉพาะอำเภอหนองขาหย่างและอำเภอหนองฉางมีแหล่งเงินทุนจากเงินช่วยเหลือจากรัฐสูงกว่าอำเภออื่น คิดเป็นร้อยละ 44.74 และร้อยละ 44.68 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ นอกจากนี้

อำเภอหนองขาหย่างยังมีแหล่งเงินทุนจากการกู้ยืมสูงกว่าอำเภออื่นอีกด้วย ส่วนเงินทุนจากการลงหุ้นพบมากในอำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 29.03 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 58)

ตารางที่ 58 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ลงหุ้น	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	อื่นๆ	รวม
ทัพทัน	7 (20.59)	13 (38.24)	13 (38.24)	1 (2.94)	34 (100.00)
เมือง	9 (29.03)	10 (32.26)	12 (38.71)	0 (0.00)	31 (100.00)
สว่างอารมณ์	8 (17.78)	18 (40.00)	19 (42.22)	0 (0.00)	45 (100.00)
หนองขาหย่าง	11 (14.47)	31 (40.79)	34 (44.74)	0 (0.00)	76 (100.00)
หนองฉาง	12 (25.53)	14 (29.79)	21 (44.68)	0 (0.00)	47 (100.00)
รวม	47 (20.17)	86 (36.91)	99 (42.49)	1 (0.43)	233 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีการนำเงินจากแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมมีแหล่งเงินทุนที่สำคัญมาจากเงินช่วยเหลือจากรัฐ คิดเป็นร้อยละ 41.88 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ เงินกู้ยืม และการลงหุ้นในชุมชน ตามลำดับ จังหวัดนครพนมเป็นจังหวัดที่มีเงินทุนจากการลงหุ้นในชุมชนในสัดส่วนที่สูงคิดเป็นร้อยละ 23.38 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด โดยเฉพาะอำเภอนาหว้ามีแหล่งเงินทุนจากการลงหุ้นมากถึงร้อยละ 34.21 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ สำหรับเงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญของอำเภอเรณูนคร คิดเป็นร้อยละ 41.67 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ ส่วนเงินกู้ยืม เป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของอำเภอนาหว้า คิดเป็นร้อยละ 36.84 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 59)

ตารางที่ 59 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

อำเภอ	ลงหุ้น	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	อื่นๆ	รวม
ธาตุพนม	15 (17.44)	29 (33.72)	42 (48.84)	0 (0.00)	86 (100.00)
นาแก	15 (20.00)	28 (37.33)	32 (42.67)	0 (0.00)	75 (100.00)
นาหว้า	13 (34.21)	14 (36.84)	11 (28.95)	0 (0.00)	38 (100.00)
ปลาปาก	9 (32.14)	9 (32.14)	10 (35.71)	0 (0.00)	28 (100.00)

ตารางที่ 59 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม (ต่อ)

อำเภอ	ลงทุน	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	อื่นๆ	รวม
เรณูนคร	13 (21.67)	21 (35.00)	25 (41.67)	1 (1.67)	60 (100.00)
วังยาง	7 (33.33)	7 (33.33)	7 (33.33)	0 (0.00)	21 (100.00)
ศรีสงคราม	0 (0.00)	2 (50.00)	2 (50.00)	0 (0.00)	4 (100.00)
รวม	72 (23.38)	110 (35.71)	129 (41.88)	1 (0.32)	308 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีการนำเงินจากแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีมีแหล่งเงินทุนของชุมชนที่สำคัญมาจากเงินช่วยเหลือจากรัฐ คิดเป็นร้อยละ 43.99 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ เงินกู้ยืม และการลงทุนในชุมชน ตามลำดับ โดยเงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของอำเภอตระการพืชผล คิดเป็นร้อยละ 60.71 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ สำหรับเงินกู้ยืมเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของอำเภอพิบูลมังสาหาร คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ ส่วนเงินจากการลงทุนในชุมชนเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของอำเภอกุดข้าวปุ้น คิดเป็นร้อยละ 37.50 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 60)

ตารางที่ 60 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	ลงทุน	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	รวม
กุดข้าวปุ้น	3 (37.50)	1 (12.50)	4 (50.00)	8 (100.00)
เขมราฐ	1 (33.33)	1 (33.33)	1 (33.33)	3 (100.00)
โขงเจียม	6 (15.79)	15 (39.47)	17 (44.74)	38 (100.00)
ตระการพืชผล	2 (7.14)	9 (32.14)	17 (60.71)	28 (100.00)
ตาลชุม	0 (0.00)	16 (50.00)	16 (50.00)	32 (100.00)
นาจะหลวย	5 (33.33)	4 (26.67)	6 (40.00)	15 (100.00)
นาตาล	3 (16.67)	8 (44.44)	7 (38.89)	18 (100.00)
น้ำยืน	3 (18.75)	8 (50.00)	5 (31.25)	16 (100.00)
บุณฑริก	4 (9.30)	24 (55.81)	15 (34.88)	43 (100.00)

ตารางที่ 60 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

อำเภอ	ลงหุ้น	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	รวม
พิบูลมังสาหาร	0 (0.00)	10 (83.33)	2 (16.67)	12 (100.00)
โพธิ์ไทร	4 (25.00)	5 (31.25)	7 (43.75)	16 (100.00)
เมือง	6 (17.65)	14 (41.18)	14 (41.18)	34 (100.00)
สำโรง	1 (3.23)	15 (48.39)	15 (48.39)	31 (100.00)
สิรินธร	1 (5.56)	4 (22.22)	13 (72.22)	18 (100.00)
เหล่าเสือโก้ก	10 (18.52)	22 (40.74)	22 (40.74)	54 (100.00)
รวม	49 (13.39)	156 (42.62)	161 (43.99)	366 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีการนำเงินจากแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธรมีแหล่งเงินของชุมชนที่สำคัญได้แก่ เงินกู้ยืม (ร้อยละ 36.77 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด) รองลงมาคือ เงินช่วยเหลือจากรัฐ และการลงหุ้นในชุมชน ตามลำดับ โดยเงินกู้ยืมเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของอำเภอทุกชุมชนด้วยสัดส่วนร้อยละ 46.15 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ สำหรับเงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุนหลักของอำเภอเลิงนกทา และการลงหุ้นในชุมชนเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในอำเภอมหาชนะชัยและอำเภอคำเขื่อนแก้ว (ร้อยละ 50 และร้อยละ 42.86 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ) ตามลำดับ (ตารางที่ 61)

ตารางที่ 61 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

อำเภอ	ลงหุ้น	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	อื่นๆ	รวม
กุดชุม	6 (23.08)	12 (46.15)	8 (30.77)	0 (0.00)	26 (100.00)
คำเขื่อนแก้ว	3 (42.86)	2 (28.57)	2 (28.57)	0 (0.00)	7 (100.00)
มหาชนะชัย	2 (50.00)	1 (25.00)	1 (25.00)	0 (0.00)	4 (100.00)
เลิงนกทา	34 (28.81)	42 (35.59)	41 (34.75)	1 (0.85)	118 (100.00)
รวม	45 (29.03)	57 (36.77)	52 (33.55)	1 (0.65)	155 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีการนำเงินจากแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

แหล่งเงินทุนที่สำคัญของชุมชนในจังหวัดพัทลุงได้แก่ เงินช่วยเหลือจากภาครัฐมีสัดส่วนร้อยละ 45.31 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ เงินกู้ยืม และการลงทุนในชุมชน ตามลำดับ โดยเงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญในอำเภอกงหราและอำเภอควนขนุนในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 50 ของจำนวนหมู่บ้านตัวอย่างทั้งหมดในอำเภอ สำหรับเงินกู้ยืมเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของอำเภอควนขนุนเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ ส่วนการลงทุนในชุมชนเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของอำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 62)

ตารางที่ 62 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	ลงทุน	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	รวม
กงหรา	1 (6.25)	7 (43.75)	8 (50.00)	16 (100.00)
ควนขนุน	0 (0.00)	11 (50.00)	11 (50.00)	22 (100.00)
ปากพะยูน	6 (26.09)	8 (34.78)	9 (39.13)	23 (100.00)
เมือง	1 (33.33)	1 (33.33)	1 (33.33)	3 (100.00)
รวม	8 (12.50)	27 (42.19)	29 (45.31)	64 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีการนำเงินจากแหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาพบว่า แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 48 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด เป็นเงินช่วยเหลือจากรัฐ รองลงมาคือ เงินกู้ยืม และการลงทุนในชุมชน ตามลำดับ โดยทุกอำเภอมีแหล่งเงินทุนจากเงินช่วยเหลือจากรัฐเป็นหลัก ส่วนเงินกู้ยืมเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญใน 2 อำเภอคือ อำเภอระโนดและอำเภอสิงหนคร สำหรับเงินลงทุนในชุมชนเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของอำเภอรัตนภูมิและอำเภอหาดใหญ่ (ตารางที่ 63)

ตารางที่ 63 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

อำเภอ	ลงทุน	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	รวม
ระโนด	0 (0.00)	4 (50.00)	4 (50.00)	8 (100.00)
รัตภูมิ	3 (60.00)	0 (0.00)	2 (40.00)	5 (100.00)
สิงหนคร	0 (0.00)	6 (50.00)	6 (50.00)	12 (100.00)

ตารางที่ 63 แหล่งเงินทุนระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา (ต่อ)

อำเภอ	ลงทุน	เงินกู้	เงินช่วยเหลือจากรัฐ	รวม
หาดใหญ่	1 (50.00)	0 (0.00)	1 (50.00)	2 (100.00)
รวม	4 (14.81)	10 (37.04)	13 (48.15)	27 (100.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดที่มีการนำเงินจากแหล่งเงินทุน

6. ศักยภาพและทรัพยากรเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

นอกจากจะพิจารณาเพื่อเรียนรู้ถึงเศรษฐกิจชุมชนในแง่ของระบบการผลิต การตลาดหรือช่องทางการจำหน่ายผลผลิตและแหล่งรายได้หรือแหล่งเงินทุนแล้ว ประเด็นด้านศักยภาพและทรัพยากรด้านต่างๆ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านแหล่งพลังงานน้ำ ด้านการรวมกลุ่ม ตลอดจนด้านองค์ความรู้/ภูมิปัญญา เป็นต้น เป็นอีกประเด็นที่มีความสำคัญเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้พิจารณาพร้อมกับข้อมูลด้านการผลิต การตลาดและการเงิน ที่ได้กล่าวข้างต้นไปแล้วนั้น ศักยภาพด้านต่างๆ ของชุมชนทั้ง 9 จังหวัด มีรายละเอียดดังนี้

ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพด้านทรัพยากรและทุนทางสังคมที่สำคัญได้แก่ ด้านแหล่งพลังงานน้ำ คิดเป็นร้อยละ 61.54 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด รองลงมาคือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และด้านความรู้/ภูมิปัญญา ตามลำดับ โดยอำเภอสารภีมีศักยภาพสูงสุดในด้านการรวมกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 71.43 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด สำหรับอำเภอสะเมิงมีศักยภาพสูงด้านความรู้/ภูมิปัญญา ส่วนอำเภอจอมทองมีศักยภาพสูงในด้านทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งพลังงานน้ำ สำหรับศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวพบมากในอำเภอสันป่าตอง (ตารางที่ 64)

ตารางที่ 64 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
จอมทอง (23) ^{1/}	4 (17.39) ^{2/}	15 (65.22)	21 (91.30)	9 (39.13)	21 (91.30)
ไชยปราการ (15)	8 (53.33)	8 (53.33)	13 (86.67)	4 (26.67)	8 (53.33)
ฝาง (25)	13 (52.00)	16 (64.00)	17 (68.00)	7 (28.00)	21 (84.00)
เมือง (6)	2 (33.33)	0 (0.00)	3 (50.00)	0 (0.00)	2 (33.33)
แม่วาง (19)	4 (21.05)	3 (15.79)	9 (47.37)	5 (26.32)	8 (42.11)
แม่อาย (16)	3 (18.75)	0 (0.00)	3 (18.75)	2 (12.50)	9 (56.25)

ตารางที่ 64 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
สะเมิง (8)	4 (50.00)	7 (87.50)	4 (50.00)	2 (25.00)	2 (25.00)
สันทราย (14)	1 (7.14)	1 (7.14)	2 (14.29)	1 (7.14)	4 (28.57)
สันป่าตอง (10)	6 (60.00)	4 (40.00)	7 (70.00)	4 (40.00)	8 (80.00)
สารภี (7)	5 (71.43)	3 (42.86)	2 (28.57)	0 (0.00)	5 (71.43)
รวม (143)	50 (34.97)	57 (39.86)	81 (56.64)	34 (23.78)	88 (61.54)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอที่มีศักยภาพ

ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีศักยภาพด้านทรัพยากรและทุนทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 85.29 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด รองลงมาคือ ด้านแหล่งพลังงานน้ำ และด้านการรวมกลุ่ม อำเภอแม่สะเรียงมีศักยภาพสูงในหลายด้านทั้งในด้านการรวมกลุ่ม ด้านความรู้/ภูมิปัญญา และด้านทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนศักยภาพด้านแหล่งพลังงานน้ำพบมากในอำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 83.3 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด (ตารางที่ 65)

ตารางที่ 65 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
ขุนยวม (13) ^{1/}	2 (15.38) ^{2/}	3 (23.08)	12 (92.31)	0 (0.00)	2 (15.38)
ปางมะผ้า (18)	2 (11.11)	2 (11.11)	12 (66.67)	3 (16.67)	8 (44.44)
เมือง (24)	20 (83.33)	15 (62.50)	22 (91.67)	2 (8.33)	20 (83.33)
แม่สะเรียง (13)	13 (100.00)	12 (92.31)	12 (92.31)	3 (23.08)	8 (61.54)
รวม (68)	37 (54.41)	32 (47.06)	58 (85.29)	8 (11.76)	38 (55.88)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอที่มีศักยภาพ

ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

จังหวัดกำแพงเพชรมีศักยภาพด้านทรัพยากรและทุนทางสังคมที่สำคัญได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 54.82 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด รองลงมาคือ ด้านการรวมกลุ่ม และด้านแหล่งพลังงานน้ำ อำเภอคลองลาน มีศักยภาพสูงในด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความรู้/ภูมิปัญญา ด้านการรวมกลุ่ม และด้านแหล่งท่องเที่ยว ส่วนอำเภอลานกระบือมีศักยภาพสูงด้านแหล่งพลังงานน้ำ คิดเป็นร้อยละ 87.50 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด (ตารางที่ 66)

ตารางที่ 66 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
โกสัมพีนคร (9) ^{1/}	4 (44.44) ^{2/}	3 (33.33)	2 (22.22)	1 (11.11)	6 (66.67)
ชาณุวรลักษบุรี (35)	11 (31.43)	8 (22.86)	16 (45.71)	2 (5.71)	18 (51.43)
คลองขลุง (9)	4 (44.44)	5 (55.56)	2 (22.22)	0 (0.00)	3 (33.33)
คลองลาน (47)	34 (72.34)	40 (85.11)	44 (93.62)	10 (21.28)	23 (48.94)
ไทรงาม (10)	3 (30.00)	0 (0.00)	8 (80.00)	0 (0.00)	7 (70.00)
บึงสามัคคี (10)	1 (10.00)	0 (0.00)	6 (60.00)	0 (0.00)	5 (50.00)
ปางศิลาทอง (17)	4 (23.53)	2 (11.76)	8 (47.06)	1 (5.88)	8 (47.06)
พรานกระต่าย (10)	4 (40.00)	5 (50.00)	7 (70.00)	1 (10.00)	7 (70.00)
เมือง (42)	23 (54.76)	21 (50.00)	9 (21.43)	5 (11.90)	2 (4.76)
ลานกระบือ (8)	4 (50.00)	1 (12.50)	6 (75.00)	0 (0.00)	7 (87.50)
รวม (197)	92 (46.70)	85 (43.15)	108 (54.82)	20 (10.15)	86 (43.65)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ

^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอที่มีศักยภาพ

ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานีมีศักยภาพด้านทรัพยากรและทุนทางสังคมที่สำคัญได้แก่ ด้านการรวมกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 93.99 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ด้านแหล่งพลังงานน้ำ และด้านทรัพยากรธรรมชาติ โดยอำเภอเมืองเป็นอำเภอที่มีศักยภาพสูงหลายด้าน ได้แก่ ด้านการรวมกลุ่ม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้าน

แหล่งพลังงานน้ำ และด้านแหล่งท่องเที่ยว ส่วนด้านความรู้/ภูมิปัญญา มีศักยภาพสูงในอำเภอทัพทัน (ตารางที่ 67)

ตารางที่ 67 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
ทัพทัน (13) ^{1/}	13 (100.00) ^{2/}	5 (38.46)	4 (30.77)	1 (7.69)	8 (61.54)
เมือง (12)	12 (100.00)	3 (25.00)	12 (100.00)	2 (16.67)	9 (75.00)
สว่างอารมณ์ (20)	20 (100.00)	2 (10.00)	10 (50.00)	0 (0.00)	12 (60.00)
หนองขาหย่าง (38)	38 (100.00)	7 (18.42)	20 (52.63)	2 (5.26)	17 (44.74)
หนองฉาง (22)	15 (68.18)	4 (18.18)	10 (45.45)	3 (13.64)	12 (54.55)
รวม (105)	98 (93.33)	21 (20.00)	56 (53.33)	8 (7.62)	58 (55.24)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ

^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอที่มีศักยภาพ

ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมมีศักยภาพด้านทรัพยากรและทุนทางสังคมที่สำคัญได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 72.90 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด รองลงมาคือ ด้านแหล่งพลังงานน้ำ และด้านการรวมกลุ่ม ตามลำดับ โดยอำเภอศรีสงครามมีศักยภาพต่างๆ สูงกว่าอำเภออื่นทั้งในด้านการรวมกลุ่ม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านความรู้/ภูมิปัญญา และด้านแหล่งท่องเที่ยว ส่วนศักยภาพด้านแหล่งพลังงานน้ำพบในอำเภอวังยาง (ตารางที่ 68)

ตารางที่ 68 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
ธาตุพนม (46) ^{1/}	18 (39.13) ^{2/}	12 (26.09)	29 (63.04)	3 (6.52)	33 (71.74)
นาแก (44)	16 (36.36)	15 (34.09)	39 (88.64)	12 (27.27)	24 (54.55)
นาหว้า (19)	6 (31.58)	5 (26.32)	12 (63.16)	2 (10.53)	12 (63.16)
ปลาปาก (12)	9 (75.00)	6 (50.00)	9 (75.00)	1 (8.33)	9 (75.00)

ตารางที่ 68 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม (ต่อ)

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
เรณูนคร (25)	12 (48.00)	11 (44.00)	15 (60.00)	0 (0.00)	13 (52.00)
วังยาง (7)	6 (85.71)	2 (28.57)	7 (100.00)	0 (0.00)	6 (85.71)
ศรีสงคราม (2)	2 (100.00)	1 (50.00)	2 (100.00)	1 (50.00)	1 (50.00)
รวม (155)	69 (44.52)	52 (33.55)	113 (72.90)	19 (12.26)	98 (63.23)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอที่มีศักยภาพ

ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีมีศักยภาพด้านทรัพยากรและทุนทางสังคมที่สำคัญได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 50.92 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด รองลงมาคือ ด้านแหล่งพลังงานน้ำ และด้านการรวมกลุ่ม โดยเฉพาะอำเภอเขมราฐที่มีศักยภาพสูงสุดในด้านการรวมกลุ่ม ด้านความรู้/ภูมิปัญญา และด้านทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนอำเภอเหล่าเสือโก้กมีศักยภาพสูงด้านแหล่งพลังงานน้ำ สำหรับอำเภอโขงเจียมมีศักยภาพสูงด้านแหล่งท่องเที่ยว (ตารางที่ 69)

ตารางที่ 69 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
กุดข้าวปุ้น (5) ^{1/}	1 (20.00) ^{2/}	2 (40.00)	3 (60.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
เขมราฐ (1)	1 (100.00)	1 (100.00)	1 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
โขงเจียม (22)	10 (45.45)	15 (68.18)	15 (68.18)	14 (63.64)	15 (68.18)
ตระการพืชผล (19)	8 (42.11)	9 (47.37)	5 (26.32)	1 (5.26)	4 (21.05)
ตาลชุม (17)	8 (47.06)	7 (41.18)	8 (47.06)	2 (11.76)	8 (47.06)
นาจะหลวย (6)	2 (33.33)	1 (16.67)	2 (33.33)	0 (0.00)	4 (66.67)
นาตาล (10)	4 (40.00)	2 (20.00)	7 (70.00)	2 (20.00)	2 (20.00)

ตารางที่ 69 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

อำเภอ	ด้านการ รวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ ภูมิปัญญา	ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ	ด้าน แหล่งท่องเที่ยว	ด้าน แหล่งพลังงานน้ำ
น้ำยืน (13)	2 (15.38)	2 (15.38)	2 (15.38)	0 (0.00)	0 (0.00)
บุญศรี (28)	0 (0.00)	4 (14.29)	3 (10.71)	1 (3.57)	2 (7.14)
พิบูลมังสาหาร (15)	4 (26.67)	3 (20.00)	7 (46.67)	2 (13.33)	8 (53.33)
โพธิ์ไทร (7)	4 (57.14)	5 (71.43)	7 (100.00)	2 (28.57)	4 (57.14)
เมือง (20)	7 (35.00)	7 (35.00)	9 (45.00)	0 (0.00)	7 (35.00)
สำโรง (16)	3 (18.75)	7 (43.75)	9 (56.25)	0 (0.00)	3 (18.75)
สิรินธร (13)	0 (0.00)	0 (0.00)	13 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
เหล่าเสือโก้ก (26)	7 (26.92)	11 (42.31)	20 (76.92)	1 (3.85)	18 (69.23)
รวม (218)	61 (27.98)	76 (34.86)	111 (50.92)	25 (11.47)	75 (34.40)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอที่มีศักยภาพ**ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร**

จังหวัดยโสธรมีศักยภาพสูงในด้านความรู้/ภูมิปัญญาในทุกหมู่บ้าน รองลงมาคือ ด้านแหล่งพลังงานน้ำและด้านทรัพยากรธรรมชาติ ตามลำดับ โดยอำเภอเลิงนกทาเป็นศักยภาพสูงด้านการรวมกลุ่มและด้านแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 68.09 และร้อยละ 25.53 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดตามลำดับ ส่วนอำเภอกุดชุมมีศักยภาพสูงด้านทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 78.57 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด (ตารางที่ 70)

ตารางที่ 70 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

อำเภอ	ด้านการ รวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ ภูมิปัญญา	ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ	ด้าน แหล่งท่องเที่ยว	ด้าน แหล่งพลังงานน้ำ
กุดชุม (14) ^{1/}	5 (35.71) ^{2/}	14 (100.00)	11 (78.57)	3 (21.43)	8 (57.14)
คำเขื่อนแก้ว (4)	1 (25.00)	4 (100.00)	2 (50.00)	0 (0.00)	4 (100.00)

ตารางที่ 70 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร (ต่อ)

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
มหาชนะชัย (6)	2 (33.33)	6 (100.00)	3 (50.00)	1 (16.67)	1 (16.67)
เลิงนกทา (47)	32 (68.09)	47 (100.00)	34 (72.34)	12 (25.53)	39 (82.98)
รวม (71)	40 (56.34)	71 (100.00)	50 (70.42)	16 (22.54)	52 (73.24)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอที่มีศักยภาพ

ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงมีศักยภาพด้านทรัพยากรและทุนทางสังคมที่สำคัญได้แก่ ด้านความรู้/ภูมิปัญญา และด้านทรัพยากรธรรมชาติในสัดส่วนเท่ากัน คือร้อยละ 44.44 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด รองลงมาคือ ด้านการรวมกลุ่มและด้านแหล่งพลังงานน้ำ ตามลำดับ โดยอำเภอเมืองเป็นอำเภอที่มีศักยภาพในทุกด้าน รองลงมาคือ อำเภอควนขนุนซึ่งมีศักยภาพสูงในด้านแหล่งพลังงานน้ำ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านความรู้/ภูมิปัญญา ส่วนอำเภอกงหรามีศักยภาพสูงด้านการรวมกลุ่มรองจากอำเภอเมือง (ตารางที่ 71)

ตารางที่ 71 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
กงหรา (9) ^{1/}	5 (55.56) ^{2/}	3 (33.33)	3 (33.33)	1 (11.11)	3 (33.33)
ควนขนุน (11)	5 (45.45)	9 (81.82)	10 (90.91)	5 (45.45)	11 (100.00)
ปากพะยูน (24)	6 (25.00)	7 (29.17)	6 (25.00)	4 (16.67)	2 (8.33)
เมือง (1)	1 (100.00)	1 (100.00)	1 (100.00)	1 (100.00)	1 (100.00)
รวม (45)	17 (37.78)	20 (44.44)	20 (44.44)	11 (24.44)	17 (37.78)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอที่มีศักยภาพ

ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลามีศักยภาพด้านทรัพยากรและทุนทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด รองลงมาคือ ด้านการรวมกลุ่ม และ

ด้านความรู้/ภูมิปัญญา ตามลำดับ (ตารางที่ 72) สำหรับอำเภอระโนดและอำเภอสิงหนครเป็นอำเภอที่มีศักยภาพในหลายด้าน เช่น ด้านความรู้/ภูมิปัญญา ด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านการรวมกลุ่ม เป็นต้น ส่วนอำเภอรัตถภูมิมีศักยภาพด้านต่างๆ ต่ำกว่าอำเภออื่นๆ

ตารางที่ 72 ศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

อำเภอ	ด้านการรวมกลุ่ม	ด้านความรู้/ภูมิปัญญา	ด้านทรัพยากรธรรมชาติ	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	ด้านแหล่งพลังงานน้ำ
ระโนด (4) ^{1/}	3 (75.00) ^{2/}	4 (100.00)	4 (100.00)	0 (0.00)	4 (100.00)
รัตภูมิ (12)	6 (50.00)	0 (0.00)	10 (83.33)	0 (0.00)	2 (16.67)
สิงหนคร (6)	5 (83.33)	6 (100.00)	6 (100.00)	6 (100.00)	1 (16.67)
หาดใหญ่ (8)	4 (50.00)	3 (37.50)	4 (50.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม (30)	18 (60.00)	13 (43.33)	24 (80.00)	6 (20.00)	7 (23.33)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ

^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอที่มีศักยภาพ

7. ปัญหาของกลุ่ม

สำหรับปัญหาของกลุ่มสามารถแบ่งประเภทของปัญหาได้แก่ ด้านแหล่งเงิน ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี ปัญหาด้านทักษะการจัดการ และปัญหาด้านการรวมกลุ่ม เป็นต้น โดยปัญหาในแต่ละด้านของแต่ละอำเภอใน 9 จังหวัด มีปัญหาที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอของจังหวัดเชียงใหม่

จังหวัดเชียงใหม่พบปัญหาของกลุ่มในชุมชนที่สำคัญได้แก่ ปัญหาด้านทักษะการจัดการ คิดเป็นร้อยละ 39.16 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน และปัญหาด้านการรวมกลุ่ม ตามลำดับ ซึ่งพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนในทุกอำเภอ เมื่อพิจารณาปัญหากลุ่มแต่ละด้าน พบว่า ปัญหาด้านแหล่งเงินปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยีและปัญหาด้านทักษะการจัดการ พบมากในอำเภอจอมทอง (คิดเป็นร้อยละ 60.87 ร้อยละ 78.26 และร้อยละ 65.22 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ) ตามลำดับ ส่วนปัญหาด้านการรวมกลุ่มพบมากในอำเภอเมืองคิดเป็นร้อยละ 66.67 ของจำนวนหมู่บ้านตัวอย่างในอำเภอ สำหรับอำเภอแม่ฮาดเป็นอำเภอที่มีปัญหาของกลุ่มในชุมชนน้อยกว่าอำเภออื่น มีเพียง 1 หมู่บ้านที่มีปัญหาด้านแหล่งเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 73)

ตารางที่ 73 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
จอมทอง (23) ^{1/}	14 (60.87) ^{2/}	18 (78.26)	15 (65.22)	9 (39.13)
ไชยปราการ (15)	6 (40.00)	6 (40.00)	8 (53.33)	5 (33.33)
ฝาง (25)	6 (24.00)	15 (60.00)	14 (56.00)	13 (52.00)
เมือง (6)	1 (16.67)	3 (50.00)	5 (83.33)	4 (66.67)
แม่วาง (19)	1 (5.26)	1 (5.26)	2 (10.53)	2 (10.53)
แม่อาย (16)	1 (6.25)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
สะเมิง (8)	2 (25.00)	1 (12.50)	1 (12.50)	0 (0.00)
สันทราย (14)	0 (0.00)	2 (14.29)	2 (14.29)	0 (0.00)
สันป่าตอง (10)	3 (30.00)	5 (50.00)	5 (50.00)	2 (20.00)
สารภี (7)	3 (42.86)	3 (42.86)	4 (57.14)	1 (14.29)
รวม (143)	37 (25.87)	54 (37.76)	56 (39.16)	36 (25.17)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอที่มีปัญหา

ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนที่สำคัญได้แก่ ปัญหาด้านแหล่งเงินมากที่สุด จำนวน 34 หมู่บ้านจาก 68 หมู่บ้านตัวอย่าง (ร้อยละ 50.00 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัดแม่ฮ่องสอน) รองลงมาได้แก่ ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี ปัญหาด้านการรวมกลุ่ม และปัญหาด้านทักษะการจัดการ ตามลำดับ โดยทุกอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีปัญหากลุ่มทั้ง 4 ด้าน ยกเว้นอำเภอปางมะผ้าที่ไม่มีปัญหาด้านการรวมกลุ่ม อำเภอที่มีปัญหาของกลุ่มในชุมชนมากกว่าอำเภออื่น คือ อำเภอขุนยวมเป็นอำเภอที่มีปัญหากลุ่มทั้ง 4 ด้านมากกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอขุนยวม (ตารางที่ 74)

ตารางที่ 74 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
ขุนยวม (13) ^{1/}	10 (76.92) ^{2/}	9 (69.23)	8 (61.54)	9 (69.23)
ปางมะผ้า (18)	2 (11.11)	4 (22.22)	2 (11.11)	0 (0.00)
เมือง (24)	16 (66.67)	5 (20.83)	4 (16.67)	5 (20.83)
แม่สะเรียง (13)	6 (46.15)	6 (46.15)	2 (15.38)	6 (46.15)
รวม (68)	34 (50.00)	24 (35.29)	16 (23.53)	20 (29.41)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอที่มีปัญหา**ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอของจังหวัดกำแพงเพชร**

จังหวัดกำแพงเพชรพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนที่สำคัญได้แก่ ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 32.49 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน ปัญหาด้านการรวมกลุ่ม และปัญหาด้านทักษะการจัดการ ตามลำดับ ซึ่งพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนในทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอไทรงามไม่พบปัญหาของกลุ่มในชุมชน เมื่อพิจารณาปัญหากลุ่มแต่ละด้านพบว่า ปัญหาด้านแหล่งเงินทุนพบมากที่สุดในอำเภอโกสัมพีนคร (ร้อยละ 66.67 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอโกสัมพีนคร) ส่วนปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี พบมากในอำเภอคลองลาน คิดเป็นร้อยละ 61.70 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอคลองลาน สำหรับปัญหาด้านทักษะการจัดการ พบมากในอำเภอพรานกระต่าย (ร้อยละ 40.00 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ) ส่วนปัญหาด้านการรวมกลุ่มพบมากในอำเภอคลองลาน (คิดเป็นร้อยละ 34.04 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ) (ตารางที่ 75)

ตารางที่ 75 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม	อื่นๆ
โกสัมพีนคร (9) ^{1/}	6 (66.67) ^{2/}	4 (44.44)	2 (22.22)	2 (22.22)	0 (0.00)
ชาณุรลักษบุรี (35)	8 (22.86)	4 (11.43)	10 (28.57)	6 (17.14)	2 (5.71)
คลองขลุง (9)	2 (22.22)	2 (22.22)	0 (0.00)	1 (11.11)	0 (0.00)
คลองลาน (47)	16 (34.04)	29 (61.70)	5 (10.64)	16 (34.04)	1 (2.13)

ตารางที่ 75 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดกำแพงเพชร (ต่อ)

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม	อื่นๆ
ไทรงาม (10)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
บึงสามัคคี (10)	1 (10.00)	3 (30.00)	3 (30.00)	3 (30.00)	0 (0.00)
ปางศิลาทอง (17)	2 (11.76)	1 (5.88)	1 (5.88)	2 (11.76)	0 (0.00)
พรานกระต่าย (10)	3 (30.00)	1 (10.00)	4 (40.00)	3 (30.00)	0 (0.00)
เมือง (42)	11 (26.19)	18 (42.86)	5 (11.90)	8 (19.05)	1 (2.38)
ลานกระบือ (8)	3 (37.50)	2 (25.00)	3 (37.50)	2 (25.00)	0 (0.00)
รวม (197)	52 (26.40)	64 (32.49)	33 (16.75)	43 (21.83)	4 (2.03)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอที่มีปัญหา**ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี**

จังหวัดอุทัยธานีพบปัญหากลุ่มในด้านแหล่งเงินมากที่สุด 29 หมู่บ้าน จาก 105 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 27.62 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี ปัญหาด้านทักษะการจัดการ ปัญหาด้านการรวมกลุ่ม ตามลำดับ สำหรับปัญหาด้านแหล่งเงินพบในทุกอำเภอ ตัวอย่างในจังหวัดอุทัยธานี โดยพบมากที่สุด ในอำเภอหนองขาหย่าง (ร้อยละ 42.11 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอหนองขาหย่าง) ส่วนปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยีพบมากในอำเภอเมือง คิดเป็นร้อยละ 25.00 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอเมือง สำหรับปัญหาด้านทักษะการจัดการพบมากในอำเภอทัพทัน (คิดเป็นร้อยละ 15.38 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอทัพทัน) ส่วนปัญหาด้านการรวมกลุ่ม ซึ่งเกิดจากการรวมกันไม่ติดของสมาชิกกลุ่มมีสัดส่วนน้อย โดยพบปัญหาในด้านดังกล่าวมากในอำเภอเมือง (คิดเป็นร้อยละ 8.33 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอเมือง) (ตารางที่ 76)

ตารางที่ 76 ปัญหาของกลุ่มระดับตำบลในจังหวัดอุทัยธานี

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม	อื่นๆ
ทัพทัน (13) ^{1/}	2 (15.38) ^{2/}	0 (0.00)	2 (15.38)	0 (0.00)	0 (0.00)
เมือง (12)	1 (8.33)	3 (25.00)	0 (0.00)	1 (8.33)	0 (0.00)

ตารางที่ 76 ปัญหาของกลุ่มระดับตำบลในจังหวัดอุทัยธานี (ต่อ)

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม	อื่นๆ
สว่างอารมณ์ (20)	4 (20.00)	1 (5.00)	1 (5.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
หนองขาหย่าง (38)	16 (42.11)	3 (7.89)	2 (5.26)	3 (7.89)	0 (0.00)
หนองฉาง (22)	6 (27.27)	3 (13.64)	0 (0.00)	1 (4.55)	1 (4.55)
รวม (105)	29 (27.62)	10 (9.52)	5 (4.76)	5 (4.76)	1 (0.95)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอที่มีปัญหา

ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอของจังหวัดนครพนม

จังหวัดนครพนมพบปัญหากลุ่มมากที่สุดในด้านทักษะการจัดการ คิดเป็นร้อยละ 23.87 ของหมู่บ้านตัวอย่างในจังหวัด รองลงมาคือ ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี ปัญหาด้านแหล่งเงิน และปัญหาด้านการรวมกลุ่ม ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัญหาแต่ละด้านพบว่า ปัญหาด้านแหล่งเงินและปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยีพบมากในทุกหมู่บ้านของอำเภอศรีสงคราม ปัญหาด้านทักษะการจัดการพบมากในอำเภอนาหว้า คิดเป็นร้อยละ 52.63 ของหมู่บ้านตัวอย่างในอำเภอนาหว้า ส่วนปัญหาด้านการรวมกลุ่มพบใน 4 อำเภอ โดยเฉพาะอำเภอศรีสงครามมีปัญหามากถึงร้อยละ 50.00 ของจำนวนทั้งหมดหมู่บ้านในอำเภอ รองลงมาคือ อำเภอนาหว้า อำเภอปลาปาก และอำเภอธาตุพนม ตามลำดับ (ตารางที่ 77)

ตารางที่ 77 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดนครพนม

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
ธาตุพนม (46) ^{1/}	8 (17.39) ^{2/}	8 (17.39)	9 (19.57)	1 (2.17)
นาแก (44)	1 (2.27)	8 (18.18)	10 (22.73)	0 (0.00)
นาหว้า (19)	6 (31.58)	7 (36.84)	10 (52.63)	4 (21.05)
ปลาปาก (12)	0 (0.00)	3 (25.00)	2 (16.67)	2 (16.67)
เรณูนคร (25)	9 (36.00)	5 (20.00)	6 (24.00)	0 (0.00)
วังยาง (7)	1 (14.29)	1 (14.29)	0 (0.00)	0 (0.00)

ตารางที่ 77 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดนครพนม (ต่อ)

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
ศรีสงคราม (2)	2 (100.00)	2 (100.00)	0 (0.00)	1 (50.00)
รวม (155)	27 (17.42)	34 (21.94)	37 (23.87)	8 (5.16)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอที่มีปัญหา

ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอของจังหวัดอุบลราชธานี

อุบลราชธานีพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านทักษะการจัดการ คิดเป็นร้อยละ 18.35 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ ปัญหาด้านการรวมกลุ่ม ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน และปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี ตามลำดับ ซึ่งพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนในทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอสิรินธร เมื่อพิจารณาปัญหากลุ่มแต่ละด้านพบว่า ปัญหาด้านแหล่งเงินทุนพบมากในอำเภอเขมราฐ และอำเภอโพธิ์ไทร มีจำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหากลุ่มในชุมชนสูงคิดเป็นร้อยละ 100 และร้อยละ 42.86 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ ตามลำดับ ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี พบมากในอำเภอตาลชุม คิดเป็นร้อยละ 29.41 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ ส่วนปัญหาด้านทักษะการจัดการ และปัญหาด้านการรวมกลุ่มพบมากในอำเภอโขงเจียม (ตารางที่ 78)

ตารางที่ 78 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี

อำเภอ	ปัญหา ด้านแหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
กุดข้าวปุ้น (5) ^{1/}	0 (0.00) ^{2/}	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (20.00)
เขมราฐ (1)	1 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
โขงเจียม (22)	4 (18.18)	6 (27.27)	11 (50.00)	7 (31.82)
ตระการพืชผล (19)	5 (26.32)	0 (0.00)	3 (15.79)	1 (5.26)
ตาลชุม (17)	5 (29.41)	5 (29.41)	6 (35.29)	5 (29.41)
นาจะหลวย (6)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (16.67)	1 (16.67)
นาตาล (10)	1 (10.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (10.00)
น้ำยืน (13)	1 (7.69)	0 (0.00)	1 (7.69)	1 (7.69)

ตารางที่ 78 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

อำเภอ	ปัญหา ด้านแหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
บุญศรี (28)	1 (3.57)	0 (0.00)	2 (7.14)	2 (7.14)
พิบูลมังสาหาร (15)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (6.67)	0 (0.00)
โพธิ์ไทร (7)	3 (42.86)	2 (28.57)	2 (28.57)	1 (14.29)
เมือง (20)	1 (5.00)	0 (0.00)	5 (25.00)	5 (25.00)
สำโรง (16)	2 (12.50)	0 (0.00)	2 (12.50)	1 (6.25)
สิรินธร (13)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
เหล่าเสือโก้ก (26)	4 (15.38)	5 (19.23)	6 (23.08)	9 (34.62)
รวม (218)	28 (12.84)	18 (8.26)	40 (18.35)	35 (16.06)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอที่มีปัญหา

ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอของจังหวัดยโสธร

จังหวัดยโสธรพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนที่สำคัญได้แก่ ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 35.21 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ ปัญหาด้านทักษะการจัดการ ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี และปัญหาด้านการรวมกลุ่ม ตามลำดับ ซึ่งพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนในทุกอำเภอ เมื่อพิจารณาปัญหากลุ่มแต่ละด้านพบว่า ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน ปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยี และปัญหาด้านทักษะการจัดการพบมากในอำเภอเลิงนกทา คิดเป็นร้อยละ 40.43 ร้อยละ 31.91 และร้อยละ 34.04 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ ตามลำดับ ส่วนปัญหาด้านการรวมกลุ่มพบมากในอำเภอมหาชนะชัย คิดเป็นร้อยละ 33.33 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 79)

ตารางที่ 79 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดยโสธร

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
กุตุขุม (14) ^{1/}	4 (28.57) ^{2/}	2 (14.29)	3 (21.43)	2 (14.29)
คำเขื่อนแก้ว (4)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (25.00)

ตารางที่ 79 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดยโสธร (ต่อ)

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
มหาชนะชัย (6)	2 (33.33)	1 (16.67)	1 (16.67)	2 (33.33)
เลิงนกทา (47)	19 (40.43)	15 (31.91)	16 (34.04)	11 (23.40)
รวม (71)	25 (35.21)	18 (25.35)	20 (28.17)	16 (22.54)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอที่มีปัญหา

ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอของจังหวัดพัทลุง

จังหวัดพัทลุงพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนที่สำคัญได้แก่ ปัญหาด้านแหล่งเงินทุนและปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยีในสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 37.78 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือปัญหาด้านทักษะการจัดการ และปัญหาด้านการรวมกลุ่ม ตามลำดับ ซึ่งพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนในทุกอำเภอ เมื่อพิจารณาปัญหากลุ่มแต่ละด้านพบว่า ปัญหาด้านแหล่งเงินทุนพบในทุกหมู่บ้านของอำเภอควนขนุนและอำเภอเมือง ส่วนปัญหาด้านความรู้/เทคโนโลยีพบในทุกหมู่บ้านของอำเภอเมืองและอำเภอควนขนุน คิดเป็นร้อยละ 90.91 ของจำนวนหมู่บ้านในอำเภอควนขนุน และปัญหาด้านทักษะการจัดการพบมากในอำเภอควนขนุนเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 27.27 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ ตามลำดับ ส่วนปัญหาด้านการรวมกลุ่มพบมากในอำเภอกงหรา คิดเป็นร้อยละ 22.22 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอ (ตารางที่ 80)

ตารางที่ 80 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดพัทลุง

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
กงหรา (9) ^{1/}	2 (22.22) ^{2/}	2 (22.22)	2 (22.22)	2 (22.22)
ควนขนุน (11)	11 (100.00)	10 (90.91)	3 (27.27)	0 (0.00)
ปากพะยูน (24)	3 (12.50)	4 (16.67)	4 (16.67)	2 (8.33)
เมือง (1)	1 (100.00)	1 (100.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม (45)	17 (37.78)	17 (37.78)	9 (20.00)	4 (8.89)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอที่มีปัญหา

ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอของจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนที่สำคัญได้แก่ ปัญหาด้านความรู้และเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 60 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในจังหวัด รองลงมาคือ ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน ปัญหาด้านการรวมกลุ่ม และปัญหาด้านทักษะการจัดการ ตามลำดับ ซึ่งพบปัญหาของกลุ่มในชุมชนในทุกอำเภอ ยกเว้นอำเภอหาดใหญ่ เมื่อพิจารณาปัญหากลุ่มแต่ละด้านพบว่า ปัญหาด้านแหล่งเงินทุน และปัญหาด้านการรวมกลุ่ม พบมากในอำเภอสิงหนครและอำเภอรัตนภูมิ ส่วนปัญหาด้านทักษะการจัดการมีเพียงอำเภอสิงหนครที่ประสบปัญหานี้ในทุกหมู่บ้าน (ตารางที่ 81)

ตารางที่ 81 ปัญหาของกลุ่มระดับอำเภอในจังหวัดสงขลา

อำเภอ	ปัญหาด้าน แหล่งเงิน	ปัญหาด้าน ความรู้/เทคโนโลยี	ปัญหาด้าน ทักษะการจัดการ	ปัญหาด้าน การรวมกลุ่ม
ระโนด (4) ^{1/}	1 (25.00) ^{2/}	1 (25.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รัตภูมิ (12)	11 (91.67)	11 (91.67)	0 (0.00)	10 (83.33)
สิงหนคร (6)	5 (83.33)	6 (100.00)	6 (100.00)	5 (83.33)
หาดใหญ่ (8)	0 -	0 -	0 -	0 -
รวม (30)	17 (56.67)	18 (60.00)	6 (20.00)	15 (50.00)

ที่มา: จากการสำรวจโดยชุมชนและการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ ^{1/} คือ จำนวนหมู่บ้านในแต่ละอำเภอ

^{2/} คือ ร้อยละของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในอำเภอที่มีปัญหา